



Základní škola Nová Paka, Komenského 555

---

# ŠKOLNÍ VZDĚLÁVACÍ PROGRAM PRO ZÁKLADNÍ VZDĚLÁVÁNÍ

---

Platný od 1. září 2019

**Předkladatel:**

Základní škola Nová Paka, Komenského 555

Mgr. Milan Schlögl

Tel.: 493 722 420, 493 723 700

**Zřizovatel:**

Město Nová Paka, Dukelské nám. 39

Úprava RVP ZV na základě novely školského zákona (zákon č. 82/2015 Sb.), požadavků Evropské komise a Akčního plánu inkluzivního vzdělávání MŠMT na období 2016–2018

# Obsah

1	Charakteristika školy.....	4
1.1	Lokalizace .....	4
1.2	Charakteristika školy .....	4
1.3	Pedagogická charakteristika školy.....	4
1.4	Pedagogická způsobilost .....	4
1.5	Aktivity školy.....	4
1.6	Projekty školy:.....	4
1.7	Ekonomicko - právní charakteristika školy .....	5
2	Charakteristika ŠVP .....	5
2.1	Výchovné a vzdělávací strategie .....	5
2.2	Zaměření školy .....	6
2.3	Pojetí a cíle základního vzdělávání.....	6
2.4	Klíčové kompetence .....	7
2.4.1	Kompetence k učení .....	7
2.4.2	Kompetence k řešení problémů.....	8
2.4.3	Kompetence komunikativní .....	8
2.4.4	Kompetence sociální a personální.....	8
2.5	Kompetence občanské .....	8
2.6	Vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami .....	9
3	Vzdělávání žáků mimořádně nadaných.....	10
3.1	Zabezpečení výuky a vzdělávání cizinců .....	11
3.2	Průřezová témata .....	12
3.2.1	Osobnostní a sociální výchova - OSV.....	12
3.2.2	Výchova demokratického občana – VDO .....	12
3.2.3	Výchova k myšlenkám v evropských a globálních souvislostech - GV .....	12
3.2.4	Multikulturní výchova - MKV .....	12
3.2.5	Environmentální výchova – EV .....	12
3.2.6	Mediální výchova – MV .....	13
3.2.7	Začlenění průřezových témat .....	13
3.3	Vzdělávací oblasti .....	13
4	Učební osnovy – 1. stupeň .....	14
4.1	Jazyk a jazyková komunikace .....	14
4.1.1	Český jazyk a literatura .....	15
4.2	Cizí jazyk.....	30
4.2.1	Anglický jazyk .....	30
4.3	Matematika a její aplikace .....	36
4.4	Informační a komunikační technologie .....	44
4.4.1	Informatika.....	44
4.5	Člověk a jeho svět.....	47
4.6	Umění a kultura .....	62
4.6.1	Hudební výchova .....	62
4.6.2	Výtvarná výchova .....	65
4.7	Člověk a zdraví.....	67
4.7.1	Tělesná výchova.....	67
4.8	Člověk a svět práce (pracovní činnosti).....	71
5	Učební osnovy – 2. stupeň .....	74

5.1	Český jazyk a literatura .....	74
5.2	Cizí jazyk.....	85
5.2.1	Anglický jazyk .....	85
5.3	Další cizí jazyk – Německý jazyk.....	95
5.4	Další cizí jazyk Ruský jazyk – 7. ročník.....	103
5.5	Matematika a její aplikace .....	100
5.6	Informační a komunikační technologie .....	105
5.7	Člověk a společnost.....	110
5.7.1	Dějepis .....	110
5.7.2	Občanská výchova .....	117
5.8	Člověk a příroda .....	126
5.8.1	Fyzika.....	126
5.8.2	Chemie .....	132
5.8.3	Přírodopis.....	137
5.8.4	Zeměpis.....	144
5.8.5	Ekologická praktika(volitelný předmět).....	159
5.9	Umění a kultura .....	162
5.9.1	Hudební výchova .....	162
5.9.2	Výtvarná výchova .....	166
5.10	Člověk a zdraví.....	169
5.10.1	Rodinná výchova .....	169
5.10.2	Tělesná výchova .....	179
5.10.3	Sportovní hry – 8. a 9. ročník .....	186
5.11	Člověk a svět práce (pracovní činnosti).....	190
6	Hodnocení žáků a autoevaluace školy.....	193
7	Příloha .....	202
7.1	Etická výchova .....	202
7.1.1	Charakteristika vyučovacího předmětu etická výchova .....	202
7.1.2	Obsah doplňujícího vzdělávacího oboru etická výchova tvoří témata: .....	202
7.1.3	Formy a metody práce.....	204
7.1.4	Cíle výuky etické výchovy .....	204
7.1.5	Mezipředmětové vztahy .....	205
7.1.6	Etická výchova – vzdělávací obsah.....	206

# 1 Charakteristika školy

## 1.1 Lokalizace

Základní škola, Nová Paka, Komenského 555 (dále jen škola) se nachází v centru města Nová Paka v nedaleké blízkosti náměstí a autobusového nádraží.

## 1.2 Charakteristika školy

Naše základní škola, jejímž zřizovatelem je Město Nová Paka, poskytuje úplné základní vzdělání. Škola byla postavena v roce 1905 a od té doby prošla rozsáhlými změnami. V 60. a 70. letech došlo ke generální opravě budovy, kdy byla kompletně vyměněna okna a změněna fasáda budovy. V roce 2000 byla přestavěna tělocvična školy na centrální šatny. Zároveň byla zrekonstruována školní jídelna, ale ta není součástí školy, je samostatným právním subjektem. V roce 2002 byla otevřena nová sportovní hala, která je ke škole připojena tunelem. Nejrozsáhlejší změna v budově nastala v roce 2004, kdy byla přestavěna půda, ve které byly zřízeny učebny pro praktickou školu a dvě odborné učebny pro výuku chemie, fyziky, přírodopisu a zeměpisu. Byla též zrekonstruována učebna PC. V současné době je škola zasiťována a všechny počítače jsou připojeny na internet. Učebna PC je volně přístupná pro všechny žáky školy v době mimo vyučování.

## 1.3 Pedagogická charakteristika školy

Jsmo plně organizovaná základní škola, na I. stupni je 10 tříd a na II. stupni 5 tříd. Základní škola speciální má 2 třídy. Celkem máme v tomto školním roce 385 žáků, z toho 17 na ZŠ speciální a 368 na ZŠ. Vyučování začíná v 7,40 hodin a odpolední vyučování je upravováno dle potřeb dojíždějících žáků. Jsme škola spádová, v současné době k nám dojíždí žáci ze 30 obcí.

Výchovu a výuku zajišťovalo celkem 33 pedagogických pracovníků. O provoz budovy se starala 1 pracovnice sekretariátu, 1 školník a 3 uklízečky. I v letošním roce využíváme pomoc učitelů v důchodovém věku, kteří vypomáhají za učitelky na MD.

## 1.4 Pedagogická způsobilost

Snažili jsme se dodržovat aprobovanost, ale tím, že se snížil počet tříd a s tím související úbytek učitelů, není možno zabezpečit aprobovanost ve všech předmětech. Důraz jsme kladli na to, aby v hlavních předmětech /Čj, M, Cj/ učili aprobovaní učitelé, což se nám podařilo.

I v letošním roce jsme se snažili zabezpečit aprobovanost ve vyučovacích předmětech, ale ne vždy se to daří. Ale aprobovanost a pedagogická způsobilost není vždy zárukou kvality.

## 1.5 Aktivity školy

V letošním roce nastoupilo do gymnázia z 5. tříd 18 žáků.

Lyžařské kurzy probíhaly ve dvou termínech, zúčastnili se žáci z 8. tříd.

Tyto kurzy se konaly na Zadních Rennerovkách pod vedením M. Schlögl, V. Šmidrkalové, a L. Macáka.

Žáci 1. – 9. tříd absolvovali kurz bruslení na ZS v Nové Pace v rámci vyučovacích hodin Tv.

Plaveckého výcviku se zúčastnili žáci 2. a 3. tříd. Žáci 4. – 9. tříd využili možnost plavání v nově otevřeném bazénu v rámci Tv. Veškerá výuka plavání byla bezplatná.

Žáci 4. tříd absolvovali dopravní výchovu na cvičném hřišti pod vedením pana Václava Řeháčka.

Podařilo se vydávat školní časopis, na jehož tvorbě mají největší zásluhu pan učitel Milan Kaplan a vychovatel ŠD Martin Štrýncl.

Školský parlament nefungoval, jelikož jeho funkce nebyla potřeba. Žáci se naučili chodit se svými požadavky a problémy přímo za vyučujícími. Výborně funguje vztah žák s výchovnou poradkyní.

## 1.6 Projekty školy:

- Krkonoše vnitřní a vnější
- Podpora výuky cizích jazyků

Projekt byl financován MŠMT a škola získala mzdové prostředky na výuku nepovinného vyučovacímho předmětu ruský jazyk, který byl vyučován v osmém a devátém ročníku v dotaci 1 hodina týdně.

Projekty primárního preventivního programu:

- film K. Pokorného „SRPEN 68“ v Nové Pace a jičínském okrese (pro žáky 8. - 9. roč.)
- Měsíc říjen – ADOPCE na dálku
- Protidrogový program „Sezname, otevři se!“ (pro žáky 6. – 7. roč.)
- Protidrogový program „Na rovinu!“ (pro žáky 8. – 9. roč.)
- Účast na projektu společnosti Člověk v tísni:
  - PŘÍBĚHY BEZPRÁVÍ – projekce filmu „Muž, který přecenil českou duši aneb Útěky Josefa Brykse“ spojená s následnou besedou s politickými vězni 50-tých let s panem J. Hylmarem a panem J. Kazdou. (pro žáky 8. – 9. roč.)
- Preventivní program „Zdravý životní styl“ na Grohmanově boudě pro 6. ročníky
- Exkurze na letiště v Pardubicích pro chlapce 9. tříd
- Přespání ve škole pro žáky 9. tříd s programem (sportovní soutěže, diskotéka, soutěž ve zpěvu....)
- Mezinárodní projekt Comenius pod vedením Mgr. Kateřiny Krskové

## 1.7 Ekonomicko - právní charakteristika školy

Od 1.1.1994 je škola v právní subjektivitě. Je příspěvkovou organizací zřízenou Městem Nová Paka. Škola hospodáří s příspěvky ze státního rozpočtu (mzdy, pomůcky (a příspěvkem od zřizovatele( provoz, pomůcky, materiál, investice). Hlavní výdajovou položkou školy jsou mzdové prostředky, dále potom náklady na energie. Veškeré účetnictví provádí ekonomka školy. Na dobré úrovni je spolupráce s rodiči, se ŠR, zřizovatelem / Město Nová Paka/, PPP Jičín a Semily, SPC Trutnov, Policií ČR, sportovními oddíly v Nové Pace/ TJ Sokol, BK Nová Paka/, Městskou knihovnou a DDM: škola se zaměřuje na výuku informatiky, z tohoto důvodu jsou volně přístupné počítače v ICT učebně každý den do 15,30 hodin. Škola se též zaměřuje na výuku přírodovědných předmětů. Ve škole se vyučuje podle těchto ŠVP

- a) ŠVP ZV - v těchto třídách jsou zařazeny i děti s poruchami učení
- b) ŠVP ZŠS
- c) ŠVP ŠD

Každá z těchto tří složek má vlastní učební plan

## 2 Charakteristika ŠVP

### 2.1 Výchovné a vzdělávací strategie

#### a) škola otevřená

Snažíme se o co nejužší spolupráci s rodiči, s Radou školy a se zřizovatelem. Přijímáme podněty/SWOT analýza/. Usilujeme o co nejlepší prezentaci na veřejnosti( školní webové stránky, přednášky, divadla pro MŠ, Den Země atd.. Vedeme žáky k dialogu na partnerské úrovni.

#### b) škola moderních technologií

Využíváme nejmodernější informační technologie nejen ve výuce, ale i ve volném čase žáků, kdy je počítačová učebna volně přístupná. Informatiku vyučujeme již od šestých tříd pro všechny žáky. Během učiva na II. stupni děti zvládnou základy na PC, tvoření webových stránek, práci se střížkami, kamerou a digitální fotografií.

#### c) škola praktická

Základní škola praktická se více zaměřuje na praktické dovednosti a pracovní návyky, aplikace teoretických vědomostí se promítají do praktických cvičení, exkurzí a a samostatných rozhodování. Vědomosti a dovednosti z informačních technologií používají žáci i v ostatních předmětech.

#### d) škola občanská

Podílíme se na budování morální a etické osobnosti ve spolupráci s rodinou, obcí a státem. Zařazujeme žáka do kontextu občanské společnosti, jako občana, budoucího rodiče a voliče.

#### e) škola respektu a tolerance

Integrujeme děti s vývojovými poruchami do běžných tříd. Sdílíme hodnoty morálky a vzájemných vztahů. naším cílem je vybudovat tolerantní prostředí vůči všem jedincům, handicapovaným jak sociálně, tak tělesně.

#### f) škola blízka přírodě

Ve škole je organizován kroužek ekologické výchovy - BIOS, který se zaměřuje na pomoc ochraně životního prostředí, seznamování dětí s GEOPARKEM Novopacka. Každoročně pořádá Den Země, pomáhají při úklidu přírody v různých prostorech jičínského regionu.

## 2.2 Zaměření školy

Základní vzdělávání, kterým se dosahuje stupně **základní vzdělání**, se realizuje v *oboru vzdělání základní škola*. V souladu se školským zákonem je pro realizaci základního vzdělávání vydán *Rámcový vzdělávací program pro základní vzdělávání*.

### Povinnost školní docházky

Základní vzdělávání je spojeno s povinností školní docházky. Plnění povinnosti školní docházky se řídí § 36 až 43 *školského zákona*.

### Organizace základního vzdělávání

Organizaci základního vzdělávání včetně možnosti zřízení přípravných tříd základní školy upravuje § 46 a 47 *školského zákona*. Průběh základního vzdělávání se řídí § 49 a 50 *školského zákona*. Podrobnosti o organizaci a průběhu základního vzdělávání stanoví Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy (dále jen „ministerstvo“) ve vyhlášce č. 48/2005 Sb., o základním vzdělávání a některých náležitostech plnění povinné školní docházky, ve znění pozdějších . Vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami, žáků nadaných a mimořádně nadaných upravují § 16 a 17 *školského zákona* a vyhláška č. 27/2016 Sb., o vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a žáků nadaných.

### Hodnocení výsledků vzdělávání

Hodnocení výsledků vzdělávání žáků se řídí § 51 až 53 *školského zákona*. Podrobnosti o hodnocení výsledků žáků a jeho náležitostech stanoví ministerstvo v § 11 vyhlášky č. 48/2005 Sb., ve znění pozdějších předpisů.

### Získání stupně vzdělání a ukončení základního vzdělávání

Získání stupně vzdělání se řídí § 45 a ukončení základního vzdělávání § 54 až 56 *školského zákona*.

## 2.3 Pojetí a cíle základního vzdělávání

### Pojetí základního vzdělávání

Základní vzdělávání navazuje na předškolní vzdělávání a na výchovu v rodině. Je jedinou etapou vzdělávání, kterou povinně absolvuje celá populace žáků, a to ve dvou obsahově, organizačně a didakticky navazujících stupních.

Základní vzdělávání na **1. stupni** usnadňuje svým pojetím přechod žáků z předškolního vzdělávání a rodinné péče do povinného, pravidelného a systematického vzdělávání. Je založeno na poznávání, respektování a rozvíjení individuálních potřeb, možností a zájmů každého žáka (včetně žáků se speciálními vzdělávacími potřebami, *žáků nadaných a mimořádně nadaných*). Vzdělávání svým činnostním a praktickým charakterem a uplatněním odpovídajících metod motivuje žáky k dalšímu učení, vede je k učební aktivitě a k poznání, že je možné hledat, objevovat, tvořit a nalézat vhodnou cestu řešení problémů.

Základní vzdělávání na **2. stupni** pomáhá žákům získat vědomosti, dovednosti a návyky, které jim umožní samostatné učení a utváření takových hodnot a postojů, které vedou k uvážlivému a kultivovanému chování, k zodpovědnému rozhodování a respektování práv a povinností občana našeho státu i Evropské unie. Pojetí základního vzdělávání na 2. stupni je budováno na širokém rozvoji zájmů žáků, na vyšších učebních možnostech žáků a na provázanosti vzdělávání a života školy se životem mimo školu. To umožňuje využít náročnější metody práce i nové zdroje a způsoby poznávání, zadávat komplexnější a dlouhodobější úkoly či projekty a přenášet na žáky větší odpovědnost ve vzdělávání i v organizaci života školy.

Základní vzdělávání vyžaduje na 1. i na 2. stupni podnětné a tvůrčí školní prostředí. Je založeno na poznávání, respektování a rozvíjení individuálních potřeb, možností a zájmů každého žáka. Zajišťuje, aby se každý žák prostřednictvím výuky přizpůsobené individuálním potřebám, případně s využitím podpůrných opatření, optimálně vyvíjel a dosahoval svého osobního maxima. K tomu se vytvářejí i odpovídající podmínky pro všech žáků. Hodnocení žáků musí být postaveno na plnění konkrétních a splnitelných úkolů, na posuzování individuálních změn žáka a pozitivně laděných hodnotících soudech. Žákům musí být dána možnost zažívat úspěch, nebát se chyby a pracovat s ní.

V průběhu základního vzdělávání žáci postupně získávají takové kvality osobnosti, které jim umožní pokračovat ve studiu, zdokonalovat se ve zvolené profesi a během celého života se dále vzdělávat a podle svých možností se aktivně podílet na životě společnosti.

### Cíle základního vzdělávání

Základní vzdělávání má žákům pomoci **utvářet a postupně rozvíjet klíčové kompetence a poskytnout spolehlivý základ všeobecného vzdělání** orientovaného zejména na situace blízké životu a na praktické jednání. V základním vzdělávání se proto usiluje o naplňování těchto cílů:

- umožnit žákům osvojit si strategie učení a motivovat je pro celoživotní učení;
- podněcovat žáky k tvořivému myšlení, logickému uvažování a k řešení problémů;
- vést žáky k všestranné, účinné a otevřené komunikaci;
- rozvíjet u žáků schopnost spolupracovat a respektovat práci a úspěchy vlastní i druhých;
- připravovat žáky k tomu, aby se projevovali jako svébytné, svobodné a zodpovědné osobnosti, uplatňovali svá práva a naplňovali své povinnosti;
- vytvářet u žáků potřebu projevovat pozitivní city v chování, jednání a v prožívání životních situací; rozvíjet vnímavost a citlivé vztahy k lidem, prostředí i k přírodě;
- učit žáky aktivně rozvíjet a chránit fyzické, duševní a sociální zdraví a být za ně odpovědný;
- vést žáky k toleranci a ohleduplnosti k jiným lidem, jejich kulturám a duchovním hodnotám, učit je žít společně s ostatními lidmi;
- pomáhat žákům poznávat a rozvíjet vlastní schopnosti v souladu s reálnými možnostmi a uplatňovat je spolu s osvojenými vědomostmi a dovednostmi při rozhodování o vlastní životní a profesní orientaci.

## 2.4 Klíčové kompetence

Klíčové kompetence představují souhrn vědomostí, dovedností, schopností, postojů a hodnot důležitých pro osobní rozvoj a uplatnění každého člena společnosti. Jejich výběr a pojetí vychází z hodnot obecně přijímaných ve společnosti a z obecně sdílených představ o tom, které kompetence jedince přispívají k jeho vzdělávání, spokojenému a úspěšnému životu a k posilování funkcí občanské společnosti.

Smyslem a cílem vzdělávání je vybavit všechny žáky souborem klíčových kompetencí na úrovni, která je pro ně dosažitelná, a připravit je tak na další vzdělávání a uplatnění ve společnosti. Osvojování klíčových kompetencí je proces dlouhodobý a složitý proces, který má svůj počátek v předškolním vzdělávání, pokračuje v základním a středním vzdělávání a postupně se dotváří v dalším průběhu života. Úroveň klíčových kompetencí, které žáci dosáhnou na konci základního vzdělávání, nelze ještě považovat za ukončenou, ale získané klíčové kompetence tvoří neopomenutelný základ žáka pro celoživotní učení, vstup do života a do pracovního procesu.

Klíčové kompetence nestojí vedle sebe izolovaně, různými způsoby se prolínají, jsou multifunkční, mají nadpředmětovou podobu a lze je získat vždy jen jako výsledek celkového procesu vzdělávání. **Proto k jejich utváření a rozvíjení musí směřovat a přispívat veškerý vzdělávací obsah i aktivity a činnosti, které ve škole probíhají.**

Ve vzdělávacím obsahu RVP ZV je učivo chápáno jako prostředek k osvojení činnostně zaměřených očekávaných výstupů, které se postupně propojují a vytvářejí předpoklady k účinnému a komplexnímu využívání získaných schopností a dovedností na úrovni klíčových kompetencí.

V etapě základního vzdělávání jsou za klíčové považovány: **kompetence k učení; kompetence k řešení problémů; kompetence komunikativní; kompetence sociální a personální; kompetence občanské; kompetence pracovní.**

### 2.4.1 Kompetence k učení

Na konci základního vzdělávání žák:

- vybírá a využívá pro efektivní učení vhodné způsoby, metody a strategie, plánuje, organizuje a řídí vlastní učení, projevuje ochotu věnovat se dalšímu studiu a celoživotnímu učení
- vyhledává a třídí informace a na základě jejich pochopení, propojení a systematizace je efektivně využívá v procesu učení, tvůrčích činnostech a praktickém životě
- operuje s obecně užívanými termíny, znaky a symboly, uvádí věci do souvislostí, propojuje do širších celků poznatky z různých vzdělávacích oblastí a na základě toho si vytváří komplexnější pohled na matematické, přírodní, společenské a kulturní jevy
- samostatně pozoruje a experimentuje, získané výsledky porovnává, kriticky posuzuje a vyvozuje z nich závěry pro využití v budoucnosti
- poznává smysl a cíl učení, má pozitivní vztah k učení, posoudí vlastní pokrok a určí překážky či problémy bránící učení, naplánuje si, jakým způsobem by mohl své učení zdokonalit, kriticky zhodnotí výsledky svého učení a diskutuje o nich

## 2.4.2 Kompetence k řešení problémů

Na konci základního vzdělávání žák:

- vnímá nejrůznější problémové situace ve škole i mimo ni, rozpozná a pochopí problém, přemýšlí o nesrovnalostech a jejich příčinách, promyslí a naplánuje způsob řešení problémů a využívá k tomu vlastního úsudku a zkušeností
- vyhledá informace vhodné k řešení problému, nachází jejich shodné, podobné a odlišné znaky, využívá získané vědomosti a dovednosti k objevování různých variant řešení, nenechá se odradit případným nezdarem a vytrvale hledá konečné řešení problému
- samostatně řeší problémy; volí vhodné způsoby řešení; užívá při řešení problémů logické, matematické a empirické postupy
- ověřuje prakticky správnost řešení problémů a osvědčené postupy aplikuje při řešení obdobných nebo nových problémových situací, sleduje vlastní pokrok při zdolávání problémů
- kriticky myslí, činí uvážlivá rozhodnutí, je schopen je obhájit, uvědomuje si zodpovědnost za svá rozhodnutí a výsledky svých činů zhodnotí

## 2.4.3 Kompetence komunikativní

Na konci základního vzdělávání žák:

- formuluje a vyjadřuje své myšlenky a názory v logickém sledu, vyjadřuje se výstižně, souvisle a kultivovaně v písemném i ústním projevu
- naslouchá promluvám druhých lidí, porozumí jim, vhodně na ně reaguje, účinně se zapojuje do diskuse, obhajuje svůj názor a vhodně argumentuje
- rozumí různým typům textů a záznamů, obrazových materiálů, běžně užívaných gest, zvuků a jiných informačních a komunikačních prostředků, přemýšlí o nich, reaguje na ně a tvořivě je využívá ke svému rozvoji a k aktivnímu zapojení se do společenského dění
- využívá informační a komunikační prostředky a technologie pro kvalitní a účinnou komunikaci s okolním světem
- využívá získané komunikativní dovednosti k vytváření vztahů potřebných k plnohodnotnému soužití a kvalitní spolupráci s ostatními lidmi

## 2.4.4 Kompetence sociální a personální

Na konci základního vzdělávání žák:

- účinně spolupracuje ve skupině, podílí se společně s pedagogy na vytváření pravidel práce v týmu, na základě poznání nebo přijetí nové role v pracovní činnosti pozitivně ovlivňuje kvalitu společné práce
- podílí se na utváření příjemné atmosféry v týmu, na základě ohleduplnosti a úcty při jednání s druhými lidmi přispívá k upevňování dobrých mezilidských vztahů, v případě potřeby poskytne pomoc nebo o ni požádá
- přispívá k diskusi v malé skupině i k debatě celé třídy, chápe potřebu efektivně spolupracovat s druhými při řešení daného úkolu, oceňuje zkušenosti druhých lidí, respektuje různá hlediska a čerpá poučení z toho, co si druzí lidé myslí, říkají a dělají
- vytváří si pozitivní představu o sobě samém, která podporuje jeho sebedůvěru a samostatný rozvoj; ovládá a řídí svoje jednání a chování tak, aby dosáhl pocitu sebeuspokojení a sebeúcty

## 2.5 Kompetence občanské

Na konci základního vzdělávání žák:

- respektuje přesvědčení druhých lidí, váží si jejich vnitřních hodnot, je schopen vcítit se do situací ostatních lidí, odmítá útlak a hrubé zacházení, uvědomuje si povinnost postavit se proti fyzickému i psychickému násilí
- chápe základní principy, na nichž spočívají zákony a společenské normy, je si vědom svých práv a povinností ve škole i mimo školu
- rozhoduje se zodpovědně podle dané situace, poskytne dle svých možností účinnou pomoc a chová se zodpovědně v krizových situacích i v situacích ohrožujících život a zdraví člověka
- respektuje, chrání a ocení naše tradice a kulturní i historické dědictví, projevuje pozitivní postoj k uměleckým dílům, smysl pro kulturu a tvořivost, aktivně se zapojuje do kulturního dění a sportovních aktivit
- chápe základní ekologické souvislosti a environmentální problémy, respektuje požadavky na kvalitní životní prostředí, rozhoduje se v zájmu podpory a ochrany zdraví a trvale udržitelného rozvoje společnosti



## 2.6 **Vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami**

Za žáky se speciálními vzdělávacími potřebami jsou považováni žáci se zdravotním postižením (tělesným, zrakovým, sluchovým, mentálním, autismem, vadami řeči, souběžným postižením více vadami a vývojovými poruchami učení nebo chování), žáci se zdravotním znevýhodněním (zdravotním oslabením, dlouhodobým onemocněním a lehčími zdravotními poruchami vedoucími k poruchám učení a chování) a žáci se sociálním znevýhodněním (z rodinného prostředí s nízkým sociálně kulturním postavením, ohrožení sociálně patologickými jevy, s nařízenou ústavní výchovou nebo uloženou ochrannou výchovou a žáci v postavení azylantů a účastníků řízení o udělení azylu).

Naše škola je bezbariérová, ale v letošním roce ji nenavštěvuje žádný žák se somatickým postižením. Žák s tímto postižením skončil povinnou školní docházku před dvěma roky. Dále zabezpečujeme vzdělávání žáků se specifickými poruchami učení nebo chování, vadami řeči, sluchovým postižením korigovaným naslouchadly, zrakovým postižením lehčího rázu, zdravotním oslabením, dlouhodobým onemocněním a se sociálním znevýhodněním.

Žáky, u kterých se projevují příznaky zdravotního postižení či znevýhodnění (event. sociálního znevýhodnění), posíláme po předběžné konzultaci s rodiči a s jejich souhlasem na odborné vyšetření do pedagogicko-psychologické poradny, speciálně pedagogického centra. Jde o odborná školská poradenská zařízení zařazená do rejstříku škol a školských zařízení. Odborná zařízení se nachází v Jičíně, Trutnově a Semilech a naše škola s nimi úzce spolupracuje.

Po odborném vyšetření vypracovává třídní učitel ve spolupráci s ostatními vyučujícími, speciálním pedagogem, rodiči a žákem IVP(individuální vzdělávací plán). Jde o dohodu mezi školou a zákonnými zástupci dítěte o vzájemné úzké spolupráci při reedukaci daného postižení (znevýhodnění)žáka. Při realizaci vycházíme z konkrétního zjištění a popisu speciálních vzdělávacích potřeb a možností žáků, proto výuka předmětů a následná organizace péče probíhá v souladu s principy individualizace a diferenciací vzdělávání. Vzdělávání naše škola uskutečňuje formou individuální integrace žáka do běžných tříd. Žáci s větším postižením a doporučením PPP a souhlasu rodičů jsou zařazeni do speciálních tříd ZŠ. Snažíme se žákům vytvářet podmínky pro jejich úspěšné vzdělávání a uspokojování jejich speciálních vzdělávacích potřeb, proto využíváme při vzdělávání všech podpůrných opatření. Žák je klasifikován dle klasifikačního řádu školy vycházejícího v vyhlášky MŠMT k zajištění péče o děti se specifickými vývojovými poruchami učení.

Škola zabezpečuje nápravnou péči vývojových poruch učení po vyučování skupinovou formou (max. 5 žáků).

Obsahem IVP jsou: základní údaje o žákovi, závěry vyšetření a doporučení z odborného pracoviště, konkrétní cíle, organizace výuky, forma zadávání úkolů, způsobů hodnocení a klasifikace, nezbytné kompenzační pomůcky a učebnice, organizace speciálně pedagogické péče, způsob spolupráce se zákonnými zástupci, podíl žáka při řešení problémů, pedagogická diagnostika, spolupráce ostatních vyučujících, následná kontrola na odborném pracovišti(PPP, SPC), podpisy vyučujících, rodičů a ředitele školy. Každý IVP je konzultován s pracovníkem odborného pracoviště.

V jednotlivých předmětech respektujeme nejen zvláštní a doporučené přístupy, ale též případné úlevy v kvantitě učiva (krácení cvičení, domácích úkolů). Obecně lze říci, že se všichni vyučující řídí následnými pokyny:

### **Dyslexie**

český jazyk a cizí jazyk:

- dle stupně poruchy nevyvolávat k hlasitému čtení před třídou
- volba a délka textu odpovídající vspělosti čtenáře
- omezení písemného zpracování čteného textu
- možnost četby s dyslektickým okénkem
- preferovat ústní projev
- upřednostňovat konverzaci před písemným projevem
- individuální výklad písemných testů, prací (pomoc při četbě zadání)
- -umožnit prodloužený výklad, doučování

matematika

- - slovní úlohy řešit po společném přečtení, za pomoci učitele
- krácení zadání s širšími slovními instrukcemi
- ostatní předměty-omezit hlasité čtení z učebnic (krátké úseky)

### **Dysortografie**

český jazyk a cizí jazyk:

- při osvojování a upevňování gramatických pravidel důsledně
- uplatňovat názor (tabulky gramatických jevů)
- při osvojování učiva zapojit co nejvíce smyslových analyzátorů
- diktát formou doplňovacích cvičení, opisy, přepisy,po předchozí přípravě (školní, domácí)
- krácení diktátů, časový prostor pro opravu
- dysortografické chyby opravovat jinou barvou než červenou
- zjednodušení učiva (základ)
- prodloužený výklad (doučování)
- preferovat ústní zkoušení
- hodnotit aktivitu, snahu
- slohové práce zadávat v kratším rozsahu a po předběžné domácí přípravě

cizí jazyk

- krácení cvičení, diktátů

- znalost slovíček ověřovat ústně
- dále to, co platí pro Čj

#### matematika

- nevypisovat zadání slovních úloh
- nehodnotit kvantitu, ale kvalitu (znalost daného jevu)
- nelimitovat časem
- využívat práci u tabule pod individuálním dohledem
- umožnit práci s názorem
- hodnotit aktivitu, snahu, zájem

#### ostatní vyučovací předměty

- poznámky psát ve zkrácené verzi, heslovitě
- preferovat ústní zkoušení před písemným, testy
- v sešitech nehodnotit úpravu, ale obsah
- osvojovat učivo s názorem

## Dysgrafie

#### český jazyk a cizí jazyk:

- nehodnotit tvary písmen, úpravu, ale obsah
- nelimitovat časem
- dle potřeby ponechat tabulku psacího písma
- umožnit žákovi užívat tiskací písmo (vyhovuje-li mu při písemném projevu)
- respektovat specifickou chybovost (úlevy, oprava jinou barvou než červenou)
- krátit na minimum poznámky, výpisky
- krácení diktátů, popř. předepsané doplňovačky

#### matematika

- -nevypisovat zadání slovních úloh
- -nehodnotit kvantitu, ale kvalitu
- -preferovat ústní zkoušení a zkoušení u tabule
- -nelimitovat časem
- -tolerovat zrcadlové psaní číslic (opravovat, ale nehodnotit)

#### ostatní vyučovací předměty

- -poznámky psát ve zkrácené podobě
- -preferovat ústní zkoušení před písemným, testy
- -v sešitech nehodnotit úpravu, ale obsah
- -zohlednit zrcadlové psaní, záměny písmen, vynechávky písmen

## Dyskalkulie

#### matematika

- -nutný individuální přístup k žákovi
- -častá práce u tabule s dohledem a pomocí učitele
- -kladení důrazu na pochopení jevu, ne na kvantitu
- -pracovat s názorem
- -nelimitovat časem
- -hodnotit aktivitu, snahu
- Při nápravném cvičení žák využívá i výukové programy na počítači.

## 3 Vzdělávání žáků mimořádně nadaných

Zařazení nadaných žáků do základního vzdělávání vyžaduje od učitelů náročnější přípravu na vyučování v jednotlivých předmětech. Pro tyto žáky je zapotřebí zvýšené motivace k rozšiřování základního učiva do hloubky především v těch vyučovacích předmětech, které reprezentují nadání dítěte. V rámci vyučování matematiky projevují tito žáci kvalitní koncentraci, dobrou paměť, zálibu v řešení problémových úloh a svými znalostmi přesahují stanovené požadavky. Umožňujeme jim pracovat na počítači (vzdělávací programy), individuálně pracovat s naučnou literaturou (hlavolamy, kvízy, záhady, problémové úlohy), i navštívit vyučovací hodiny ve vyšších ročnících. V dalších naučných předmětech jsou jim zadávány náročnější samostatné úkoly (referáty k probíranému učivu, zajímavosti ze světa techniky...), jsou pověřováni vedením a řízením skupin. Na žáky s hudebním nadáním klade učitel vyšší nároky odpovídající jejich dovednostem a schopnostem. Vhodným způsobem je zapojuje do činností v hodině – mohou doprovázet na hudební nástroj, předzpívat píseň ... Žákům výtvarně nadaným jsou zadávány náročnější práce – volí různé techniky, jsou podporováni v mimoškolních aktivitách, navštěvují výtvarné obory při základních uměleckých školách. Žáci nadaní spíše technicky, manuálně zruční, jsou směřováni k zapojení do zájmových aktivit organizovaných školou nebo základní uměleckou školou. Při samotné výuce bývají pověřováni náročnějšími částmi při plnění zadaných úkolů, jsou pověřováni

vedením skupiny. Pohybově nadaní žáci jsou podporováni v rozvíjení všech pohybových aktivit, především těch, kde žák projevuje největší zájem a talent. Žáci jsou zapojováni do sportovních soutěží, ať už v rámci školy nebo mimo ni. Reprezentují školu. Velmi často se stává, že tito žáci mají výkyvy v chování. Je nutné toto chování usměrňovat s pedagogickým optimismem a taktně, avšak důsledně. Usměrnujeme žáky v osobnostní výchově, vedeme je k rovnému přístupu k méně nadaným spolužákům, k toleranci, ochotě pomáhat slabším. Není výjimkou, že vyniká-li žák v jedné oblasti, v jiné je průměrný.

Na základě doporučení PPP, SPC je možné vzdělávat žáka v určitém předmětu v jiném postupném ročníku.

### **3.1 Zabezpečení výuky a vzdělávání cizinců**

#### **Čl. I.**

Tento pokyn vychází z § 20 zákona č. 561/2004 Sb., školského zákona, dále ze zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky, zákona č. 325/1999 Sb., o azylu a zákona č. 221/2003 Sb., o dočasné ochraně cizinců.

#### **Čl. II.**

Do školy jsou přijímáni žáci – cizinci, kteří mají oprávnění k pobytu v ČR a náležité doklady tohoto oprávnění.

#### **Čl. III.**

Při přijímání žáků-cizinců je zákonný zástupce žáka povinen předložit:

- 1) žádost zákonných zástupců o přijetí žáka-cizince do ZŠ
- 2) druhopis rodného listu s úředně ověřeným překladem
- 3) doklad, kterým bylo uděleno povolení k trvalému pobytu na území České republiky nebo udělení azylu na území České republiky, viz článek II.

#### **Čl. IV.**

O zařazení žáka-cizince do ročníku rozhodne ředitel školy na základě doporučení komise, která zjistí úroveň znalostí z českého jazyka a úroveň dosaženého vzdělání.

Komise je povinna ve spolupráci s třídním učitelem průběžně sledovat dosahované výsledky žáka ve výchovně vzdělávacím procesu a v případě změny navrhnout řediteli školy přestup do vyššího nebo nižšího ročníku.

Ředitel školy může, v zájmu adaptace žáka-cizince novému prostředí a českému jazyku, žáka-cizince uvolnit z výuky cizího jazyka.

#### **Čl. V.**

Třídní učitel je povinen projednat s vyučujícími:

- informace o žákovi-cizinci,
- úroveň dosaženého vzdělání,
- způsob hodnocení a klasifikace.

Při hodnocení žáků-cizinců z předmětu český jazyk a literatura se musí přihlídnout k dosažené úrovni znalosti českého jazyka. Závažné nedostatky v osvojených vědomostech z tohoto předmětu se považují za objektivní příčinu, pro kterou žák nemusí být v průběhu prvního roku docházky ve škole z tohoto předmětu klasifikován. I při neklasifikování z českého jazyka se na vysvědčení uvádí celkový prospěch.

Žák - občan Slovenské republiky – má právo při plnění studijních povinností používat, s výjimkou českého jazyka a literatury, slovenský jazyk.

Škola nemá povinnost žáka-cizince doučovat českému jazyku.

## 3.2 Průřezová témata

### 3.2.1 Osobnostní a sociální výchova - OSV

- OSV 1 rozvoj schopností poznávání
- OSV 2 sebepoznání a sebepojetí
- OSV 3 seberegulace a sebeorganizace
- OSV 4 psychohygiena
- OSV 5 kreativita
- OSV 6 poznávací schopnosti
- OSV 7 mezilidské vztahy
- OSV 8 komunikace
- OSV 9 spolupráce a soutěživost
- OSV 10 řešení problémů a rozhodovací dovednosti
- OSV 11 hodnoty, postoje, praktická etika

Další realizace:

- pravidelné komunikativní kruhy (1. stupeň v rámci ranních vyprávění, 2. stupeň v třídnických hodinách)
- důsledné dodržování dohodnutých pravidel vzájemné komunikace
- celkové klima školy s převládajícím pozitivním hodnocením
- neformální setkávání ve společenských akcích školy

### 3.2.2 Výchova demokratického občana - VDO

- VDO 1 občanská společnost a škola
- VDO 2 občan, občanská společnost a stát
- VDO 3 formy participace občanů v politickém životě
- VDO 4 principy demokracie jako formy vlády a způsobu rozhodování

Další realizace:

- podílení žáků na pravidelné evaluaci školy
- spolupráce s obecní komunitou v rámci akcí školy a obce

### 3.2.3 Výchova k myšlenkám v evropských a globálních souvislostech - GV

- GV 1 Evropa a svět nás zajímá
- GV 2 objevujeme Evropu a svět
- GV 3 jsme Evropané

Další realizace:

- celoškolní projekty
- možností e-mailového dopisování se žáky ze zahraničí a využití zahraničních webových stránek

### 3.2.4 Multikulturní výchova - MKV

- MKV 1 kulturní rozdíly
- MKV 2 lidské vztahy
- MKV 3 etnický původ
- MKV 4 multikulturalita
- MKV 5 princip sociálního smíru a solidarity

Další realizace:

- chápání významu jednotlivých bodů školního řádu (respektování pravidel třídy) a jeho dodržování, spoluúčast při jejich tvorbě
- celoškolní projekty
- pořádání sbírek pro lidi v tísní

### 3.2.5 Environmentální výchova - EV

- EV 1 ekosystémy
- EV 2 základní podmínky života
- EV 3 lidské aktivity a problémy životního prostředí
- EV 4 vztah člověka k prostředí

Další realizace:

- celoškolní projekty
- tříděný odpad ve škole
- pravidelný pobyt mladších žáků na školní zahradě

- část výukových aktivit probíhá v přírodě
- pravidelný úklid v okolí školy a v přilehlých obcích
- pravidelné výjezdy tříd do přírody

### 3.2.6 Mediální výchova - MV

- MV 1 kritické čtení a vnímání mediálních sdělení
- MV 2 interpretace vztahu mediálních sdělení a reality
- MV 3 fungování a vliv médií ve společnosti

Další realizace:

- práce s webovými stránkami školy
- prezentace prací ve školních projektech s využitím různých druhů médií

### 3.2.7 Začlenění průřezových témat

Průřezová témata a jejich tematické okruhy procházejí napříč vzdělávacími předměty a umožňují jejich propojení. Tím se zvyšuje ucelenost žákova vzdělávání a rozvíjí se jeho klíčové kompetence. Začlenění průřezových témat probíhá v několika rovinách.

První rovinu představuje začlenění průřezových témat do výuky jednotlivých předmětů a lze je vyhledat v popisu charakteristiky předmětu a v tabulce se vzdělávacím obsahem předmětu. V této úrovni projdou průřezová témata všichni žáci, minimálně dvakrát, a to na prvním a druhém stupni.

Druhou rovinu představuje zahrnutí průřezových témat v pravidelných celoškolních projektech, kterých se účastní všichni žáci školy a jejichž téma reaguje na aktuální události a potřeby společnosti.

## 3.3 Vzdělávací oblasti

Vzdělávací obsah základního vzdělávání je v RVP ZV orientačně rozdělen do devíti **vzdělávacích oblastí**. Jednotlivé vzdělávací oblasti jsou tvořeny jedním *vzdělávacím oborem* nebo více obsahově blízkými *vzdělávacími obory*:

- **Jazyk a jazyková komunikace** (Český jazyk a literatura, Cizí jazyk, Další cizí jazyk)
- **Matematika a její aplikace** (Matematika a její aplikace)
- **Informační a komunikační technologie** (Informační a komunikační technologie)
- **Člověk a jeho svět** (Člověk a jeho svět)
- **Člověk a společnost** (Dějepis, Výchova k občanství)
- **Člověk a příroda** (Fyzika, Chemie, Přírodopis, Zeměpis)
- **Umění a kultura** (Hudební výchova, Výtvarná výchova)
- **Člověk a zdraví** (Výchova ke zdraví, Tělesná výchova)
- **Člověk a svět práce** (Člověk a svět práce)

Jednotlivé vzdělávací oblasti jsou v úvodu vymezeny **Charakteristikou vzdělávací oblasti**, která vyjadřuje postavení a význam vzdělávací oblasti v základním vzdělávání a charakterizuje vzdělávací obsah jednotlivých vzdělávacích oborů dané vzdělávací oblasti. Dále je v této části naznačena návaznost mezi vzdělávacím obsahem 1. stupně a 2. stupně základního vzdělávání.

Na charakteristiku navazuje **Cílové zaměření vzdělávací oblasti**. Tato část vymezuje, k čemu je žák prostřednictvím vzdělávacího obsahu veden, aby postupně dosahoval klíčových kompetencí.

Praktické propojení vzdělávacího obsahu s klíčovými kompetencemi je dáno tím, že si škola na základě cílového zaměření vzdělávací oblasti stanovuje v ŠVP výchovné a vzdělávací strategie vyučovacích předmětů – viz schéma 2.

**Vzdělávací obsah vzdělávacích oborů** ) je tvořen očekávanými výstupy a učivem. V rámci 1. stupně je vzdělávací obsah dále členěn na 1. období (1. až 3. ročník) a 2. období (4. až 5. ročník). Toto rozdělení usnadňuje distribuci vzdělávacího obsahu do jednotlivých ročníků.

**Očekávané výstupy** mají činnostní povahu, jsou prakticky zaměřené, využitelné v běžném životě a ověřitelné. Vymezují předpokládanou způsobilost žáků využívat osvojené učivo v praktických situacích a v běžném životě na konci 5. a 9. ročníku.

Pro usnadnění identifikace jsou očekávané výstupy označeny kódy, které obsahují zkratku vzdělávacího oboru, označení ročníku, číselné označení tematického okruhu a číslo určující pořadí očekávaného výstupu v daném tematickém okruhu nebo v rámci vzdělávacího oboru.

Očekávané výstupy RVP ZV na konci 5. ročníku (2. období) a 9. ročníku stanovují **závaznou úroveň pro formulování výstupů v učebních osnovách v ŠVP**, která musí být na konci 1. stupně a 2. stupně základní školy dodržena. Očekávané výstupy na konci 3. ročníku (1. období) stanovují jen **orientační (nezávaznou) úroveň a**

při formulování výstupů v učebních osnovách v ŠVP mají pomoci (na 1. stupni) stanovit vzdělávací cestu vedoucí k naplnění očekávaných výstupů na konci 5. ročníku.

**Minimální doporučenou úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření** jsou upravené očekávané výstupy, které jsou obvykle na nižší úrovni než odpovídající očekávané výstupy daného vzdělávacího oboru.

Tyto výstupy uvedené jsou vodítkem pro případné úpravy výstupů uvedených v ŠVP do individuálního vzdělávacího plánu (IVP) pro žáka na základě doporučení školského poradenského zařízení a žádosti zletilého žáka nebo zákonného zástupce žáka. Výstupy představují cílovou úroveň, kterou lze s využitím podpůrných opatření případně překročit.

V souladu s vyhláškou č. 27/2016 Sb. se výstupy minimální doporučené úrovně využijí v případě podpůrných opatření třetího stupně pouze u žáků s lehkým mentálním postižením. Pro žáky s přiznanými podpůrnými opatřeními pátého stupně jsou dolní úrovně pro úpravu očekávaných výstupů v IVP očekávané výstupy stanovené v RVP ZŠS, které mají rovněž činnostní povahu a jsou prakticky zaměřené.

Pro jednoznačnou identifikaci je většina výstupů minimální doporučené úrovně označena písmenem „p“ a kódem obsahově odpovídajícího očekávaného výstupu. Pokud není v daném tematickém okruhu žádný přímo související očekávaný výstup, výstupy minimální doporučené úrovně nejsou kódem označeny a představují vhodné specifické znalosti a dovednosti dosažitelné i při případné úpravě výstupů. Očekávané výstupy, pro které není uveden výstup v minimální doporučené úrovni, mohou být při případných úpravách výstupů v individuálním vzdělávacím plánu (IVP) bez náhrady vypuštěny. Pokud je výstup v minimální doporučené úrovni totožný s očekávaným výstupem, tak je označen shodným kódem bez přidaného písmena „p“.

**Učivo** je v ŠVP ZV strukturováno do jednotlivých tematických okruhů (témat, činností) a je chápáno jako *prostředek k dosažení očekávaných výstupů*. Pro svoji informativní a formativní funkci tvoří nezbytnou součást vzdělávacího obsahu. Učivo vymezené v RVP ZV je **doporučeno** školám k distribuci a k dalšímu rozpracování do jednotlivých ročníků nebo delších časových úseků. Na úrovni ŠVP se **učivo** stává závazným.

Do RVP ZV jsou vloženy jako příloha *Standardy pro základní vzdělávání*. **Standardy podrobněji vymezují obsah očekávaných výstupů**. Jsou určeny na pomoc školské praxi a jejich smyslem je účinně napomáhat dosahování stanovených cílů.

Vzdělávací obsah jednotlivých vzdělávacích oborů je v ŠVP rozčleněn *vyučovacích předmětů* a rozpracován *v učebních osnovách* tak, aby bylo zaručeno *směřování k rozvoji klíčových kompetencí*. **Na základě učebních osnov v ŠVP sestavuje škola IVP.**

Z jednoho vzdělávacího oboru může být vytvořen jeden vyučovací předmět nebo více vyučovacích předmětů, případně může vyučovací předmět vzniknout integrací vzdělávacího obsahu více vzdělávacích oborů (integrováný vyučovací předmět). RVP ZV umožňuje *propojení (integraci)* vzdělávacího obsahu na úrovni témat, tematických okruhů, případně vzdělávacích oborů. Integrace vzdělávacího obsahu musí respektovat logiku výstavby jednotlivých vzdělávacích oborů. Základní podmínkou funkční integrace je kvalifikovaný učitel.

Záměrem je to, aby učitelé při tvorbě ŠVP vzájemně *spolupracovali, propojovali* vhodná témata společná jednotlivým vzdělávacím oborům a *posilovali nadpředmětový přístup ke vzdělávání*.

## 4 Učební osnovy – 1. stupeň

### 4.1 Jazyk a jazyková komunikace

**Jazyková výuka, jejímž cílem je zejména podpora rozvoje komunikačních kompetencí**, vybavuje žáka takovými znalostmi a dovednostmi, které mu umožňují správně vnímat různá jazyková sdělení, rozumět jim, vhodně se vyjadřovat a účinně uplatňovat i prosazovat výsledky svého poznávání.

Obsah vzdělávací oblasti Jazyk a jazyková komunikace se realizuje ve vzdělávacích oborech Český jazyk a literatura, Cizí jazyk a Další cizí jazyk<sup>1</sup>. **Kultivace jazykových dovedností a jejich využívání je nedílnou součástí všech vzdělávacích oblastí.**

Cílové zaměření vzdělávací oblasti

Vzdělávání v dané vzdělávací oblasti směřuje k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí tím, že vede žáka k:

- **pochopení jazyka jako prostředku historického a kulturního vývoje národa, důležitého sjednocujícího činitele národního společenství,**
- **pochopení jazyka a jako důležitého nástroje celoživotního vzdělávání,**
- rozvíjení pozitivního vztahu k mateřskému jazyku a jeho chápání jako zdroje pro rozvoj osobního i kulturního bohatství,
- **rozvíjení pozitivního vztahu k mnohojazyčnosti a respektování kulturní rozmanitosti,**
- vnímání a postupnému osvojování jazyka jako prostředku k získávání a předávání informací, k vyjádření jeho potřeb i prožitků a ke sdělování názorů,
- zvládnutí pravidel mezilidské komunikace daného kulturního prostředí a rozvíjení pozitivního vztahu k jazyku v rámci interkulturní komunikace,
- samostatnému získávání informací z různých zdrojů a k zvládnutí práce s jazykovými a literárními prameny i s texty různého zaměření,
- získávání sebedůvěry při vystupování na veřejnosti a ke kultivovanému projevu jako prostředku prosazení sebe sama,
- individuálnímu prožívání slovesného uměleckého díla, ke sdílení čtenářských zážitků, k rozvíjení pozitivního vztahu k literatuře i k dalším druhům umění založených na uměleckém textu a k rozvíjení emocionálního a estetického vnímání.

#### 4.1.1 Český jazyk a literatura

##### Charakteristika vyučovacího předmětu Český jazyk a literatura

Dovednosti získané ve vzdělávacím oboru Český jazyk a literatura jsou potřebné nejen pro jazykové vzdělání, ale i pro úspěšné osvojování poznatků v dalších oblastech vzdělávání. Užívání češtiny jako mateřského jazyka v mluvené i písemné podobě umožňuje žákům poznat a pochopit společensko – kulturní vývoj lidské společnosti.

Vzdělávací obsah oboru Český jazyk a literatura je rozdělen do tří složek:

- komunikační a slohová výchova
- jazyková výchova
- literární výchova

##### Komunikační a slohová výchova

Zde se žáci učí vnímat a chápat různá jazyková sdělení, číst s porozuměním, kultivovaně psát, mluvit a rozhodovat se na základě přečteného nebo slyšeného textu, analyzovat jej a kriticky

---

<sup>1</sup> Další cizí jazyk je od školního roku 2013/2014 vymezen jako součást vzdělávací oblasti Jazyk a jazyková komunikace.

posoudit jeho obsah. Ve vyšších ročnících se učí posuzovat také jazykové prostředky textové výstavby a kompozici textu.

### Jazyková výchova

Žáci získávají vědomosti a dovednosti potřebné k osvojování spisovné podoby českého jazyka. Učí se poznávat a rozlišovat jeho další formy. Jazyková výchova vede žáky k přesnému a logickému myšlení, které je základním předpokladem jasného, přehledného a srozumitelného vyjadřování. Český jazyk se tak stává nejen nástrojem získávání informací, ale i předmětem poznávání.

### Literární výchova

Prostřednictvím četby žáci poznávají základní literární druhy, učí se vnímat jejich specifické znaky, postihovat umělecké záměry autora a formulovat vlastní názory o přečteném díle. Učí se rozlišovat literární fikci od skutečnosti. Postupně získávají a rozvíjejí základní čtenářské návyky a schopnosti. Žáci dospívají k takovým poznatkům a prožitkům, které mohou pozitivně ovlivnit jejich postoje, životní hodnotové orientace a obohatit jejich duchovní život.

## Český jazyk a literatura – 1.ročník

Ročníkové výstupy: Žák:	Učivo:	Průřezová témata
<ul style="list-style-type: none"> <li>- porozumí písemným pokynům přiměřené složitosti</li> <li>- zvládá základní hygienické návyky spojené se psaním</li> <li>- píše správné tvary písmen a číslic, správně spojuje písmena i slabiky</li> <li>- rozlišuje písmo: velké, malé, psací, tiskací</li> </ul>	Komunikační a slohová výchova: Písemný projev: - základní hygienické návyky: správné sezení, držení psacího náčiní, hygiena zraku - technika psaní: úhledný, čitelný - písmo: velké, malé, psací, tiskací	Osobnostní a sociální výchova Osobnostní rozvoj - rozvoj schopností a poznávání
<ul style="list-style-type: none"> <li>- respektuje základní komunikační pravidla rozhovoru</li> <li>- volí vhodné verbální i nonverbální prostředky řeči v běžných školních i mimoškolních situacích</li> <li>- na základě vlastních zážitků tvoří krátký mluvený projev</li> <li>- srozumitelně mluví</li> <li>- pozdraví, omluví se osloví</li> <li>- porozumí mluveným pokynům přiměřené složitosti</li> <li>- porozumí mimojazykovým prostředkům řeči: gesta, mimika</li> </ul>	Naslouchání a mluvený projev: - praktické naslouchání – věcné naslouchání: pozorné, soustředěné, aktivní – zaznamenat slyšené, reagovat otázkami - základy mluveného projevu: dýchání, tvoření hlasu, výslovnost - komunikační žánry: pozdrav, oslovení, omluva - mimojazykové prostředky řeči: gesta, mimika	
<ul style="list-style-type: none"> <li>- seřadí ilustrace podle dějové posloupnosti a vypráví podle nich jednoduchý příběh</li> <li>- uvědoměle čte, vyjádří svoji zkušenost</li> </ul>	Čtení: - praktické čtení – technika čtení, čtení pozorné, čtení věcné, klíčová slova	
<ul style="list-style-type: none"> <li>- rozlišuje zvukovou a grafickou podobu slova, člení slova na hlásky, odlišuje dlouhé a krátké samohlásky, souhláskové skupiny</li> <li>- rozlišuje věty, slova, slabiky,</li> </ul>	Jazyková výchova: - sluchové rozlišení hlásek, výslovnost samohlásek, souhlásek a souhláskových skupin - rozvíjení znělého hlasu, artikulování,	Mediální výchova - tvorba mediálního sdělení



hlásky (písmena) - rozvíjí znělý hlas, artikuluje, plynule spojuje slabiky a slova - chápe význam slov, význam sdělování krátkých zpráv - vyjádří se v krátkém mluveném projevu	srozumitelné mluvení, uvědomělé čtení, plynulé spojování slabik a slov - slova pojmy, význam slov, krátké mluvené projevy, sdělování krátkých zpráv	
- čte a přednáší, z paměti ve vhodném frázování a tempu literární texty přiměřené věku - poslouchá literární texty - tvořivě pracuje s literárním textem - rozlišuje základní literární pojmy: rozpočítadlo, hádanku, říkanku, pohádku	Literární výchova: - poslech literárních textů - tvořivé činnosti s literárním textem - přednes vhodných literárních textů - základní literární pojmy: rozpočítadlo, hádanka, říkanka, pohádka	Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech - Evropa a svět nás zajímá
- vyjadřuje své pocity z přečteného textu - naslouchá zážitkovému čtení - vhodně reprodukuje přečtený nebo slyšený text - zdramatizuje přečtený nebo slyšený text - výtvarně doprovodí přečtený nebo slyšený text	- zážitkové čtení a naslouchání - vhodná reprodukce přečteného nebo slyšeného textu, dramatizace, vlastní výtvarný doprovod	Osobnostní a sociální výchova - kreativita

## Český jazyk a literatura – 2. ročník

Ročníkové výstupy Žák:	Učivo	Průřezová témata
- na základě vlastních zážitků tvoří krátký mluvený projev - rozlišuje v textu druhy vět a k jejich vytvoření volí vhodné jazykové a zvukové prostředky - píše správně velká písmena na začátku vět - seřadí věty podle dějové posloupnosti - umí rozdělit slovo na konci řádku	- věta, slovo, slabika, počet slov ve větě - věta, druhy vět - pořadí vět v textu - dělení slov na konci řádku	Osobnostní a sociální výchova- komunikace- komunikace v různých situacích, otevřená a pozitivní komunikace
- sluchově rozlišuje a píše správně krátké a dlouhé samohlásky	- samohlásky krátké a dlouhé	
- odůvodňuje a píše správně i/y po tvrdých a měkkých souhláskách	- souhlásky tvrdé a měkké	
- odůvodňuje a píše správně velká písmena v typických případech vlastních jmen osob, zvířat a místních pojmenováních	- podstatná jména, vlastní jména osob, zvířat, měst a vesnic - slovesa, předložky	Kooperace a kompetice - dovednost reagovat na druhé, organizování práce skupiny
- odůvodňuje a píše správně dě, tě, ně, bě, pě, vě, mě, u, ú, ů	- skupiny dě, tě, ně, bě, pě, vě, mě, u, ú, ů	
- odůvodňuje a píše správně párové souhlásky na konci slov	- párové souhlásky na konci slov	Řešení problémů a rozhodovací dovednosti, zvládání učebních problémů

<ul style="list-style-type: none"> <li>- plynule čte s porozuměním texty přiměřeného rozsahu a náročnosti</li> <li>- porozumí písemným nebo mluveným pokynům přiměřené složitosti</li> <li>- respektuje základní komunikační pravidla v rozhovoru</li> <li>- v mluvených projevech správně dýchá a volí vhodné tempo řeči</li> <li>- zvládá základní hygienické návyky spojené se psaním</li> <li>- píše správné tvary písmen a číslic, správně spojuje písmena a slabiky, kontroluje vlastní písemný projev</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- zážitkové čtení a naslouchání, technika čtení, čtení pozorné, plynulé, vyhledávací</li> <li>- naslouchání – zdvořilé, pozorné, soustředěné, aktivní</li> <li>- správné sezení, držení psacího náčiní, hygiena zraku, zacházení s grafickým materiálem</li> <li>- technika psaní-přehledný písemný projev</li> <li>- žánry písemného projevu</li> </ul>	<p>Hodnoty, postoje, praktická etika - analýzy vlastních i cizích postojů a hodnot a jejich projevů v chování lidí-odpovědnost, spolehlivost, spravedlivost, respektování</p>
<ul style="list-style-type: none"> <li>- čte a přednáší z paměti ve vhodném tempu literární texty přiměřené věku</li> <li>- vyjadřuje své pocity z přečteného textu</li> <li>- rozlišuje vyjadřování v próze a ve verších, odlišuje pohádku od ostatních vyprávění</li> <li>- pracuje tvořivě s literárním textem podle pokynů učitele</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- poslech a četba literárních textů</li> <li>- tvořivé činnosti s literárním textem</li> <li>- základní literární pojmy-báseň, pověst, pohádka, bajka, povídka, spisovatel, ilustrátor, básník, kniha, čtenář</li> </ul>	<p>Mediální výchova - kritické čtení a vnímání mediálních sdělení, pěstování kritického přístupu ke zpravodajství a reklamě, fungování a vliv médií ve společnosti</p>

### Český jazyk a literatura – 3. ročník

<b>Ročníkové výstupy Žák:</b>	<b>Učivo</b>	<b>Průřezová témata</b>
<ul style="list-style-type: none"> <li>- plynule čte s porozuměním texty přiměřeného rozsahu a náročnosti</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- literární text- poezie, próza divadlo, plynulé čtení souvětí a vět, členění textu, rychlé čtení tiché, četba uměleckých, populárních a naukových textů s důrazem na upevňování čtenářských dovedností a návyků</li> <li>- věcné čtení- čtení vyhledávací, zdroj informací</li> </ul>	<p>Osobnostní a sociální výchova – osobnostní rozvoj- rozvoj schopností poznávání</p>
<ul style="list-style-type: none"> <li>- porozumí písemným nebo mluveným pokynům přiměřené složitosti</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- společenský jazyk a jeho formy- komunikační situace: žádost, zpráva, oznámení, podání stručné informace, vyjádření kontaktu s partnerem, dialog</li> </ul>	<p>Osobnostní a sociální výchova - osobnostní rozvoj - rozvoj schopností poznávání</p>
<ul style="list-style-type: none"> <li>- respektuje základní komunikační pravidla rozhovoru</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- jazykové prostředky - výběr vhodných komunikačních prostředků a výrazů</li> <li>- zdvořilostní obraty</li> </ul>	<p>Osobnostní a sociální výchova - kooperace, navázání na myšlenku, odstoupení od nápadu</p>
<ul style="list-style-type: none"> <li>- pečlivě vyslovuje, opravuje svou nesprávnou nebo nedbalou výslovnost</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- souvislé jazykové projevy správné použití slovního přízvuku a vhodné intonace</li> </ul>	
<ul style="list-style-type: none"> <li>- v krátkých mluvených projevech správně dýchá a volí vhodné tempo řeči</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- členění jazykového projevu nácvik přiměřeného tempa řeči a správného dýchání</li> </ul>	
<ul style="list-style-type: none"> <li>- volí vhodné verbální i nonverbální prostředky řeči v běžných školních</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- souvislé jazykové projevy základní komunikační pravidla (oslovení,</li> </ul>	<p>Osobnostní a sociální výchova sociální</p>

i mimoškolních situacích	zahájení a ukončení dialogu, střídání rolí mluvčího a posluchače, zdvořilé vystupování)	rozvoj - komunikace
- na základě vlastních zážitků tvoří krátký mluvený projev	- vyjadřování závislé na komunikační situaci: zpráva, oznámení souvislé jazykové projevy využívání jednoduché osnovy	
- zvládá základní hygienické návyky spojené se psaním	- technika psaní úhledný, čitelný a přehledný písemný projev, formální úprava textu, dodržování hygienických návyků psaní, hygiena zraku	
- píše správné tvary písmen a číslic, správně spojuje písmena i slabiky, kontroluje vlastní písemný projev	- automatizace psacího pohybu - odstraňování individuálních nedostatků písemného projevu	
- píše věcně i formálně správně jednoduchá sdělení	- žánry písemného projevu: omluvenka, zpráva, oznámení, pozvánka, inzerát, jednoduché tiskopisy (příhláška, dotazník), vypravování	
- seřadí ilustrace podle dějové posloupnosti a vypráví podle nich jednoduchý příběh	- vyprávění pohádky nebo povídky, spojování obsahu textu s ilustrací	Osv - osobnostní rozvoj- kreativita
- rozlišuje zvukovou a grafickou podobu slova, člení slova na hlásky, odlišuje dlouhé a krátké samohlásky	- hláskosloví, stavba slov, nauka o slově, druhy hlásek	Osv - rozvoj schopnosti poznávání, paměti, soustředění
- porovnává významy slov, zvláště slova opačného významu a slova významem souřadná, nadřazená a podřazená, vyhledává v textu slova příbuzná	- o významu slov, významové okruhy: slova jednoznačná a mnohoznačná, antonyma, synonyma, homonyma: stavba slova , kořen slova, vyjmenovaná slova a slova k nim příbuzná	
- porovnává a třídí slova podle zobecněného významu - děj, věc, okolnost, vlastnost	- slovo a skutečnost, slovo příbuzné, třídění slov, tvary slov, slovní druhy - abeceda - řazení slov podle abecedy, vyhledávání slov ve slovníku	
- rozlišuje slovní druhy v základním tvaru	- ohebné a neohebné slovní druhy - slovesa: osoba , číslo, čas - podstatná jména: rod, číslo, pád	
- užívá v mluveném projevu správné gramatické tvary podstatných jmen, přídavných jmen a sloves	- souvislý mluvený projev , dovednost klást otázky, vypravovat podle obrázků , požádat o informaci, podat stručné informace	
- spojuje věty do jednodušších souvětí vhodnými spojky a jinými spojovacími výrazy	- věta a souvětí spojky a jejich funkce, spojovací výrazy	
- rozlišuje v textu druhy vět podle postoje mluvčího a k jejich vytvoření volí vhodné jazykové i zvukové prostředky	- druhy vět podle postoje mluvčího, výběr vhodných jazykových prostředků	
- odůvodňuje a píše správně: i,í/y,ý po tvrdých a měkkých souhláskách i po obojetných souhláskách ve vyjmenovaných slovech;slova se skupinami dě,tě, ně, bě, pě, vě, mě;slova s ú/ů;velká písmena na	- tvrdé, měkké souhlásky - obojetné souhlásky - vyjmenovaná slova - párové souhlásky na konci i uvnitř slov - znalost správného pravopisu dle	

<p>začátku</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- velká písmena na začátku věty a v typických případech vlastních jmen osob, zvířat a místních pojmenování</li> </ul>	<p>očekávaného výstupu</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- psaní velkých písmen u vlastních jmen měst, obcí, hor, řek, osob, zvířat</li> </ul>	
<ul style="list-style-type: none"> <li>- čte a přednáší z paměti ve vhodném frázování a tempu literární texty přiměřené věku</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- reprodukce textu přednes básně nebo úryvku prózy</li> </ul>	Osv - osobnostní rozvoj- kreativita
<ul style="list-style-type: none"> <li>- vyjadřuje své pocity z přečteného textu</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- líčení atmosféry příběhu vyjádření svého postoje ke knize</li> </ul>	
<ul style="list-style-type: none"> <li>- rozlišuje vyjadřování v próze a poezii, odlišuje pohádku od ostatních vyprávění</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- základy literatury – poezie (pojmy: báseň, rým, verš, sloka, přirovnání, přednes), próza (pojmy: pohádka, povídka, postava, děj, prostředí, herec, režisér)</li> </ul>	
<ul style="list-style-type: none"> <li>- pracuje tvořivě s literárním textem podle pokynů učitele a podle svých schopností</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- volná reprodukce přečteného nebo slyšeného textu, dramatizace pohádky, povídky nebo básně</li> </ul>	

## Český jazyk a literatura – 4. ročník

Ročníkové výstupy Žák:	Učivo	Průřezová témata
<ul style="list-style-type: none"> <li>- <b>Komunikační a slohová výchova</b></li> <li>- čte s porozuměním přiměřeně náročné texty potichu i nahlas</li> <li>- rozlišuje a vybírá podstatné informace v textu</li> <li>- posoudí úplnost nebo neúplnost jednoduchého sdělení</li> <li>- aktivně, soustředěně a pozorně naslouchá</li> <li>- reaguje otázkami při rozhovoru s druhými</li> </ul>	<p>Čtení a naslouchání:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- praktické čtení (technika čtení, pozorné, plynulé čtení, orientační prvky v textu)</li> <li>- čtení jako zdroj informací</li> <li>- vyhledávací čtení</li> <li>- praktické naslouchání (zdvořilé, vyjádření kontaktu s partnerem)</li> <li>- věcné naslouchání (pozorné, soustředěné, aktivní – reakce otázkami)</li> </ul>	<p><b>Osobnostní a sociální výchova</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- sociální rozvoj: komunikace, kooperace a kompetice</li> <li>- morální rozvoj: řešení problémů a rozhodovací dovednosti, hodnoty, postoje</li> </ul>
<ul style="list-style-type: none"> <li>- volí správnou intonaci, přízvuk, tempo řeči podle komunikačního záměru</li> <li>- aktivně používá komunikační žánry – pozdraví, osloví kamarády i dospělého, správně formuluje prosbu, omluvu, vzkaz</li> <li>- ovládá základní komunikační pravidla – zahájí a ukončí dialog, střídá role mluvčího i posluchače</li> <li>- rozlišuje spisovnou a nespisovnou výslovnost – vhodně ji využívá podle komunikační situace</li> <li>- samostatně vede dialog, telefonický rozhovor</li> <li>- aktivně využívá neverbální komunikaci (mimika, gesta)</li> </ul>	<p>Mluvený projev:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- základy techniky mluveného projevu</li> <li>- vyjadřování závislé na komunikační situaci</li> <li>- komunikační žánry: pozdrav, oslovení, omluva, prosba, vzkaz, zpráva, oznámení, vypravování, dialog</li> <li>- základní komunikační pravidla: oslovení, zahájení a ukončení dialogu, střídání rolí mluvčího a posluchače, zdvořilé vystupování</li> <li>- neverbální komunikace</li> </ul>	<p><b>Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- Evropa a svět nás zajímá: příběhy, zážitky, život dětí v jiných zemích</li> </ul>
<ul style="list-style-type: none"> <li>- užívá základní hygienické návyky při psaní (správné sezení, držení psacího náčiní, hygiena zraku, zacházení s grafickým</li> </ul>	<p>Písemný projev:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- základní hygienické návyky (správné sezení, držení psacího náčiní atd.)</li> <li>- technika psaní (úhledný, čitelný,</li> </ul>	<p><b>Mediální výchova</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- kritické čtení a vnímání mediálních sdělení: rozdíl mezi</li> </ul>

<p>materiálem)</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- využívá správnou techniku psaní, písmo je čitelné, písemný projev přehledný</li> <li>- píše správně po stránce obsahové i formální jednoduché komunikační žánry: adresa, blahopřání, pozdrav z prázdnin, pozvánka, oznámení, dopis, popis činnosti a osoby</li> <li>- napíše SMS zprávu, e-mail</li> <li>- sestaví jednoduchou osnovu vyprávění</li> <li>- sestaví příběh podle osnovy s dodržáním časové posloupnosti</li> </ul>	<p>přehledný písemný projev)</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- žánry písemného projevu: adresa, blahopřání, pozdrav z prázdnin, oznámení, pozvánka, vzkaz, dopis, popis, vypravování</li> <li>- zápisy do sešitů, poznámky</li> </ul>	<p>informativním, zábavním a reklamním sdělením</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- interpretace vztahu mediálních sdělení a reality</li> <li>- stavba mediálních sdělení</li> <li>- vnímání autora mediálních sdělení</li> <li>- fungování a vliv médií ve společnosti</li> </ul>
<ul style="list-style-type: none"> <li>- <b>Jazyková výchova</b></li> <li>- užívá vhodné tempo a intonaci řeči</li> <li>- rozlišuje zvukovou a psanou podobu slova</li> </ul>	<p>Zvuková stránka jazyka:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- rozlišení hlásek (samohlásky, souhlásky, souhláskové skupiny)</li> <li>- tempo, intonace, přízvuk</li> </ul>	
<ul style="list-style-type: none"> <li>- vyhledá, tvoří a aktivně používá slova jednoznačná a mnohoznačná, antonyma, synonyma, homonyma</li> <li>- určí, vytvoří skupiny slov nadřazených, souřadných a podřazených</li> <li>- rozlišuje ve slově kořen, část předponovou, příponovou a koncovku při skloňování a časování</li> <li>- rozlišuje slova spisovná a nespisovná, vyhledá nespisovné tvary v textu a nahradí je spisovnými</li> <li>- rozpozná slova s citovým zabarvením, odlišuje slova lichotná a hanlivá</li> </ul>	<p>Slovní zásoba a tvoření slov:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- slova jednoznačná, mnohoznačná, antonyma, synonyma, homonyma</li> <li>- stavba slova: kořen, část předponová, příponová, koncovka</li> <li>- slova spisovná, nespisovná, s citovým zabarvením</li> </ul>	
<ul style="list-style-type: none"> <li>- v textu bezpečně určí podstatná jména, přídavná jména a slovesa</li> <li>- v přiměřeném náročném textu vyhledá a určí všechny slovní druhy</li> <li>- u podstatných jmen určuje rod, číslo, pád</li> <li>- u sloves určuje osobu, číslo, čas; vyhledá a určí infinitiv, vytvoří k němu určitý tvar; rozlišuje jednoduché a složené slovesné tvary; časuje slovesa v přítomném, minulém a budoucím tvaru (bez návaznosti na pravopis sloves v min. čase)</li> </ul>	<p>Tvarosloví:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- slovní druhy</li> <li>- slovesa: neurčitek, zvrtná slovesa, jednoduché a složené tvary, časování sloves</li> <li>- podstatná jména: rod, číslo, pád, vzor</li> </ul>	
<ul style="list-style-type: none"> <li>- rozliší větu jednoduchou a souvětí</li> <li>- v souvětí vyhledá určitá slova a spojovací výrazy</li> <li>- užívá vhodné spojovací výrazy, dokáže je obměnit</li> </ul>	<p>Skladba:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- věta jednoduchá, souvětí</li> <li>- základní skladební dvojice</li> </ul>	

<ul style="list-style-type: none"> <li>- změni větu jednoduchou v souvětí</li> <li>- ve větě vyhledá základní skladební dvojici a vyznačí podmět a přísudek</li> <li>- naznačí stavbu souvětí pomocí větného vzorce</li> <li>- vytváří souvětí podle jednoduchého vzorce</li> </ul>		
<ul style="list-style-type: none"> <li>- píše správně i/y po obojetných souhláskách (vyjmenovaná slova i slova příbuzná) uvnitř slov</li> <li>- skloňuje podstatná jména a přiřazuje je ke vzorům podstatných jmen</li> <li>- píše správně i/y v koncovkách podstatných jmen</li> <li>- seznamuje se základy syntaktického pravopisu – shoda přísudku s podmětem</li> </ul>	Pravopis: <ul style="list-style-type: none"> <li>- slova vyjmenovaná a příbuzná</li> <li>- základy morfologického (koncovky podstatných jmen) a syntaktického pravopisu (shoda přísudku s holým podmětem)</li> </ul>	
<ul style="list-style-type: none"> <li>- <b>Literární výchova</b></li> <li>- docvičuje plynulost a techniku čtení</li> <li>- vyjadřuje své dojmy z četby, z poslechu literárních textů a zaznamená je (zejména výtvarně)</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- poslech literárních textů</li> <li>- zážitkové čtení a naslouchání</li> </ul>	<b>Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech</b> <ul style="list-style-type: none"> <li>- Evropa a svět nás zajímá: lidová slovesnost, zvyky a tradice národů Evropy</li> </ul> <b>Multikulturní výchova</b> <ul style="list-style-type: none"> <li>- vztahy mezi kulturami</li> </ul>
<ul style="list-style-type: none"> <li>- rozlišuje základní typy literárních žánrů – rozpočítadlo, hádanka, říkanka, báseň, pohádka, bajka, povídka, pověst</li> <li>- představí si, popíše činnost spisovatele, básníka, čtenáře, herce, režiséra</li> <li>- seznamuje se s pojmy – verš, rým, přirovnání</li> </ul>	Základní literární pojmy: <ul style="list-style-type: none"> <li>- rozpočítadlo, hádanka, báseň, pohádka, bajka, povídka, pověst</li> <li>- spisovatel, básník, čtenář, herec, režisér</li> <li>- verš, rým, přirovnání</li> </ul>	
<ul style="list-style-type: none"> <li>- volně reprodukuje text podle svých schopností</li> <li>- samostatně přednese vhodný literární text</li> <li>- pokouší se o dramaturgizaci textu</li> <li>- samostatně nebo v kolektivu tvoří vlastní literární text a vytvoří výtvarný doprovod</li> </ul>	Tvořivé činnosti s literárním textem: <ul style="list-style-type: none"> <li>- přednes, volná reprodukce přečteného nebo slyšeného textu</li> <li>- dramaturgizace</li> <li>- vlastní výtvarný doprovod</li> </ul>	

## Český jazyk a literatura – 5. ročník

Ročníkové výstupy Žák:	Učivo	Průřezová témata
<b>Jazyková výchova</b> <ul style="list-style-type: none"> <li>- využívá jazyka jako nástroje</li> </ul>	jazyk- nejdůležitější prostředek dorozumívání	Sociální rozvoj – komunikace, kooperace

<p>k ústnímu a písemnému dorozumívání jak ve škole, tak v běžném životě</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- porovnává význam slov, zvláště slova stejného nebo podobného významu a slova vícevýznamová</li> </ul>		a kompetice
<ul style="list-style-type: none"> <li>- rozlišuje jednotlivé části slova (kořen, předpona, příponová část), koncovku při časování a skloňování slov</li> <li>- odůvodňuje pravopis s přihlédnutím ke způsobu tvoření slov</li> <li>- využívá znalosti o stavbě slova při dělení slov na konci řádku</li> </ul>	stavba slova	
<ul style="list-style-type: none"> <li>- osvojuje si základní význam předpon a jejich pravopis (roz-, bez-, vz-, od-, nad-, pod-, před-, ob-, v-, z-, s-)</li> </ul>	předpony	
<ul style="list-style-type: none"> <li>- rozlišuje 2. a 7. p., používá předložky s, z</li> </ul>	předložky	
<ul style="list-style-type: none"> <li>- odůvodňuje pravopis na základě znalosti o stavbě slova</li> </ul>	skupiny bě/bje, vě/vje, pě, mě/mně	
<ul style="list-style-type: none"> <li>- upevňuje znalosti psaní i/y po obojetných souhláskách</li> </ul>	psaní i/y po obojetných souhláskách	
<ul style="list-style-type: none"> <li>- upevňuje si znalosti v určování slovních druhů</li> <li>- užívá slovní druhy při tvoření vět</li> </ul>	slovní druhy	
<ul style="list-style-type: none"> <li>- určuje mluvnické kategorie (pád, číslo, rod, vzor)</li> <li>- skloňuje podstatná jména rodu mužského podle vzorů předseda, soudce</li> </ul>	podstatná jména	
<ul style="list-style-type: none"> <li>- rozlišuje druhy přídavných jmen (tvrdá, měkká, přivlastňovací)</li> <li>- odůvodňuje pravopis přídavných jmen</li> <li>- stupňuje přídavná jména</li> </ul>	přídavná jména	
<ul style="list-style-type: none"> <li>- upevňuje si znalosti v určování mluvnických kategorií (osoba, číslo, čas, způsob)</li> </ul>	slovesa	
<ul style="list-style-type: none"> <li>- učí se určovat druhy zájmen</li> <li>- nahrazuje podstatná a přídavná jména zájmeny</li> <li>- skloňuje osobní zájmena</li> <li>- uvědomuje si rozdíl tvarů mě/mně a užívá je v písemném projevu</li> <li>- užívá v písemném projevu zájmena Ty, Vy, Tvůj, Váš</li> </ul>	zájmena	
<ul style="list-style-type: none"> <li>- učí se určovat číslovky</li> <li>- skloňuje číslovky dva, tři, čtyři</li> </ul>	číslovky	
<ul style="list-style-type: none"> <li>- určuje přísudek a podmět</li> </ul>	skladba základní větné členy	
<ul style="list-style-type: none"> <li>- vyhledává v textu různé podměty a užívá je při tvoření vět</li> </ul>	podmět vyjádřený - nevyjádřený - několikanásobný	

- vyhledává v textu různé přísudky a užívá je při tvoření vět	přísudek slovesný - holý - rozvitý - několikanásobný	
- odůvodňuje pravopis a užívá v písemném projevu	shoda podmětu s přísudkem	
- odlišuje větu jednoduchou a souvětí - mění vhodně větu jednoduchou v souvětí - užívá vhodných spojovacích výrazů, podle potřeby projevu je obměňuje	věta jednoduchá a souvětí	
- vyhledává přímou řeč v textu	přímá řeč	
<b>Komunikační a slohová výchova:</b> - čte s porozuměním přiměřeně náročné texty potichu i nahlas	čtení	
- rozlišuje podstatné a okrajové informace v textu vhodném pro daný věk, podstatné informace zaznamenává - posuzuje úplnost či neúplnost jednoduchého sdělení - reprodukuje obsah přiměřeně složitého sdělení a zapamatuje si fakta - rozpoznává manipulativní komunikaci v reklamě	čtení a naslouchání	Mediální výchova- kritické čtení a vnímání mediálních sdělení, interpretace vztahu mediálního sdělení a reality,
- vede správně dialog, telefonický rozhovor, zanechá vzkaz na záznamníku - volí náležitou intonaci, přízvuk, pauzy a tempo podle svého komunikačního záměru - rozlišuje spisovnou a nespisovnou výslovnost a vhodně ji užívá podle komunikační situace	mluvený projev	a vliv médií ve společnosti tvorba mediálního sdělení, práce v realizačním týmu
- seznamuje se s jednoduchými komunikačními žánry - píše tyto žánry správně po stránce obsahové i formální - sestaví osnovu vyprávění a na jejím základě vytváří krátký mluvený nebo písemný projev	písemný projev	
<b>Literární výchova:</b> - vyjadřuje své dojmy z poslechu a zaznamenává je	poslech literárních textů	Morální rozvoj – řešení problémů a rozhodovací
- vyjadřuje své dojmy z četby a zaznamenává je	zážitkové čtení a naslouchání	dovednosti, hodnoty, postoje, praktická etika Multikulturní výchova – lidské vztahy
- přednáší vhodné literární texty - volně reprodukuje text podle svých schopností, tvoří vlastní literární text na dané téma - zdramatizuje vhodný text - vytvoří výtvarný doprovod textu	tvořivé činnosti s literárním textem	



- při jednoduchém rozboru literárních textů používá elementární literární pojmy	základní literární pojmy	
---	--------------------------	--

## 4.2 Cizí jazyk

### 4.2.1 Anglický jazyk

#### **Charakteristika vyučovacího předmětu Anglický jazyk**

Anglický jazyk je vyučován v třetím až devátém ročníku tři hodiny týdně. Jeho obsahem je naplňování očekávaných výstupů vzdělávacího oboru Cizí jazyk a tematických okruhů průřezových témat Rámcového vzdělávacího programu, která s daným vzdělávacím oborem souvisejí. Ve vzdělávacím oboru Další cizí jazyk je anglický jazyk vyučován v sedmém až devátém ročníku dvě hodiny týdně. Cílem je poskytnout žákům živý jazykový základ a předpoklady pro komunikaci v rámci integrované Evropy a světa, osvojováním angličtiny snižovat jazykové bariéry, poznávat kulturní tradice a odlišnosti ve způsobu života v jiných zemích, přispívat k vzájemnému porozumění a toleranci.

Výuka je založena na modelu britské angličtiny, vzdělávání v Cizím jazyce – anglický jazyk předpokládá dosažení úrovně A2, vzdělávání v Další cizím jazyce – anglický jazyk předpokládá dosažení úrovně A1 (podle Společného evropského referenčního rámce pro jazyky).

#### **Výchovné a vzdělávací strategie pro rozvoj klíčových kompetencí žáků**

Ve vyučovacím předmětu anglický jazyk používáme pro utváření a rozvoj klíčových kompetencí zejména strategie, které mají žákům umožnit:

##### **Kompetence k učení**

- chápat důležitost komunikovat v anglickém jazyce pro další studium, profesní orientaci i praktický život
- samostatně vyhledávat nástroje k odstraňování problémů při komunikaci v angličtině
- propojovat probraná témata a jazykové jevy

##### **Kompetence k řešení problémů**

- nebát se mluvit v cizím jazyce
- naučit se vyjádřit myšlenku opisem

##### **Kompetence komunikativní**

- porozumět jednoduchému sdělení
- rozumět cizojazyčnému textu
- formulovat v angličtině myšlenku slovně i písemně
- využít znalosti jazyka k navázání nových kontaktů

##### **Kompetence sociální a personální**

- dodržovat pravidla diskuse ve skupině
- respektovat názory druhých
- vyžádat pomoc, radu, poskytnout pomoc

##### **Kompetence občanské**

- získat představu o životě a zvycích v anglicky mluvících zemích a porovnat je se životem v naší zemi

##### **Kompetence pracovní**

- samostatně vyhledávat v dvojjazyčném slovníku

## Anglický jazyk – 3. ročník

Ročníkové výstupy Žák:	Učivo	Průřezová témata
<ul style="list-style-type: none"> <li>- vyslovuje a čte správně v přiměřeném rozsahu slovní zásoby, jež je dána strukturou učebnice</li> <li>- rozumí přiměřeně pokynům a požadavkům učitele (classroom language)</li> <li>- seznámí se se základy reálií anglicky mluvících zemí, s jejich tradicí</li> <li>- zvládá základní komunikační obraty (pozdravit, rozloučit se, představit se atd.)</li> <li>- umí pojmenovat části dne, v cizím jazyce zná denní a týdenní režim</li> <li>- umí požádat, poděkovat, zná základní potřebnou slovní zásobu v rozsahu učebnice a umí ji používat</li> <li>- zvládá základní matematické dovednosti v angličtině, dokáže o nich jednoduše konverzovat</li> <li>- orientuje se ve svém prostředí, které dokáže jednoduchým způsobem popsat</li> <li>- poskytne jednoduché informace o sobě (věk, popis své osoby, zájmy, činnosti)</li> <li>- orientuje se základním způsobem v čase (dny, hodiny)</li> <li>- umí představit svoji rodinu a nejbližší přátele</li> <li>- nápodobou a především pamětným učením si osvojuje základní gramatické znalosti, avšak zatím bez znalosti gramatického systému</li> <li>- získává pozitivní vztah k běžným životním událostem (koníčky, životní podmínky, nákupy, strava atd.)</li> <li>- za pomoci her a různorodých jazykových úkolů si fixuje pozitivní vztah a zážitky z jazykové výuky a motivuje se tak pro příští práci</li> <li>- osvojuje si schopnost reálného hodnocení výsledků své práce, umí identifikovat své slabiny a hledat možnosti jejich nápravy (autoevaluace)</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- umět pozdravit, představit se a rozloučit se, vyjádřit svoji národnost, reagovat na základní pokyny učitele</li> <li>- umět pozdravit a oslovit učitele, pojmenovat části dne</li> <li>- umět požádat a poděkovat, určovat školní potřeby</li> <li>- umět pojmenovat barvy, udat barvu předmětu</li> <li>- umět počítat do šesti, zeptat se na množství</li> <li>- umět pojmenovat předměty ve třídě</li> <li>- umět počítat do dvanácti, zeptat se na věk, udat svůj věk</li> <li>- umět si ověřit jméno, vyjádřit souhlas a nesouhlas</li> <li>- umět se zeptat na neznámou věc</li> <li>- umět určovat celé hodiny ve dvanáctihodinovém režimu, zeptat se na čas</li> <li>- umět představit svoji rodinu a kamarády</li> <li>- umět vyjádřit velikost a délku předmětu</li> <li>- umět tvořit množné číslo podstatných jmen s koncůvkou –s</li> <li>- umět pojmenovat dětské hračky, reagovat na pokyny při hře s míčkem</li> <li>- umět se zeptat na umístění předmětu, udat jeho polohu pomocí předložky in, on</li> <li>- umět popsat oblečení</li> <li>- umět určit a popsat části hlavy a části těla, umět vyjádřit I have got...</li> <li>- umět vyjmenovat dny v týdnu, druhy sportovních her</li> <li>- umět pojmenovat základní potraviny, vyjádřit libost a nelibost</li> <li>- umět pojmenovat běžné ovoce a zeleninu</li> <li>- umět popsat své domácí zvířátko</li> <li>- umět vyjádřit svoji právě probíhající činnost</li> <li>- umět popsat svůj domov, školu</li> <li>- umět vyjmenovat anglickou abecedu</li> </ul>	<p><b>Osobnostní a sociální výchova</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- Rozvoj schopností Poznávání</li> </ul> <p><b>Osobnostní a sociální výchova – Sociální rozvoj – Mezilidské vztahy, Komunikace, Kooperace a kompetice</b></p> <p><b>Multikulturní výchova –</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>Multikulturalita, význam angličtiny jako prostředku mezinárodní komunikace</li> </ul>

## Anglický jazyk – 4. ročník

Ročníkové výstupy Žák:	Učivo	Průřezová témata
<ul style="list-style-type: none"> <li>- vyslovuje a čte správně v přiměřeném rozsahu slovní zásoby, jež je dána strukturou učebnice</li> <li>- rozumí přiměřeně pokynům a požadavkům učitele (classroom language)</li> <li>- seznámí se se základy reálií anglicky mluvících zemí, s jejich tradicí</li> <li>- zvládá základní komunikační obraty (pozdravit, rozloučit se, představit se atd.)</li> <li>- umí pojmenovat části dne, v cizím jazyce zná denní a týdenní režim</li> <li>- umí požádat, poděkovat, zná základní potřebnou slovní zásobu v rozsahu učebnice a umí ji používat</li> <li>- zvládá základní matematické dovednosti v angličtině, dokáže o nich jednoduše konverzovat</li> <li>- orientuje se ve svém prostředí, které dokáže jednoduchým způsobem popsat</li> <li>- poskytne jednoduché informace o sobě (věk, popis své osoby, zájmy, činnosti)</li> <li>- orientuje se základním způsobem v čase (dny, hodiny)</li> <li>- umí představit svoji rodinu a nejbližší přátele</li> <li>- nápodobou a především pamětným učením si osvojuje základní gramatické znalosti, avšak zatím bez znalosti gramatického systému</li> <li>- získává pozitivní vztah k běžným životním událostem (koníčky, životní podmínky, nákupy, strava atd.)</li> <li>- za pomoci her a různorodých jazykových úkolů si fixuje pozitivní vztah a zážitky z jazykové výuky a motivuje se tak pro příští práci</li> <li>- osvojuje si schopnost reálného hodnocení výsledků své práce, umí identifikovat své slabiny a hledat možnosti jejich nápravy (autoevaluace)</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- umět přivítat spolužáky, reagovat na základní pokyny</li> <li>- umět hláskovat své jméno a příjmení, pracovat se slovníkem</li> <li>- umět představit sebe a své sourozence, udat svůj I jejich věk, ptát se na věk a jména osob</li> <li>- umět číslovky do dvaceti, popsat postavu</li> <li>- umět aktivně používat základní fráze</li> <li>- umět se zeptat na umístění předmětu, udat jeho polohu pomocí předložek</li> <li>- umět tvořit množné číslo podstatných jmen</li> <li>- umět hovořit o nemoci, umět používat kladné i záporné tvary slovesa být</li> <li>-- umět sdělit své záliby, ptát se spolužáků na jejich koníčky</li>   <li>- umět používat vazbu is/are there</li> <li>- umět časovat sloveso umět/moci</li> <li>- umět popsat svůj domov, časovat sloveso mít</li> <li>- umět se ptát na adresu a telefonní číslo, tvořit otázku s do</li> <li>- umět popsat své zvířátko</li> <li>- umět tvořit 2.pád – vazba of</li> <li>Umět popsat svůj den – pojmenovat hlavní jídla</li>   <li>- umět vyjádřit oblibu jednotlivých sportů</li> <li>- umět vyjádřit právě probíhající činnost doma, ve škole i v parku, pojmenovat školní předměty</li> <li>- umět pojmenovat názvy budov ve městě, zeptat se na cestu</li> <li>- umět číst pohádku Červená karkulka</li> </ul>	<p><b>Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech –</b> Evropa a svět nás zajímá, pozitivní vztah k odlišnostem</p> <p><b>Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech –</b> Evropa a svět nás zajímá, pozitivní vztah k odlišnostem</p> <p><b>Multikulturní výchova –</b> Multikulturalita - význam angličtiny jako prostředku nadnárodní komunikace a studia</p> <p><b>Multikulturní výchova –</b> Multikulturalita - význam angličtiny jako prostředku nadnárodní komunikace a studia</p>



## Anglický jazyk – 5. ročník

Ročníkové výstupy Žák:	Učivo	Průřezová témata
<p>- vyslovuje a čte správně v přiměřeném rozsahu slovní zásoby, jež je dána strukturou učebnice</p> <p>- rozumí jednoduchým pokynům a požadavkům učitele (classroom language)</p> <p>- aktivně používá základní společenské obraty – pozdraví, rozloučí se, představí sebe i osobu blízkou, požádá o svolení a pomoc, poděkuje</p> <p>- poskytne jednoduché osobní informace (věk, popis osoby, zájmy, činnosti)</p> <p>- orientuje se v základních časových údajích – pojmenuje části dne, dny v týdnu, měsíce, roční období, letopočet, určí čas v celých hodinách i minutách</p> <p>- zvládá základní matematické dovednosti v angličtině, sčítá, odčítá</p> <p>- orientuje se ve svém prostředí, popíše trasu cesty s využitím plánu, umí se zeptat na polohu a cestu k objektu</p> <p>- dokáže jednoduchým způsobem popsat umístění a vybavení učebny a bytu</p> <p>- porovná základní charakteristiky předmětů a osob, vyjádří nejvyšší stupeň vlastností</p> <p>- aktivně se zapojuje do jednoduché konverzace v běžných každodenních situacích (škola, volný čas, stravování, oblékání, nákupy, počasí)</p> <p>- sestaví jednoduché písemné sdělení i odpověď, poskytne své základní údaje</p> <p>- zpracovává základní zeměpisné údaje anglicky mluvících zemí, poznává jejich sociokulturní prostředí a tradice</p> <p>- systematicky využívá obrazové a poslechové materiály, dvojjazyčný slovník, internet</p> <p>- imitačně intuitivním způsobem a především pamětným učením si osvojuje základní gramatické znalosti, chápe základy gramatického systému</p> <p>- prostřednictvím her a různých jazykových aktivit si fixuje pozitivní vztah k jazykové výuce, uvědomuje si funkčnost probraných výrazů a frází, motivuje se tak pro příští práci</p>	<p>Umět:</p> <p>- napsat dopis o sobě a svých zájmech</p> <p>- představit členy své rodiny, uvést jejich jména, věk a povolání</p> <p>- požádat o zapůjčení školní pomůcky, poprosit a poděkovat, porovnat kvalitu</p> <p>- porovnat základní vlastnosti předmětů – velikost, stáří, váhu, rychlost, čistotu</p> <p>- charakterizovat roční období, popsat stav počasí, pojmenovat tři významné svátky</p> <p>- vyjádřit svůj vztah k počítačům, hovořit o jejich významu a dovednosti je používat</p> <p>- vyjmenovat a popsat výtvarný materiál pro tvorbu projektu, vyjádřit vlastní potřebu něco mít (need)</p> <p>- popsat vybavení bytu nábytkem, doplňky a domácími přístroji, udat polohu objektu</p> <p>- určit poschodí a rozmístění rodin v domě, číst a přijímat telefonní číslo, psát britskou adresu</p> <p>- číst a přijímat časové údaje na analogových a digitálních hodinách ve dvanáctihodinovém režimu</p> <p>- vyjádřit zdravotní potíže, zeptat se na příčinu (why), doporučit a zdůvodnit řešení (because)</p> <p>- hovořit o stravovacích zvycích, vyjádřit přání (I'd like)</p> <p>- hovořit o televizních pořadech, orientovat se v programu</p> <p>- hovořit o zimních sportech a hrách na sněhu</p> <p>- pojmenovat měsíce, orientovat se v kalendářním roce, sdělit datum narozenin a státních svátků</p> <p>- hovořit o povolání svých rodičů a známých, osvojit si osobní zájmena po předložkách</p> <p>- popsat a porovnat domácí zvířata a jejich užitek pro člověka, vyjádřit nejvyšší stupeň vlastností</p> <p>- zeptat se na cenu zboží, orientovat se v britské měně, pojmenovat nejznámější cizokrajná zvířata</p> <p>- vyjádřit prostou budoucnost (will) v souvislosti se změnou rozvrhu a při váhavém či momentálním rozhodnutí (I think I'll)</p>	<p><b>Osobnostní a sociální výchova –</b></p> <p>Sociální rozvoj</p> <p>- komunikace</p> <p>- verbální i neverbální sdělení, monology, dialogy</p> <p><b>Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech</b></p> <p>- Evropa a svět nás zajímá, pozitivní vztah k odlišnostem, porovnávání zvyků a tradic</p> <p><b>Multikulturní výchova –</b></p> <p><b>Multikulturalita</b></p> <p>- význam angličtiny jako prostředku nadnárodní komunikace a studia</p>



# Matematika

### Charakteristika vyučovacího předmětu Matematika

Vzdělávací oblast Matematika a její aplikace je v základním vzdělávání založena na aktivních činnostech, které jsou typické pro práci s matematickými objekty a pro užití matematiky v reálných situacích. Poskytuje vědomosti a dovednosti potřebné v praktickém životě a umožňuje získávat matematickou gramotnost.

Vzdělávání klade důraz na důkladné porozumění základním myšlenkovým postupům a pojmům matematiky a jejich vzájemným vztahům. Žáci si postupně osvojují některé pojmy, algoritmy, terminologii, symboliku a způsoby jejich užití.

Obor Matematika a její aplikace je rozdělen na čtyři tematické okruhy.

V tematickém okruhu *Čísla a početní operace* si žáci osvojují aritmetické operace v těchto složkách – dovednost provádět operaci, algoritmické porozumění (proč je operace prováděna předloženým postupem) a významové porozumění (umět operaci propojit s reálnou situací). Žáci se učí získávat číselné údaje měřením, odhadováním, výpočtem a zaokrouhlováním.

V tematickém okruhu *Závislosti, vztahy a práce s daty* žáci rozpoznávají určité typy změn a závislostí, které jsou projevem běžných jevů reálného světa. Uvědomují si změny a závislosti známých jevů, docházejí k pochopení, že změnou může být růst i pokles a že změna může mít také nulovou hodnotu.

V tematickém okruhu *Geometrie v rovině a v prostoru* žáci určují a znázorňují geometrické útvary a geometricky modelují reálné situace, hledají podobnosti a odlišnosti útvarů, které se vyskytují všude kolem nás. Uvědomují si vzájemné polohy objektů v rovině, učí se porovnávat, odhadovat, měřit délku, velikost úhlu, obvod a obsah, zdokonalovat svůj grafický projev.

Důležitou součástí matematického vzdělávání jsou *Nestandardní aplikační úlohy a problémy*, jejichž řešení může být do značné míry nezávislé na znalostech a dovednostech školské matematiky, ale při němž je nutné uplatnit logické myšlení. Tyto úlohy by měly prolínat všemi tematickými okruhy v průběhu celého základního vzdělávání. Žáci se učí řešit problémové situace a úlohy z běžného života, pochopit a analyzovat problém, utřídit údaje a podmínky, provádět situační náčrty, řešit optimalizační úlohy. Řešení logických úloh, jejichž obtížnost je závislá na míře rozumové vyspělosti žáků, posiluje vědomí žáka ve vlastní schopnosti logického uvažování a může podchytit i ty žáky, kteří jsou v matematice méně úspěšní.

### Výchovné a vzdělávací strategie pro rozvoj klíčových kompetencí žáků

Vzdělávání v dané vzdělávací oblasti směřuje k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí tím, že vede žáka k:

- využívání matematických poznatků a dovedností v praktických činnostech – odhady, měření a porovnávání velikostí a vzdáleností, orientace
- rozvíjení paměti žáků prostřednictvím numerických výpočtů a osvojováním si nezbytných matematických vzorců a algoritmů
- rozvíjení kombinatorického a logického myšlení, ke kritickému usuzování a srozumitelné a věcné argumentaci prostřednictvím řešení matematických problémů
- rozvíjení abstraktního a exaktního myšlení osvojováním si a využíváním základních matematických pojmů a vztahů, k poznávání jejich charakteristických vlastností a na základě těchto vlastností k určování a zařazování pojmů



- vytváření zásoby matematických nástrojů (početních operací, algoritmů, metod řešení úloh) a k efektivnímu využívání osvojeného matematického aparátu
- vnímání složitosti reálného světa a jeho porozumění; k rozvíjení zkušenosti s matematickým modelováním
- provádění rozboru problému a plánu řešení, odhadování výsledků, volbě správného postupu k vyřešení problému a vyhodnocování správnosti výsledku vzhledem k podmínkám úlohy nebo problému
- přesnému a stručnému vyjadřování užíváním matematického jazyka včetně symboliky, prováděním rozborů a zápisů při řešení úloh a ke zdokonalování grafického projevu
- rozvíjení spolupráce při řešení problémových a aplikovaných úloh vyjadřujících situace z běžného života a následně k využití získaného řešení v praxi; k poznávání možností matematiky a skutečnosti, že k výsledku lze dospět různými způsoby
- rozvíjení důvěry ve vlastní schopnosti a možnosti při řešení úloh, k soustavné sebekontrolě při každém kroku postupu řešení, k rozvíjení systematickosti, vytrvalosti a přesnosti, k vytváření dovednosti vyslovovat hypotézy na základě zkušenosti nebo pokusu a k jejich ověřování nebo vyvracení pomocí protipříkladů

## Matematika – 1.ročník

<b>Ročníkové výstupy: Žák:</b>	<b>Učivo:</b>	<b>Průřezová témata:</b>
<ul style="list-style-type: none"> <li>- používá přirozená čísla k modelování reálných situací, počítá s předměty v daném souboru, vytváří soubory s daným počtem prvků</li> <li>- počítá předměty v daném souboru</li> </ul>	<p>Číslo a početní operace:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- obor přirozených čísel 0 - 20</li> <li>- číselná osa</li> <li>- počítání předmětů v daném souboru</li> </ul>	
<ul style="list-style-type: none"> <li>- řešení slovní úlohy vedoucí ke vztahům o n- více, o n- méně (v daném oboru)</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- řešení slovních úloh s využitím vztahů o n-více a o n-méně</li> </ul>	<p>Osobnostní a sociální výchova Morální rozvoj - řešení problémů a rozhodovací dovednosti</p>
<ul style="list-style-type: none"> <li>- provádí z paměti jednoduché početní operace s přirozenými čísly</li> <li>- sčítání a odčítání bez přechodu desítky do dvaceti</li> <li>- řeší a tvoří úlohy, ve kterých aplikuje a modeluje osvojené početní operace, sčítání a odčítání čísel v oboru 0 – 20 bez přechodu desítky</li> <li>- rozliší znaménka + , - , =</li> <li>- rozlišuje pojmy součet a rozdíl čísel, pracuje s nimi</li> <li>- používá sčítání a odčítání při řešení praktických situací a slovních úloh</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- vlastnosti početních operací s přirozenými čísly – sčítání a odčítání do 20 bez přechodu desítky</li> <li>- součet čísel (bez přechodu desítky)</li> <li>- rozdíl čísel (bez přechodu desítky)</li> <li>- znaménka + , - , =</li> <li>- řešení a vytváření slovních úloh na sčítání a odčítání bez přechodu desítky</li> </ul>	<p>Osobnostní a sociální výchova Sociální rozvoj - komunikace</p>
<ul style="list-style-type: none"> <li>- čte, zapisuje a porovnává přirozená čísla do 20, užívá a zapisuje vztah rovnosti a nerovnosti</li> <li>- řeší a vytváří slovní úlohy na porovnávání čísel</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- vztahy menší, větší, rovno</li> <li>- čtení a psaní čísel, porovnávání čísel</li> <li>- řešení a vytváření slovních úloh na porovnávání čísel</li> </ul>	

- používá znamének větší, menší, rovno		
- popisuje jednoduché závislosti z praktického života v oboru čísel - 0 - 20	Závislosti, vztahy a práce s daty: - řešení a vymýšlení slovních úloh v oboru čísel 0 – 20 z praktického života	Osobnostní a sociální výchova Osobnostní rozvoj - kreativita
- rozezná, pojmenuje základní rovinné útvary a nachází je v realitě - porovnává velikost rovinných útvarů - užívá dětské skládanek a stavebnice	Geometrie v rovině a prostoru: - základní útvary v rovině – čtverec, obdélník, trojúhelník, kruh - užití dětských skládanek a stavebnic	Osobnostní a sociální výchova - kreativita
- orientuje se v prostoru - rozlišuje geometrické pojmy: vpravo, vlevo, pod, nad, před, za, hned před, hned za	- konkrétní orientace v prostoru - geometrické pojmy: vpravo, vlevo, pod, nad, před, za, hned před, hned za	

## Matematika – 2. ročník

<b>Ročníkové výstupy Žák:</b>	<b>Učivo</b>	<b>Průřezová témata</b>
- čte, zapisuje, porovnává a používá při početních úkonech sčítání a odčítání přirozená čísla do 20	- sčítání a odčítání do 20 bez přechodu a s přechodem desítky	
- čte, zapisuje a porovnává přirozená čísla do 100 - provádí z paměti jednoduché početní operace s přirozenými čísly do 100 (sčítání a odčítání) - řeší a tvoří úlohy, ve kterých aplikuje a modeluje svoje početní operace (sčítání a odčítání)	- numerace do 100, číselná osa, sčítání a odčítání desítek do 100, slovní úlohy „o více“, „o méně“ - sčítání a odčítání do 100 bez přechodu desítky - sčítání a odčítání dvouciferných čísel - sčítání a odčítání čísel do 100 s přechodem přes desítku	Osobnostní a sociální výchova – rozvoj schopností - poznávání
- provádí z paměti jednoduché početní operace s přirozenými čísly (násobení a dělení) - řeší a tvoří úlohy, ve kterých aplikuje a modeluje svoje početní operace (násobení a dělení) - doplňuje tabulky, schémata, posloupnosti čísel	- příprava na násobení a dělení - násobení a dělení 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10	Morální rozvoj - řešení problémů a rozhodovací dovednosti - zvládání učebních problémů
- rozezná, pojmenuje, vymodeluje a popíše základní rovinné útvary a jednoduchá tělesa, nachází v realitě jejich reprezentaci - porovnává velikost útvarů, měří a odhaduje délku úsečky	- bod, křivá, přímá a lomená čára - přímka, polopřímka, úsečka, délka úsečky - vzájemná poloha dvou přímek - v rovině (rovnoběžky, různoběžky, kolmice)	

## Matematika – 3. ročník

Ročníkové výstupy Žák:	Učivo	Průřezová témata
<ul style="list-style-type: none"> <li>- čte, zapisuje a porovnává přirozená čísla do 1000, užívá a zapisuje vztah rovnosti a nerovnosti</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- číselný obor 0 – 1000- čtení a zápis trojčiferných čísel, porovnávání čísel: vztahy větší, menší, rovno, znaménka <math>&gt;</math>, <math>&lt;</math>, <math>=</math></li> </ul>	
<ul style="list-style-type: none"> <li>- užívá lineární uspořádání; zobrazí číslo na číselné ose</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- číselná osa- znázornění trojčiferných čísel, pojmy: před, za, hned před, hned za, mezi</li> <li>- zaokrouhlování – určování stovek, desítek, jednotek</li> </ul>	
<ul style="list-style-type: none"> <li>- provádí zpaměti jednoduché početní operace s přirozenými čísly</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- sčítání a odčítání v oboru 0-1000</li> <li>- násobení a dělení v oboru malé násobilky</li> <li>- dělení se zbytkem</li> <li>- násobení a dělení mimo obor násobílek, obor 0 - 100</li> </ul>	Osobnostní a sociální výchova –osobnostní rozvoj- rozvoj schopností poznávání
<ul style="list-style-type: none"> <li>- řeší a tvoří úlohy, ve kterých aplikuje a modeluje osvojené početní operace</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- slovní úlohy- užití osvojených početních operací ve slovních úlohách ze života</li> </ul>	Osv - osobnostní rozvoj- kreativita
<ul style="list-style-type: none"> <li>- orientuje se v čase, provádí jednoduché převody jednotek času</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- jednotky času- určování času, převádění jednotek času</li> </ul>	
<ul style="list-style-type: none"> <li>- popisuje jednoduché závislosti z praktického života</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- slovní úlohy- orientace a čtení matematických zápisů, slovní úlohy, které vedou k násobení dvojciferného čísla jednociferným a dělení dvojciferného čísla jednociferným</li> <li>- odhad výsledku</li> </ul>	Osv - osobnostní rozvoj- řešení problémů a rozhodování
<ul style="list-style-type: none"> <li>- doplňuje tabulky, schémata, posloupnosti čísel</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- práce s údaji (tabulkové zápisy v praxi – ceny zboží)</li> </ul>	Osv - osobnostní rozvoj - sebeorganizace
<ul style="list-style-type: none"> <li>- rozezná, pojmenuje, vymodeluje a popíše základní rovinné útvary a jednoduchá tělesa; nachází v realitě jejich reprezentaci</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- rovinné útvary: kružnice, kruh</li> <li>- tělesa: jehlan, kužel, koule, válec</li> </ul>	
<ul style="list-style-type: none"> <li>- porovnává velikost útvarů, měří a odhaduje délku úsečky</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- bod, přímka, polopřímka, úsečka, krajní body úsečky, průsečík dvou přímek</li> <li>- měření délky v cm a mm</li> <li>- převádění jednotek délky</li> </ul>	
<ul style="list-style-type: none"> <li>- rozezná a modeluje jednoduché souměrné útvary v rovině</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- modelování geometrických útvarů podle zadání</li> </ul>	

## Matematika – 4. ročník

Ročníkové výstupy Žák:	Učivo	Průřezová témata
<b>Číslo a početní operace</b> <ul style="list-style-type: none"> <li>- počítá do 1 000 000 po statisících, desetitisících, tisících; čte čísla</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- číselný obor do 1 000 000</li> </ul>	<b>Osobnostní a sociální výchova</b> - osobnostní rozvoj:

<ul style="list-style-type: none"> <li>- zapisuje číslo do 1 000 000 v desítkové soustavě; rozkládá číslo v desítkové soustavě; pozná a zapíše rozvinutý zápis čísla</li> <li>- zobrazí, čte číslo na číselné ose</li> <li>- zaokrouhluje čísla na statisíce, desetitisíce, tisíce, stovky a desítky</li> <li>- porovná, seřadí čísla do 1 000 000</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- zápis čísla v desítkové soustavě</li> <li>- rozklad čísla v desítkové soustavě</li> <li>- číselná osa</li> <li>- zaokrouhlování</li> <li>- porovnávání</li> </ul>	<p> kreativita (pružnost nápadů, hledání nových postupů)-  sociální rozvoj:  komunikace  kooperace a kompetice  - morální rozvoj:  řešení problémů a rozhodovací dovednosti, hodnoty, postoje</p>
<ul style="list-style-type: none"> <li>- využívá komutativní a asociativní zákony při sčítání a násobení</li> <li>- počítání s výhodou</li> </ul>	<p>Vlastnosti početních operací:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- vlastnosti sčítání, odčítání, násobení, dělení</li> <li>- vztahy mezi sčítáním a odčítáním, násobením a dělením</li> <li>- užívání závorek</li> </ul>	
<ul style="list-style-type: none"> <li>- pamětně sčítá a odčítá čísla, která mají nanejvýš 2 číslice různé od nuly</li> <li>- pamětně násobí a dělí čísla do 1 000 000 s nejvýše 2 číslicemi různými od nuly jednociferným číslem</li> <li>- pamětně dělí a násobí 10, 100, 1 000, 10 000, 100 000</li> <li>- písemně sčítá a odčítá v oboru do 1 000 000</li> <li>- písemně násobí jednociferným a dvojciferným činitelem</li> <li>- písemně dělí jednociferným dělitelem</li> <li>- provádí odhady a kontrolu výpočtů</li> </ul>	<p>Početní výkony s přirozenými čísly:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- pamětné sčítání a odčítání (nejvýše 2 číslice různé od nuly)</li> <li>- pamětné násobení a dělení jednociferným číslem</li> <li>- písemné sčítání a odčítání</li> <li>- písemné násobení nejvýše dvojciferným činitelem</li> <li>- písemné dělení jednociferným dělitelem</li> <li>- odhad výsledku</li> <li>- kontrola výpočtu</li> </ul>	
<ul style="list-style-type: none"> <li>- řeší slovní úlohy – provede zápis, výpočet, zkoušku, zapíše odpověď</li> <li>- aplikuje početní operace v oboru do 1 000 000</li> <li>- vytváří slovní úlohy</li> </ul>	<p>Slovní úlohy:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- řešení slovních úloh na porovnání čísel, na početní výkony, na vztahy o n-více, n-krát více</li> <li>- řešení slovních úloh na 2-3 početní výkony</li> </ul>	
<p><b>Závislosti, vztahy, data</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- rozezná přímou úměrnost (kolikrát více/méně, tolikrát více/méně), sestaví tabulku přímé úměrnosti</li> <li>- převádí základní jednotky délky, hmotnosti, objemu a času</li> <li>- seznamuje se s jednotkami obsahu</li> </ul>	<p>Závislosti a jejich vlastnosti:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- přímá úměrnost</li> <li>- jednotky délky, hmotnosti, objemu, času</li> </ul>	
<ul style="list-style-type: none"> <li>- čte údaje z diagramu, tabulky, sestavuje jednoduché diagramy a tabulky</li> <li>- orientuje se v autobusovém a vlakovém jízdním řádu, vypočítá vzdálenost v km</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- diagramy, tabulky</li> <li>- jízdní řády</li> </ul>	
<ul style="list-style-type: none"> <li>- označí neznámou písmeny, vypočítá jednoduchou rovnici s jednou neznámou v oboru do 10 000</li> <li>- zapíše jednoduché příklady pomocí rovnic s jednou neznámou</li> </ul>	<p>Rovnice:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- neznámá</li> <li>- řešení jednoduché rovnice o 1 neznámé</li> </ul>	

<ul style="list-style-type: none"> <li>- pojmenuje části zlomku (čitatel, jmenovatel, zlomková čára)</li> <li>- čte a zapisuje jednoduché zlomky</li> <li>- názorně vybarví část, která je zapsána zlomkem (polovina, čtvrtina, třetina, pětina, šestina, desetina)</li> <li>- vypočítá polovinu, třetinu, čtvrtinu z daného čísla</li> <li>- sčítá zlomky se stejným jmenovatelem (v oboru 2 – 10)</li> <li>- modeluje a určí část celku, používá zápis ve formě zlomku</li> <li>- porovná, sčítá a odčítá zlomky se stejným základem v oboru kladných čísel</li> </ul>	<p>Zlomky:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- celek, část, zlomek</li> <li>- čitatel, jmenovatel, zlomková čára</li> <li>- názorné vyjádření pojmů: polovina, čtvrtina, třetina, pětina, šestina, desetina</li> <li>- vyjádření poloviny, třetiny, čtvrtiny z daného čísla</li> <li>- sčítání zlomků se stejným jmenovatelem</li> </ul>	
<p><b>Geometrie</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- určí vzájemnou polohu dvou přímek</li> <li>- různoběžky, rovnoběžky, kolmice</li> <li>- sestrojí rovnoběžky a kolmice (podle trojúhelníku s ryskou)</li> </ul>	<p>Vzájemná poloha dvou přímek v rovině:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- různoběžky, rovnoběžky, kolmice</li> </ul>	
<ul style="list-style-type: none"> <li>- sestrojí grafický součet, rozdíl a násobek úseček</li> <li>- rozezná čtverec, obdélník, rovnoběžník</li> <li>- sestrojí čtverec, obdélník, rovnoběžník, užívá jednoduché konstrukce</li> <li>- pozná a sestrojí pravoúhlý trojúhelník</li> <li>- seznamuje se s trojúhelníkovou nerovností</li> <li>- rozlišuje pojmy kruh – kružnice</li> <li>- sestrojí kružnici o daném poloměru</li> </ul>	<p>Základní útvary v rovině</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- úsečka</li> <li>- čtverec, obdélník, rovnoběžníky</li> <li>- trojúhelník (rovnoramenný, rovnostranný, pravoúhlý)</li> <li>- trojúhelníková nerovnost</li> <li>- kružnice (střed, poloměr)</li> <li>- kruh</li> </ul>	
<ul style="list-style-type: none"> <li>- rozpozná osově souměrné obrazce, určí osu souměrnosti překládáním papíru</li> <li>- zakreslí jednoduché osově souměrné obrazce do čtvercové sítě</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- osová souměrnost</li> <li>- souměrné útvary</li> <li>- konstrukce ve čtvercové síti</li> <li>- modelování</li> </ul>	
<ul style="list-style-type: none"> <li>- užívá základní jednotky obsahu</li> <li>- určí obsah pomocí čtvercové sítě</li> <li>- řeší jednoduché výpočty, slovní úlohy</li> </ul>	<p>Obvod a obsah čtverce, obdélníku:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- jednotky obsahu <math>\text{cm}^2</math>, <math>\text{m}^2</math>, <math>\text{mm}^2</math></li> <li>- řešení jednoduchých slovních úloh</li> </ul>	
<ul style="list-style-type: none"> <li>- vymodeluje povrch krychle a kváдру</li> <li>- vypočítá povrch krychle a kváдру pomocí součtu obsahů stěn</li> </ul>	<p>Povrch krychle a kváдру:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- modelování kváдру, krychle ze sítě</li> <li>- určení povrchu pomocí součtu obsahů stěn</li> </ul>	
<p><b>Nestandardní úlohy</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- užívá nestandardní postupy při řešení úloh, graficky znázorňuje</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- číselné a obrázkové řady</li> <li>- magické čtverce</li> <li>- prostorová představivost</li> </ul>	

## Matematika – 5. ročník

Ročníkové výstupy Žák:	Učivo	Průřezová témata
<b>Číslo a početní operace</b> <ul style="list-style-type: none"> <li>- čte a zapisuje čísla, porovnává čísla</li> <li>- modeluje a určí část celku, používá zápis ve formě zlomku</li> <li>- porovná, sčítá a odčítá zlomky se stejným základem v oboru kladných čísel</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- přirozená čísla do milionu a přes milion</li> <li>- přirozená čísla, celá čísla, zlomky</li> </ul>	Rozvoj schopnosti poznávání Kooperace a kompetice
<ul style="list-style-type: none"> <li>- zobrazuje na číselné ose</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- číselná osa</li> </ul>	Řešení problémů a rozhodovací dovednosti
<ul style="list-style-type: none"> <li>- zapisuje v desítkové soustavě, řeší jednoduché nerovnice</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- zápis čísla v desítkové soustavě</li> </ul>	
<ul style="list-style-type: none"> <li>- využívá při pamětném i písemném počítání komutativnost a asociativnost sčítání a násobení</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- vlastnosti početních operací s přirozenými</li> </ul>	
<ul style="list-style-type: none"> <li>- provádí písemné početní operace</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- písemné algoritmy početních operací</li> </ul>	
<ul style="list-style-type: none"> <li>- zaokrouhluje, provádí odhady a kontroluje výsledky početních operací</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- zaokrouhlování</li> </ul>	
<ul style="list-style-type: none"> <li>- řeší a tvoří slovní úlohy, ve kterých aplikuje osvojené početní operace</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- slovní úlohy</li> </ul>	
<ul style="list-style-type: none"> <li>- zapisuje desetinným číslem zlomky se jmenovatelem 10, 100</li> <li>- poznává praktické modely desetinných čísel (peníze, hmotnost, délka)</li> <li>- píše a čte desetinná čísla řádu desetin a setin</li> <li>- přečte zápis desetinného čísla a vyznačí na číselné ose desetinné číslo dané hodnoty</li> <li>- porozumí významu znaku „-“, pro zápis celého záporného čísla a toto číslo vyznačí na číselné ose</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- desetinná čísla</li> <li>- zápis čísla v desítkové soustavě, a jeho znázornění (číselná osa, teploměr, model)</li> </ul>	
<ul style="list-style-type: none"> <li>- zobrazuje na číselné ose desetinná čísla</li> <li>- porovnává</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- číselná osa</li> </ul>	
<ul style="list-style-type: none"> <li>- písemně sčítá a odčítá desetinná čísla řádu desetin a setin</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- písemné sčítání a odčítání</li> </ul>	
<ul style="list-style-type: none"> <li>- násobí a dělí desetinné číslo deseti a stem</li> <li>- násobí a dělí desetinné číslo řádu desetin a setin přirozeným číslem</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- násobení a dělení desetinných čísel</li> </ul>	
<ul style="list-style-type: none"> <li>- řeší a vytváří slovní úlohy vedoucí k užití desetinných čísel v jednoduchých případech</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- slovní úlohy s desetinnými čísly</li> </ul>	

<b>Geometrie</b> - narýsuje a znázorní základní rovinné útvary (čtverec, obdélník, trojúhelník, kružnici) - užívá jednoduché konstrukce	- rovinné útvary	
- sčítá, odčítá a násobí graficky úsečky - určí délku lomené čáry	- úsečky	
- sestrojí rovnoběžky, kolmice	- poloha přímek	
- vypočítá podle vzorce obvod čtverce a obdélníka	- obvod	
- určí obsah pomocí čtvercové sítě - vypočítá obsah čtverce a obdélníka podle vzorce	- obsah	
- rozpozná a znázorní ve čtvercové síti jednoduché osově souměrné útvary a určí osu souměrnosti přeložením papíru	- osově souměrné útvary	
- osvojí si pojmy úhel, odvěsny, přepona - narýsuje pravý úhel - sestrojí pravoúhlý trojúhelník	- pravoúhlý trojúhelník	
<b>Závislosti, vztahy a práce s daty</b> - vyhledává, sbírá a třídí data - čte a sestavuje tabulky a diagramy různých závislostí	- závislosti a jejich vlastnosti	
- určuje a zapisuje souřadnice bodu	- soustava souřadnic	

## **4.3 Informační a komunikační technologie**

### **4.3.1 Informatika**

#### **Charakteristika vyučovacího předmětu Informatika**

Vzdělávací oblast Informační a komunikační technologie umožňuje všem žákům dosáhnout základní úrovně informační gramotnosti, tj. získat elementární dovednosti v ovládnutí výpočetní techniky a moderních informačních technologií, orientovat se ve světě informací, tvořivě pracovat s informacemi a využívat je při dalším vzdělávání i v praktickém životě.

Potřeba osvojit si základní dovednosti práce s informační technikou vrůstá, proto byla vzdělávací oblast Informační a komunikační technologie zařazena jako povinná součást základního vzdělávání na 1. a 2. stupni.

Zvládnutí výpočetní techniky, a zejména rychlého vyhledávání a zpracování potřebných informací pomocí internetu, a jiných digitálních médií umožňuje využít mnohonásobně většího počtu dat a informací než dosud, urychluje aktualizaci poznatků a vhodně doplňuje standardní učební pomůcky.

#### **Výchovné a vzdělávací strategie pro rozvoj klíčových kompetencí žáků**

##### **Kompetence k učení**

- poznávat úlohu informací a informačních činností k využívání moderních informačních technologií
- pochopit funkci výpočetní techniky jako prostředku simulace a modelování přírodních i sociálních jevů a procesů

##### **Kompetence k řešení problémů**

- podněcovat snahy o samostatné nalezení řešení problémů
- schopnost formulovat svůj požadavek a využívat při interakci s počítačem algoritmické myšlení

##### **Kompetence komunikativní**

- tvořivě využívat softwarové a hardwarové prostředky při prezentaci výsledků své práce
- snažit se využívat výpočetní techniku, aplikační a výukový software ke zvýšení efektivity učení a racionálnější organizaci práce

##### **Kompetence sociální a personální**

- zodpovědně přistupovat k předmětu, řešení úkolů i k jiným každodenním aktivitám
- učit se týmové spolupráci při řešení problémů

##### **Kompetence občanské**

- respektovat práva k duševnímu vlastnictví při využívání software
- učit se kriticky posuzovat jednotlivá řešení problémů z oblasti ICT ve společnosti, oceňovat ta dobrá a užitečná
- odpovědně přistupovat k nevhodnému obsahu vyskytujícímu se na internetu nebo v jiných médiích

##### **Kompetence pracovní**

- využívat získané znalosti a zkušenosti v zájmu přípravy na budoucí studium
- dodržovat pravidla hygieny a zásady práce s počítačem, zvláště při dlouhodobější práci



## Informatika – 4. a 5. třída

Ročníkové výstupy Žák:	Učivo	Průřezová témata
<ul style="list-style-type: none"> <li>- využívá základní standardní funkce počítače a jeho nejbližší periferie</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- přihlašování, popis systému a sítě, školní účty, e-mail, web, kvóty</li> <li>- ovládání počítače</li> <li>- popis součástí počítače (skříň počítače procesor, základní deska, harddisk)</li> <li>- externí zařízení počítače (monitor, klávesnice, myš, tiskárny)</li> <li>- tisk a ukládání dokumentů na lokální disk</li> <li>- orientace na klávesnici – psaní deseti prsty</li> </ul>	Osv - psychohygiena
<ul style="list-style-type: none"> <li>- respektuje pravidla bezpečné práce s hardware i software a postupuje poučeně v případě jejich závad</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- pravidla práce s počítačem</li> <li>- virové nebezpečí</li> <li>- legálnost software</li> </ul>	
<ul style="list-style-type: none"> <li>- chrání data před poškozením, ztrátou a zneužitím</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- souborová struktura počítače, rozdíl mezi souborem a složkou, druhy souborů, práce se sítí, ukládání na svůj a sdílený adresář, jiné možnosti ukládání souborů</li> <li>- kopírování a mazání souborů a složek</li> </ul>	
<ul style="list-style-type: none"> <li>- při vyhledávání na internetu používá jednoduché a vhodné cesty</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- práce se školní www prezentací</li> <li>- ovládání internetového prohlížeče</li> <li>- domény</li> <li>- správná formulace při vyhledávání na internetu, vyhledávací atributy</li> </ul>	
<ul style="list-style-type: none"> <li>- vyhledává informace na portálech, v knihovnách a databázích</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- nejznámější české vyhledávací portály (seznam, atlas, centrum, tiscali)</li> <li>- zahraniční vyhledávače, internetové encyklopedie</li> <li>- on-line slovníky</li> <li>- využití vyhledávače google</li> </ul>	
<ul style="list-style-type: none"> <li>- komunikuje pomocí internetu či jiných běžných komunikačních zařízení</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- zřízení a údržba emailové adresy na veřejném serveru, odesílání a příjem emailu</li> <li>- práce s adresářem, sms brána, chat</li> </ul>	Osv - komunikace
<ul style="list-style-type: none"> <li>- pracuje s textem a obrázkem v textovém a grafickém editoru</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- základní ovládání programu Word, nebo jiného textového editoru</li> <li>- práce se souborem, otevření, zavření, uložení a tisk dokumentu</li> <li>- psaní a mazání textu</li> <li>- formát písma, odstavce</li> <li>- odrážky a číslování</li> <li>- ohraničení a stínování</li> </ul>	

	<ul style="list-style-type: none"> <li>- vkládání a základní úprava obrázků</li> <li>- kopírování textu a obrázků</li> <li>- práce s více otevřenými dokumenty</li> <li>- kopírování mezi internetem a textovým editorem</li> <li>- tvorba, úprava a vkládání rastrových obrázků</li> <li>- základy práce s digitální fotografií</li> <li>- tvorba a úprava vektorových obrázků</li> <li>- základy tvorby referátu</li> <li>- typografická pravidla</li> </ul>	Osv - kreativita
- ovládá a aktivně využívá výukové programy.	- práce s výukovými programy	

## 4.4 Člověk a jeho svět

### Charakteristika vyučovacího předmětu prvouka, vlastivěda, přírodověda

(Časová dotace 14 hodin)

Tato vzdělávací oblast je koncipována pouze pro 1. stupeň základního vzdělávání a svým široce integrovaným obsahem spoluvytváří povinné základní vzdělávání.

Žáci si rozvíjí poznatky, dovednosti získané ve výchově v rodině a v předškolním vzdělávání. Podmínkou pro úspěšné vzdělávání je vlastní prožitek žáků. K tomu významně přispívá i osobní příklad učitele. Propojení této vzdělávací oblasti s reálným životem a s praktickou zkušeností žáků se stává velkou pomocí i ve zvládnutí nových životních situací i nové role školáka.

Vzdělávací obsah vzdělávacího oboru *Člověk a jeho svět* je členěn do pěti tematických okruhů:

Učí se vnímat lidi, vztahy mezi nimi, všimnout si podstatných věcných stránek i krásy lidských výtvarů a přírodních jevů, soustředěně je pozorovat, přemýšlet o nich a chránit je. Na základě poznání sebe, svých potřeb a porozumění světu kolem sebe se žáci učí vnímat základní vztahy ve společnosti, porozumět soudobému způsobu života, jeho přednostem i problémům (včetně situací ohrožení), učí se vnímat současnost jako výsledek minulosti a východisko do budoucnosti.

V tematickém okruhu *Místo, kde žijeme* se žáci učí chápat organizaci života v rodině, ve škole, v obci a ve společnosti. Důraz je kladen na dopravní výchovu, praktické poznávání místních i regionálních skutečností. Různé činnosti a úkoly by měly probudit v žácích kladný vztah k místu jejich bydliště a postupně rozvíjet národní cítění a vztah k naší zemi. Seznamují se se základními právy a povinnostmi, se světem financí, ale i s problémy, které provázejí soužití lidí, celou společnost nebo i svět.

V tematickém okruhu *Lidé kolem nás* si žáci osvojují a upevňují základy vhodného chování a jednání mezi lidmi, uvědomují si význam a podstatu tolerance, vzájemné úcty, snášenlivosti a rovného postavení mužů a žen. Poznávají, jak se lidé sdružují, baví, jakou vytvářejí kulturu. Seznamují se se základními právy a povinnostmi, ale i s problémy, které provází celou společnost. Tento tematický okruh směřuje k prvotním poznatkům a dovednostem budoucího občana demokratického státu.

V tematickém okruhu *Lidé a čas* se žáci učí orientovat v dějinách a v čase. Vychází od nejznámějších událostí v rodině, obci a regionu a postupuje se k nejdůležitějším okamžikům v historii naší země. Podstatou je vyvolat u žáků zájem o minulost, o kulturní bohatství regionu i celé země. Je proto důležité, aby žáci mohli samostatně vyhledávat, získávat a zkoumat informace z dostupných zdrojů, aby mohli společně navštěvovat památky, muzea, knihovny, apod.

V tematickém okruhu *Rozmanitost přírody* žáci poznávají Zemi jako planetu sluneční soustavy. Poznávají rozmanitost i proměnlivost živé i neživé přírody. Na základě praktického poznávání okolní krajiny se žáci učí hledat důkazy o proměnách přírody, učí se využívat a hodnotit svá pozorování a záznamy, sledovat vliv lidské činnosti na přírodu, hledat možnosti, jak přispět k ochraně přírody a zlepšení životního prostředí.

V tematickém okruhu *Člověk a jeho zdraví* se žáci učí poznávat sebe na základě člověka jako živé bytosti. Poznávají, jak se člověk vyvíjí a mění od narození do dospělosti. Získávají poučení o zdraví a nemocech, o zdravotní prevenci i první pomoci v různých životních situacích, včetně mimořádných událostí. Žáci docházejí k poznání, že zdraví je nejcennější hodnota v životě člověka. Poznávají zdraví jako stav bio-psycho-sociální rovnováhy života. Osvojují si bezpečné chování a vzájemnou pomoc v různých životních situacích, včetně mimořádných událostí, které ohrožují zdraví jedinců i celých skupin obyvatel.

Potřebné vědomosti a dovednosti ve vzdělávacím oboru *Člověk a jeho svět* získávají žáci především tím, že pozorují názorné pomůcky, přírodou a činnosti lidí, hrají určené role, řeší modelové situace atd.

## Cíle vzdělávací oblasti

Vzdělávání v dané vzdělávací oblasti vede žáka k:

- utváření pracovních návyků v samostatné i týmové činnosti
- orientaci ve světě informací a k časovému a místním propojováním historických, zeměpisných, kulturních informací
- rozšiřování slovní zásoby, k pojmenování pozorovaných skutečností a k jejich zachycení ve vlastních projevech, názorech a výtvořech
- poznávání a chápání rozdílů mezi lidmi, ke kulturnímu a tolerantnímu chování a jednání na základě respektu a společně vytvořených a přijatých nebo obecně uplatňovaných pravidel soužití, k plnění povinností a společných úkolů
- samostatnému a sebevědomému vystupování a jednání, k efektivní, bezproblémové a bezkonfliktní komunikaci, k poznání a ovlivňování své jedinečnosti, k bezpečné komunikaci prostřednictvím elektronických médií
- utváření ohleduplného vztahu k přírodě i kulturním výtvořům a k hledání možností aktivního uplatnění při jejich ochraně
- přirozenému vyjadřování pozitivních citů ve vztahu k sobě i okolnímu prostředí
- objevování a poznávání všeho, co jej zajímá, co se mu líbí, v čem by mohl uspět
- poznávání podstaty zdraví i příčin jeho ohrožení, vzniku nemocí a úrazů a jejich předcházení
- poznávání a upevňování preventivního chování, účelného rozhodování a jednání v různých situacích ohrožení vlastního zdraví a bezpečnosti i zdraví a bezpečnosti druhých, včetně chování při mimořádných událostech
- orientaci v problematice peněz a cen a k odpovědnému spravování osobního rozpočtu

## Prvouka – 1. ročník

<b>Ročníkové výstupy: Žák:</b>	<b>Učivo:</b>	<b>Průřezová témata:</b>
<ul style="list-style-type: none"> <li>- nazve obec, kde žije</li> <li>- nazve obec, kde chodí do školy</li> <li>- řekne své jméno, příjmení, ulici, obec</li> <li>- popíše dům, v němž žije</li> <li>- vyjmenuje členy rodiny</li> <li>- projeví zájem o společné činnosti rodiny</li> </ul>	<p>Místo, kde žijeme (kde chodíme do školy):</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- domov – prostředí domova</li> <li>- škola – prostředí školy, činnosti ve škole, okolí školy, riziková místa a situace</li> <li>- bydliště – adresa (jméno, příjmení, název obce, příp. název ulice)</li> <li>- dům – jeho členění</li> <li>- rodina – společné činnosti rodiny</li> </ul>	<p>Výchova demokratického občana</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- občanská společnost a škola</li> </ul>
<ul style="list-style-type: none"> <li>- určí základní směry do jiných obcí v okolí</li> <li>- zná dopravní prostředky v obci</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- bezpečná cesta do školy</li> </ul>	
<ul style="list-style-type: none"> <li>- projeví zájem o významná místa v obci</li> <li>- řekne, jak by mohl pomoci, při udržování životního prostředí</li> <li>- podělí se o zážitky z návštěv kulturních, společenských, sportovních akcí</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- konkrétní pomoc při udržování životního prostředí obce</li> <li>- zážitky z návštěvy kulturních, společenských, sportovních akcí</li> </ul>	
<ul style="list-style-type: none"> <li>- rozlišuje role rodinných příslušníků a vztahy mezi nimi,</li> <li>- popíše zaměstnání rodičů</li> </ul>	<p>Lidé kolem nás:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- rodina – příbuzenské a mezigenerační vztahy, zaměstnání</li> </ul>	<p>Osobnostní a sociální výchova</p> <p>Sociální rozvoj</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- mezilidské vztahy</li> <li>Multikulturní vých.</li> </ul>

<ul style="list-style-type: none"> <li>- projevuje toleranci k přirozeným odlišnostem spolužáků, jejich přednostem a nedostatkům</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- chování lidí – pravidla slušného chování</li> <li>- právo a spravedlnost – práva a povinnosti žáků školy</li> </ul>	
<ul style="list-style-type: none"> <li>- vyměňuje si zkušenosti z činností ve volném čase</li> <li>- předává vzájemné informace ze zájmových činností</li> <li>- rozlišuje vhodně a nevhodně trávený volný čas</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- kultura – volný čas, podoby a projevy kultury</li> </ul>	<p>Osobnostní a sociální výchova</p> <p>Osobnostní rozvoj</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- rozvoj schopností poznávání</li> <li>- kreativita</li> </ul>
<ul style="list-style-type: none"> <li>- odvodí význam a potřebu různých povolání a pracovních činností</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- úcta k práci, odměna za práci</li> <li>- výsledky práce a jejich ochrana</li> </ul>	
<ul style="list-style-type: none"> <li>- využívá časové údaje: ráno, večer, zítra, pozítří – při různých situacích v denním životě</li> <li>- dodržuje základní pravidelné činnosti denního režimu</li> <li>- nazve roční období</li> <li>- vypráví o vánočních a velikonočních zvycích</li> <li>- zvyká si na pravidelně opakované činnosti ve škole</li> </ul>	<p>Lidé a čas:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- orientace v čase a časový řád – režim dne, roční období</li> <li>- den, část dne, dny v týdnu, svátky – Vánoce, Velikonoce</li> <li>- základní orientace v čase: teď, před chvílí dříve, později, dávno, loni, v budoucnu</li> <li>- návyk na pravidelně opakované činnosti ve škole</li> </ul>	
<ul style="list-style-type: none"> <li>- rozlišuje děj v minulosti, přítomnosti, budoucnosti</li> <li>- uplatňuje elementární poznatky o sobě, rodině a činnostech člověka, o lidské společnosti, soužití, zvycích a o práci lidí</li> <li>- jmenuje názvy dnů, měsíců, ročních období a jejich sled</li> <li>- umí charakterizovat roční období</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- současnost a minulost v našem životě – předměty denní potřeby</li> <li>- měsíce, roční období, rok – kalendářní, školní prázdniny</li> <li>- časové vztahy v životě – mladý, dospělý, starý</li> </ul>	
<ul style="list-style-type: none"> <li>- určuje čas podle hodin při pravidelných denních činnostech</li> <li>- rozlišuje hodiny na čtvrt, půl, třičtvrtě a celou hodinu</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- orientace v čase podle hodin, pravidelných denních činností</li> <li>- hodiny – čtvrt, půl, třičtvrtě, celá hodina</li> </ul>	
<ul style="list-style-type: none"> <li>- uvede nejznámější živočichy vyskytující se v obci ve volné přírodě</li> <li>- vhodně zachází s drobnými domácími zvířaty</li> <li>- nazve mláďata hospodářsky chovaných zvířat</li> <li>- zná pravidla bezpečnosti při kontaktu s neznámými zvířaty</li> <li>- seznámí se s projevy živočichů v různých ročních obdobích</li> </ul>	<p>Rozmanitost přírody:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- živočichové ve volné přírodě</li> <li>- živočichové chovaní lidmi</li> <li>- mláďata hospodářsky chovaných zvířat</li> <li>- ochrana živočichů</li> <li>- projevy živočichů v různých ročních obdobích</li> </ul>	<p>Environmentální výchova</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- vztah člověka k prostředí</li> <li>- problémy životního prostředí</li> <li>- ekosystémy</li> </ul>
<ul style="list-style-type: none"> <li>- vysvětlí význam zoologických zahrad</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- živočichové v ZOO</li> </ul>	
<ul style="list-style-type: none"> <li>- pozoruje, popíše a porovná viditelné proměny v přírodě v jednotlivých ročních obdobích</li> <li>- pozoruje počasí</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- proměny přírody v jednotlivých ročních obdobích, reakce organismů na roční období</li> <li>- pozorování počasí</li> </ul>	

<ul style="list-style-type: none"> <li>- uvede nejznámější rostliny vyskytující se v obci</li> <li>- vysvětlí význam botanických zahrad</li> <li>- zná pravidla bezpečnosti při kontaktu s neznámými rostlinami</li> <li>- vysvětlí význam botanických zahrad</li> <li>- chová se ohleduplně k přírodě</li> <li>- dokáže přírodu chránit</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- známé a snadno dostupné druhy rostlin</li> <li>- práce v poli, v sadu, na zahradě</li> <li>- ochrana rostlin</li> <li>- rostliny v Botanické zahradě</li> <li>- ohleduplné chování k přírodě a ochrana přírody</li> </ul>	
<ul style="list-style-type: none"> <li>- uplatňuje základní hygienické, režimové a jiné zdravotně preventivní návyky s využitím elementárních znalostí o lidském těle, projevuje vhodným chováním a činnostmi, vztah ke zdraví</li> <li>- pečuje o zdraví</li> <li>- dokáže poskytnout první pomoc</li> <li>- rozlišuje rozdíly mezi lidmi různých částí světa</li> <li>- sleduje vlastní projevy, dovednosti, vlastnosti</li> <li>- jednoduše určuje části těla</li> <li>- nalézá podobnosti a rozdíly mezi lidmi</li> </ul>	<p>Člověk a jeho zdraví:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- lidské tělo – životní potřeby a projevy</li> <li>- péče o zdraví, zdravá výživa – denní režim, pitný režim, pohybový režim, zdravá strava, nemoc, drobné úrazy a poranění, první pomoc</li> <li>- rozdíly mezi lidmi různých částí světa</li> <li>- sledování vlastních projevů, dovedností, vlastností</li> <li>- jednoduché určování částí těla</li> <li>- nalézání rozdílů a podobností mezi lidmi</li> </ul>	<p>Osobnostní a sociální výchova</p> <p>Sociální rozvoj</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- poznávání lidí</li> </ul> <p>Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech</p> <p>Evropa a svět nás zajímá</p>
<ul style="list-style-type: none"> <li>- adekvátně reaguje na pokyny dospělých při mimořádných událostech</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- situace hromadného ohrožení</li> </ul>	
<ul style="list-style-type: none"> <li>- rozezná nebezpečí různého charakteru, využívá bezpečná místa pro hru a trávení volného času; uplatňuje základní pravidla bezpečného chování účastníka silničního provozu, jedná tak, aby neohrožoval zdraví své a zdraví jiných</li> <li>- chová se obezřetně při setkání s neznámými jedinci, odmítne komunikaci, která je mu nepříjemná, v případě potřeby požádá o pomoc pro sebe i pro jiné</li> <li>- ovládá způsoby komunikace s operátory tísňových linek</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- návykové látky – odmítání návykových látek</li> </ul>	<p>Osobnostní a sociální výchova</p> <p>Morální rozvoj</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- řešení problémů a rozhodovací dovednosti</li> <li>- hodnoty, postoje, praktická etika</li> </ul>
<ul style="list-style-type: none"> <li>- dodržuje zásady bezpečného chování</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- osobní bezpečí – bezpečné chování v silničním provozu (chodec, cyklista)</li> </ul>	

## Prvouka – 2. ročník

Ročníkové výstupy Žák:	Učivo	Průřezová témata
<ul style="list-style-type: none"> <li>- rozlišuje blízké příbuzenské vztahy v rodině, vztahy mezi rodinnými příslušníky</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- lidský život, rodina, byt, zásady společenského chování, děti a dospělí kolem nás</li> </ul>	<p>Osobnostní a sociální výchova</p> <p>Mezilidské vztahy –</p>

- chová se obezřetně při setkání s neznámými jedinci		chování podporující dobré vztahy v rodině, ve škole i společnosti, respektování, podpora, pomoc, lidská práva
- interpretuje některé báje a pověsti z minulosti	- naše vlast v minulosti, umění, lidé a čas	Výchova demokratického občana
- uplatňuje základní hygienické, režimové a zdravotní návyky, projevuje vhodným chováním vztah ke zdraví, dodržuje zásady bezpečného chování ve škole i mimo ní	- čistota, smysly, zdraví, u lékaře, nemoc, v nemocnici, první pomoc	Multikulturní výchova – jedinečnost každého člověka a jeho individuální zvláštnosti Lidské vztahy – právo všech lidí žít společně a podílet se na spolupráci, rozvíjet toleranci, empatii, vžít se do role druhého, lidská solidarita
- dodržuje zásady bezpečného chování, v případě potřeby požádá o pomoc pro sebe i pro jiné dítě	- tísňová volání	
- odvodí význam a potřebu různých povolání a pracovních činností	- výroba a řemesla, technika a pokrok, lidská práce	
- uplatňuje základní pravidla účastníků silničního provozu	- chodec, cyklista, dopravní prostředky, chování na silnici, bezpečnost silničního provozu	
- pozoruje, popisuje a porovná viditelné proměny v přírodě v jednotlivých ročních obdobích	- domácí zvířata a jejich mláďata - na louce – rostliny, živočichové - v lese – rostliny, živočichové - ovoce – ovocné stromy - zelenina - zemědělské plodiny	Environmentální výchova Ekosystémy – les, pole, louka, vodní zdroje, vliv člověka na životní prostředí

### Prvouka – 3. ročník

<b>Ročníkové výstupy Žák:</b>	<b>Učivo</b>	<b>Průřezová témata</b>
- vyznačí v jednoduchém plánu místo svého bydliště a školy, cestu na určené místo a rozliší možná nebezpečí v nejbližším okolí	- naše obec – orientace v místě bydliště, plán obce, okolí školy - orientace v krajině - směrová růžice, práce s kompasem a mapou, turistické značky - nebezpečné situace - osobní nebezpečí	Environmentální výchova - ekosystémy
- začlení svou obec (město) do příslušného kraje a obslužného centra ČR, pozoruje a popisuje změny v nejbližším okolí, obci (městě)	- naše obec- název obce a jejích částí, význačné orientační body, historická a památná místa v obci	Multikulturní výchova - kulturní rozdíly
- rozliší přírodní a umělé prvky v okolní krajině a vyjádří různými způsoby její estetické hodnoty a rozmanitost	- krajina kolem nás- typy krajiny, vliv člověka na utváření krajiny, rozdíly mezi městem a vesnicí	Environmentální výchova - základní podmínky života

<ul style="list-style-type: none"> <li>- rozlišuje blízké příbuzenské vztahy v rodině, role rodinných příslušníků a vztahy mezi nimi</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- domov - rodina, vztahy mezi členy rodiny, pravidla rodinného života, práva a povinnosti členů rodiny</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>Osv- morální rozvoj- řešení problémů</li> </ul>
<ul style="list-style-type: none"> <li>- odvodí význam a potřebu různých povolání a pracovních činností</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- člověk - lidé a čas: volný čas a jeho využití, povolání: pracovní činnosti lidí- fyzická a duševní práce, lidé a technika</li> </ul>	
<ul style="list-style-type: none"> <li>- projevuje toleranci k přirozeným odlišnostem spolužáků, k jejich přednostem i nedostatkům</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- člověk - mezilidské vztahy, komunikace, vlastnosti lidí, pravidla slušného chování</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>Osobnostní a sociální výchova – morální rozvoj – řešení problémů a rozhodovací dovednosti</li> </ul>
<ul style="list-style-type: none"> <li>- využívá časové údaje při řešení různých situací v denním životě, rozlišuje děj v minulosti, přítomnosti a budoucnosti</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- měření - základní orientace v čase, určování času, kalendáře, režim dne, roční období, časový sled událostí</li> </ul>	
<ul style="list-style-type: none"> <li>- pojmenuje některé rodáky, kulturní či historické památky, významné události regionu, interpretuje některé pověsti nebo báje spjaté s místem, v němž žije</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- obec, kde žiji - kultura a historie naší obce, významné osobnosti, zajímavosti, státní symboly, armáda ČR</li> </ul>	
<ul style="list-style-type: none"> <li>- uplatňuje elementární poznatky o sobě, o rodině a činnostech člověka, o lidské společnosti, soužití, zvycích a o práci lidí; na příkladech porovnává minulost a současnost</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- lidé a čas - proměny způsobu života, bydlení, předměty denní potřeby,</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>Osobnostní a sociální výchova - sociální rozvoj- mezilidské vztahy</li> </ul>
<ul style="list-style-type: none"> <li>- pozoruje, popíše a porovná viditelné proměny v přírodě v jednotlivých ročních obdobích</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- přírodniny a lidské výtvoř - charakteristika ročních období, pozorování změn počasí: význam pro život rostlin a živočichů</li> </ul>	
<ul style="list-style-type: none"> <li>- roztrídí některé přírodniny podle nápadných určujících znaků, uvede příklady výskytu organismů ve známé lokalitě</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- živá a neživá příroda - přírodniny a lidské výtvoř,</li> <li>- látka - vlastnosti, rozdělení, změny</li> <li>- neživá příroda - základní význam vody, vzduchu, půdy</li> <li>- podmínky života na Zemi</li> <li>- horniny a nerosty</li> <li>- rostliny a živočichové</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>Environmentální výchova- lidské aktivity a problémy životního prostředí</li> </ul>
<ul style="list-style-type: none"> <li>- provádí jednoduché pokusy u skupiny známých látek, určuje jejich společné a rozdílné vlastnosti a změní základní veličiny pomocí jednoduchých nástrojů a přístrojů</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- vlastnosti látek - pozorování a porovnávání vlastností</li> <li>hospodářský význam přírodnin</li> <li>- měření - měříme délku, hmotnost, objem, čas, teplotu</li> </ul>	
<ul style="list-style-type: none"> <li>- uplatňuje základní hygienické, režimové a jiné zdravotně preventivní návyky s využitím elementárních znalostí o lidském těle; projevuje vhodným chováním a činnostmi vztah ke zdraví</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- člověk - lidské tělo: kostra, svaly, vnitřní ústrojí, smysly</li> <li>- péče o zdraví - úraz, nemoc, zásady první pomoci</li> <li>- životospráva – denní režim, pitný režim, pohybový režim, zdravá strava</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>Environmentální výchova- vztah člověka k prostředí</li> </ul>
<ul style="list-style-type: none"> <li>- dodržuje zásady bezpečného chování tak, aby neohrožoval</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- člověk a zdraví - první pomoc, ochrana před úrazy, pravidla chování ve školním řádu</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>Výchova demokratického občana- občanská</li> </ul>



zdraví své a zdraví jiných		společnost a škola
<ul style="list-style-type: none"> <li>- chová se obezřetně při setkání s neznámými jedinci, odmítne komunikaci, která je mu nepříjemná; v případě potřeby požádá o pomoc pro sebe i pro jiné dítě</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- člověk mezi lidmi - zásady bezpečnosti, krizové situace (šikana, týrání, zneužívání) osobní bezpečí, situace hromadného ohrožení</li> </ul>	Multikulturní výchova- etnický původ, lidské vztahy
<ul style="list-style-type: none"> <li>- uplatňuje základní pravidla silničního provozu</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- pravidla silničního provozu - bezpečné chování v silničním provozu v roli chodce a cyklisty</li> </ul>	
<ul style="list-style-type: none"> <li>- reaguje adekvátně na pokyny dospělých při mimořádných událostech</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- správné a bezpečné chování při mimořádných událostech</li> </ul>	

## Člověk a jeho svět - vlastivěda, přírodověda – 4. ročník

Ročníkové výstupy Žák:	Učivo	Průřezová témata
<b>Místo, kde žijeme</b> <ul style="list-style-type: none"> <li>- orientuje se v místě bydliště, určí a vysvětlí polohu svého bydliště vzhledem ke krajině a státu</li> </ul>	<b>Domov:</b> <ul style="list-style-type: none"> <li>- prostředí domova</li> <li>- orientace v místě bydliště</li> </ul>	<b>Osobnostní a sociální výchova</b> <ul style="list-style-type: none"> <li>- sociální rozvoj: mezilidské vztahy (péče o dobré vztahy, respektování, podpora, pomoc, lidská práva), kooperace, kompetice (vedení a organizování práce skupiny)</li> </ul>
<ul style="list-style-type: none"> <li>- orientuje se ve škole a v okolí školy</li> <li>- bezpečně se pohybuje při cestě do/ze školy, v dopravních prostředcích</li> </ul>	<b>Škola:</b> <ul style="list-style-type: none"> <li>- prostředí školy</li> <li>- činnosti školy</li> <li>- okolí školy</li> <li>- bezpečná cesta do školy</li> </ul>	<b>Výchova demokratického občana</b> <ul style="list-style-type: none"> <li>- občanská společnost a škola: demokratické vztahy ve škole</li> </ul>
<ul style="list-style-type: none"> <li>- začlení obec do příslušného kraje, popíše krajinu, poznává minulost a současnost obce</li> <li>- určí významné objekty obce, zná jejich funkci, orientuje se v dopravní síti</li> </ul>	<b>Obec, místní krajina:</b> <ul style="list-style-type: none"> <li>- části obce</li> <li>- zeměpisná poloha</li> <li>- přírodní podmínky</li> <li>- region v minulosti, místní pověsti</li> <li>- významné události, předkové</li> <li>- významné budovy</li> <li>- dopravní síť</li> </ul>	
<ul style="list-style-type: none"> <li>- určí světové strany v přírodě i podle mapy, orientuje se podle nich a řídí se podle zásad bezpečného pohybu a pobytu v přírodě</li> <li>- rozlišuje základní typy, tvary zemského povrchu</li> <li>- vyhledá nejdůležitější pohoří, nížiny, vodní toky, jezera ČR</li> <li>- vysvětlí vliv krajiny na život lidí a působení lidí na krajinu a životní prostředí</li> </ul>	<b>Okolní krajina:</b> <ul style="list-style-type: none"> <li>- světové strany</li> <li>- typy a tvary zemského povrchu</li> <li>- pohoří, vodstvo ČR</li> <li>- rozšíření půd, rostlin, živočichů</li> <li>- přírodní bohatství</li> <li>- vzájemné působení života lidí a krajiny</li> </ul>	

<ul style="list-style-type: none"> <li>- vyhledá typické regionální zvláštnosti přírody, osídlení, hospodářství a kultury, jednoduchým způsobem posoudí jejich význam z hlediska přírodního, historického, politického, správního a vlastnického</li> </ul>	<p>Regiony ČR:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- Praha</li> <li>- významné oblasti ČR, důležitá města</li> <li>- zdroje surovin, výroba, služby, obchod v jednotlivých regionech</li> </ul>	
<ul style="list-style-type: none"> <li>- rozlišuje pojmy domov, krajina, národ</li> <li>- rozlišuje hlavní orgány státní moci a některé jejich zástupce, symboly našeho státu a jejich význam</li> <li>- orientuje se v základech státního zřízení a politického systému v ČR</li> </ul>	<p>Naše vlast:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- domov, krajina, národ</li> <li>- státní zřízení, základy politického systému v ČR (demokracie, volby, prezident, parlament, senát, vláda, premiér, ministr)</li> <li>- státní symboly (znak, hymna, vlajka)</li> <li>- státní svátky</li> <li>- sousední státy ČR</li> </ul>	<p><b>Výchova demokratického občana</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- občan, občanská společnost a stát: základní principy, hodnoty demokracie, práva a povinnosti občana, právo a spravedlnost, soužití s minoritami, příčiny nedorozumění a konfliktů</li> <li>- formy participace občanů v politickém životě: volební systém, obec</li> </ul> <p><b>Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- objevujeme Evropu a svět</li> </ul>
<ul style="list-style-type: none"> <li>- rozlišuje mezi náčrtý, plány a základními typy map</li> <li>- vyhledává jednoduché údaje o přírodních podmínkách a sídlištích lidí na mapách ČR</li> </ul>	<p>Mapy:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- mapy obecně zeměpisné, tematické</li> <li>- obsah, grafika, vysvětlivky</li> <li>- čtení map</li> <li>- kresba jednoduchých plánek (okolí školy)</li> </ul>	
<p><b>Lidé kolem nás</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- orientuje se v principech demokracie</li> <li>- rozlišuje ve svém okolí chování a jednání, která se nemohou tolerovat a která porušují základní lidská práva nebo demokratické principy</li> </ul>	<p>Chování lidí:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- vlastností lidí</li> <li>- pravidla slušného chování</li> <li>- principy demokracie</li> </ul>	<p><b>Multikulturní výchova</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- lidské vztahy: vztahy mezi kulturami, principy slušného chování</li> </ul> <p><b>Výchova demokratického občana</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- principy demokracie jako formy vlády a způsobu rozhodování</li> </ul>
<ul style="list-style-type: none"> <li>- rozpozná chování a jednání, která se nemohou tolerovat a která porušují základní lidská práva nebo demokratické principy</li> <li>- seznamuje se s právy a povinnostmi dítěte</li> </ul>	<p>Právo a spravedlnost:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- základní lidská práva</li> <li>- práva dítěte</li> <li>- práva a povinnosti žáků školy</li> </ul>	<p><b>Multikulturní výchova</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- princip sociálního smíru a solidarity: otázka lidských práv, základní dokumenty</li> </ul>
<ul style="list-style-type: none"> <li>- používá peníze v běžných situacích</li> </ul>	<p>Vlastnictví:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- peníze</li> </ul>	

<ul style="list-style-type: none"> <li>- seznamuje se s pojmem kultura jako s nezastupitelnou součástí lidského života</li> <li>- rozlišuje různé podoby a projevy kultury</li> <li>- pojmenuje některé kulturní instituce v obci, regionu</li> </ul>	<p>Kultura:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- podoby a projevy kultury</li> <li>- kulturní instituce</li> </ul>	
<ul style="list-style-type: none"> <li>- poukáže v nejbližším společenském a přírodním prostředí na změny a některé problémy a navrhne možnosti zlepšení životního prostředí obce</li> </ul>	<p>Základní globální problémy:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- sociální problémy</li> <li>- konzumní společnost</li> <li>- nesnášenlivost mezi lidmi</li> <li>- globální problémy</li> </ul>	
<p><b>Lidé a čas</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- pracuje s časovými údaji a využívá zjištěných údajů k pochopení vztahů mezi ději a mezi jevy</li> <li>- pracuje s časem jako s fyzikální veličinou</li> <li>- orientuje se v ročních obdobích</li> <li>- popíše denní režim jako časový sled událostí</li> </ul>	<p>Orientace v čase a časový řád:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- čas jako fyzikální veličina</li> <li>- dějiny jako časový sled událostí</li> <li>- letopočet</li> <li>- roční období</li> </ul>	
<ul style="list-style-type: none"> <li>- rozeznává současné a minulé</li> <li>- objasní historické důvody pro zařazení státních svátků a významných dnů</li> </ul>	<p>Současnost a minulost v našem životě:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- proměny způsobu života</li> <li>- státní svátky</li> <li>- významné dny</li> </ul>	
<ul style="list-style-type: none"> <li>- využívá báje, mýtů a pověstí k rozšíření svých vědomostí o minulosti kraje a předků</li> <li>- poznává regionální památky</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- báje, mýty, pověsti</li> <li>- regionální památky</li> </ul>	
<p><b>Rozmanitost přírody</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- zkoumá změny látek a skupenství, na základě vlastností látek je třídí, porovnává</li> <li>- založí jednoduchý pokus – naplánuje si postup, zdůvodní ho, vyhodnotí a vysvětlí jeho výsledky, užívá základní jednotky měřených veličin</li> </ul>	<p>Látky a jejich vlastnosti:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- třídění látek</li> <li>- změny látek a skupenství</li> <li>- vlastnosti a porovnávání látek</li> <li>- měření veličin</li> <li>- základní jednotky</li> </ul>	
<ul style="list-style-type: none"> <li>- rozšiřuje si poznatky o významu vody a vzduchu pro život</li> <li>- jednoduše popíše vlastnosti a formy vody, vlastnosti a složení vzduchu</li> <li>- popíše oběh vody v přírodě a proudění vzduchu</li> </ul>	<p>Voda a vzduch:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- výskyt</li> <li>- vlastnosti, formy vody</li> <li>- koloběh vody v přírodě</li> <li>- vlastnosti, složení vzduchu</li> <li>- proudění vzduchu</li> <li>- význam vody a vzduchu pro život</li> </ul>	<p><b>Environmentální výchova</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- ekosystémy: les, pole, vodní zdroje, lidská sídla, kulturní krajina</li> <li>- základní podmínky života: voda, ovzduší, klimatické změny, ekosystémy, energie, přírodní zdroje</li> </ul>
<ul style="list-style-type: none"> <li>- pozná a porovná některé hospodářsky významné horniny a nerosty</li> <li>- vysvětlí pojem zvětrávání, vznik půdy a její význam</li> </ul>	<p>Nerosty horniny, půda:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- významné horniny a nerosty</li> <li>- zvětrávání</li> <li>- půda</li> </ul>	
<ul style="list-style-type: none"> <li>- porovnává na základě pozorování základní projevy života na konkrétních organismech</li> <li>- popíše základní znaky, životní potřeby, projevy některých živých organismů</li> </ul>	<p>Rostliny, houby, živočichové:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- znaky, projevy života</li> <li>- průběh, způsob života, stavba těla některých nejznámějších druhů</li> <li>- rostliny jednoleté, dvouleté, trvalky; bylina, plevel, keř, jehličnaté a</li> </ul>	

<ul style="list-style-type: none"> <li>- srovnává životní projevy, potřeby, průběh a způsob života, výživu a stavbu těla u známějších druhů organismů</li> <li>- zhodnotí jejich význam v přírodě a pro člověka</li> </ul>	<p>listnaté stromy</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- houby jedovaté, jedlé, nejedlé</li> <li>- přečkávání nepříznivých podmínek, příprava živočichů na zimu</li> <li>- význam pro přírodu, člověka</li> </ul>	
<ul style="list-style-type: none"> <li>- zdůvodní podstatné vzájemné vztahy mezi organismy a nachází shody a rozdíly v přizpůsobení organismů prostředí</li> <li>- pozoruje, porovnává a zaznamenává rozmanitost v závislosti na střídání ročních období a odlišností životních podmínek na Zemi</li> <li>- zhodnotí význam ovzduší, vodstva, rostlin, živočichů, podnebí pro život</li> <li>- pozoruje, zaznamenává údaje o počasí</li> </ul>	<p>Životní podmínky:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- rozmanitost podmínek na Zemi</li> <li>- význam ovzduší, vodstva, půd, rostlin, živočichů</li> <li>- počasí</li> <li>- podnebí</li> </ul>	
<ul style="list-style-type: none"> <li>- objevuje a zjišťuje propojenost prvků živé a neživé přírody, princip rovnováhy v přírodě</li> <li>- charakterizuje jednotlivá společenstva na základě vlastního pozorování</li> <li>- nachází souvislosti mezi konečným vzhledem přírody a činnostmi člověka</li> </ul>	<p>Rovnováha v přírodě:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- vzájemná závislost organismů a neživé přírody</li> <li>- významná společenstva (les, potok, rybník, zahrada, pole)</li> <li>- význam přírodních celků pro člověka (zemědělství, lesnictví)</li> </ul>	
<ul style="list-style-type: none"> <li>- zhodnotí některé konkrétní činnosti člověka v přírodě a rozlišuje aktivity, které mohou prostředí i zdraví člověka podporovat nebo poškozovat</li> <li>- uvědomuje si odpovědnost lidí za ochranu životního prostředí</li> <li>- v rámci svých možností se aktivně zapojuje do aktivit, které mohou ochranu životního prostředí podporovat</li> <li>- zajímá se o likvidaci a třídění odpadů</li> <li>- uvědomuje si a uvede příklady některých živelných pohrom a ekologických katastrof (pokusí se o diskuzi, jak těmto katastrofám předcházet)</li> </ul>	<p>Ohleduplné chování v přírodě, ochrana přírody:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- vliv člověka na přírodní společenstva</li> <li>- odpovědnost lidí</li> <li>- ochrana a tvorba životního prostředí</li> <li>- ochrana rostlin a živočichů</li> <li>- likvidace odpadů</li> <li>- živelné pohromy a ekologické katastrofy</li> </ul>	
<p><b>Člověk a jeho zdraví</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- uvědomuje si pravidla denního režimu</li> <li>- účelně plánuje svůj čas pro učení, práci, zábavu a odpočinek s ohledem na oprávněné nároky jiných osob</li> <li>- dodržuje pitný režim, pohybový režim, zásady zdravého stravování a vede k němu své okolí</li> </ul>	<p>Péče o zdraví, zdravá výživa:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- denní režim</li> <li>- pitný režim</li> <li>- pohybový režim</li> <li>- zdravá strava</li> <li>- první pomoc</li> <li>- stres a jeho rizika</li> <li>- reklamní vlivy</li> </ul>	

<ul style="list-style-type: none"> <li>- uplatňuje základní dovednosti a návyky související s podporou zdraví a jeho preventivní ochranou</li> <li>- ošetří drobné poranění a zajistí lékařskou pomoc</li> </ul>		
<ul style="list-style-type: none"> <li>- předvede v modelových situacích osvojené jednoduché způsoby odmítání návykových látek</li> <li>- seznamuje se s nebezpečím hracích automatů a počítačů</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- návykové látky a jejich vliv na zdraví</li> <li>- odmítání návykových látek</li> </ul>	
<ul style="list-style-type: none"> <li>- nacvičuje bezpečné chování v rizikovém prostředí, v silničním provozu pěšky i na kole</li> <li>- seznamuje se s možnostmi pomoci v krizových situacích (šikana, týrání, sexuální zneužívání atd.)</li> <li>- vnímá dopravní situaci, správně ji vyhodnotí a vyvodí odpovídající závěry pro své chování jako chodec a cyklista</li> </ul>	<p>Osobní bezpečí:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- bezpečné chování v rizikovém prostředí, v silničním provozu</li> <li>- krizové situace (šikana, týrání, sexuální zneužívání)</li> <li>- násilí v médiích</li> </ul>	
<ul style="list-style-type: none"> <li>- uplatňuje účelné způsoby chování v situacích ohrožujících zdraví a v modelových situacích simulujících mimořádné události</li> <li>- stručně charakterizuje specifické přírodní jevy a z nich vyplývající rizika vzniku mimořádných událostí; v modelové situaci prokáže schopnost se účinně chránit</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- situace hromadného ohrožení</li> </ul> <p>Rizika v přírodě</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- rizika spojená s ročními obdobími a sezónními činnostmi; mimořádné události způsobené přírodními vlivy a ochrana před nimi</li> </ul>	

## Člověk a jeho svět – vlastivěda, přírodověda - 5. ročník

Ročníkové výstupy Žák:	Učivo	Průřezová témata
<b>Místo, kde žijeme</b> <ul style="list-style-type: none"> <li>- ukazuje na modelu polokoule, poledníky, rovnoběžky, podnebné pásy, časová pásma</li> </ul>	- planeta Země	
<ul style="list-style-type: none"> <li>- orientuje se na mapě, určuje polohu Evropy, poloostrovy, ostrovy, největší nížiny, vysočiny a nejvyšší vrchol v Evropě</li> </ul>	- Evropa – povrch	
<ul style="list-style-type: none"> <li>- určuje polohu oceánů, moří a největších řek</li> </ul>	- Evropa – vodstvo	
<ul style="list-style-type: none"> <li>- určuje polohu několika států a hlavních měst</li> <li>- vyhledává v mapě jednoduché údaje o státech</li> </ul>	- státy v Evropě	Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech – Evropa a svět nás zajímá, Objevujeme Evropu a svět
<ul style="list-style-type: none"> <li>- zamýšlí se nad významem EU</li> </ul>	- Evropská unie	Jsme Evropané

<p><b>Lidé kolem nás</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- vyjádří na základě vlastních zkušeností základní vztahy v rodině, role členů rodiny, příbuzenské a mezigenerační vztahy</li> <li>- zamýšlí se nad významem rodiny</li> <li>- rozlišuje pojmy fyzická a duševní práce</li> <li>- zamýšlí se nad volbou povolání</li> </ul>	<p>- rodina</p>	<p>Osobnostní rozvoj – sebepoznání a sebepečení</p>
<ul style="list-style-type: none"> <li>- vyjádří na základě vlastních zkušeností základní vztahy mezi lidmi, vyvodí a dodržuje pravidla pro soužití ve škole, mezi chlapci a dívkami, v obci</li> <li>- rozlišuje základní rozdíly mezi jednotlivci, obhájí při konkrétních činnostech své názory, popř. připustí svůj omyl, dohodne se na společném postupu a řešení se spolužáky</li> <li>- zamýšlí se nad významem zájmových spolků, církve, politických stran</li> <li>- zamýšlí se nad možnostmi pomoci nemocným a sociálně slabým</li> </ul>	<p>- soužití lidí – mezilidské vztahy, komunikace, principy demokracie; obchod, firmy, zájmové spolky, politické strany, církve, pomoc nemocným, sociálně slabým, společný „evropský dům“</p>	<p>Sociální rozvoj- mezilidské vztahy, kooperace a kompetice Multikulturní výchova – lidské vztahy, multikulturalita, princip sociálního smíru a solidarity, etnický původ</p>
<ul style="list-style-type: none"> <li>- rozpozná ve svém okolí jednání a chování, která se už tolerovat nemohou a která porušují základní lidská práva nebo demokratické principy</li> </ul>	<p>- chování lidí vlastnosti lidí, pravidla slušného chování, ohleduplnost, etické zásady, zvládání vlastní emocionality; rizikové situace; rizikové chování, předcházení konfliktům</p>	<p>Morální rozvoj – řešení problémů a rozhodovací dovednosti, hodnoty, postoje, praktická etika</p>
<ul style="list-style-type: none"> <li>- uvádí příklady lidských práv a povinností</li> <li>- zamýšlí se nad důležitostmi právní ochrany občanů a majetku, orientuje se v základních formách vlastnictví; používá peníze v běžných situacích, odhadne a zkontroluje cenu nákupu a vrácené peníze, na příkladu ukáže nemožnost realizace všech chtěných výdajů, vysvětlí, proč spořit, kdy si půjčovat a jak vracet dluhy</li> <li>- rozlišuje základní rozdíly mezi lidmi, obhájí a odůvodní své názory, připustí svůj omyl a dohodne se na společném postupu a řešení</li> </ul>	<p>- právo a spravedlnost – základní lidská práva a práva dítěte, práva a povinnosti žáků školy, protiprávní jednání a korupce, právní ochrana občanů a majetku včetně nároku na reklamaci, soukromého vlastnictví, duševních hodnot</p>	<p>Výchova demokrat. člověka - občan, občanská společnost a stát, principy demokracie jako formy vlády a způsobu rozhod.</p>
<ul style="list-style-type: none"> <li>- orientuje se v základních formách vlastnictví, používá peníze v běžných situacích</li> </ul>	<p>- vlastnictví – soukromé, veřejné, osobní, společné; hmotný a nehmotný majetek; rozpočet, příjmy a výdaje domácnosti; hotovostní a bezhotovostní forma peněz, způsoby placení; banka jako</p>	

	správce peněz, úspory, půjčky	
<ul style="list-style-type: none"> <li>- zamýšlí se nad významem kultury</li> <li>- jmenuje různé podoby a projevy kultury, kulturní instituce</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- kultura – podoby a projevy kultury, kulturní instituce, masová kultura a subkultura</li> </ul>	
<ul style="list-style-type: none"> <li>- poukáže v nejbližším společenském a přírodním prostředí na změny a některé problémy a navrhne možnosti zlepšení životního prostředí obce a města</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- základní globální problémy – významné sociální problémy, problémy konzumní společnosti, nesnášenlivost mezi lidmi, globální problémy přírodního prostředí</li> </ul>	Vztah člověka k prostředí
<b>Lidé a čas</b> <ul style="list-style-type: none"> <li>- charakterizuje svými slovy způsob života starých Slovanů</li> <li>- vyjádří rozdíl mezi pověstí a historickou skutečností</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- nejstarší osídlení naší vlasti, staré české pověsti a historická skutečnost</li> </ul>	Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech – Jsme Evropané
<ul style="list-style-type: none"> <li>- jmenuje první státní útvary na našem území a významné osobnosti</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- první státní útvary, počátky křesťanství, svatý Václav</li> </ul>	
<ul style="list-style-type: none"> <li>- charakterizuje hospodářský a kulturní rozvoj za vlády Karla IV.</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- český stát za vlády Karla IV.</li> </ul>	
<ul style="list-style-type: none"> <li>- popisuje období husitských válek, jmenuje významné osobnosti a nastíní život lidí za vlády Jiřího z Poděbrad</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- české země v době husitské a za vlády Jiřího z Poděbrad</li> </ul>	
<ul style="list-style-type: none"> <li>- popíše způsob života lidí, nejvýznamnější události a osobnosti</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- národní obrození a jeho představitelé</li> </ul>	
<ul style="list-style-type: none"> <li>- porovná život ve starověku a novověku, vyloží význam vědy a techniky pro rozvoj výroby</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- české země ve druhé polovině 19. století</li> </ul>	
<ul style="list-style-type: none"> <li>- objasní vznik Československé republiky, uvede nejdůležitější osobnosti</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- první světová válka, vznik Československé republiky, významné osobnosti</li> </ul>	
<ul style="list-style-type: none"> <li>- charakterizuje život v českých zemích v době nacistické okupace</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- druhá světová válka</li> </ul>	
<ul style="list-style-type: none"> <li>- charakterizuje způsob života v poválečném období, v období totality a obnovení demokracie</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- poválečná léta, období totality, obnova demokratického vývoje, vznik České republiky</li> </ul>	
<ul style="list-style-type: none"> <li>- využívá archivů, knihoven, sbírek muzeí a galerií jako informačních zdrojů pro pochopení minulosti</li> <li>- zdůvodní základní význam nemovitých i movitých kulturních památek</li> <li>- rozeznává současné a minulé a orientuje se v hlavních reáliích minulosti a současnosti naší vlasti s využitím regionálních specifik</li> <li>- objasní historické důvody pro zařazení státních svátků a významných dnů</li> </ul>		Multikulturní výchova- kulturní diference

<b>Rozmanitost přírody</b> <ul style="list-style-type: none"> <li>- vysvětlí na základě elementárních poznatků o Zemi jako součásti vesmíru souvislost s rozdělením času a střídáním ročních dob</li> <li>- vysvětlí význam Slunce</li> </ul>	- vesmír a Země	
<ul style="list-style-type: none"> <li>- samostatně vyhledává organismy žijící v různých částech světa (atlasy, mapy, literatura)</li> </ul>	- základní oblasti Země a rozdíly v rozvoji života v těchto oblastech	
<ul style="list-style-type: none"> <li>- zdůvodní podstatné vzájemné vztahy mezi organismy a nachází shody a rozdíly v přizpůsobení organismů prostředí</li> <li>- zkoumá základní společenstva ve vybraných lokalitách</li> <li>- vysvětlí význam botanické a zoologické zahrady</li> </ul>	- rozmanitost podmínek života na Zemi	Enviromentální výchova – ekosystémy, základní podmínky života
<b>Člověk a jeho zdraví</b> <ul style="list-style-type: none"> <li>- využívá poznatků o lidském těle k vysvětlení základních funkcí jednotlivých orgán. soustav a podpoře vlastního zdravého způsobu života</li> <li>- rozpozná život ohrožující zranění; ošetří drobná poranění a zajistí lékařskou pomoc</li> </ul>	- lidské tělo	Osobnostní rozvoj- sebepoznání a sebepečení
<ul style="list-style-type: none"> <li>- rozlišuje jednotlivé etapy lidského života a orientuje se ve vývoji dítěte před narozením a po jeho narození</li> </ul>	- partnerství, rodičovství, základy sexuální výchovy	
<ul style="list-style-type: none"> <li>- účelně plánuje svůj čas pro učení, práci, zábavu a odpočinek podle vlastních potřeb s ohledem na oprávněné nároky jiných osob</li> <li>- uplatňuje základní dovednosti a návyky související s podporou zdraví a jeho preventivní ochranou</li> <li>- ošetří drobná poranění a zajistí lékařskou pomoc</li> <li>- uplatňuje ohleduplné chování k druhému pohlaví a orientuje se v bezpečných způsobech sexuálního chování mezi chlapci a děvčaty v daném věku</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- péče o zdraví a zdravá výživa</li> <li>- lidské tělo – stavba těla, základní funkce a projevy, životní potřeby člověka, pohlavní rozdíly mezi mužem a ženou, základy lidské reprodukce, vývoj jedince</li> <li>- péče o zdraví – zdravý životní styl, denní režim, správná výživa, výběr a způsoby uchovávání potravin, vhodná skladba stravy, pitný režim; nemoci přenosné a nepřenositelné, ochrana před infekcemi přenosnými krví (hepatitida, HIV/AIDS), drobné úrazy a poranění, prevence nemocí a úrazů, první pomoc, při drobných poraněních, osobní, intimní a duševní hygiena</li> <li>- partnerství, manželství, rodičovství, základy sexuální výchovy – rodina, vztahy v rodině, partnerské vztahy, osobní vztahy, etická stránka vztahů, etická stránka sexuality</li> </ul>	Vztah člověka k prostředí
<ul style="list-style-type: none"> <li>- uplatňuje účelné způsoby chování v situacích ohrožujících zdraví a v modelových situacích simulujících mimořádné události</li> </ul>	- osobní bezpečí, situace hromadného ohrožení, armáda ČR	



<p>- předvede v modelových situacích osvojené jednoduché způsoby odmítání návykových látek</p>	<p>- návykové látky a zdraví – návykové látky, hrací automaty a počítače, závislost, odmítání návykových látek, nebezpečí komunikace prostřednictvím elektronických médií</p> <p>- osobní bezpečí, krizové situace – vhodná a nevhodná místa pro hru, bezpečné chování v rizikovém prostředí, označování nebezpečných látek; bezpečné chování v silničním provozu, dopravní značky; předcházení rizikovým situacím v dopravě a v dopravních prostředcích (bezpečnostní prvky), šikana, týrání, sexuální a jiné zneužívání, brutalita a jiné formy násilí v médiích</p> <p>- přivolání pomoci v případě ohrožení fyzického a duševního zdraví – služby odborné pomoci, čísla tísňového volání, správný způsob volání na tísňovou linku</p> <p>- mimořádné události a rizika ohrožení s nimi spojená – postup v případě ohrožení (varovný signál, evakuace, zkouška sirén); požáry (příčiny a prevence vzniku požárů, ochrana a evakuace při požáru); integrovaný záchranný systém</p>	<p>Osobnostní rozvoj – seberegulace a sebeorganizace</p>
--	--	--

## 4.5 Umění a kultura

(Časová dotace pro 1.-5. ročník: Hv - 5 hodin týdně, Vv - 7 hodin týdně)

Oblast Umění a kultura je zastoupena obory **Hudební výchova** a **Výtvarná výchova**. Na 1. stupni základního vzdělávání se žáci učí tvořivě pracovat s výrazovými prostředky a s jazykem hudebního a výtvarného umění. Poznávají zákonitosti tvorby, seznamují se s uměleckými díly, učí se je chápat, rozpoznávat, interpretovat.

### Cílové zaměření vzdělávací oblasti Umění a kultura

Vzdělávání ve vzdělávací oblasti směřuje k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí tím, že vede žáka k:

- pochopení umění jako specifického způsobu poznání, k užívání umění jako komunikačního prostředku a k chápání tvorby jako způsobu vyjadřování osobních prožitků a postojů
- chápání umění a kultury jako neoddelitelné součásti lidské existence
- učení prostřednictvím vlastní tvorby
- rozvíjení tvůrčího myšlení, kultivování projevů a potřeb, utváření hodnotového systému, uvědomování si vlastní jedinečnosti
- toleranci k ostatním kulturním hodnotám, ke kulturním projevům a potřebám dalších národů a národností

### 4.5.1 Hudební výchova

#### Charakteristika vyučovacího předmětu Hudební výchova

Žák se prostřednictvím vokálních, instrumentálních, hudebně pohybových a poslechových činností dostává k porozumění hudebnímu umění, k aktivnímu vnímání hudby a zpěvu. Tyto činnosti využívá jako komunikačního prostředku.

V rámci vokálních činností se žák učí pracovat s hlasem, kultivuje pěvecký i mluvní projev, utváří si správné pěvecké návyky. Obsahem instrumentálních činností je hra na hudební nástroje a jejich využití při hudební reprodukci a produkci. Při hudebně pohybových činnostech se žáci učí ztvárňovat hudbu a reagovat na ni pomocí pohybu a tance. Při činnostech poslechových žáci aktivně vnímají všechny hudební žánry a styly a učí se hudbu analyzovat a interpretovat.

Hudební činnosti vedou k rozvoji hudebnosti žáka, k hudebním schopnostem, které se projevují individuálními hudebními dovednostmi.

#### Hudební výchova – 1. stupeň (1. období)

Ročníkové výstupy Žák:	Učivo:	Průřezová témata
<b>Vokální činnosti:</b> <ul style="list-style-type: none"><li>- zpívá na základě svých dispozic intonačně čistě a rytmicky přesně v jednohlase</li><li>- rozšiřuje hlasový rozsah</li><li>- tvoří tón</li><li>- správně dýchá a vyslovuje</li><li>- dynamicky odlišuje zpěv</li></ul>	<ul style="list-style-type: none"><li>- pěvecký a mluvený projev (dýchání, výslovnost, nasazení a tvorba hlasu)</li></ul>	Osobnostní a sociální výchova Osobnostní rozvoj - kreativita Sociální rozvoj - komunikace
<ul style="list-style-type: none"><li>- rytmizuje a melodizuje jednoduché texty</li></ul>	<ul style="list-style-type: none"><li>- hudební rytmus</li><li>- nejjednodušší hudební formy</li></ul>	Multikulturní výchova - kulturní diference

- improvizuje v rámci nejjednodušších hudebních forem		
<b>Instrumentální činnosti:</b> - využívá jednoduché hudební nástroje k doprovodné hře - reprodukuje jednoduché motivy, témata skladbiček pomocí Orffových hudebních nástrojů	- hra na hudební nástroje (Orffovy hudební nástroje, příp. zobcová flétna)	
- akcentuje těžkou dobu v rytmickém doprovodu - ovládá hudební hry: ozvěna, otázka - odpověď	- rytmizace, hudební improvizace	
<b>Hudebně pohybové činnosti:</b> - reaguje pohybem na znějící hudbu - pohybem vyjadřuje metrum, tempo, dynamiku, směr melodie - využívá tanečních her se zpěvem	- pohybový doprovod znějící hudby	
<b>Poslechové činnosti:</b> - rozlišuje jednotlivé kvality tónů - rozpozná výrazné tempové a dynamické změny v proudu znějící hudby	- kvalita tónů - hudební výrazové prostředky	
- rozpozná v proudu znějící hudby některé hudební nástroje - odliší hudbu vokální, instrumentální a vokálně instrumentální	- hudební nástroje, lidský hlas - hudba vokální, instrumentální, vokálně instrumentální	

## Hudební výchova – 1. stupeň (2. období)

Ročníkové výstupy Žák:	Učivo	Průřezová témata
<b>Vokální činnosti</b> - zpívá na základě svých dispozic intonačně čistě a rytmicky přesně v jednohlase či dvojhlasě v durových i mollových tóninách a při zpěvu využívá získané pěvecké dovednosti - v rámci možnosti rozšiřuje hlasový rozsah, dbá na hlasovou hygienu	- pěvecký a mluvní projev (dýchání, výslovnost, nasazení a tvorba tónu)	Osobnostní rozvoj – kreativita, rozvoj schopností poznávání Sociální rozvoj – komunikace
- orientuje se v zápisu jednoduché písně či skladby a podle svých individuálních schopností a dovedností realizuje písně ve 2/4, 3/4 a 4/4 taktu	- hudební rytmus	Multikulturní výchova- kulturní diference
- na základě svých dispozic rozpozná diatonické postupy v durových a mollových tóninách, intonuje - zapojí se podle svých schopností do hudební hry (ozvěna, otázka-odpověď)	- intonace, vokální improvizace	

<p><b>Instrumentální činnost</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- využívá na základě svých hudebních schopností a dovedností jednoduché popřípadě složitější hudební nástroje k doprovodné hře i k reprodukci jednoduchých motivů skladeb a písní</li> <li>- podle obrazového materiálu pojmenuje jednotlivé hudební nástroje, zařadí je do skupin</li> </ul>	<p>- hra na hudební nástroje</p>	
<ul style="list-style-type: none"> <li>- vytváří v rámci svých individuálních dispozic jednoduché přede hry, mezihry a dohry a provádí elementární hudební improvizace</li> <li>- rozpozná hudební formu jednotlivé písně a skladby</li> <li>- provede rytmické schéma jednoduché skladby, na základě svých dispozic zaznamená melodii a reprodukuje</li> </ul>	<p>- rytmizace, melodizace a stylizace, hudební improvizace</p> <p>- grafický záznam</p>	
<p><b>Hudebně pohybové činnosti</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- ztvárňuje hudbu pohybem s využitím tanečních kroků, na základě individuálních schopností a dovedností vytváří pohybové improvizace</li> </ul>	<p>- pohybové vyjádření hudby</p>	
<p><b>Poslechové činnosti</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- rozpozná v proudu znějící hudby některé z užitých hudebně výrazových prostředků, upozorní na metroritmické, tempové, dynamické i zřetelně harmonické změny</li> <li>- vyjmenuje nejznámější hudební skladatele a jejich díla</li> </ul>	<p>- hudba vokální, instrumentální, vokální, instrumentální, hudební styly a žánry</p> <p>- hudební formy, výrazové prostředky</p> <p>- hudba známých hudebních skladatelů</p>	

## 4.5.2 Výtvarná výchova

### Charakteristika vyučovacího předmětu Výtvarná výchova

Výtvarná výchova pracuje s vizuálně obraznými vyjádřeními jako s nástroji poznávání, prožívání i prostředky komunikace. Výtvarná výchova je založena na tvorbě, vnímání a interpretaci. Tyto činnosti žákovi umožňují rozvíjet vlastní vnímání, citění, myšlení, prožívání, představivost a fantazii.

### Výtvarná výchova – 1. až 3.ročník

Ročníkové výstupy Žák:	Učivo	Průřezová témata
<ul style="list-style-type: none"> <li>- rozpoznává a pojmenovává prvky vizuálně obrazného vyjádření, porovnává je a třídí na základě odlišností vycházejících z jeho zkušeností, vjemů, zážitků a představ</li> <li>- v tvorbě projevuje své vlastní zkušenosti</li> <li>- interpretuje podle svých schopností různá vizuálně obrazná vyjádření</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- výtvarné vyjádření vjemů a postojů na základě vlastního prožitku</li> <li>- základní barvy, barevný kontrast a harmonie</li> <li>- pozorování přírodních útvarů – otisk, frotáž, kombinace přírodních materiálů</li> <li>- pozorování a zobrazování věci</li> </ul>	<p>Osobnostní a sociální výchova</p> <p>Rozvoj schopností poznávání, cvičení smyslového vnímání, pozornosti a soustředění, cvičení dovedností</p>
<ul style="list-style-type: none"> <li>- na základě vlastní zkušenosti nalézá a do komunikace zapojuje obsah vizuálně obrazných vyjádření, která samostatně vytvořil</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- poznávání vlastností barev</li> <li>- hra s linií</li> <li>- poznávání vlastností plastických materiálů</li> <li>- rozvíjení citu pro prostor a výtvarný rytmus</li> <li>- rytmické řešení plochy a kompozice plochy</li> </ul>	
<ul style="list-style-type: none"> <li>- seznamuje se a aktivně pracuje s ilustrací</li> <li>- seznamuje se s různými druhy výtvarného umění</li> <li>- rozvíjí svůj vztah k životnímu prostředí</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- aktivní práce s ilustrací, funkce ilustrací a jejich výrazových prostředků</li> <li>- hračka, loutka, maňásek v životě dítěte</li> <li>- seznámení s různými druhy výtvarného umění</li> <li>- rozvíjení smyslu pro krásu přírody a vztah k životnímu prostředí</li> </ul>	<p>Environmentální výchova</p> <p>Vztah člověka k životnímu prostředí</p>

### Výtvarná výchova – 4. a 5. ročník

Ročníkové výstupy Žák:	Učivo	Průřezová témata
<ul style="list-style-type: none"> <li>- <b>Rozvíjení smyslové citlivosti</b></li> <li>- poznává linie, tvary, objemy, světlostní a barevné kvality, textury</li> <li>- porovnává je na základě vztahů (světlostní, barevný kontrast, proporční vztahy)</li> <li>- vyjadřuje se kresbou, malbou,</li> </ul>	<p>Prvky vizuálně obrazného vyjádření:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- linie, tvar, objem</li> <li>- světlo, barevnost (základní teorie barev)</li> <li>- textura</li> </ul> <p>Techniky:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- kresba – tužka, uhlí, rudka, pero, dřívko, štětec; malba – tempera,</li> </ul>	<p><b>Osobnostní a sociální rozvoj</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- osobnostní rozvoj: kreativita (originalita, schopnost vidět věci jinak, citlivost)</li> </ul> <p><b>Multikulturní výchova</b></p>

modelováním, kombinuje techniky	akvarel; koláž, modelování, kaširování, dřevo, kamínky, textil, plast, vlna, papír	- kulturní diference: poznávání vlastního kulturního zakotvení, zvláštnosti různých etnik
- uspořádá objekty do celků na základě jejich výraznosti, velikosti	Uspořádání objektů do celků: - základní kompoziční principy - podobnost, kontrast, rytmus (symetrie, asymetrie) - detail, celek - dekorativní prvky	
- nalézá vhodné prostředky pro vizuálně obrazná vyjádření vzniklá na základě hmatových, sluchových, pohybových, chuťových, čichových podnětů - pozoruje, vnímá přírodu a změny v ní	- reflexe a vztahy zrakového vnímání k vnímání ostatními smysly (vyjádření hudby, pohybu, chutí, vůní atd.)	
- porovnává různé interpretace vizuálně obrazného vyjádření a přistupuje k nim jako ke zdroji inspirace	Smyslové účinky vizuálně obrazných vyjádření: - umělecká výtvarná tvorba - fotografie, film - média, reklama - písmo	
<b>Uplatňování subjektivity</b> - při tvůrčí činnosti se vědomě zaměřuje na projevení vlastních životních zkušeností - výtvarně zpracovává představy, fantazii, prožitky, poznatky, zkušenosti	Prostředky pro vyjádření emocí, nálad, fantazie, představ, osobních zkušeností: - manipulace s objekty - pohyb těla	
- poznává různé způsoby uměleckého vyjádření v malbě, sochařství, grafice, fotografii, filmu, architektuře - seznamuje se s designem a estetickou úrovní předmětů denní potřeby	Typy vizuálně obrazných vyjádření: - ilustrace - volná malba - sochařství, plastika - animovaný film, comics - fotografie, elektronický obraz, reklama - hračky, objekty - design - lidové umění	
- v přístupu k realitě, k tvorbě i interpretaci vizuálně obrazného vyjádření uplatňuje svoji osobitost	Přístupy k vizuálně obrazným vyjádřením: - vnímání zrakem, hmatem, statické, dynamické - fantazie x vyjádření skutečnosti	
<b>Ověřování komunikačních účinků</b> - vytváří si postoje k vizuálně výtvarným vyjádřením - vytváří vlastní interpretace, porovnává je s interpretací vizuálně obrazných vyjádření v rámci skupiny, ve které se dítě nachází - vysvětlí výsledek, záměr tvorby podle vlastních schopností - sleduje proměny obsahu vlastní tvorby i děl výtvarného umění	- osobní postoj, interpretace vizuálně obrazných vyjádření - vnímání vlastní tvůrčí činnosti, dalších autorů - komunikační obsah vizuálně obrazných vyjádření - výstavy výtvarného umění - pozorování architektury	

## 4.6 Člověk a zdraví

### 4.6.1 Tělesná výchova

#### Charakteristika vyučovacího předmětu Tělesná výchova

Předmět Tv se na prvním stupni v 1. – 5. ročníku vyučuje jako samostatný předmět s dotací dvou hodin týdně. Uplatňuje se také jako relaxační chvílka v hodinách jiných vyučovacích předmětů.

Součástí jsou vycházky do přírody, lehkootletické soutěže a turistika. Pro výuku využíváme tělocvičnu, sportovní areál, sportovní hřiště za školou, vytrvalostní disciplíny trénujeme v přílehlém prostoru lesa. V rámci hodin tělesné výchovy na prvním stupni je žákům nabídnut kurz plavání a bruslení. Děti mohou navštěvovat kroužek aerobiku a pohybových her.

V tělesné výchově je velmi důležité motivační hodnocení žáků, které vychází ze somatotypu žáka a je postaveno na posuzování osobních výkonů každého jednotlivce a jejich zlepšování – bez paušálního porovnávání žáků podle výkonových norem (tabulky, grafy a jiné), které neberou v úvahu růstové a genetické předpoklady a aktuální zdravotní stav žáků.

#### Cílem Tělesné výchovy je:

- harmonický rozvoj žáka po stránce tělesné i duševní a vytváření návyku trvale cvičit a sportovat
- rozvíjí tělesnou zdatnost, výkonnost a kulturu pohybového projevu
- poznávání zdraví jako důležité hodnoty v kontextu dalších životních hodnot
- ovlivňuje zdravotní stav, charakterové i volní vlastnosti (např. sebeovládání, trpělivost, houževnatost, vůli) a odstraňuje psychickou únavu
- úkolem Tělesné výchovy je osvojit si praktické dovednosti a návyky, rozvíjet teoretické znalosti (např. pravidla sportovních her) a zájem žáků k pohybovým aktivitám a sportu
- učí je dodržovat daná pravidla a hrát fair-play
- podporuje u žáků vztah ke svému tělesnému i duševnímu zdraví a k celkovému zdravému životnímu stylu
- ochraně zdraví a životů při každodenních rizikových situacích a mimořádných událostech a k využívání osvojených postupů spojených s řešením jednotlivých mimořádných událostí

Učitel při výuce přihlíží k aktuálnímu zdravotnímu stavu a individuálním předpokladům žáků.

#### Výchovné a vzdělávací strategie pro rozvoj klíčových kompetencí žáků

##### Kompetence k učení

- má všeobecný přehled v oblasti sportu a získané vědomosti i dovednosti umí prakticky používat

##### Kompetence k řešení problémů

- umí vyřešit problém jak samostatně, tak i v týmu
- uvážlivě prosazuje svá rozhodnutí a je schopen je obhájit

##### Kompetence komunikativní

- dokáže poskytnout prostor druhému k vyjádření svého názoru
- umí naslouchat a vnímat druhé a využívá toho ke svému rozvoji
- zná různé prostředky komunikace a umí je využít ve svůj prospěch

### Kompetence sociální a personální

- spolupracuje ve sportovním týmu a přijímá nové role, které v něm plní
- ochotně pomáhá a umí o pomoc požádat
- při sportovních aktivitách dodržuje zásady ohleduplného chování
- dovede ocenit zkušenosti druhých a obohatit se jimi pro vlastní zdokonalování
- snaží se seberealizovat, má zdravou sebedůvěru, pocit sebeuspokojení a sebeúcty

### Kompetence občanské

- aktivně se zapojuje do sportovních aktivit
- dokáže zaujmout správný postoj k fyzickému a psychickému násilí
- zná svá práva a povinnosti ve škole i mimo školu

### Kompetence pracovní

- při sportovních aktivitách chrání zdraví své i druhých
- dodržuje vymezená pravidla
- aktivně se staví k pohybovým aktivitám a sportu

## Tělesná výchova – 1. až 3. ročník

<b>Ročníkové výstupy Žák:</b>	<b>Učivo</b>	<b>Průřezová témata</b>
<ul style="list-style-type: none"><li>- spojuje pravidelnou každodenní pohybovou činnost se zdravím a využívá nabízené příležitosti</li></ul>	<ul style="list-style-type: none"><li>- znalost základních zdraví</li><li>- prospěšných cvičení a vhodného prostředí pro pohybovou činnost;</li></ul>	osobnostní a sociální výchova – osobnostní rozvoj - psychohygienu
<ul style="list-style-type: none"><li>- zvládá v souladu s individuálními předpoklady jednoduché pohybové činnosti jednotlivce nebo činnosti prováděné ve skupině; usiluje o jejich zlepšení</li></ul>	<ul style="list-style-type: none"><li>- činnosti napomáhající ke splnění očekávaných výstupů; vzdělávací obsah se prolíná všemi výstupy</li><li>- gymnastika - základy akrobacie (průpravná cvičení pro kotoul vpřed; kotoul vzad); přeskok (nácvik odrazu z můstku na nízkou švédskou bednu)</li><li>- kladinka (chůze s dopomocí i bez dopomoci, obměny chůze); cvičení na žebřinách; cvičení na trampolínce</li><li>- atletika: - vytrvalostní běh 5 - 10 minut - rychlý běh 20 - 60 m; základy nízkého a polovysokého startu; skok daleký (spojení rozběhu a odrazu) - hod míčkem z místa a z rozběhu</li><li>- plavecký a bruslařský výcvik</li></ul>	osobnostní a sociální výchova – osobnostní rozvoj – sebepoznání a sebepečení
<ul style="list-style-type: none"><li>- spolupracuje při jednoduchých týmových pohybových činnostech a soutěžích.</li></ul>	<ul style="list-style-type: none"><li>- pohybové hry různého zaměření s pomůckami i bez pomůcek</li><li>- průpravné sportovní hry podle zjednodušených pravidel (minikopaná, vybíjená, florbal), základní přihrávky rukou a nohou; držení míče, manipulace s míčem; hry na sněhu</li></ul>	osobnostní a sociální výchova – sociální rozvoj – kooperace a kompetice
<ul style="list-style-type: none"><li>- uplatňuje hlavní zásady hygieny a bezpečnosti při pohybových činnostech ve známých prostorech školy</li></ul>	<ul style="list-style-type: none"><li>- základy bezpečnosti a hygieny během a po TV a při jiných pohybových aktivitách</li></ul>	



- reaguje na základní pokyny a povelů k osvojované činnosti a její organizaci	- znalost smluvených gest a signálů, znamení a povelů při pohybových činnostech	
- zaujímá správné základní cvičební polohy; uplatňuje správné způsoby držení těla v různých polohách	- cvičení se sportovním náčiním (švihadla, míče, apod.); správné držení těla	
- přijímá pravidla hry; rozlišuje herní a reálnou situaci	- herní dovednosti; pravidla zjednodušených sportovních her (miniher)	
- využívá přírodního prostředí pro vlastní pohybovou aktivitu	- překonávání přírodních překážek a terénních nerovností; chůze v terénu do 8 km, způsob pohybu v terénu, chování v přírodě; motivovaný běh v terénu	

## Tělesná výchova – 4. a 5. ročník

<b>Ročníkové výstupy Žák:</b>	<b>Učivo</b>	<b>Průřezová témata</b>
<ul style="list-style-type: none"> <li>- podílí se na realizaci pravidelného pohybového režimu</li> <li>- uplatňuje kondičně zaměřené činnosti</li> <li>- projevuje přiměřenou samostatnost a vůli po zlepšení úrovně své zdatnosti</li> </ul>	- význam pohybu pro zdraví (pohybový režim žáků, délka a intenzita pohybu)	osobnostní a sociální výchova – osobnostní rozvoj - psychohygienu
<ul style="list-style-type: none"> <li>- zařazuje do pohybového režimu korektivní cvičení, především v souvislosti s jednostrannou zátěží nebo vlastním svalovým oslabením</li> </ul>	- příprava organismu (příprava před pohybovou činností, uklidnění po zátěži, napínací a protahovací cvičení)	environmentální výchova – vztah člověka k prostředí
<ul style="list-style-type: none"> <li>- zvládá v souladu s individuálními předpoklady osvojované pohybové dovednosti</li> <li>- vytváří varianty osvojených pohybových her</li> <li>- zorganizuje nenáročnou pohybovou činnost a soutěže na úrovni třídy</li> </ul>	- organizace při TV (základní organizace prostoru a činností ve známém (běžném) prostředí); pravidla zjednodušených osvojovaných pohybových činností (her, závodů, soutěží)	osobnostní a sociální výchova – osobnostní rozvoj - kreativita
<ul style="list-style-type: none"> <li>- uplatňuje pravidla hygieny a bezpečného chování v běžném sportovním prostředí</li> <li>- adekvátně reaguje v situaci úrazu spolužáka</li> <li>- bezpečný pohyb a chování i v méně známých prostorech (bazény)</li> <li>- vhodné a nevhodné prostředí pro Tv a sport, vhodné a nevhodné pohybové činnosti</li> </ul>	- hygiena při Tv (hygiena pohybových činností a cvičebního prostředí, vhodné oblečení a obutí pro pohybové aktivity); bezpečnost při pohybových činnostech (organizace a bezpečnost cvičebního prostoru, bezpečná příprava a ukládání náradí, náčiní a pomůcek, první pomoc v podmínkách Tv)	
<ul style="list-style-type: none"> <li>- jednoduše zhodnotí kvalitu pohybové činnosti spolužáka a reaguje na pokyny k vlastnímu provedení pohybové činnosti</li> </ul>	- sledování základních výkonů a jejich záznam	
<ul style="list-style-type: none"> <li>- jedná v duchu fair play</li> <li>- dodržuje pravidla her a soutěží, pozná a označí zjevné přestupky</li> </ul>	- zásady jednání a chování (fair play)	osobnostní a sociální výchova – osobnostní rozvoj – seberegulace a

<p>proti pravidlům a adekvátně na ně reaguje</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- respektuje při pohybových činnostech opačné pohlaví</li> </ul>		<p>sebeorganizace, sociální rozvoj – kooperace a kompetice</p>
<ul style="list-style-type: none"> <li>- užívá základní osvojované tělocvičné názvosloví</li> <li>- cvičí podle jednoduchého nákresu, popisu cvičení</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- komunikace v Tv (základní tělocvičné názvosloví osvojovaných činností, smluvené povely, signály)</li> </ul>	
<ul style="list-style-type: none"> <li>- změří základní pohybové výkony a porovná je s předchozími výsledky</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- základní způsoby měření a zaznamenávání výkonů; zaznamenávání výsledků utkání a pomoc při rozhodování</li> </ul>	
<ul style="list-style-type: none"> <li>- orientuje se v informačních zdrojích o pohybových aktivitách a sportovních akcích ve škole i v místě bydliště</li> <li>- samostatně získá potřebné informace</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- zdroje informací o pohybových činnostech (časopisy, knihy, televize, rozhlas, internet aj.)</li> </ul>	<p>mediální výchova – kritické čtení a vnímání mediálních sdělení</p>

## 4.7 Člověk a svět práce (pracovní činnosti)

### Charakteristika vyučovacího předmětu pracovní činnosti

(Časová dotace pro 1.-5. ročník: 5 hodin týdně)

Oblast Člověk a svět práce – předmět pracovní činnosti zahrnuje různé pracovní činnosti a technologie a umožňuje žákům získávat základní dovednosti a návyky v různých oborech lidské činnosti. Zaměřuje se na vytváření pozitivního vztahu k práci, na přispívání k orientaci žáků v různých profesích a k jejich uplatnění v dalším životě.

Na 1. stupni je oblast rozdělena do čtyř tematických okruhů: Práce s drobným materiálem, Konstrukční činnosti, Pěstitelské práce a Příprava pokrmů. Žáci se učí pracovat s různými materiály, osvojují si základní pracovní dovednosti a návyky. Seznamují se s organizací a plánováním práce. Osvojují si zásady bezpečnosti, ochrany zdraví a hygieny při práci.

### Cílové zaměření vzdělávací oblasti Člověk a svět práce

Vzdělávání ve vzdělávací oblasti směřuje k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí tím, že vede žáka k:

- pozitivnímu vztahu k práci, odpovědnosti za kvalitu vlastní i společné práce
- osvojení základních pracovních dovedností a návyků z různých oborů lidské činnosti, k organizaci a plánování práce, používání vhodných nástrojů, náradí, pomůcek
- orientaci v různých oborech lidské činnosti, formách fyzické a duševní práce
- vytrvalosti, odpovědnosti, uplatňování tvořivosti při pracovních činnostech
- chápání techniky jako součásti lidské kultury a jejího propojení s pracovní činností člověka
- vytváření postojů a hodnot ve vztahu k lidské práci, k technice a životnímu prostředí
- chápání práce jako možnosti seberealizace

### Pracovní činnosti -1. až 3. ročník

Ročníkové výstupy Žák:	Učivo	Průřezová témata
<b>Práce s drobným materiálem</b> <ul style="list-style-type: none"><li>- vytváří jednoduchými postupy různé předměty z tradičních i netradičních materiálů</li></ul>	<ul style="list-style-type: none"><li>- určování vlastností materiálu</li><li>- rozlišování přírodních a technických materiálů (přírodniny, modelovací hmota, papír a karton, textil, drát, fólie aj.)</li></ul>	Osobnostní a sociální výchova – osobnostní rozvoj – rozvoj schopností poznávání
<ul style="list-style-type: none"><li>- seznamuje se se základními nástroji a pomůckami</li></ul>	<ul style="list-style-type: none"><li>- pracovní pomůcky a nástroje - funkce a využití</li></ul>	
<ul style="list-style-type: none"><li>- pracuje podle slovního návodu a předlohy</li></ul>	<ul style="list-style-type: none"><li>- vytváření návyku organizace práce</li><li>- osvojování si základů bezpečnosti a hygieny práce</li><li>- jednoduché pracovní operace a postupy</li><li>- lidové zvyky, tradice, řemesla</li></ul>	
<b>Konstrukční činnosti</b> <ul style="list-style-type: none"><li>- zvládá elementární dovednosti a činnosti při práci se stavebnicemi</li></ul>	<ul style="list-style-type: none"><li>- stavebnice (plošné, prostorové, konstrukční)</li><li>- sestavování modelů</li><li>- práce s návodem, předlohou, jednoduchým náčrtem</li></ul>	Osobnostní a sociální výchova – osobnostní rozvoj - kreativita

<b>Pěstitelské práce</b> <ul style="list-style-type: none"> <li>- provádí pozorování přírody</li> <li>- zaznamená a zhodnotí výsledky pozorování</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- základní podmínky pro pěstování rostlin, půda a její zpracování, výživa rostlin, osivo</li> </ul>	
<ul style="list-style-type: none"> <li>- pečuje o nenáročné rostliny</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- pěstování rostlin ze semen v místnosti, na zahradě (okrasné rostliny, léčivky, koření, zelenina)</li> <li>- pěstování a ošetřování pokojových rostlin</li> <li>- rostliny jedovaté, rostliny jako drogy, alergie</li> </ul>	
<b>Příprava pokrmů</b> <ul style="list-style-type: none"> <li>- připraví tabuli pro jednoduché stolování</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- jednoduchá úprava stolu, příprava jednoduché tabule,</li> </ul>	
<ul style="list-style-type: none"> <li>- chová se vhodně při stolování</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- pravidla správného stolování</li> </ul>	

## Pracovní činnosti - 4. a 5. ročník

Ročníkové výstupy Žák:	Učivo	Průřezová témata
<b>Práce s drobným materiálem</b> <ul style="list-style-type: none"> <li>- seznamuje se s různými materiály a pracovními postupy</li> <li>- volí si vhodně pracovní pomůcky, nástroje, náčiní vzhledem k materiálu</li> <li>- pomocí přiměřených postupů a na základě své představivosti vytváří různé výrobky z různých materiálů</li> <li>- při činnostech využívá prvky lidových tradic</li> <li>- udržuje pořádek na pracovním místě</li> <li>- dodržuje zásady hygieny a bezpečnosti práce</li> <li>- poskytne první pomoc při úrazu</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- materiály: přírodniny (listy, sláma, šišky, větvičky, plody, semena atd.), papír, karton, modelovací hmota, těsto, vosk, textil, drát, fólie atd.</li> <li>- funkce a využití pracovních pomůcek: nůžky, lepidlo, nůž, jehla, nit, pravítko, špachtle atd.</li> <li>- pracovní postupy: stříhání, ohýbání, trhání, spojování, propichování, navlékání, hnětení, válení, ubírání, přidávání, odměřování, sešívání</li> <li>- lidové zvyky, tradice, řemesla (vánoční svícen, ozdoba, kraslice, vizovické pečivo, práce se slámou, batika atd.)</li> </ul>	
<b>Konstrukční činnosti</b> <ul style="list-style-type: none"> <li>- provádí při práci se stavebnicemi jednoduchou montáž a demontáž</li> <li>- sestaví model podle předlohy, slovního návodu, jednoduchého náčrtu i podle fantazie</li> <li>- dodržuje zásady hygieny a bezpečnosti práce</li> <li>- poskytne první pomoc při úrazu</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- stavebnice: plošné, prostorové, konstrukční</li> <li>- sestavování modelů</li> <li>- návod, předloha, náčrt</li> </ul>	
<b>Pěstitelské práce</b> <ul style="list-style-type: none"> <li>- pomocí pokusů a pozorování si ověřuje podmínky pro život rostlin</li> <li>- pěstuje a ošetřuje pokojové květiny, zalévá, kypří půdu</li> <li>- pěstuje některé plodiny (úprava půdy, setí, sázení, jednocení, hnojení atd.)</li> <li>- volí podle druhu pěstitelských činností správné pomůcky,</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- základní podmínky pro život rostlin</li> <li>- půda a její zpracování</li> <li>- výživa rostlin</li> <li>- osivo, rostliny, plody, plevel</li> <li>- pěstování rostlin ze semen v místnosti, na zahradě</li> <li>- pěstování pokojových rostlin</li> <li>- druhy rostlin: jedovaté, rostliny jako drogy</li> <li>- alergie</li> </ul>	

<p>nástroje, náčiní</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- dodržuje zásady hygieny a bezpečnosti práce</li> <li>- poskytne první pomoc při úrazu</li> </ul>		
<p><b>Příprava pokrmů</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- orientuje se v základním vybavení kuchyně</li> <li>- samostatně připraví jednoduchý pokrm</li> <li>- chová se podle pravidel správného stolování a společenského chování</li> <li>- udržuje pořádek a čistotu pracovních ploch</li> <li>- dodržuje zásady hygieny a bezpečnosti práce</li> <li>- poskytne první pomoc při úrazu</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- základní vybavení kuchyně</li> <li>- výběr, nákup a skladování potravin</li> <li>- jednoduchá úprava stolu</li> <li>- pravidla správného stolování</li> <li>- jednoduché pohoštění ze studené kuchyně</li> <li>- technika v kuchyni, historie, význam</li> </ul>	

## 5 Učební osnovy – 2. stupeň

### Jazyk a jazyková komunikace

#### 5.1 Český jazyk a literatura

##### Charakteristika vyučovacího předmětu Český jazyk a literatura

Obsah vzdělávací oblasti Jazyk a jazyková komunikace se realizuje ve vzdělávacích oborech Český jazyk a literatura, Cizí jazyk a Další cizí jazyk. Kultivace jazykových dovedností a jejich využívání je nedílnou součástí všech vzdělávacích oblastí.

Vzdělávací obor český jazyk a literatura je důležitý pro jazykové vzdělávání i pro osvojování poznatků v dalších oblastech vzdělávání. Žáci rozvíjejí kultivovaný písemný i ústní projev, učí se vyjádřit své reakce a pocity v různých komunikačních situacích, orientovat se při vnímání okolního světa i sebe sama.

Jazyková výuka, jejímž cílem je zejména podpora rozvoje komunikačních kompetencí, vybavuje žáka takovými znalostmi a dovednostmi, které mu umožní správně vnímat různá jazyková sdělení, rozumět jim, vhodně se vyjadřovat a účinně uplatňovat i prosazovat výsledky svého poznávání.

Celý vzdělávací obor je rozdělen do tří složek: jazyková výchova, komunikační a slohová výchova a literární výchova.

V jazykové výchově žáci získávají znalosti a dovednosti potřebné k osvojování spisovné podoby českého jazyka. Jazyková výchova vede žáky k přesnému a logickému myšlení, které je předpokladem jasného a srozumitelného vyjadřování.

V komunikační a slohové výchově se učí žáci vnímat a chápat různá jazyková sdělení, mluvit a rozhodovat se na základě přečteného nebo slyšeného textu, analyzovat jej a kriticky posoudit jeho obsah.

V literární výchově poznávají prostřednictvím četby základní literární druhy, učí se postihovat umělecké záměry autora a formulovat vlastní názory o přečteném díle. Postupně získávají a rozvíjejí základní čtenářské návyky. Učí se rozlišovat literární fikci od skutečnosti.

Vyučovací předmět Český jazyk a literatura se vyučuje jako samostatný předmět.

V 6. ročníku je týdenní dotace 5 hodin

V 7.– 9. ročníku je týdenní dotace 4 hodiny .

Předmětem prolínají **průřezová témata:**

OSV – mluvní cvičení, verbální a neverbální sdělení, poznávání lidí dle příběhů, mezilidské vztahy, řešení problémů

VDO – demokratické zásady, formování volných a charakterových rysů

VEGS – poznávání života v jiných zemích, světová literatura

MuV – Češi a národní obrození

MeV – výběr literatury, mediální sdělení a jeho hodnocení, reklama, zpravodajství, média v každodenním životě

#### Výchovné a vzdělávací strategie pro rozvoj klíčových kompetencí žáků

##### Kompetence k učení

Učitel:

- vede žáky k vyhledávání a třídění informací
- vede žáky k užívání správné terminologie
- zohledňuje rozdíly ve znalostech a pracovním tempu jednotlivých žáků

- vede žáky k využívání počítačů

- pochopení jazyka jako důležitého nástroje celoživotního vzdělávání
- pochopení jazyka jako prostředku historického a kulturního vývoje národa, a sjednocujícího činitele národního společenství

### **Kompetence k řešení problémů**

Učitel:

- zadává úkoly způsobem, který umožňuje volbu různých postupů
- podporuje kreativitu žáků při řešení problémů

### **Kompetence komunikativní**

Učitel:

- vede žáky k výstižné argumentaci
- zorganizuje vystoupení pro ostatní žáky (9. tř.)
- vede žáky k vzájemné komunikaci, obhajování vlastních názorů
- dává žákům prostor pro samostatné vyjadřování v diskusi, mluvních cvičeních

### **Kompetence sociální a personální**

Učitel:

- vyžaduje dodržování pravidel slušného chování
- zařazuje týmovou práci, při které žáci pracují na různých pozicích a spolupracují

### **Kompetence občanské**

Učitel:

- motivuje žáky k zájmu o kulturní dědictví
- navštíví se žáky alespoň 1 kulturní představení za školní rok
- vytváří kladný vztah žáků k obci, národu
- rozvíjení pozitivního vztahu k mnohojazyčnosti a respektování kulturní rozmanitosti

### **Kompetence pracovní**

Učitel:

- vede žáky k využívání znalostí v praxi
- vede žáky k vytvoření pozitivního vztahu k práci a různým profesím
- vede žáky k objektivnímu sebehodnocení

## **Český jazyk a literatura – 6.ročník**

<b>Ročníkové výstupy Žák:</b>	<b>Učivo</b>	<b>Průřezová témata</b>
<b>Komunikační a slohová výchova</b> <ul style="list-style-type: none"> <li>- zvládá přesné a výstižné pojmenování konkrétní věci, využívá poznatků o jazyce ke gramaticky i věcně správnému písemnému projevu</li> <li>- vymezí pojem vypravování, vyhledá jeho charakteristické rysy</li> <li>- zvládne reprodukovat přečtený příběh</li> </ul>	- vypravování	
<ul style="list-style-type: none"> <li>- z ukázek vyvodí charakteristické rysy popisu</li> </ul>	- popis	



<ul style="list-style-type: none"> <li>- práci rozčlení do odstavců</li> <li>- dbá na návaznost, výběr pojmenování a rozmanitost sloves</li> </ul>		
<ul style="list-style-type: none"> <li>- rozliší zprávu a oznámení</li> <li>- vyhledá zprávu a oznámení v tisku</li> </ul>	- zpráva a oznámení	
<ul style="list-style-type: none"> <li>- orientuje se v textu na základě pozorného čtení, vyhledává klíčová slova a shrne hlavní myšlenky</li> </ul>	- výpisky, výtah	MeV - kritické čtení
<ul style="list-style-type: none"> <li>- uvede rozdíl mezi úředním a soukromým dopisem, napíše krátký soukromý dopis</li> <li>- vede telefonický rozhovor</li> </ul>	- dopis	OSV - komunikace
<b>Jazyková výchova</b> <ul style="list-style-type: none"> <li>- vymezí pojem jazyk, rozpozná jazyk spisovný a nespisovný</li> <li>- definuje, co je nářečí, obecná čeština</li> <li>- pracuje s Pravidly českého pravopisu, Slovníkem spisovné češtiny, Stručnou mluvnici českou</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- úvod o českém jazyce</li> <li>- jazyk a jeho útvary</li> <li>- jazykověda a její složky</li> <li>- jazykové příručky</li> </ul>	
<ul style="list-style-type: none"> <li>- dovede vysvětlit spodobu znělosti</li> <li>- rozpozná základní typy větne melodie</li> </ul>	- zvuková stránka jazyka	
<ul style="list-style-type: none"> <li>- provede slovtvorný rozbor</li> <li>- uvede slova příbuzná</li> <li>- vyjmenuje, k jakým změnám dochází při odvozování</li> <li>- zdůvodní pravopis souhláskových skupin, psaní předpon s/z</li> <li>- zdůvodní pravopis i/y po obojetných souhláskách uprostřed slova, v koncokách podstatných jmen a ve shodě přísudku s podmětem</li> </ul>	- stavba slova a pravopis	
<ul style="list-style-type: none"> <li>- rozpozná jednotlivé druhy slov</li> <li>- zdůvodní pravopis podstatných jmen (koncovky, podstatná jména obecná a vlastní)</li> <li>- provede správné rozdělení přídavných jmen, skloňuje je podle příslušných vzorů</li> <li>- vysvětlí pojem stupňování</li> <li>- vyjmenuje druhy zájmen</li> <li>- správně skloňuje zájmena já, ten, náš, on, ona, ono, můj, tvůj, svůj</li> <li>- rozliší druhy číslovek, vyhledá je v textu, dokáže je skloňovat</li> <li>- vyjmenuje slovesné kategorie, určí je u konkrétních sloves</li> <li>- určí druhy vět podle postoje mluvčího</li> </ul>	Tvarosloví: <ul style="list-style-type: none"> <li>- druhy slov</li> <li>- podstatná jména – konkrétní, abstraktní, pomnožná, hromadná, obecná a vlastní</li> <li>- přídavná jména – skloňování, stupňování</li> <li>- zájmena – druhy, skloňování</li> <li>- číslovky – druhy a jejich skloňování</li> <li>- slovesa</li> </ul>	
<ul style="list-style-type: none"> <li>- vyhledá ve větě základní i rozvíjející větne členy, vhodně je užije ve větě</li> <li>- rozliší druhy přísudků</li> <li>- uplatňuje zásady pořádku slov ve</li> </ul>	Skladba: <ul style="list-style-type: none"> <li>- základní větne členy</li> <li>- rozvíjející větne členy</li> <li>- věta jednoduchá a souvětí</li> <li>- opakování o přímé řeči</li> </ul>	

<p>věte</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- rozlišuje větu jednoduchou a souvětí</li> <li>- zapíše správně přímou řeč a používá ji v písemném projevu</li> </ul>		
<p><b>Literární výchova</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- tvořivě pracuje s literárním textem</li> <li>- volně reprodukuje text</li> <li>- využívá základních zásad při přednesu literárního textu</li> <li>- uvědomuje si význam literatury v minulosti i současnosti</li> <li>- chápe smysl kulturních akcí</li> <li>- formuluje vlastní názory na přečtený text</li> </ul>	- poslech a četba literárních děl	
<ul style="list-style-type: none"> <li>- vysvětlí, proč vznikaly mýty a báje, uvede jejich příklady</li> <li>- uvede části, ze kterých se skládá bible, stručně je charakterizuje</li> <li>- vyjmenuje charakteristické znaky pohádek, uvede příklady klasických a moderních pohádek</li> <li>- vyvodí z textu charakteristické znaky pověstí, porovná pověst s pohádkou, uvede příklady známých pověstí</li> <li>- uvede hlavní znaky bajek, jejich autory</li> <li>- přečte s porozuměním ukázky z knih se zvířecí tematikou, vyhledá důkazy o vztahu člověka ke zvířatům</li> <li>- vyhledá v textu humorné situace, výstižně formuluje vlastní názory na četbu</li> <li>- seznámí se s pojmy satira, ironie a dokáže je charakterizovat</li> <li>- seznámí se s pojmy cestopis, fejeton, žánry věcné literatury</li> <li>- určí hlavní znaky dobrodružné literatury, uvede příklady dobrodružné literatury a jejich autorů</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- mýty a báje</li> <li>- bible</li> <li>- pohádky</li> <li>- pověsti</li> <li>- bajky</li> <li>- svět lidí a svět zvířat</li> <li>- humorná literatura</li> <li>- dobrodružná literatura</li> </ul>	VMEGS - Evropa a svět nás zajímá Jsme Evropané

## Český jazyk a literatura – 7. ročník

Ročníkové výstupy Žák:	Učivo	Průřezová témata
<p><b>Komunikační a slohová výchova</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- při vlastním tvořivém psaní uplatňuje poznatky o jazyce a stylu</li> <li>- aplikuje studijní čtení – text jako zdroj informací</li> <li>- uplatňuje zásady kultivovaného projevu</li> </ul>	- vypravování	

<ul style="list-style-type: none"> <li>- dokáže využít prostředky k oživení děje a stupňování napětí, správně píše interpunkci v přímé řeči, užije slova citově zabarvená</li> </ul>		
<ul style="list-style-type: none"> <li>- zvolí správný postup při popisu uměleckého díla</li> <li>- nevhodné výrazy nahradí výstižnějšími</li> <li>- využívá synonyma</li> <li>- užívá výrazy líčící krásu místa a vztah k němu</li> <li>- vyhledá v textu odborné názvy, vysvětlí jejich význam</li> <li>- využije slovník</li> </ul>	<p>Popis</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- uměleckého díla</li> <li>- líčení</li> <li>- popis výrobků a pracovních postupů</li> </ul>	OSV - Soc. rozvoj-Komunikace
<ul style="list-style-type: none"> <li>- rozliší vnější a vnitřní charakteristiku</li> <li>- využívá rčení a přirovnání</li> <li>- vysvětlí některá rčení a přísloví</li> <li>- charakterizuje blízkého člověka</li> </ul>	- charakteristika	
- sestaví vlastní životopis	- životopis	
<ul style="list-style-type: none"> <li>- uvede důvody, proč se žádost píše</li> <li>- formuluje žádost ústně i písemně</li> </ul>	- žádost	
- napíše jednoduchou pozvánku	- pozvánka	
<p><b>Jazyková výchova</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- využívá znalostí o podstatných jménech konkrétních a abstraktních v projevu ústním i písemném</li> <li>- užívá správné koncovky podle vzorů</li> <li>- zdůvodní a správně užije koncovky přídavných jmen, pozná jmenné tvary přídavných jmen</li> <li>- skloňuje zájmena (jenž), užije správné tvary v textu</li> <li>- upevní si skloňování číslovek</li> <li>- časuje slovesa</li> <li>- vyvodí podstatu rodu činného a trpného, správně jej užije</li> <li>- rozliší příslovce místa, času, způsobu</li> <li>- příčiny a míry</li> <li>- píše správně přísl., spřežky</li> <li>- užívá správné tvary po předložkách</li> <li>- vyjmenuje a užije nejčastější spojky souřadící i podřadící, dokáže je nahrazovat jinými vhodnými</li> <li>- rozpozná, kdy je dané slovo částicí nebo jiným slovním druhem</li> <li>- vhodně užívá citoslovcí</li> </ul>	<p>Tvarosloví:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- podstatná jména</li> <li>- přídavná jména</li> <li>- zájmena</li> <li>- číslovky</li> <li>- slovesa</li> <li>- příslovce</li> <li>- předložky</li> <li>- spojky</li> <li>- částice</li> <li>- citoslovce</li> </ul>	
<ul style="list-style-type: none"> <li>- vyhledá v textu větu jednočlennou a dvojčlennou</li> <li>- správně určí různé druhy přísudků</li> <li>- nahradí jmennou část př. větou přísudkovou</li> </ul>	<p>Skladba</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- věta jednočlenná a dvojčlenná</li> <li>- podmět, v. věta podmětná</li> <li>- přísudek, v. věta přísudková</li> <li>- přívlastek, v. věta přívlastková</li> </ul>	

<ul style="list-style-type: none"> <li>- rozliší věty s podmínem všeobecným a nevyjádřeným</li> <li>- rozlišuje rozvíjející větné členy</li> <li>- orientuje se v různých druzích vedlejších vět</li> <li>- pozná větný člen rozvitý, několikanásobný a postupně rozvíjející</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- předmět, v. věta předmětná</li> <li>- příslovecné určení, v. věty přísl.</li> <li>- doplněk</li> <li>- větné členy několikanásobné</li> </ul>	
<ul style="list-style-type: none"> <li>- vysvětlí význam věcný a mluvnický</li> <li>- vysvětlí pojmy sousloví metafora, metonymie - vyhledá v textu</li> <li>- vysvětlí pojmy synonyma, homonyma, antonyma a dokáže je vyhledat a užít</li> <li>- vysvětlí pojem termín, terminologie</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- význam slov</li> </ul>	
<ul style="list-style-type: none"> <li>- vyjmenuje způsoby, jak se obohacuje slovní zásoba</li> <li>- vysvětlí pojem odvozování, skládání, zkracování</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- slovní zásoba a tvoření slov</li> </ul>	
<p><b>Literární výchova</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- čte plynule a s porozuměním</li> <li>- reprodukuje přečtený text</li> <li>- při práci s textem vyhledá hl. myšlenku, metaforu, přirovnání a personifikaci</li> <li>- vyhledá a uvede informace o některých autorech</li> <li>- přiřadí literární text k příslušnému žánru</li> <li>- při rozboru literárního díla užívá základní literární pojmy</li> <li>- spolupracuje při výběru mimočítankové četby s místní knihovnou</li> <li>- z textu vyvodí typické znaky povídky</li> <li>- rozliší lyriku a epiku, objasní pojmy sloka, verš a rým</li> <li>- z ukázek vyvodí rozdíly mezi baladou a romancí</li> <li>- porovná poezii s prózou</li> <li>- vyjmenuje charakteristické rysy dramatu</li> <li>- porovná pohádku s pověstí na základě přečtených ukázek</li> <li>- sestaví osnovu dobrodružné literatury, vyhledat dobrodružné prvky a prostředky, kterými autor dosáhl napětí</li> <li>- uvede příklady humorných prvků v literatuře</li> <li>- v textu vyhledá prvky sci-fi, charakterizuje druh této literatury</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- povídka</li> <li>- poezie</li> <li>- balady a romance</li> <li>- próza</li> <li>- drama</li> <li>- pohádky a pověsti</li> <li>- dobrodružná literatura</li> <li>- humorná literatura</li> <li>- sci-fi</li> </ul>	<p>MeV - Kritické čtení</p> <p>EV - Lidské aktivity</p>

## Český jazyk a literatura – 8. ročník

Ročníkové výstupy Žák:	Učivo	Průřezová témata
<b>Komunikační a slohová výchova</b> <ul style="list-style-type: none"> <li>- vyhledá jazykové prostředky charakteristiky vnější a vnitřní</li> <li>- odstraní z textu kompoziční nedostatky</li> <li>- vyhledá v literatuře ukázkou charakteristiky</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- charakteristika literární postavy</li> </ul>	
<ul style="list-style-type: none"> <li>- odlišuje prvky vypravování, líčení, popisu apod.</li> <li>- vyhledá básnické obrazy</li> <li>- v textu užije personifikaci, metaforu, přirovnání</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- subjektivně zabarvený popis</li> </ul>	
<ul style="list-style-type: none"> <li>- používá vhodně jazykové prostředky pro výklad, úvahu a ostatní stylistické útvary</li> <li>- v textu vyhledá odborné názvy, pracuje se Slovníkem cizích slov</li> <li>- pracuje s odbornými texty</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- výklad</li> </ul>	
<ul style="list-style-type: none"> <li>- v textu vyhledá podstatná fakta</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- výtah</li> </ul>	
<ul style="list-style-type: none"> <li>- vyjádří svůj postoj a názor odpovídajícími stylistickými a jazykovými prostředky</li> <li>- porovná úvahu s výkladem</li> <li>- diskutuje kultivovaně na dané téma</li> <li>- rozezná manipulativní působení projevu</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- úvaha</li> </ul>	MeV - Kritické čtení - rozlišuje subjektivní a objektivní sdělení
<ul style="list-style-type: none"> <li>- charakterizuje základní styly projevu – podle funkce (prostěsdělovací, odborný, publicistický, umělecký)</li> <li>- podle formy (projevy mluvené a psané)</li> <li>- uplatňuje analytické a hodnotící čtení</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- shrnutí o slohu</li> </ul>	MeV
<b>Jazyková výchova</b> <ul style="list-style-type: none"> <li>- rozliší slovanské jazyky na západní, východní, jižní</li> <li>- vyhledá společné znaky</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- obecné výklady o jazyce</li> </ul>	
<ul style="list-style-type: none"> <li>- vysvětlí způsoby obohacování slovní zásoby</li> <li>- provede rozbor stavby slova</li> <li>- vyhledá v textu cizí slova a s pomocí Slovníku cizích slov vysvětlí jejich význam</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- nauka o slovní zásobě</li> <li>- slovní zásoba a tvoření slov</li> <li>- slova přejatá</li> </ul>	
<ul style="list-style-type: none"> <li>- rozliší větu jednočlennou a dvojčlennou</li> <li>- vytvoří věty se základními větnými členy vyjádřenými různým způsobem</li> <li>- rozpozná rozvíjející větné členy holé, rozvité, několikanásobné</li> </ul>	Skladba <ul style="list-style-type: none"> <li>- věty jednočlenné a dvojčlenné</li> <li>- základní větné členy</li> <li>- rozvíjející větné členy</li> <li>- několikanásobný větný člen</li> <li>- přístavek</li> <li>- věta jednoduchá a souvětí</li> </ul>	

<ul style="list-style-type: none"> <li>- vyhledá v textu několikanásobné větné členy a určí významový poměr mezi nimi</li> <li>- doplní správně interpunkci</li> <li>- vyhledá přístavek, doplní interpunkci</li> <li>- graficky znázorní stavbu věty jednoduché</li> <li>- rozliší větu hlavní a vedlejší</li> <li>- rozliší jednotlivé druhy vět vedlejších</li> <li>- vyhledá v textu souřadně spojené věty vedlejší, doplní správně interpunkci</li> <li>- využívá znalostí o významovém poměru mezi souřadně spojenými větami hlavními při komunikaci</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- druhy vět vedlejších</li> <li>- souřadně spojené věty vedlejší</li> <li>- souvětí souřadné</li> </ul>	
<ul style="list-style-type: none"> <li>- v textu vyhledá slova přejatá, správně je skloňuje</li> <li>- vyvodí podle jakých vzorů se podstatná jména přejatá skloňují</li> <li>- rozliší slovesný vid, vytvoří vidové dvojice</li> <li>- rozpozná jednotlivé slovesné třídy</li> </ul>	<p>Tvarosloví</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- skloňování slov přejatých</li> <li>- slovesa</li> </ul>	
<p><b>Literární výchova</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- orientuje se v hlavních vývojových obdobích národní literatury, v literárních žánrech a představitelích</li> <li>- ovládá způsoby interpretace literárních a jiných děl</li> <li>- orientuje se ve struktuře literárního textu</li> <li>- rozumí významu a smyslu literárního textu</li> <li>- charakterizuje dobu husitskou, pobělohorskou, národního obrození, seznámí se s hlavními představiteli</li> <li>- charakterizuje romantismus, uvede jeho hlavní představitele, pracuje s romantickým textem</li> <li>- zhlédne některé adaptace literárních děl</li> <li>- zhlédne film, určí řeč postav, charakterizuje hlavní postavy, orientuje se ve filmovém scénáři</li> <li>- vymezí základní námětové okruhy science fiction</li> </ul>	<p>Ze starší české literatury</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- bible</li> <li>- starší česká literatura</li> <li>- národní obrození</li> </ul> <p>Od romantismu k moderní literatuře</p> <p>Setkání se světovou literaturou</p> <p>Science fiction</p>	<p>VMEGS - Evropa a svět nás zajímá</p> <p>EV - Lidské aktivity</p>

## Český jazyk a literatura – 9. ročník

Ročníkové výstupy Žák:	Učivo	Průřezová témata
Komunikační a slohová výchova	- vypravování	MeV - vnímání autora

<ul style="list-style-type: none"> <li>- orientuje se v různých slohových útvarech a využívá vhodně slovní zásoby</li> <li>- respektuje interpunkci v rozsáhlejších stylistických projevech</li> <li>- používá kritického a prožitkového čtení</li> <li>- aplikuje komunikační žánry vzhledem k funkci projevu</li> <li>- dodržuje pravidla jazykové kultury</li> <li>- vyjádří svůj postoj k sdělovanému obsahu</li> <li>- uplatňuje aspekty subjektivity a objektivitu</li> <li>- uvede lit. žánry, které jsou založeny na vypravování</li> <li>- vysvětlí pojem paralelní děje</li> <li>- charakterizuje popis prostý, odborný a subj. zabarvený</li> <li>- napíše charakteristiku blízkého člověka</li> <li>- vyhledá a odstraní v textu slohové nedostatky</li> <li>- využívá výstižná vyjádření</li> <li>- vyplní běžné tiskopisy</li> <li>- uvede, kde tiskopisy může nahradit mobilní telefon, počítač</li> <li>- napíše strukturovaný životopis</li> <li>- odliší části výkladové a popisné</li> <li>- zpracuje výklad z odborného textu</li> <li>- z textu vytvoří výtah</li> <li>- k danému tématu vyjádří svůj názor a dokáže jej obhájit</li> <li>- v ústním projevu dbá na výslovnost, tempo, přízvuky a větnou melodii</li> <li>- zapojí se aktivně do diskuse, vybere vhodné prostředky, kterými své názory obhájí</li> <li>- charakterizuje zprávu, oznámení, inzerát, interview, reportáž a fejeton, v novinách vyhledá úvodník a komentář</li> <li>- rozliší prostředky slohově zabarvené a neutrální</li> <li>- uvede, na čem závisí volba jazykových prostředků</li> <li>- podílí se na vytvoření čísla školního časopisu</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- vypravování v umělecké oblasti</li> <li>- popis a charakteristika</li> <li>- tiskopisy</li> <li>- životopis</li> <li>- výklad</li> <li>- úvaha</li> <li>- proslov</li> <li>- diskuse</li> <li>- publicistické útvary</li> <li>- poučení o slohu</li> </ul>	<p>mediálních sdělení</p> <p>MeV - interpretace vztahu med. sdělení a reality</p> <p>MeV - tvorba med. sdělení</p>
<p><b>Jazyková výchova</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- rozlišuje spisovný jazyk, nářečí</li> <li>- a obecnou češtinu</li> <li>- stručně popíše vývoj českého jazyka</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- obecné výklady o jazyce</li> </ul>	
<ul style="list-style-type: none"> <li>- přečte text přiměřeným tempem, se správným přízvukem a větnou</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- zvuková stránka jazyka</li> <li>- tvoření slov</li> </ul>	

<ul style="list-style-type: none"> <li>- melodií</li> <li>- provede rozbor stavby slova, vytváří nová slova odvozováním, skládáním, zkracováním</li> </ul>		
<ul style="list-style-type: none"> <li>- uvede slova jednoznačná, mnohoznačná, synonyma, homonyma, antonyma</li> <li>- rozliší metaforu a metonymii</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- význam slova</li> </ul>	
<ul style="list-style-type: none"> <li>- rozliší podstatná jména konkrétní, abstraktní, pomnožná, hromadná a látková</li> <li>- určí mluvnické kategorie u jmen i sloves</li> <li>- skloňuje cizí jména osob, zemí a měst a vlastní jména cizího původu</li> <li>- v textu rozpozná přechodníky</li> <li>- orientuje se v pravidlech psaní malých a velkých písmen</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- tvarosloví</li> <li>- slovní druhy</li> <li>- přechodníky</li> <li>- psaní velkých písmen ve vlastních jménech a názvech</li> </ul>	
<ul style="list-style-type: none"> <li>- vysvětlí pojem podřadnosti a souřadnosti členů</li> <li>- využívá různé slovní druhy vhodné jako spojovací výrazy ve větě jednoduché a v souvětí</li> <li>- používá složitá souvětí v praxi</li> <li>- spojí věty v souvětí podle zadaných podmínek</li> <li>- rozliší vsuvku od věty vedlejší</li> <li>- užívá správně interpunkci</li> </ul>	<p>Skladba</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- věta jednoduchá</li> <li>- souvětí podřadné, souřadné</li> <li>- vsuvka</li> </ul>	
<p><b>Literární výchova</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- charakterizuje jednotlivé literární žánry (pohádku, pověst, povídku, novelu, román)</li> <li>- má přehled o významných představitelích české a světové literatury v období od konce 19. stol. po současnou dobu</li> <li>- přiřadí literární text k literárnímu žánru</li> <li>- seznámí se s nejznámějšími díly hlavně českých autorů</li> <li>- navštíví divadelní představení a formuluje dojem z něj</li> <li>- rozlišuje literaturu hodnotnou a konzumní, svůj názor doloží argumenty</li> <li>- vysvětlí pojmy literatura exilová, samizdatová</li> <li>- vysvětlí pojem drama, uvede naše nejznámější dramatiky a jejich díla (zhlédnou alespoň filmové představení některého z nich)</li> <li>- přečte si některá díla významných autorů a prezentuje své zážitky z četby</li> <li>- spolupracuje s obecní knihovnou</li> <li>- vytvoří vlastní literární text</li> </ul>	<p>Hlavní vývojová období české literatury</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- literatura s tematikou 1. sv. války</li> <li>- literatura mezi dvěma světovými válkami</li> <li>- literatura po druhé svět. válce</li> <li>- současná literatura</li> <li>- vize a fantazie</li> <li>- osudy</li> </ul>	<p>VMEGS - Evropa a svět nás zajímá</p>



- charakterizuje význam literatury pro život		
--	--	--

## 5.2 Cizí jazyk

### 5.2.1 Anglický jazyk

#### **Charakteristika vyučovacího předmětu Anglický jazyk**

Anglický jazyk je vyučován na druhém stupni v šestém až devátém ročníku tři hodiny týdně. Jeho obsahem je naplňování očekávaných výstupů vzdělávacího oboru **Cizí jazyk** a tematických okruhů průřezových témat rámcového vzdělávacího programu, která s daným vzdělávacím oborem souvisejí.

Vzdělávání v Cizím jazyce – anglický jazyk předpokládá dosažení úrovně A2.

#### **Výchovné a vzdělávací strategie pro rozvoj klíčových kompetencí žáků**

Ve vyučovacím předmětu anglický jazyk používáme pro utváření a rozvoj klíčových kompetencí zejména strategie, které mají žákům umožnit:

##### **Kompetence k učení**

- chápat důležitost komunikovat v anglickém jazyce pro další studium, profesní orientaci i praktický život
- samostatně vyhledávat nástroje k odstraňování problémů při komunikaci v angličtině
- propojovat probraná témata a jazykové jevy

##### **Kompetence k řešení problémů**

- nebát se mluvit v cizím jazyce
- naučit se vyjádřit myšlenku opisem

##### **Kompetence komunikativní**

- porozumět jednoduchému sdělení
- rozumět cizojazyčnému textu
- formulovat v angličtině myšlenku slovně i písemně
- využít znalosti jazyka k navázání nových kontaktů

##### **Kompetence sociální a personální**

- dodržovat pravidla diskuse ve skupině
- respektovat názory druhých
- vyžádat pomoc, radu, poskytnout pomoc

##### **Kompetence občanské**

- získat představu o životě a zvycích v anglicky mluvících zemích a porovnat je se životem v naší zemi

##### **Kompetence pracovní**

- samostatně vyhledávat v dvojjazyčném slovníku

## Anglický jazyk – 6. ročník

Ročníkové výstupy Žák:	Učivo	Průřezová témata
<ul style="list-style-type: none"> <li>- vyhledá požadované informace v jednoduchých každodenních autentických materiálech</li> <li>- čte se správnou výslovností</li> <li>- čte se správnou intonací</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- četba autentického textu z učebnice, časopisu</li> <li>- výslovnost některých hlásek podle poslechu rodilého mluvčího</li> <li>- správná intonace oznamovací věty podle poslechu</li> <li>- správná intonace tázací věty podle poslechu</li> <li>- správná intonace <i>w- questions</i> podle poslechu</li> <li>- zvuková a grafická podoba jazyka – rozvíjení dostatečně srozumitelné výslovnosti a schopnosti rozlišovat sluchem prvky fonologického systému jazyka, slovní a větný přízvuk, intonace</li> </ul>	
<ul style="list-style-type: none"> <li>- rozumí textům o svém domově a o své rodině</li> <li>- říká, kde jsou věci umístěny</li> <li>- hovoří o tom, kde se nacházejí lidé</li> <li>- klade otázky o druhu a vzhledu věcí a odpovídá na ně</li> <li>- vytvoří jednoduché popisy - utvoří jednoduché pokyny týkající se školního prostředí</li> <li>- počítá v rozsahu 0 – 100</li> <li>- sdělí telefonní číslo</li> <li>- ptá se na zboží v obchodě</li> <li>- mluví o svém volném čase</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- slovní zásoba k tematickým celkům: rodina, zvířata, škola a školní předměty, denní program, volný čas, dům a jeho zařízení, místa ve městě, domácí práce, oblékání - otázky <i>Who? Whose? What?</i></li> <li>- otázky na místo a čas (<i>Where? When? What time...?</i>)</li> <li>- otázka na množství (<i>How many?</i>)</li> <li>- předložky místa a času</li> <li>- přivlastňovací zájmena</li> <li>- ovládání pravopisu slov osvojené slovní zásoby</li> </ul>	<p><b>Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech –</b> Evropa a svět nás zajímá - život dětí v jiných zemích</p>
<ul style="list-style-type: none"> <li>- rozumí jednoduché a zřetelně vyslovované promluvě a konverzaci</li> <li>- představí se a zeptá se kdo je kdo</li> <li>- porozumí, odkud lidé pocházejí</li> <li>- požádá o zboží v obchodě a zeptá se na cenu</li> <li>- zeptá se na časový údaj</li> <li>- poskytne informaci o čase</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- oslovení, reakce na oslovení</li> <li>- pozdrav</li> <li>- přivítání</li> <li>- představování</li> <li>- omluva</li> <li>- poděkování</li> <li>- žádost o pomoc</li> </ul>	<p><b>Multikulturní výchova -</b> Multikulturalita - význam užívání angličtiny jako nástroje k dorozumění a celoživotního vzdělávání</p>
<ul style="list-style-type: none"> <li>- odvodí pravděpodobný význam nových slov z kontextu textu</li> <li>- rozumí jednoduchým textům s obrázky</li> <li>- rozumí jednoduchým textům</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- četba autentického materiálu, texty v učebnici, komiksy, časopisy</li> </ul>	<p><b>Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech –</b> Evropa a svět nás zajímá - život dětí v jiných zemích</p>
<ul style="list-style-type: none"> <li>- používá dvojjazyčný slovník</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- čtení článků z učebnice, z časopisů o anglicky mluvících zemích (zeměpisné údaje, některé zvyky, odlišnosti)</li> </ul>	

	<ul style="list-style-type: none"> <li>- slovník v učebnici</li> <li>- kapesní slovník</li> </ul>	
<ul style="list-style-type: none"> <li>- napíše jednoduché texty týkající se jeho samotného a osvojovaných témat</li> <li>- napíše pohlednici</li> <li>- sestaví jednoduchý dotazník</li> <li>- napíše a mluví o svém školním rozvrhu</li> <li>- mluví o své rodině, kamarádech, škole, volném čase a dalších osvojovaných tématech</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- vyprávění a popis v okruhu tematických celků: domov, rodina, bydlení, škola, volný čas, sport, město, oblékání, nákupy, příroda, počasí</li> <li>- pohlednice</li> </ul>	<p><b>Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech</b> –</p> <p>Evropa a svět nás zajímá</p> <p>- život dětí v jiných zemích</p>
<ul style="list-style-type: none"> <li>- napíše jednoduché texty týkající se jeho samotného, rodiny, školy a dalších osvojovaných témat</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- rozvíjení používání gramatických jevů k realizaci komunikačního záměru žáka:</li> <li>- přítomný čas průběhový a pravidla pro jeho použití</li> <li>- přítomný čas prostý a pravidla pro jeho použití</li> <li>- tvoření kladné a záporné věty</li> <li>- tvoření otázky</li> <li>- rozkazovací způsob</li> <li>- sloveso <i>must</i></li> <li>- množné číslo podstatných jmen</li> <li>- čísla 1 – 100</li> </ul>	
<ul style="list-style-type: none"> <li>- rozumí obsahu jednoduché a zřetelně vyslovované promluvy či konverzace, které se týká osvojovaných témat</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- texty v učebnici, časopisy, video nebo audio nahrávky</li> </ul>	<p><b>Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech</b> –</p> <p>Evropa a svět nás zajímá</p> <p>- život dětí v jiných zemích</p>
<ul style="list-style-type: none"> <li>- vyžádá jednoduchou informaci</li> <li>- zeptá se na telefonní číslo</li> <li>- ptá se, odkud lidé pocházejí</li> <li>- ptá se na vzhled věcí</li> <li>- ptá se na názvy věcí</li> <li>- ptá se, kde věci jsou</li> <li>- ptá se na cenu</li> <li>- ptá se na čas</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- tvorba otázek: Kdo?, Co?, Kde?, Kam?, Kolik?, Kdy?, Jak?</li> </ul>	
<ul style="list-style-type: none"> <li>- zeptá se na základní informace a adekvátně reaguje v běžných každodenních formálních i neformálních situacích</li> <li>- zeptá se na základní osobní údaje</li> <li>- zeptá se na údaje o rodině</li> <li>- řekne informace o své rodině</li> <li>- ptá se, jak lidé tráví volný čas a co je zajímavá</li> <li>- poradí směr ve městě</li> <li>- zeptá se na počasí</li> <li>- řekne, jaké je počasí</li> <li>- zeptá se na školní rozvrh</li> <li>- řekne, jaké vyučovací předměty mají ve škole</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- jednoduchá konverzace v okruhu tematických celků a na základě užívané slovní zásoby vede rozhovor o rodině, kamarádech, o škole, o zájmech a činnostech ve volném čase, o městě, o počasí</li> </ul>	<p><b>Multikulturní výchova-</b></p> <p>Multikulturalita</p> <p>- význam užívání angličtiny jako nástroje k dorozumění celoživotního vzdělávání</p>

## Anglický jazyk, 7. ročník

Ročníkové výstupy Žák:	Učivo	Průřezová témata
<ul style="list-style-type: none"> <li>- čte plynule texty přiměřeného rozsahu</li> <li>- čte se správnou výslovností</li> <li>- čte se správnou intonací</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- četba autentického textu z učebnice, časopisu</li> <li>- poslechu rodilého mluvčího</li> <li>- slovní přízvuk</li> <li>- výslovnost znělých a neznělých hlásek v koncovech slov</li> <li>- výslovnost koncovek ve tvarech minulého času</li> <li>- zvuková a grafická podoba jazyka – rozvíjení dostatečně srozumitelné výslovnosti a schopnosti rozlišovat sluchem prvky fonologického systému jazyka, slovní a větný přízvuk, intonace</li> </ul>	
<ul style="list-style-type: none"> <li>- rozumí krátkým a jednoduchým textům, vyhledá v nich požadované informace autentických materiálů s využitím vizuální opory, v textech vyhledá známé výrazy, fráze a odpovědi na otázky</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- čtení a poslech textů v učebnici, v časopisech, doplňkové materiály</li> <li>- otázky (Who?, What?, Where?, Whose?, How?, How many?, When ?,</li> <li>- rozvíjení dostačující slovní zásoby k ústní i písemné komunikaci vztahující se k probíraným tematickým okruhům a komunikačním situacím: můj život, zvířata, zdraví a nemoci – lékařská služba v Británii, stravování a stravovací zvyklosti v Británii, oblékání,</li> <li>- Velká Británie - některé zeměpisné údaje, svátky a zvyklosti</li> <li>- USA – základní zeměpisné údaje, volný čas a zábava</li> <li>- ovládnutí pravopisu slov osvojené slovní zásoby</li> </ul>	<p><b>Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech</b> – Evropa a svět nás zajímá</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- život mladých lidí v jiných zemích, rozdílné zvyky a tradice</li> <li>Objevujeme Evropu a svět</li> <li>- styl života v evropských rodinách</li> </ul>
<ul style="list-style-type: none"> <li>- rozumí jednoduché a zřetelně vyslovované promluvě při představování</li> <li>- vyjádří blahopřání</li> <li>- omluví se</li> <li>- poděkuje</li> <li>- požádá o pomoc</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- oslovení a reakce na něj</li> <li>- pozdrav</li> <li>- přivítání</li> <li>- představování</li> <li>- omluva</li> <li>- poděkování</li> <li>- žádost o pomoc</li> </ul>	<p><b>Multikulturní výchova-</b> Multikulturalita</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- význam užívání angličtiny jako nástroje dorozumění a dalšího vzdělávání</li> </ul>
<ul style="list-style-type: none"> <li>- čte jednoduchý text a rozumí mu</li> <li>- rozumí informacím v jednoduchých poslechových textech, jsou – li pronášeny pomalu a zřetelně</li> <li>- rozumí obsahu textu z video nahrávky</li> <li>- odvodí pravděpodobný význam slov</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- četba a poslech vhodných textů z učebnice</li> <li>- četba časopisu</li> <li>- poslech anglických písní</li> <li>- sledování video nahrávky</li> </ul>	<p><b>Multikulturní výchova-</b> Multikulturalita</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- význam užívání angličtiny jako nástroje dorozumění a dalšího vzdělávání</li> </ul>

<ul style="list-style-type: none"> <li>- používá dvojjazyčný slovník</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- náročnější texty o anglicky mluvících zemích s méně známou slovní zásobou (články v časopisech, na internetu)</li> <li>- práce se slovníkem</li> </ul>	<p><b>Multikulturní výchova-</b> Multikulturalita - význam užívání angličtiny jako nástroje dorozumění a dalšího vzdělávání</p>
<ul style="list-style-type: none"> <li>- vypráví jednoduchý příběh či událost, popíše osoby, místa a věci ze svého každodenního života</li> <li>- mluví o své rodině, kamarádech, oblečení, zvířatech a dalších osvojovaných tématech</li> <li>- sestaví jednoduché (ústní i písemné) sdělení týkající se situací souvisejících s probíranými tematickými okruhy</li> <li>- vypravuje podle obrázků</li> <li>- vypravuje podle osnovy</li> <li>- mluví o tom, jak lidé vypadají a co mají lidé na sobě</li> <li>- píše o tom, co mají lidé na sobě a jak vypadají</li> <li>- hovoří o tom, jak vypadají zvířata a jaké mají vlastnosti</li> <li>- píše o zvířatech</li> <li>- mluví o zařízení třídy</li> <li>- hovoří o průběhu roku</li> <li>- napíše jednoduché texty týkající se osvojovaných témat</li> <li>- mluví o nemocech</li> <li>- napíše omluvenku</li> <li>- mluví o jídelníčku</li> <li>- napíše jednoduchý kuchařský recept</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- vyprávění podle obrázků</li> <li>- vyprávění podle osnovy</li> <li>- popis osoby a jejího oblečení</li> <li>- popis zvířete a jeho vlastností</li> <li>- popis situace</li> <li>- popis místa</li> </ul>	
<ul style="list-style-type: none"> <li>- písemně, gramaticky správně píše krátké věty</li> <li>- doplňuje texty</li> <li>- obměňuje texty</li> <li>- píše o svém životě</li> <li>- píše o svém domácím zvířeti</li> <li>- píše o vnějším vzhledu věci</li> <li>- napíše blahopřání</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- rozvíjení používání gramatických jevů k realizaci komunikačního záměru žáka:</li> <li>- řadové číslovky a psaní data</li> <li>- minulý čas prostý</li> <li>- předmětová zájmena</li> <li>- použití <i>some / any</i></li> <li>- budoucí čas <i>going to</i> a jeho použití</li> <li>- počitatelná a nepočitatelná podstatná jména</li> <li>- stupňování přídavných jmen</li> <li>- přirovnání</li> <li>- tvoření příslovcí</li> <li>- příslovce četnosti</li> <li>- sloveso <i>have to</i></li> </ul>	
<ul style="list-style-type: none"> <li>- zeptá se na osobní údaje</li> <li>- zeptá se, co lidé dělali</li> <li>- zeptá se na nemoci</li> <li>- ptá se na informace o oblečení</li> <li>- ptá se, jaké mají lidé záliby a co je zajímá</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- jednoduchá konverzace v okruhu tematických celků</li> <li>- ovládnutí pravopisu slov osvojené slovní zásoby</li> </ul>	<p><b>Multikulturní výchova-</b> Multikulturalita - význam užívání angličtiny jako nástroje dorozumění a</p>

		dalšího vzdělávání
<ul style="list-style-type: none"> <li>- jednoduchým způsobem se domluví v běžných každodenních situacích:</li> <li>- představí se a řekne odkud je</li> <li>- zeptá se na směr</li> <li>- objedná si v restauraci</li> <li>- zeptá se na cenu</li> <li>- zeptá se na cenu oblečení</li> <li>- dohodne si místo a čas schůzky</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- žádost o radu</li> <li>- dotaz na směr a cestu</li> <li>- objednávka jídla</li> <li>- nákup v obchodě</li> <li>- smluvení schůzky</li> </ul>	<b>Multikulturní výchova-</b> Multikulturalita - význam užívání angličtiny jako nástroje dorozumění a dalšího vzdělávání

## Anglický jazyk – 8. ročník

Ročníkové výstupy Žák:	Učivo	Průřezová témata
<ul style="list-style-type: none"> <li>- čte nahlas i potichu texty</li> <li>- přiměřeného rozsahu</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- četba textů tematicky zaměřených na život v anglicky mluvících zemích</li> <li>- znělé a neznělé hlásky v anglické výslovnosti</li> </ul>	<b>Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech –</b> Evropa a svět nás zajímá - život mladých lidí v jiných zemích Objevujeme Evropu a svět - životní styl vzdělávání mladých lidí
<ul style="list-style-type: none"> <li>- vyhledá požadované informace v jednoduchých každodenních autentických materiálech</li> <li>- čte jednoduchý text v učebnici a rozumí jeho obsahu</li> <li>- čte text z časopisu a rozumí jeho obsahu</li> <li>- vyhledá známé výrazy, fráze</li> <li>- vyhledá v textu odpovědi na otázky</li> <li>- rozumí informacím v jednoduchých poslechových textech, jsou-li pronášeny pomalu a zřetelně</li> <li>- rozumí obsahu jednoduché a zřetelně vyslovované promluvy či konverzace, která se týká osvojovaných témat</li> <li>- vyslechne nahrávku a rozumí jejímu obsahu</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- četba a poslech textů v učebnici</li> <li>- četba časopisů</li> <li>- rozvíjení dostačující slovní zásoby k ústní i písemné komunikaci vztahující se k probíraným tematickým okruhům a komunikačním situacím: volný čas, studium a budoucnost mladých lidí, rodina a příbuzní, problémy dospívajících, anglicky mluvící země – Británie, USA, Austrálie</li> <li>- ovládnutí pravopisu slov osvojené slovní zásoby</li> </ul>	<b>Multikulturní výchova –</b> Multikulturalita - význam angličtiny jako nástroje dorozumění a dalšího vzdělávání Lidské vztahy - význam tolerance Etnický původ - chápání rovnocennosti etnických skupin a jejich kultur
<ul style="list-style-type: none"> <li>- vyslechne audio nahrávku z oblasti prohraných tematických okruhů a rozumí jejímu obsahu</li> <li>- rozumí obsahu video nahrávky</li> <li>- jednoduchým způsobem reprodukuje obsah promluvy</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- audio a video nahrávky</li> <li>- konverzace v daném tématu</li> </ul>	<b>Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech –</b> Evropa a svět nás zajímá

		- život mladých lidí v jiných zemích Objevujeme Evropu a svět - životní styl vzdělávání mladých lidí
- odvodí pravděpodobný význam nových slov z kontextu textu	- texty v učebnicích, doplňkové materiály - audio a video nahrávky	
- používá dvojjazyčný slovník, vyhledá informaci nebo význam slova ve vhodném výkladovém slovníku	- náročnější články o anglicky mluvících zemích s méně známou slovní zásobou (časopisy, internet) - poslech písní	
- reaguje na jednoduché písemné sdělení - sestaví jednoduché (ústní i písemné) sdělení - mluví o své rodině, kamarádech, volném čase a dalších osvojovaných tématech - vypráví o tom, co dělal ve volném čase - vypráví o aktivitách spojených se svou rodinou - řekne a napíše svůj životopis - sestaví dotazník o volnočasových aktivitách - mluví o své budoucnosti - vyjádří názory k budoucnosti Země a lidí	- vypravování v okruhu tematických celků - popis děje - esej o rodině - krátký životopis - dotazník k volnému času - neformální dopis - esej o své budoucnosti	
- písemně, gramaticky správně tvoří a píše delší věty - obměňuje texty - doplňuje texty	- rozvíjení používání gramatických jevů k realizaci komunikačního záměru žáka: - minulý čas prostý - přítomný čas prostý - přítomný čas průběhový - budoucí čas <i>going to</i> - budoucí čas pomocí <i>will</i> - minulý čas průběhový - pravidla pro používání přítomného času průběhového a přítomného času prostého při popisu situace - použití určitého členu v označování míst	
- stručně řekne obsah audio nebo video nahrávky - reprodukuje obsah přečteného textu - rozumí obsahu jednoduché a zřetelně vyslované promluvy či konverzace, který se týká osvojovaných témat	- četba textů, audio a video nahrávky - texty na internetu	
- vyžádá jednoduchou informaci - zeptá se na osobní údaje - zeptá se na oblíbené činnosti - zeptá se plány do budoucna	- konverzace v oblasti tematických okruhů	<b>Multikulturní výchova -</b> Multikulturalita - význam angličtiny



<ul style="list-style-type: none"> <li>- zeptá se lidí na jejich názor</li> <li>- zeptá se, co si jiní myslí o minulosti</li> </ul>		jako nástroje dorozumění a dalšího vzdělávání
<ul style="list-style-type: none"> <li>- jednoduchým způsobem se domluví v běžných každodenních situacích</li> <li>- zeptá se na cenu</li> <li>- objedná si v restauraci</li> <li>- nabídne pomoc</li> <li>- odmítne nabídku</li> <li>- vyžádá si informaci k orientaci ve městě</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- nákup</li> <li>- objednávka v restauraci</li> <li>- navození nabídky</li> <li>- odmítnutí</li> <li>- poskytování informací</li> </ul>	<b>Multikulturní výchova -</b> Multikulturalita - význam angličtiny jako nástroje dorozumění a dalšího vzdělávání

## Anglický jazyk – 9. ročník

<b>Ročníkové výstupy</b> <b>Žák:</b>	<b>Učivo</b>	<b>Průřezová témata</b>
<ul style="list-style-type: none"> <li>- čte nahlas i potichu texty přiměřeného rozsahu</li> <li>- vyhledá požadované informace v jednoduchých každodenních autentických materiálech</li> <li>- rozumí krátkým a jednoduchým textům, vyhledá v nich požadované informace</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- četba textů zaměřených na život v anglicky mluvících zemích</li> <li>- četba textů o životě mladých lidí, o vztahu mladých lidí k ostatním lidem a k problémům na Zemi</li> </ul>	<b>Výchova k myšlení v globálních a evropských souvislostech –</b> Evropa a svět nás zajímá - život mladých lidí v jiných zemích Objevujeme Evropu a svět - životní styl a vzdělávání mladých Evropanů
<ul style="list-style-type: none"> <li>- čte text v učebnici a rozumí jeho obsahu</li> <li>- rozumí informacím v jednoduchých poslechových textech, jsou-li pronášeny pomalu a zřetelně</li> <li>- vyslechne audio nebo video nahrávku a reprodukuje její obsah</li> <li>- čte text v časopise a rozumí mu</li> <li>- vyhledá v textu známé fráze</li> <li>- vyhledá v textu odpovědi na otázky</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- rozvíjení dostačující slovní zásoby k ústní i písemné komunikaci vztahující se k probíraným tematickým okruhům a komunikačním situacím: nakupování a móda, práce a pracovní zkušenosti, život lidí v minulosti a v současnosti, zdraví a zdravá výživa, volný čas a zábava</li> <li>- ovládnutí pravopisu slov osvojené slovní zásoby</li> </ul>	<b>Multikulturní výchova –</b> Kulturní diference - respektování zvláštností různých etnik
<ul style="list-style-type: none"> <li>- rozumí obsahu jednoduché a zřetelně vyslovované promluvy či konverzace, který se týká osvojovaných témat</li> <li>- vyslechne audio nahrávku z oblasti probraných tematických okruhů a řekne její obsah</li> <li>- rozumí obsahu video nahrávky</li> <li>- reprodukuje obsah konverzace</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- audio a video nahrávky</li> <li>- konverzace v daném tématu</li> </ul>	<b>Multikulturní výchova –</b> Multikulturalita jako prostředek vzájemného obohacování, specifické rysy jazyků a jejich rovnocennost
<ul style="list-style-type: none"> <li>- odvodí pravděpodobný význam nových slov z kontextu textu</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- texty v učebnicích</li> <li>- doplňkové materiály (články v časopisech, články na internetu)</li> </ul>	

<ul style="list-style-type: none"> <li>- používá dvojjazyčný slovník, vyhledá informaci nebo význam slova ve vhodném výkladovém slovníku</li> <li>- reaguje na jednoduché písemné sdělení</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- náročnější články o anglicky mluvících zemích (časopisy, internet)</li> <li>- poslech písní</li> <li>- osobní dopis</li> <li>- formální dopis</li> <li>- žádost o práci</li> </ul>	
<ul style="list-style-type: none"> <li>- mluví o osvojovaných tématech</li> <li>- sestaví ústní i písemné sdělení týkající se probíraných tematických okruhů</li> <li>- podrobně popíše oblečení, vyjádří svůj názor na módu v současnosti i v minulosti</li> <li>- podrobně popíše zařízení domácnosti</li> <li>- napíše jednoduché texty týkající se osvojovaných témat</li> <li>- napíše životopis</li> <li>- orientuje se v inzerci</li> <li>- napíše inzerát</li> <li>- vyplní základní údaje o sobě ve formuláři</li> <li>- napíše žádost o zaměstnání</li> <li>- orientuje se v recenzi</li> <li>- vysvětlí své zdravotní problémy</li> <li>- podrobně popíše části těla</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- vypravování v okruhu daných tematických celků</li> <li>- podrobný popis oblečení</li> <li>- popis zařízení domácnosti</li> <li>- popis zdravotních problémů</li> <li>- životopis</li> <li>- inzerát</li> <li>- filmová recenze</li> </ul>	<b>Multikulturní výchova -</b> Multikulturalita - význam užívání angličtiny jako nástroje dorozumění a dalšího studia
<ul style="list-style-type: none"> <li>- písemně, gramaticky správně tvoří delší věty</li> <li>- doplňuje texty</li> <li>- obměňuje texty</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- rozvíjení používání gramatických jevů k realizaci komunikačního záměru žáka</li> <li>- přítomný průběhový čas pro vyjádření budoucnosti</li> <li>- předpřítomný čas</li> <li>- předpřítomný čas se <i>since a for</i>,</li> <li>- modální slovesa a jejich opisné tvary</li> <li>- velká čísla</li> <li>- minulý čas prostý a minulý čas průběhový k vyjádření dějů probíhajících souběžně v minulosti</li> <li>- některá frázová slovesa</li> </ul>	
<ul style="list-style-type: none"> <li>- řekne obsah audio nebo video nahrávky - reprodukuje obsah přečteného textu</li> <li>- reprodukuje obsah vyslechnuté konverzace</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- četba textů v učebnici, v časopisech</li> <li>- audio a videonahrávky</li> <li>- texty na internetu</li> </ul>	
<ul style="list-style-type: none"> <li>- vyžádá si jednoduchou informaci ke zdravé výživě</li> <li>- zeptá se na možnost zaměstnání</li> <li>- vede běžnou konverzaci v obchodě při nákupu</li> <li>- požádá o pomoc u lékaře</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- žádost</li> <li>- svolení</li> <li>- pomoc</li> <li>- rada</li> <li>- služba</li> </ul>	
<ul style="list-style-type: none"> <li>- jednoduchým způsobem se domluví v běžných každodenních situacích</li> <li>- používá běžné fráze při seznamování, při rozloučení</li> <li>- popřeje k významným životním událostem (narozeniny, vykonání</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- zdvořilé společenské fráze při představování, rozloučení, blahopřání</li> <li>- omluva a reakce na omluvu</li> <li>- poděkování a reakce na poděkování</li> </ul>	<b>Multikulturní výchova -</b> Multikulturalita - význam užívání angličtiny jako nástroje dorozumění a dalšího studia

zkoušky, získání zaměstnání, úspěch na konkurzu apod.) - vyžádá si informace o zboží a o ceně - domluví si schůzku		
--	--	--

## 5.3 Další cizí jazyk – Německý jazyk

### Charakteristika vyučovacího předmětu

Osvojování cizího jazyka poskytuje žákům předpoklady pro komunikaci v rámci integrované Evropy a světa, přispívá ke zvýšení mobility jednotlivců jak v jejich osobním životě, tak při dalším studiu. Umožňuje poznávat odlišnosti ve způsobu života lidí jiných zemí i jejich odlišné kulturní tradice. Prohlubuje vědomí závažnosti vzájemného mezinárodního porozumění a tolerance.

Jazyková výuka, jejímž cílem je zejména podpora rozvoje komunikačních kompetencí, vybavuje žáka takovými znalostmi a dovednostmi, které mu umožňují správně vnímat různá jazyková sdělení, rozumět jim, vhodně se vyjadřovat a účinně uplatňovat i prosazovat výsledky svého poznávání. Kultivace jazykových dovedností a jejich využívání je nedílnou součástí všech vzdělávacích oblastí.

Ve vzdělávacím oboru Další cizí jazyk je německý jazyk vyučován v 7. až 9. ročníku s časovou dotací 2 hodiny v týdnu.

Obsah výuky se koncentruje na základní řečové dovednosti, jež jsou zapotřebí v situacích, do kterých se může žák dostat při svých jazykových znalostech úrovně A1 (podle Společného evropského referenčního rámce pro jazyky).

Probíraným tematickým celkům odpovídá gramatika a slovní zásoba, které představují základní stavební kameny použitého jazyka.

Výuka na úrovni A1 a A2 se soustřeďuje na porozumění slyšenému a čtenému textu, a to v běžných každodenních situacích, v menší míře na produkci a interakci.

### Cílová zaměření vzdělávací oblasti

Vzdělávání směřuje k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí tím, že vede žáka k:

- pochopení jazyka jako prostředku historického a kulturního vývoje národa, důležitého sjednocujícího činitele národního společenství
- pochopení jazyka jako důležitého nástroje celoživotního vzdělávání
- rozvíjení pozitivního vztahu k mateřskému jazyku a jeho chápání jako zdroje pro rozvoj osobního i kulturního bohatství
- rozvíjení pozitivního vztahu k mnohojazyčnosti a respektování kulturní rozmanitosti
- vnímání a postupnému osvojování jazyka jako prostředku k získávání a předávání informací, k vyjádření jeho potřebi prožitků a ke sdělování názorů
- zvládnutí pravidel mezilidské komunikace daného kulturního prostředí a rozvíjení pozitivního vztahu k jazyku v rámci interkulturní komunikace
- samostatnému získávání informací z různých zdrojů a k zvládnutí práce s jazykovými a literárními prameny i s texty různého zaměření

### Rozvíjení klíčových kompetencí

**Kompetence komunikativní** – vést žáky k všestranné a účinné komunikaci

Učitel rozvíjí u žáka

- schopnost účinně, souvisle, výstižně a správně komunikovat – naslouchání, dramatizace, mluvní cvičení, rozhovor
- využívání komunikačních technologií

**Kompetence k učení** – umožnit žákům osvojit si strategii učení a motivovat je pro celoživotní učení

Učitel rozvíjí u žáka

- dovednost vyhledávání, třídění, posuzování a srovnávání informací z různých zdrojů
- práci s textem – hlavní myšlenky, interpretace textu
- vnitřní motivaci k učení – rozhovor, kooperativní učení, práce s chybou
- hodnocení a sebehodnocení výsledků vlastního procesu učení

**Kompetence k řešení problémů** – podněcovat žáky k tvořivému myšlení, logickému uvažování

a k řešení problémů

Učitel rozvíjí u žáka

- dovednost učení v souvislostech – vyhledávání ve zdrojích informací, porovnávání a skládání informací
- samostatnost v řešení problému – vlastní výzkumy, četba, samostudium, vlastní úsudek
- hodnocení a sebehodnocení

**Kompetence občanské** – připravovat žáky jako svobodné a zodpovědné osobnosti, uplatňující svá práva a plnící své povinnosti

Učitel rozvíjí u žáka

- sebezpoznání - dramatizace, hry, modelové situace
- zájem o dění v zahraničí - poznávací zájezdy, korespondence v cizím jazyce
- respektování individuálních rozdílů - projekty k poznávání jiných kultur

**Kompetence pracovní** – pomáhat žákům poznávat a rozvíjet své schopnosti i reálné možnosti a uplatňovat získané vědomosti a dovednosti při profesní orientaci

Učitel rozvíjí u žáka

- samostatnost, odpovědnost, soběstačnost, samostatnou práci
- práci ve skupině – stanovení pravidel, rozdělení práce
- sebehodnocení a hodnocení všech činností

**Kompetence sociální a personální** – rozvíjet u žáků schopnost spolupracovat a respektovat práci vlastní a druhých

Učitel rozvíjí u žáka

- schopnost pracovat samostatně i v týmu – samostudium, skupinová práce, kooperativní učení, diskuse
- organizační schopnosti – organizace a rozdělení rolí ve skupině, střídání rolí, vedení diskuse, řešení problémových situací
- respektování pravidel

## Učivo

- **zvuková a grafická podoba jazyka** –základní výslovnostní návyky, vztah mezi zvukovou a grafickou podobou slov
- **slovní zásoba** – žáci si osvojí slovní zásobu a umí ji používat v komunikačních situacích probíraných tematických okruhů, práce se slovníkem
- **tematické okruhy** - domov, rodina, škola, volný čas, jídlo, dny v týdnu, bydlení, denní rozvrh, povolání, cestování, orientace ve městě, dopravní prostředky, počasí
- **mluvnice** – základní gramatické struktury a typy vět (jsou tolerovány elementární chyby, které nenarušují smysl sdělení a porozumění)

## Německý jazyk – 7. ročník

Ročníkové výstupy Žák:	Učivo	Průřezová témata
<p><b>Čtení s porozuměním</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- rozumí jednoduchým informačním nápisům a orientačním pokynům</li> <li>- rozumí slovům a jednoduchým větám, které se vztahují k běžným tématům</li> <li>- rozumí krátkému jednoduchému textu zejména, pokud má k dispozici vizuální oporu, a vyhledá v něm požadovanou informaci</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- pozdravy, oslovení</li> <li>- představování, seznamování</li> <li>- výslovnost krátkých a dlouhých samohlásek</li> <li>- výslovnost samohlásky + h</li> <li>- výslovnost přehlásek ä, ö, ü</li> <li>- slovní přízvuk</li> <li>- větná melodie</li> <li>- větný přízvuk</li> <li>- slovní přízvuk v cizích slovech</li> <li>- výslovnost některých souhlásek</li> <li>- hláskování</li> <li>- číslovky</li> <li>- časování sloves (vybraných)</li> <li>- předložky in, aus, an, um, von, bis</li> <li>- osobní zájmena</li> <li>- práce se slovníkem</li> </ul>	<p>Osobnostní rozvoj - rozvoj schopnosti poznávání</p> <p>Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech.</p> <p>Evropa asvěť nás zajímá Multikulturní výchova- kulturní diference Sociální rozvoj- kooperace a kompetice</p>
<p><b>Poslech s porozuměním</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- rozumí jednoduchým pokynům a otázkám učitele, které jsou pronášeny pomalu a s pečlivou výslovností a reaguje na ně</li> <li>- rozumí slovům a jednoduchým větám, které jsou pronášeny pomalu a zřetelně a týkají se osvojovaných témat, zejména pokud má k dispozici vizuální oporu</li> <li>- rozumí základním informacím v krátkých poslechových textech týkajících se každodenních témat</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- pozdravy, oslovení</li> <li>- představování, seznamování</li> <li>- identifikace pokynů učitele</li> <li>- informace o osobách</li> <li>- domov, členové rodiny</li> <li>- volnočasové aktivity</li> <li>- pojmenování zemí</li> <li>- škola, vyučovací předměty</li> <li>- dny v týdnu</li> <li>- tykání, vykání</li> <li>- číslovky 1 - 2000</li> <li>- časování sloves (vybraných)</li> <li>- slovosled věty oznamovací a tázací</li> <li>- přivlastňovací zájmena mein, dein</li> <li>- zájmeno man</li> </ul>	
<p><b>Mluvení</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- zapojí se do jednoduchých rozhovorů</li> <li>- sdělí jednoduchým způsobem základní informace týkající se jeho samotného, rodiny, školy, volného času a dalších osvojovaných témat</li> <li>- odpovídá na jednoduché otázky týkající se jeho samotného, rodiny, školy, volného času a podobné otázky pokládá</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- dotazy a odpovědi o své osobě, rodině, škole</li> <li>- záliby</li> <li>- přízvuk, správná výslovnost</li> <li>- intonace vět</li> <li>- slovosled věty oznamovací a tázací</li> <li>- tykání, vykání</li> <li>- číslovky 1 – 2000</li> </ul>	

**Psaní**

- |  |  |
|--|--|
| <ul style="list-style-type: none"><li>- vyplní základní údaje o sobě ve formuláři</li><li>- napíše jednoduché texty týkající se jeho samotného, rodiny, školy, volného času a dalších osvojovaných témat</li><li>- stručně reaguje na jednoduché písemné sdělení</li></ul> | <ul style="list-style-type: none"><li>- psaní číslovek slovem</li><li>- psaní jednoduchých vět na daná témata</li><li>- slovosled věty oznamovací a tázací</li></ul> |
|--|--|

## Německý jazyk – 8. ročník

Ročníkové výstupy Žák:	Učivo	Průřezová témata
<p><b>Čtení s porozuměním</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- rozumí jednoduchým informačním nápisům a orientačním pokynům</li> <li>- rozumí slovům a jednoduchým větám, které se vztahují k běžným tématům</li> <li>- rozumí krátkému jednoduchému textu zejména, pokud má k dispozici vizuální oporu, a vyhledá v něm požadovanou informaci</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- slabé koncovky -e, -er, -en</li> <li>- časování sloves (vybraných)</li> <li>- zápor ve větě, podstatná jména v 1. a 4. pádě</li> <li>- předložky für, in</li> <li>- výslovnost krátkých a dlouhých samohlásek</li> <li>- výslovnost znělých a neznělých souhlásek</li> <li>- slovní přízvuk</li> <li>- větná melodie</li> <li>- větný přízvuk</li> <li>- časování sloves (způsobová, nepravidelná - vybraná)</li> <li>- osobní zájmena (1. a 4. p.)</li> <li>- předložky se 3. a 4. p.</li> <li>- tázací zájmena</li> <li>- rodina</li> <li>- bydlení</li> <li>- práce se slovníkem</li> </ul>	<p>Osobnostní rozvoj - rozvoj schopnosti poznávání</p> <p>Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech.</p> <p>Evropa asvět nás zajímá</p> <p>Multikulturní výchova- kulturní diference</p> <p>Sociální rozvoj- kooperace a kompetice</p>
<p><b>Poslech s porozuměním</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- rozumí jednoduchým pokynům a otázkám učitele, které jsou pronášeny pomalu a s pečlivou výslovností a reaguje na ně</li> <li>- rozumí slovům a jednoduchým větám, které jsou pronášeny pomalu a zřetelně a týkají se osvojovaných témat, zejména pokud má k dispozici vizuální oporu</li> <li>- rozumí základním informacím v krátkých poslechových textech týkajících se témat rodina, škola, bydlení, volný čas a dalších osvojovaných témat</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- jídelníček</li> <li>- tykání, vykání</li> <li>- barvy</li> <li>- časování sloves (vybraných)</li> <li>- popis osoby</li> <li>- popis domácích mazlíčků</li> <li>- porozumění prosbě, povelu</li> <li>- slovesa (nepravidelná - vybraná)</li> <li>- osobní zájmena (1. a 4. p.)</li> <li>- předložky se 3. a 4. p.</li> <li>- tázací zájmena</li> </ul>	
<p><b>Mluvení</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- zapojí se do jednoduchých rozhovorů</li> <li>- sdělí jednoduchým způsobem základní informace týkající se jeho rodiny, školy, bydlení, volného času a dalších osvojovaných témat</li> <li>- odpovídá na jednoduché otázky týkající se jeho rodiny, školy, bydlení, volného času a podobné otázky pokládá</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- vyjádření prosby, pokynu</li> <li>- objednávka jídla</li> <li>- dotaz na cenu</li> <li>- přízvuk, správná výslovnost</li> <li>- intonace vět</li> <li>- slovosled věty oznamovací a tázací</li> <li>- barvy</li> <li>- popis členů rodiny</li> <li>- popis domácích mazlíčků</li> <li>- vyjádření sympatie/antipatie</li> <li>- pojmenování povolání</li> <li>- popis pokojů</li> </ul>	



**Psaní**

- |  |  |
|--|--|
| <ul style="list-style-type: none"><li>- vyplní základní údaje o sobě ve formuláři</li><li>- napíše jednoduché texty týkající se jeho rodiny, školy, bydlení, volného času a dalších osvojovaných témat</li><li>- stručně reaguje na jednoduché písemné sdělení</li></ul> | <ul style="list-style-type: none"><li>- email</li><li>- komentář na webovou stránku</li><li>- jídelní lístek</li><li>- popis členů rodiny</li><li>- popis domácích mazlíčků</li><li>- slovosled věty oznamovací a tázací</li></ul> |
|--|--|

## Německý jazyk – 9. ročník

Ročníkové výstupy Žák:	Učivo	Průřezová témata
<p><b>Čtení s porozuměním</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- rozumí jednoduchým informačním nápisům a orientačním pokynům</li> <li>- rozumí slovům a jednoduchým větám, které se vztahují k běžným tématům</li> <li>- rozumí krátkému jednoduchému textu zejména, pokud má k dispozici vizuální oporu, a vyhledá v něm požadovanou informaci</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- slovní přízvuk</li> <li>- větná melodie</li> <li>- větný přízvuk</li> <li>- časování sloves (způsobová, nepravidelná – vybraná, s odlučit. předponou)</li> <li>- předložky se 3. a 4. p.</li> <li>- tážací zájmena welcher, welche, welches</li> <li>- denní program</li> <li>- porozumění nabídce prázdninových programů</li> <li>- získání potřebných informací z prospektu</li> <li>- práce se slovníkem</li> </ul>	<p>Osobnostní rozvoj - rozvoj schopnosti poznávání</p> <p>Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech.</p> <p>Evropa asvět nás zajímá</p> <p>Multikulturní výchova- kulturní diference</p> <p>Sociální rozvoj- kooperace a kompetice</p>
<p><b>Poslech s porozuměním</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- rozumí jednoduchým pokynům a otázkám učitele, které jsou pronášeny pomalu a s pečlivou výslovností a reaguje na ně</li> <li>- rozumí slovům a jednoduchým větám, které jsou pronášeny pomalu a zřetelně a týkají se osvojovaných témat, zejména pokud má k dispozici vizuální oporu</li> <li>- rozumí základním informacím v krátkých poslechových textech týkajících se témat denní program, cestování, narozeniny, prázdniny, počasí a dalších osvojovaných témat</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- orientace v časových údajích</li> <li>- denní program</li> <li>- slovesa (nepravidelná - vybraná, způsobová, s odlučitelnou předponou)</li> <li>- předložky se 3. a 4. p.</li> <li>- tážací zájmena</li> <li>- porozumění jednoduchému popisu cesty</li> <li>- porozumění nabídce prázdninových programů</li> <li>- získání potřebných informací z oblasti cestování</li> <li>- roční období, počasí</li> </ul>	
<p><b>Mluvení</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- zapojí se do jednoduchých rozhovorů</li> <li>- sdělí jednoduchým způsobem základní informace týkající se jeho denního programu, cestování, narozenin, prázdnin, počasí a dalších osvojovaných témat</li> <li>- odpovídá na jednoduché otázky týkající se jeho denního programu, cestování, narozenin, prázdnin, počasí a podobné otázky pokládá</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- časové údaje</li> <li>- prezentace denního programu</li> <li>- žádost o dovolení</li> <li>- domluva termínu a místa schůzky</li> <li>- dopravní prostředky</li> <li>- sdělení plánu cesty</li> <li>- popis cesty</li> <li>- narozeniny (gratulace, poděkování)</li> <li>- počasí, roční období</li> <li>- volnočasové aktivity</li> <li>- slovosled věty oznamovací a tážací</li> <li>- přízvuk, správná výslovnost</li> <li>- intonace vět</li> </ul>	
<p><b>Psaní</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- vyplní základní údaje o sobě ve formuláři</li> <li>- napíše jednoduché texty týkající se jeho denního programu, cestování, narozenin, prázdnin a dalších osvojovaných témat</li> <li>- stručně reaguje na jednoduché písemné sdělení</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- slovosled věty oznamovací a tážací</li> <li>- sestavení denního programu</li> <li>- email</li> <li>- pozdrav z prázdnin</li> <li>- pozvánka na narozeniny - reakce na ni</li> <li>- popis ročních období</li> </ul>	

## **Charakteristika vyučovacího předmětu Ruský jazyk**

Ve vzdělávacím oboru **Další cizí jazyk** je ruský vyučován v 7. až 9. ročníku s časovou dotací 2 hodiny v týdnu.

Žáci získávají jazykový základ a předpoklady pro komunikaci v rámci integrované Evropy a světa. Osvojování ruského jazyka pomáhá snižovat jazykové bariéry.

## **Výchovné a vzdělávací strategie pro rozvoj klíčových kompetencí žáků**

Ve vyučovacím předmětu ruský jazyk si žáci osvojují kompetence:

### **Kompetence k učení**

- pochopit důležitost znalosti německého jazyka pro další studium i praktický život
- propojovat probraná témata a jazykové jevy
- samostatně vyhledávat nástroje k odstraňování problémů při komunikaci v němčině

### **Kompetence k řešení problémů**

- řešit jednoduché problémové situace v cizojazyčném prostředí
- nebát se mluvit s cizím člověkem
- naučit se opsat obsah myšlenky, chybí-li slovní zásoba

### **Kompetence komunikativní**

- porozumět jednoduchému sdělení v německém jazyce
- umět zformulovat jednoduché myšlenky německy
- rozumět promluvě a přiměřenému textu v německém jazyce
- využívat dovednosti osvojené v německém jazyce k navázání kontaktu či vztahu

### **Kompetence sociální a personální**

- v jednoduchých situacích si vyžádat nebo poskytnout pomoc, radu
- dodržovat v německy mluvícím prostředí zásady slušného chování
- diskutovat ve skupině
- respektovat názory ostatních

### **Kompetence občanské**

- získat představu o zvycích v anglicky mluvících zemích a porovnávat je s našimi
- umět srovnávat ekologické a environmentální otázky týkající se německy mluvících zemí a České republiky

### **Kompetence pracovní**

- samostatně pracovat s dvojjazyčným slovníkem a výkladovým slovníkem

## 5.4 Další cizí jazyk Ruský jazyk – 7. ročník

Ročníkové výstupy Žák:	Učivo	Průřezová témata
- vyjmenuje sporty a vyjádří slovně i písemně vztah k nim	- zimní a letní sporty	Osobnostní rozvoj - rozvoj schopnosti poznávání
- sestaví sdělení o počasí, popíše přírodu a aktivity lidí v dané roční době	- počasí, příroda	Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech.
- aktivně používá slovní zásobu k daným tématům	- škola, stravování	
- pomocí mapy a textu poznává danou oblast, informace sdělí	- cestování - realie zemí	
- pracuje s texty z časopisů, při práci používá dvojjazyčný slovník - v textech vyhledává známé výrazy, fráze - odvodí pravděpodobný význam nových slov z kontextu textu - obměňuje krátké texty se zachováním smyslu textu	- rozvíjení dostačující slovní zásoby k ústní i písemné komunikaci vztahující se k probíraným tematickým okruhům a komunikačním situacím; práce se slovníkem	Evropa a svět nás zajímá Multikulturní výchova- kulturní diference Sociální rozvoj- kooperace a kompetice
- rozumí informacím v jednoduchých poslechových textech, jsou-li pronášeny pomalu a zřetelně - rozumí obsahu jednoduché a zřetelně vyslovované promluvy či konverzace, který se týká osvojovaných témat - řeší jednoduché situace související s omluvou, poděkováním, vyjádřením souhlasu, nesouhlasu - rozumí jednoduché konverzaci	- zvuková a grafická podoba jazyka – rozvíjení dostatečně srozumitelné výslovnosti a schopnosti rozlišovat sluchem prvky fonologického systému jazyka, slovní a větný přízvuk, intonace, ovládnutí pravopisu slov osvojené slovní zásoby	
- žádá o informaci o času, podá informaci o času	- informace o času	

<ul style="list-style-type: none"><li>- vyhledává gramatické jevy v textu</li><li>- využívá znalosti při překladu nebo vlastní tvorbě slovních spojení či vět</li><li>- aktivně je užívá při vlastním vypravování, konverzaci</li></ul>	volný čas v rodině; 4. pád podstatných jmen; časování sloves, rozkaz	
---	--	--

## Ruský jazyk – 8. ročník

Ročníkové výstupy Žák:	Učivo	Průřezová témata
<ul style="list-style-type: none"> <li>- aktivně používá slovní zásobu a ústně i písemně sdělí informace k tématu</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- mluvnice – rozvíjení používání gramatických jevů k realizaci komunikačního záměru žáka (jsou tolerovány elementární chyby, které nenarušují smysl sdělení a porozumění)</li> <li>- tradice, zvyky, svátky v ČR a v rusky mluvících zemích</li> <li>- stravovací návyky</li> <li>- příroda a město, nákupy a móda, společnost a její problémy</li> </ul>	Osobnostní rozvoj- rozvoj schopnosti poznávání
<ul style="list-style-type: none"> <li>- aktivně používá slovní zásobu k tématu, ústně i písemně sdělí informace k tématu, využívá vlastních zkušeností, navštíví případně výstavu a plní zadané úkoly</li> </ul>	- divadlo, galerie, kultura	Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech.
<ul style="list-style-type: none"> <li>- blíže se seznámí se státem, orientuje se na mapě, sdělí písemně i ústně základní informace, využívá obrazové materiály</li> </ul>	rusky mluvící země - reálie zemí	
<ul style="list-style-type: none"> <li>- napíše vlastní dopis kamarádovi na základě přečteného osobního dopisu</li> </ul>		
<ul style="list-style-type: none"> <li>- čte plynule a foneticky správně texty přiměřené náročnosti k daným tématům</li> <li>- dokáže s texty aktivně pracovat a reprodukovat je</li> <li>- vyhledává v textu informace, pracuje s dvojjazyčným slovníkem</li> <li>- pracuje s texty z časopisů</li> <li>- odvodí pravděpodobný význam nových slov z kontextu textu</li> </ul>	- volba povolání, moderní technologie a média	Evropa a svět nás zajímá Multikulturní výchova- kulturní diference Sociální rozvoj - kooperace a kompetice
<ul style="list-style-type: none"> <li>- vyjádří přání, blahopřání</li> <li>- žádá o pomoc, službu, informaci</li> <li>- vyhledá požadované informace v jednoduchých každodenních autentických materiálech, rozumí krátkým a jednoduchým textům, vyhledá v nich požadované informace</li> </ul>		

<ul style="list-style-type: none"> <li>- vyhledává gramatické jevy v textu</li> <li>- využívá své znalosti při překladu nebo vlastní tvorbě slovních spojení či vět, aktivně je užívá při vlastním vypravování, konverzaci</li> </ul>	<p><b>Gramatické struktury a typy vět:</b></p> <p>Slovesa</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- některé slovesné vazby</li> </ul> <p>Zájmena</p> <p>Předložky</p> <p>Číslovky</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- základní číslovky do milionu</li> </ul> <p>Přídavná jména</p>	
---	---	--

## Ruský jazyk – 9. ročník

<b>Ročníkové výstupy Žák:</b>	<b>Učivo</b>	<b>Průřezová témata</b>
<ul style="list-style-type: none"> <li>- hovoří samostatně k daným tématům, rozšiřuje si již známou slovní zásobu</li> <li>- mluví o své rodině, kamarádech, škole, volném čase a dalších osvojovaných tématech</li> <li>- vypráví jednoduchý příběh či událost; popíše osoby, místa a věci ze svého každodenního života</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- mluvnice – rozvíjení používání gramatických jevů k realizaci komunikačního záměru žáka (jsou tolerovány elementární chyby, které nenarušují smysl sdělení a porozumění)</li> <li>- rodina a zájmy</li> </ul>	Osobnostní rozvoj- rozvoj schopnosti poznávání
<ul style="list-style-type: none"> <li>- užívá aktivně slovní zásobu k daným tématům, využívá vlastní zkušenosti, samostatně hovoří na dané téma</li> <li>- zeptá se na základní informace a adekvátně reaguje v běžných formálních i neformálních situacích</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- cestování</li> <li>- člověk a společnost</li> </ul>	Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech
<ul style="list-style-type: none"> <li>- získává informace o daných zemích v textech přiměřené náročnosti, získané informace písemně i ústně sdělí</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- realie zemí</li> </ul>	

<ul style="list-style-type: none"><li>- vyplní dotazník a formulář</li><li>- vyplní základní údaje o sobě ve formuláři</li><li>- napíše jednoduché texty týkající se jeho samotného, rodiny, školy, volného času a dalších osvojovaných témat</li></ul>		
---	--	--



<ul style="list-style-type: none"> <li>- reaguje na jednoduché písemné sdělení</li> </ul>		
<ul style="list-style-type: none"> <li>- čte plynule a foneticky správně texty přiměřené náročnosti</li> <li>- dokáže s texty aktivně pracovat a reprodukovat je</li> <li>- vyhledává v textu informace, pracuje s dvojjazyčným slovníkem</li> <li>- odvodí pravděpodobný význam nových slov z kontextu textu</li> <li>- vede rozhovor na dané téma</li> <li>- čte texty z časopisů</li> <li>- pracuje s výkladovým slovníkem</li> </ul>		<p>Evropa a svět nás zajímá  Objevujeme Evropu a svět  Multikulturní výchova – kulturní difference  Sociální rozvoj – kooperace a kompetice</p>
<ul style="list-style-type: none"> <li>- napíše pozvánku na společenský večer</li> <li>- vede jednoduchou konverzaci na společenské akci, podává informace jiným osobám</li> <li>- jednoduchým způsobem se domluví v běžných každodenních situacích</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- kultura</li> <li>- pocity a nálady</li> </ul>	
<ul style="list-style-type: none"> <li>- vyhledává v textu gramatické jevy</li> <li>- využívá znalosti při překladu nebo vlastní tvorbě slovních spojení či vět, aktivně je užívá při vlastním vypravování, konverzaci</li> </ul>	<p>Gramatické struktury a typy vět:  Slovesa   Přídavná jména   Číslovky  - řadové  - letopočet, datum  Věty  - věta s dvěma a několika slovesy v perfektu  - slovosled vedlejších vět</p>	

## 5.5 Matematika a její aplikace

# Matematika

### Charakteristika vyučovacího předmětu Matematika

Tato vzdělávací oblast je založena na aktivních činnostech, které jsou typické pro práci s matematickými objekty a pro užití matematiky v reálných situacích. Klade důraz na porozumění základním myšlenkám, pojmům matematiky a jejich vzájemným vztahům.

Žáci si osvojují matematické pojmy, algoritmy, symboliku. Učí se využívat získané vědomosti v praktickém životě. Matematika rozvíjí u žáků především logické uvažování, důslednost, přesné vyjadřování, pečlivost, vytrvalost, tvořivost, schopnost sebekontroly a sebedůvěru.

Žáci využívají při práci též výpočetní techniku, především pak kalkulátory.

Matematika má nezastupitelnou roli, prolíná na základní škole celým vzdělávacím procesem, vytváří předpoklady pro další studium a pro úspěšné uplatnění ve většině oborů profesionální přípravy.

Týdenní časová dotace pro ročník – 6.-8.ročník 4 hodiny, 9.ročník 5 hodin..

### Výchovné a vzdělávací strategie pro rozvoj klíčových kompetencí žáků

Vzdělávání v dané oblasti směřuje k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí tím, že vede žáka k:

#### Kompetence k učení

- přesnému osvojení obecně užívaných termínů, symboliky a znaků
- rozvíjení paměti prostřednictvím numerických výpočtů, osvojení si nezbytných vzorců a algoritmů
- rozvíjení zkušenosti s matematickým modelováním, k vyhodnocení matematického modelu a hranic jeho použití
- poznání smyslu osvojovaných postupů pro běžný život
- práci a porovnávání dosažených výsledků v týmu i samostatně

#### Kompetence k řešení problémů

- rozvíjení kombinatorického a logického myšlení
- uvědomění si, že úloha má více nebo žádné řešení
- hledání vhodného postupu při řešení problémů, chápání významu kontroly
- dosažených výsledků, vyjádření závěru na základě ověřených výsledků
- a umění je obhájit

#### Kompetence komunikativní

- sestavení vypočítaných výsledků srozumitelně a v logickém sledu
- spolupráci při řešení složitějších matematických zadání ve dvojici, menší skupině
- kvalitní spolupráci a tak i dosažení společného cíle

#### Kompetence sociální a personální

- dosahování pocitu sebeuspokojení a sebeúcty samostatným řešením přiměřeně náročných úkolů
- stanovení a dodržování pravidel pro skupiny, dvojice i samostatnou práci

#### Kompetence občanské

- uvědomění si svých školních povinností a zodpovědnosti za domácí přípravu
- chápání základních ekologických souvislostí a environmentálních problémů

## Kompetence pracovní

- bezpečné používání rýsovacích a jiných potřeb, udržování jejich funkčnosti
- kritické hodnocení dosažených výsledků, stanovení kritérií hodnocení vlastní práce
- dodržování pravidel hygieny a bezpečnosti práce

## Průřezová témata vzdělávací oblasti

Celou touto vzdělávací oblastí, prakticky veškerým učivem, se prolíná osobnostní a sociální výchova. Prostřednictvím vzdělávací oblasti Matematika lze rozvíjet pozornost, soustředění, tvořivost, cvičení paměti, sebekontroly, sebeovládání, řešit praktické problémy, pěstovat odpovědnost, spolehlivost, vzájemné respektování a vést žáky k sebehodnocení.

V některých tématech lze také pomocí projektů, řešení slovních úloh, vytváření grafů, přehledů realizovat témata, která se zabývají energií, přírodními zdroji a ochranou životního prostředí, tudíž se uplatňuje také environmentální výchova.

## Matematika – 6. ročník

Ročníkové výstupy Žák:	Učivo	Průřezová témata
<ul style="list-style-type: none"><li>- provádí početní operace v oboru přirozených čísel</li><li>- zaokrouhluje</li><li>- určí hodnotu jednoduchých výrazů s užitím posloupnosti početních operací</li></ul>	<ul style="list-style-type: none"><li>- přirozené číslo</li><li>- vymezení pojmu</li><li>- základní početní operace</li><li>- znázornění na číselné ose</li><li>- porovnávání</li><li>- zaokrouhlování</li><li>- číselný výraz</li></ul>	
<ul style="list-style-type: none"><li>- modelují a řeší situace</li><li>- situace s využitím dělitelnosti v oboru přirozených čísel</li></ul>	<ul style="list-style-type: none"><li>- dělitelnost přirozených čísel</li><li>- znaky dělitelnosti</li><li>- prvočíslo a číslo složené</li><li>- nejmenší společný násobek</li><li>- největší společný dělitel</li><li>- slovní úlohy s využitím této tematiky</li></ul>	
<ul style="list-style-type: none"><li>- provádí početní operace v oboru kladných desetinných čísel</li></ul>	<ul style="list-style-type: none"><li>- desetinné číslo</li><li>- zaokrouhlování</li><li>- základní početní operace</li><li>- vztah desetinné číslo a zlomek</li></ul>	
<ul style="list-style-type: none"><li>- řeší jednoduché praktické slovní úlohy a problémy</li></ul>	<ul style="list-style-type: none"><li>- triviální slovní úlohy</li></ul>	Environmentální výchova – ochrana živ. prostředí
<ul style="list-style-type: none"><li>- charakterizuje a třídí základní rovinné útvary</li></ul>	<ul style="list-style-type: none"><li>- přímka, polopřímka, úsečka</li><li>- čtverec, obdélník, kruh</li><li>- trojúhelník a jeho vlastnosti</li><li>- těžnice a výšky v trojúhelníku</li><li>- kružnice opsaná a vepsaná trojúhelníku</li></ul>	
<ul style="list-style-type: none"><li>- určuje velikost úhlu měřením i výpočtem</li></ul>	<ul style="list-style-type: none"><li>- rýsování úhlů</li><li>- přenášení úhlů</li><li>- typy úhlů</li><li>- početní operace s úhly</li><li>- pravidelné n – úhelníky</li><li>- vzájemná poloha dvou přímek</li></ul>	
<ul style="list-style-type: none"><li>- odhaduje a vypočítá obsah a</li></ul>	<ul style="list-style-type: none"><li>- obdélník a čtverec</li></ul>	

obvod základních rovinných útvarů - načrtne a sestrojí rovinné útvary	- obdélník, čtverec - trojúhelník	
- načrtne a sestrojí obraz rovinného útvaru v osově souměrnosti - určí osově souměrný útvar	- osová souměrnost	
- určuje a charakterizuje základní prostorové útvary (tělesa)	- kvádr a krychle	
- odhaduje a vypočítá - objem a povrch těles	- objem a povrch kvádrů a krychle	
- načrtne a sestrojí síť základních těles - obraz jednoduchých těles v rovině	- kvádr a krychle	

## Matematika – 7. ročník

Ročníkové výstupy Žák:	Učivo	Průřezová témata
- provádí početní operace v oboru celých čísel	- celé číslo - vymezení pojmu - znázornění na číselné ose - základní početní operace - číselný výraz - absolutní hodnota	
- provádí početní operace v oboru racionálních čísel - zaokrouhluje a provádí odhady s danou přesností - účelně využívá kalkulaátor	- racionální číslo - vymezení pojmu - zlomek, celek a jeho část - základní početní operace se zlomky	
- užívá různé způsoby kvantitativního vyjádření vztahu celek - část	- vztah desetinného čísla, zlomku a procenta - početní úpravy se zlomky	
- řeší aplikační úlohy na procenta	- procenta - slovní úlohy s využitím procent	Environmentální výchova – ochrana živ. prostředí
- řeší modelováním a výpočtem situace vyjádřené poměrem - pracuje s měřítky map a plánů	- poměr - měřítko plánů a map	
- určuje vztah přímé a nepřímé úměrnosti	- přímá a nepřímá úměrnost - trojčlenka (aplikace i pro slovní úlohy s tematikou procent)	Environmentální výchova
- vyjádření vztahu přímé a nepřímé úměrnosti tabulkou, rovnicí a grafem	- čtení z grafu - graf přímé a nepřímé úměrnosti	
- vyhledává, vyhodnocuje a zpracovává data	- zpracování dat do tabulek a grafů - čtení z grafů	Environmentální výchova
- porovnává soubory dat	- základy statistiky - aritmetický průměr	Environmentální výchova
- zdůvodňuje a využívá polohové vlastnosti základních rovinných útvarů při řešení úloh a jednoduchých praktických problémů	- matematická symbolika - základní vztahy	
- charakterizuje a třídí základní rovinné útvary	- čtyřúhelníky - rovnoběžník, lichoběžník	

- vypočítá obsah a obvod základních rovinných útvarů	- trojúhelník - rovnoběžník, lichoběžník	
- načrtne a sestrojí rovinné útvary	- konstrukce trojúhelníku, rovnoběžníku a lichoběžníku	
- načrtne a sestrojí obraz rovinného útvaru ve středové souměrnosti - určí středově souměrný obraz	- středová souměrnost	
- užívá k argumentaci a při výpočtech věty o shodnosti trojúhelníků	- pojem shodné zobrazení - základní vlastnosti - shodnost trojúhelníků	
- určuje a charakterizuje základní rovinné útvary ( tělesa ) - analyzuje jejich vlastnosti	- kolmý hranol	
- odhaduje a vypočítá objem a povrch těles	- objem a povrch kolmého hranolu	
- načrtne a sestrojí síť základních těles, obraz jednoduchých těles v rovině	- síť kolmého hranolu - volné rovnoběžné a pravouhlé promítání	

## Matematika – 8. ročník

<b>Ročníkové výstupy Žák:</b>	<b>Učivo</b>	<b>Průřezová témata</b>
- užívá ve výpočtech druhou mocninu a odmocninu - řeší jednoduché výpočty mocnin s přirozeným mocnitelem	- reálné číslo - vymezení pojmu druhá mocnina a odmocnina - mocniny s přirozeným mocnitelem - rozvinutý zápis čísla v desítkové soustavě	
- matematizuje jednoduché reálné situace s využitím proměnných - určí hodnotu výrazu - sčítá a násobí mnohočleny - provádí rozklad mnohočlenu na součin pomocí vzorců a vytýkáním	- číselný výraz - výraz s proměnnou - hodnota výrazu - mnohočlen - základní početní operace s mnohočleny	
- formuluje a řeší reálnou situaci pomocí rovnic a soustav	- lineární rovnice s jednou neznámou - řešení lineárních rovnic	
- porovnává soubory dat	- základy statistiky - finančníctví	Environmentální výchova
- zdůvodňuje a využívá polohové a metrické vlastnosti základních rovinných útvarů při řešení úloh a jednoduchých praktických problémů - využívá potřebnou matematickou symboliku	- Pythagorova věta a její užití ve slovních úlohách - Thaletova kružnice	
- charakterizuje a třídí základní rovinné útvary	- kružnice a kruh - určení základních vlastností	
- odhaduje a vypočítá obsah a obvod základních rovinných útvarů	- délka kružnice - obsah a obvod kruhu	
- načrtne a sestrojí rovinné útvary	- kružnice, kruh - vzájemná poloha kružnice a přímky - vzájemná poloha dvou kružnic	
- využívá pojem množina všech	- speciální konstrukční úlohy	

bodů dané vlastnosti k charakteristice útvaru a k řešení polohových a nepolohových konstrukčních úloh		
- určuje a charakterizuje základní prostorové útvary - analyzuje jejich vlastnosti	- válec	
- odhaduje a vypočítá objem a povrch těles	- objem a povrch válce	

## Matematika – 9. ročník

<b>Ročníkové výstupy Žák:</b>	<b>Učivo</b>	<b>Průřezová témata</b>
- provádí základní početní operace s lomeným výrazem	- lomený výraz	
- formuluje a řeší reálnou reálnou situaci pomocí rovnic a soustav	- rovnice s neznámou ve jmenovateli - soustava dvou lineárních rovnic o dvou neznámých - řešení slovních úloh s užitím rovnic a soustav	
- porovnává soubory dat	- základy finančnictví	Environmentální výchova Mediální výchova
- vyjádří funkční vztah tabulkou, rovnici, grafem	- čtení z grafu funkcí - graf lineární funkce - některé nelineární funkce	
- užívá k argumentaci i při výpočtech věty o shodnosti a podobnosti trojúhelníků	- podobnost, základní charakteristika - podobnost trojúhelníků - goniometrické funkce	
- určuje a charakterizuje základní prostorové útvary	- jehlan, kužel, koule	
- odhaduje a vypočítá objem a povrch těles	- objem a povrch jehlanu, kužele a koule	
- načrtne a sestojí síť základních těles	- síť těles - volné rovnoběžné a pravoúhlé promítání	
- analyzuje a řeší aplikační geometrické úlohy - užívá logickou úvahu a kombinační úsudek a nalézá různá řešení - řeší úlohy na prostorovou představivost, aplikuje a kombinuje poznatky a dovednosti z různých tematických a vzdělávacích oblastí	- řešení početních hlavolamů a hříček - číselné a logické řady - číselné a obrázkové analogie - logické a netradiční úlohy	

## 5.6 Informační a komunikační technologie

### Informatika

#### Charakteristika vyučovacího předmětu Informatika

Vzdělávací oblast Informační a komunikační technologie umožňuje všem žákům dosáhnout základní úrovně informační gramotnosti, tj. získat elementární dovednosti v ovládnání výpočetní techniky a moderních informačních technologií, orientovat se ve světě informací, tvořivě pracovat s informacemi a využívat je při dalším vzdělávání i v praktickém životě.

Potřeba osvojit si základní dovednosti práce s informační technikou vrůstá, proto byla vzdělávací oblast Informační a komunikační technologie zařazena jako povinná součást základního vzdělávání na 1. a 2. stupni.

Zvládnutí výpočetní techniky, a zejména rychlého vyhledávání a zpracování potřebných informací pomocí internetu a jiných digitálních médií umožňuje využít mnohonásobně většího počtu dat a informací než dosud, urychluje aktualizaci poznatků a vhodně doplňuje standardní učební pomůcky. Týdení dotace 6.-9.ročník 1 hodina.

#### Výchovné a vzdělávací strategie pro rozvoj klíčových kompetencí žáků

##### Kompetence k učení

- poznávat úlohu informací a informačních činností k využívání moderních informačních technologií
- pochopit funkci výpočetní techniky jako prostředku simulace a modelování přírodních i sociálních jevů a procesů

##### Kompetence k řešení problémů

- podněcovat snahy o samostatné nalezení řešení problémů
- schopnost formulovat svůj požadavek a využívat při interakci s počítačem algoritmické myšlení

##### Kompetence komunikativní

- tvořivě využívat softwarové a hardwarové prostředky při prezentaci výsledků své práce
- snažit se využívat výpočetní techniku, aplikační a výukový software ke zvýšení efektivity učení a racionálnější organizaci práce

##### Kompetence sociální a personální

- zodpovědně přistupovat k předmětu, řešení úkolů i k jiným každodenním aktivitám
- učit se týmové spolupráci při řešení problémů

##### Kompetence občanské

- respektovat práva k duševnímu vlastnictví při využívání software
- učit se kriticky posuzovat jednotlivá řešení problémů z oblasti ICT ve společnosti, oceňovat ta dobrá a užitečná
- odpovědně přistupovat k nevhodnému obsahu vyskytujícímu se na internetu nebo v jiných médiích

##### Kompetence pracovní

- využívat získané znalosti a zkušenosti v zájmu přípravy na budoucí studium
- dodržovat pravidla hygieny a zásady práce s počítačem, zvláště při dlouhodobější práci

## Informatika – 6. ročník

Ročníkové výstupy Žák:	Učivo	Průřezová témata
<ul style="list-style-type: none"> <li>- ověřuje věrohodnost informací a informačních zdrojů, posuzuje jejich závažnost a vzájemnou návaznost</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- vyhledávání informací v síti Internet</li> <li>- portály státní správy a veřejných vzdělávacích institucí</li> <li>- hodnota a relevance informací a informačních zdrojů, metody a nástroje jejich ověřování</li> </ul>	MeV – Kritické čtení a vnímání mediálních sdělení
<ul style="list-style-type: none"> <li>- ovládá práci s textovými a grafickými editory i tabulkovými editory a využívá vhodných aplikací</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- zpracování textu v textovém editoru (Word, Writer)</li> <li>- formát písma, odstavce, odrážky a číslování, ohraničení a stínování</li> <li>- tvorba tabulek v textovém editoru</li> <li>- vkládání a úprava obrázků</li> <li>- hromadná korespondence</li> <li>- propojení Wordu s Internetem (hypertextové odkazy)</li> <li>- práce s grafickými objekty v textovém editoru</li> </ul>	Osv - psychohygiena
	<ul style="list-style-type: none"> <li>- základy práce s digitální fotografií - snímání, úpravy archivace</li> <li>- základy práce s rastrovou grafikou - tvorba koláží</li> </ul>	Osv - kreativita
	<ul style="list-style-type: none"> <li>- práce v tabulkovém editoru (Excel)</li> <li>- úprava a formát buňky</li> <li>- tvorba vzorců – aplikace nejpoužívanějších funkcí (suma, min, max, průměr, podmínka když)</li> <li>- základní vytvoření grafu, úprava a manipulace s grafem</li> <li>- podmíněné formátování, seřazování dat</li> </ul>	
	<ul style="list-style-type: none"> <li>- základy využití prezentačního programu (PowerPoint)</li> </ul>	
<ul style="list-style-type: none"> <li>- uplatňuje základní estetická a typografická pravidla pro práci s textem a obrazem</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- typografická pravidla</li> <li>- tvorba grafických listů a referátů</li> </ul>	
<ul style="list-style-type: none"> <li>- pracuje s informacemi v souladu se zákony o duševním vlastnictví</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- autorský zákon a používání citací</li> </ul>	
<ul style="list-style-type: none"> <li>- používá informace z různých informačních zdrojů a vyhodnocuje jednoduché vztahy mezi údaji</li> <li>- zpracuje a prezentuje na uživatelské úrovni informace v textové, grafické a multimediální formě</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- tvorba referátu na zadané téma</li> <li>- export do pdf</li> </ul>	Osv – komunikace MeV – tvorba mediálních sdělení



## Informatika – 7. ročník

Ročníkové výstupy Žák:	Učivo	Průřezová témata
<ul style="list-style-type: none"> <li>- ověřuje věrohodnost informací a informačních zdrojů, posuzuje jejich závažnost a vzájemnou návaznost</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- vyhledávání informací v síti Internet</li> <li>- portály státní správy a veřejných vzdělávacích institucí</li> <li>- hodnota a relevance informací a informačních zdrojů, metody a nástroje jejich ověřování</li> </ul>	MeV – Kritické čtení a vnímání mediálních sdělení
<ul style="list-style-type: none"> <li>- ovládá práci s textovými a grafickými editory i tabulkovými editory a využívá vhodných aplikací</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- zpracování textu v textovém editoru (Word, Writer)</li> <li>- formát písma, odstavce, odrážky a číslování, ohraničení a stínování</li> <li>- tvorba tabulek v textovém editoru</li> <li>- vkládání a úprava obrázků</li> <li>- hromadná korespondence</li> <li>- propojení Wordu s Internetem (hypertextové odkazy)</li> <li>- práce s grafickými objekty v textovém editoru</li> </ul>	Osv - psychohygiena
	<ul style="list-style-type: none"> <li>- základy práce s digitální fotografií - snímání, úpravy archivace</li> <li>- základy práce s rastrovou grafikou - tvorba koláží</li> </ul>	Osv - kreativita
	<ul style="list-style-type: none"> <li>- práce v tabulkovém editoru (Excel)</li> <li>- úprava a formát buňky</li> <li>- tvorba vzorců – aplikace nejpoužívanějších funkcí (suma, min, max, průměr, podmínka když)</li> <li>- základní vytvoření grafu, úprava a manipulace s grafem</li> <li>- podmíněné formátování, seřazování dat</li> </ul>	
	<ul style="list-style-type: none"> <li>- základy využití prezentačního programu (PowerPoint)</li> </ul>	
<ul style="list-style-type: none"> <li>- uplatňuje základní estetická a typografická pravidla pro práci s textem a obrazem</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- typografická pravidla</li> <li>- tvorba grafických listů a referátů</li> </ul>	
<ul style="list-style-type: none"> <li>- pracuje s informacemi v souladu se zákony o duševním vlastnictví</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- autorský zákon a používání citací</li> </ul>	
<ul style="list-style-type: none"> <li>- používá informace z různých informačních zdrojů a vyhodnocuje jednoduché vztahy mezi údaji</li> <li>- zpracuje a prezentuje na uživatelské úrovni informace v textové, grafické a multimediální formě</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- tvorba referátu na zadané téma</li> <li>- export do pdf</li> </ul>	Osv – komunikace MeV – tvorba mediálních sdělení

## Informatika – 8. ročník

Očekávané výstupy	Učivo	Průřezová témata
<ul style="list-style-type: none"> <li>ověřuje věrohodnost informací a informačních zdrojů, posuzuje jejich závažnost a vzájemnou návaznost</li> </ul>	vyhledávání informací v síti Internet portály státní správy a veřejných vzdělávacích institucí hodnota a relevance informací a informačních zdrojů, metody a nástroje jejich ověřování	MeV – kritické čtení a vnímání mediálních sdělení MeV – fungování a vliv médií ve společnosti
<ul style="list-style-type: none"> <li>ovládá práci s textovými a grafickými editory i tabulkovými editory a využívá vhodných aplikací</li> </ul>	<p><b>Práce v textovém editoru Word:</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>úprava stránky (záhlaví a zápatí, okraje a orientace stránky, spojování dokumentů), tvorba sloupců v dokumentu, iniciála</li> <li>tabulky (základní tvorba tabulek, vkládání sloupců a řádků, dělení a slučování buněk, stínování a ohraničení buněk)</li> <li>vkládání objektů (poznámky pod čarou, textové pole, vkládání obrázků a objektů, WordArt)</li> <li>automatické tvary a vektorová grafika ve Wordu</li> <li>komplexní procvičení Wordu (diplom, jídelní lístek, procvičení složitých tabulek, tvorba novinové stránky).</li> <li>hromadná korespondence, propojení Wordu a internetu</li> <li>projekt Zoologická zahrada nebo Sluneční soustava (stránky Wordu propojené hypertextovými odkazy)</li> </ul> <p><b>Práce v tabulkovém editoru Excel:</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>základní práce se soubory (práce s údaji v buňce, práce se soubory – ukládání, otevírání)</li> <li>formátování buněk (úprava vzhledu buněk, vkládání a mazání buněk, posun buněk)</li> <li>práce se vzorci (vkládání jednoduchých vzorců – sčítání, odčítání, násobení, dělení), funkce suma a průměr.</li> </ul>	Osv - kreativita
<ul style="list-style-type: none"> <li>uplatňuje základní estetická a typografická pravidla pro práci s textem a obrazem</li> </ul>	typografická pravidla tvorba referátů a grafických listů	

<ul style="list-style-type: none"> <li>- používá informace z různých informačních zdrojů a vyhodnocuje jednoduché vztahy mezi údaji</li> <li>- zpracuje a prezentuje na uživatelské úrovni informace v textové, grafické a multimediální formě</li> </ul>	<p>tvorba referátů na zadané téma export do pdf</p>	<p>Osv – komunikace MeV – tvorba mediálních sdělení</p>
---	---	---

## Informatika – 9. ročník

Očekávané výstupy	Učivo	Průřezová témata
<ul style="list-style-type: none"> <li>- ověřuje věrohodnost informací a informačních zdrojů, posuzuje jejich závažnost a vzájemnou návaznost</li> </ul>	<p>vyhledávání informací v síti Internet portály státní správy a veřejných vzdělávacích institucí hodnota a relevance informací a informačních zdrojů, metody a nástroje jejich ověřování</p>	<p>MeV – kritické čtení a vnímání mediálních sdělení MeV – fungování a vliv médií ve společnosti</p>
<ul style="list-style-type: none"> <li>- ovládá práci s textovými a grafickými editory i tabulkovými editory a využívá vhodných aplikací</li> </ul>	<p><b>Práce v tabulkovém editoru Excel:</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- tabulky a grafy (základní postupy při tvorbě grafů, typy grafů), operace s listy, používání stylů v Excelu</li> <li>- procvičování vzorců, tabulek a grafů</li> <li>- komplexní procvičení Excelu (základní a složitější vzorce, úprava formátu buňky)</li> <li>- komplexní procvičení Excelu (pokladní doklad, inventura, kontingenční tabulka).</li> </ul>	
	<p><b>Práce v prezentačním programu PowerPoint:</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- základní tvorba prezentace, rozvržení obrazovky, vkládání grafických objektů, nastavení efektů, spuštění prezentace</li> <li>- procvičení PowerPointu (představení výrobku, nabídka cestovní kanceláře)</li> <li>- procvičení PowerPointu (čtenářský deník, předvedení internetového vyhledávače).</li> </ul>	<p>Osv - kreativita</p>
<ul style="list-style-type: none"> <li>- uplatňuje základní estetická a typografická pravidla pro práci s textem a obrazem</li> </ul>	<p>typografická pravidla tvorba referátů a grafických listů</p>	
<ul style="list-style-type: none"> <li>- používá informace z různých informačních zdrojů a vyhodnocuje jednoduché vztahy mezi údaji.</li> <li>- zpracuje a prezentuje na uživatelské úrovni informace v textové, grafické a multimediální formě</li> </ul>	<p>tvorba referátů na zadané téma export do pdf</p>	<p>Osv – komunikace MeV – tvorba mediálních sdělení</p>

## 5.7 Člověk a společnost

### 5.7.1 Dějepis

#### Charakteristika vyučovacího předmětu Dějepis

Dějepis jako společenskovědní předmět je součástí vzdělávací oblasti Člověk a společnost. Je založen na poznatcích soudobých historických věd, a vytváří tak žákovo historické vědomí. Hlavním posláním je kultivace historického vědomí jedince ve smyslu předávání historické zkušenosti. Důležité je poznávání dějů, které zásadním způsobem ovlivnily vývoj společnosti a promítly se do současnosti. Zároveň systematizuje různorodé historické informace, s nimiž se žák v každodenním životě setkává a má významnou úlohu pro formování žákova samostatného myšlení a pro rozvoj jeho občanských postojů.

Výuka dějepisu v jednotlivých ročnících navazuje na kompetence získané v ročnících předcházejících. Tyto jsou průběžně rozvíjeny tak, aby žáci na základě poznání a pochopení minulosti hlouběji porozuměli současnosti.

Výuka dějepisu má být pro žáka zajímavá a stimulující. Má žáka aktivizovat a rozvíjet jeho intelektové a komunikativní dovednosti a pozitivně ovlivňovat jeho hodnotovou orientaci. Zaměřuje se na prevenci rasistických postojů, vychovává k toleranci a respektování lidských práv. Učivo tvoří výběr především z českých národních dějin doplněný o výběr ze světových dějin (hlavně evropských) při zachování časové chronologie.

Dotace 2 vyučovacími hodinami týdně je zachována ve všech ročnících.

#### Cíle vzdělávací oblasti

Vzdělávací strategie specifické pro dějepis směřují k tomu, aby žáci:

- získali poznatky o národních dějinách a národní dějiny dovedli zařadit do evropského a světového kontextu
- chápali evropské integrační procesy a jejich problémy v historii a současnosti
- chápali otevřenost historického obrazu a pluralitu názorů na historické procesy, události a osobnosti a získali přitom schopnosti kriticky posuzovat historickou skutečnost
- porozuměli historickému vývoji demokracie a principům fungování moderní demokracie
- poznali všední život lidí v různých historických obdobích
- seznámili se s historickými kořeny dnešních globálních problémů
- dovedli vyhledávat různé zdroje informací i historii a pracovat s nimi
- při práci s různými zdroji informací byli kritičtí a schopni tvořit si samostatný úsudek
- získávali komunikativní dovednosti včetně správného používání historické terminologie
- porozuměli vztahu člověka přírody v plynutí historického času
- rozlišili mýty a skutečnost, objektivně posoudili společenské jevy současnosti a minulosti
- chápali souvislosti celospolečenského dění se životem lidí ve vlastním regionu
- chápali hodnotu historických a kulturních památek a byli ochotni se na jejich ochraně podílet

Vyučovacím předmětem prolínají **průřezová témata**:

OSV – komunikace, soc. dovednosti, mezilidské vztahy, kooperace, řešení problémů, kreativita,...

VDO – demokracie, despotie, tyranie, občanská práva, náboženská nesnášenlivost, tolerance, občanská společnost, volební systém, formy vlády, totalita, rasismus, holocaust, ideologie,...

EV – příroda a první civilizace, historické památky, dopad průmyslové revoluce na přírodu

MuKV – poznávání jiných kultur, předsudky, mezinárodní solidarita, respektování zvláštností různých etnik, multikulturalita současného světa

VMEGS – kořeny a zdroje evropské civilizace, integrace Evropy, formování evropských států, zvyky a tradice národů Evropy

## **Výchovné a vzdělávací strategie pro rozvoj klíčových kompetencí žáků**

### **Kompetence k učení**

Učitel:

- zadává úkoly, při kterých žáci vyhledávají a kombinují informace z různých zdrojů
- vede žáky k užívání správné terminologie a symboliky
- vede k zamyšlení nad historickým vývojem

### **Kompetence k řešení problémů**

Učitel:

- zařazuje metody, při kterých žáci sami docházejí k závěrům a řešením
- vede ke kritickému myšlení a logickému uvažování
- zařazuje rozmanité aktivity – diskuse, řešení problémů, práce s počítačem

### **Kompetence komunikativní**

Učitel:

- vede žáky k přesnému a výstižnému vyjadřování
- dává prostor žákům pro samostatné vyjadřování
- vede žáky k věcnému argumentování
- vede k využívání informačních a komunikativních technologií

### **Kompetence sociální a personální**

Učitel:

- vytváří příznivé klima třídy
- dodává žákům sebedůvěru
- podporuje sebehodnocení
- posiluje u žáků pocit zodpovědnosti

### **Kompetence občanské**

Učitel:

- vytváří u žáků kladný vztah ke kraji, národu, historickému a kulturnímu dědictví
- učí žáky empatii, zájmu o okolí
- učí žáky respektovat občanskou společnost a vnímat podstatu demokracie

### **Kompetence pracovní**

Učitel:

- požaduje dohodnutou úroveň práce
- vychovává k pečlivosti, vede žáky k využívání znalostí v praxi
- umožňuje žákům vzájemně si pomáhat

## Dějepis – 6.ročník

Ročníkové výstupy: Žák:	Učivo:	Průřezová témata:
<ul style="list-style-type: none"> <li>- uvede konkrétní příklady důležitosti a potřeby dějepisných poznatků</li> <li>- uvede příklady, kdy se lidstvo z dějin poučit nedokázalo</li> <li>- uvede příklady zdrojů informací o minulosti</li> <li>- pojmenuje instituce, kde jsou tyto zdroje shromažďovány</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- člověk v dějinách</li> <li>- historie kolem nás</li> </ul>	<p>VMEGS (rozvíjí schopnost racionálně uvažovat – Evropa a svět nás zajímá)</p>
<ul style="list-style-type: none"> <li>- orientuje se na časové přímce a v historické mapě, řadí hlavní historické epochy v chronologickém sledu</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- práce s časovou osou</li> <li>- práce s historickou mapou</li> </ul>	
<ul style="list-style-type: none"> <li>- charakterizuje život pravěkých sběračů a lovců, jejich materiální a duchovní kulturu</li> <li>- pojmenuje hlavní znaky člověka a dovede je zdůvodnit</li> <li>- respektuje jiné lidské rasy</li> <li>- vysvětlí neolitickou revoluci, její význam a znaky</li> <li>- objasní význam zemědělství, dobytkařství a zpracování kovů pro lidskou společnost</li> <li>- najde rozdíly v lidské společnosti v době kovů</li> <li>- objasní roli muže a ženy ve společnosti</li> <li>- stručně popíše pravěké osídlení Evropy a našich zemí</li> <li>- uvede příklady archeologických kultur na našem území</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- počátky lidské společnosti</li> <li>- vznik a vývoj lidského rodu</li> <li>- paleolit, neolit, doba kovů</li> <li>- člověk dnešního typu</li> <li>- změny ve společnosti – náboženství a duchovní kultura</li> <li>- pravěk v českých zemích</li> </ul>	<p>VMEGS (jsme Evropané) EV (základní podmínky života)</p>
<ul style="list-style-type: none"> <li>- rozpozná souvislost mezi přírodními podmínkami a vznikem prvních velkých zemědělských civilizací</li> <li>- popíše přírodní podmínky staroorientální oblasti</li> <li>- uvede znaky staroorientálních států</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- nejstarší civilizace, kořeny evropské kultury</li> <li>- přírodní podmínky pro vznik prvních zemědělských států</li> <li>- práce s mapou</li> </ul>	
<ul style="list-style-type: none"> <li>- uvede nejvýznamnější typy památek, které se staly součástí světového kulturního dědictví</li> <li>- vypráví o vzdělání a výchově ve starověku, porovná se vzděláním v dnešní době</li> <li>- popíše postavení lidí z různých sociálních vrstev ve starověkých státech</li> <li>- váží si hodnot, které vytvořily lidské civilizace ve starověku</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- městské státy v Mezopotámii</li> <li>- starověký Egypt</li> <li>- státy Předního východu</li> <li>- starověká Indie a Čína</li> <li>- bible (Starý zákon)</li> <li>- židé a judaismus</li> </ul>	<p>Mu V (princip sociálního smíru a solidarity)</p>
<ul style="list-style-type: none"> <li>- demonstruje na konkrétních</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- Řecko – kolébka civilizace, jeho</li> </ul>	<p>VDO</p>

<p>příkladech přínos antické kultury a uvede osobnosti antiky důležité pro evropskou civilizaci, zrod křesťanství a souvislost s judaismem</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- porovná formy vlády a postavení společenských skupin v jednotlivých státech, vysvětlí podstatu antické demokracie</li> <li>- vysvětlí pojem otrokářská demokracie</li> <li>- uvede příklady významných kulturních památek nejstarších států</li> </ul>	<p>vývoj a kulturní odkaz</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- aténská demokracie, Sparta</li> <li>- dějiny antického Říma</li> <li>- Řím republikou</li> <li>- Punské války</li> <li>- zrod a šíření křesťanství</li> <li>- Řím na vrcholu moci</li> <li>- pád západořímské říše</li> <li>- naše země ve starověku</li> </ul>	<p>(Občan, občanská společnost a stát; Principy demokracie)</p>
--	--	---

## Dějepis – 7. ročník

Ročníkové výstupy Žák.	Učivo	Průřezová témata
<ul style="list-style-type: none"> <li>- popíše podstatnou změnu evropské situace, která nastala v důsledku příchodu nových etnik, christianizace a vzniku států</li> <li>- porovná základní rysy západoevropské, byzantsko-slovanské a islámské kulturní oblasti</li> <li>- objasní příčiny rozdílného tempa vývoje, konkretizuje jejich vzájemné vztahy</li> </ul>	<p><b>Křesťanství a středověká Evropa</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- vznik středověké Evropy</li> <li>- Byzantská říše</li> <li>- Arabská říše</li> <li>- Franská říše</li> <li>- Slované, Velká Morava</li> <li>- křesťanství v raném středověku</li> </ul>	<p>VMEGS (jsme Evropané)</p> <p>OSV (Hodnoty, postoje, prakt. etika)</p>
<ul style="list-style-type: none"> <li>- objasní situaci Velkomoravské říše a vnitřní vývoj Českého státu a postavení těchto státních útvarů v evropských souvislostech</li> <li>- dokáže jednoduše pracovat s ukázkami dobových dokumentů (vyhledat informaci, vysvětlit dobový pojem)</li> <li>- vymezí úlohu křesťanství a víry v životě středověkého člověka, konflikty mezi svět. a církevní mocí, vztah křesťanství ke kacířství a jiným věroukám</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- Velkomoravská říše</li> <li>- počátky českého státu</li> <li>- vznik států ve střední Evropě</li> <li>- nájezdy Vikingů a vznik Anglie a Francie</li> <li>- křížové výpravy</li> <li>- společnost a hospodářský život v českém státě v období raného středověku</li> <li>- kulturní vývoj ve znamení románského slohu</li> </ul>	<p>MuV (Kulturní diferenciacie)</p>
<ul style="list-style-type: none"> <li>- ilustruje postavení jednotlivých vrstev středověké společnosti, uvede příklady románské a gotické kultury</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- život zemědělců</li> <li>- vznik středověkých měst a jejich význam</li> <li>- středověká velmoc posledních Přemyslovců</li> <li>- kulturní vývoj ve znamení gotického slohu</li> </ul>	<p>MuV (kulturní diferenciacie)</p>
<ul style="list-style-type: none"> <li>- vysvětlí znovuoobjevení antického ideálu člověka, nové myšlenky žádající reformu církve včetně reakce církve na tyto požadavky</li> <li>- objasní postavení českého státu za</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- český stát v době Karla IV.</li> <li>- doba předhusitská</li> <li>- Jan Hus, reformace, počátek revoluce a její výsledky</li> <li>- vláda Jiřího z Poděbrad</li> </ul>	<p>VDO (Principy demokracie)</p>

<p>vlády Karla IV.</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- vymezí význam husitské tradice pro český politický a kulturní život</li> <li>- objasní snahy Jiřího z Poděbrad o spolupráci v Evropě</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- renesance a humanismus v Itálii</li> <li>- vláda Jagellonců</li> </ul>	
<ul style="list-style-type: none"> <li>- popíše a demonstuje průběh zámořských objevů, jejich příčiny a důsledky</li> <li>- porovná úroveň evropské a zámořských kultur a civilizací</li> <li>- vysvětlí význam technických a vědeckých novinek, které umožnily zámořské objevy</li> </ul>	<p><b>Objevy a dobývání, počátky nové doby</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- zámořské objevy, jejich důsledky pro Evropu</li> <li>- pokrok ve výrobě a obchodu v 16. stol.</li> <li>- reformace</li> </ul>	VMEGS (Objevujeme Evropu a svět)
<ul style="list-style-type: none"> <li>- objasní postavení českého státu v rozdělené Evropě a jeho postavení v habsburské monarchii</li> <li>- zjistí základní rozdíly mezi katolictvím a protestantstvím</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- evropská kultura v 16. stol., protireformace</li> <li>- nástup Habsburků na český trůn</li> </ul>	
<ul style="list-style-type: none"> <li>- objasní příčiny a důsledky vzniku třicetileté války a posoudí její důsledky</li> <li>- objasní komplikovanost náboženské situace českého státu</li> <li>- zhodnotí výsledky války a mírových jednání s důrazem na české země</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- obrana proti Habsburkům v západní Evropě</li> <li>- boj českých stavů proti habsburským panovníkům</li> <li>- třicetiletá válka</li> <li>- české země za třicetileté války</li> </ul>	VDO (Principy demokracie) VMEGS (Jsme Evropané)

## Dějepis – 8. ročník

<b>Ročníkové výstupy</b> <b>Žák:</b>	<b>Učivo</b>	<b>Průřezová témata</b>
<ul style="list-style-type: none"> <li>- na příkladech evropských dějin konkretizuje absolutismus, konstituční monarchii, parlamentarismus</li> <li>- vysvětlí základní znaky dobových státních systémů a porovná je se současným stavem</li> </ul>	<p><b>Počátek novověku v Evropě</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- Anglie od absolutismu k parlamentnímu režimu</li> <li>- absolutismus na evropském kontinentu</li> </ul>	VDO (Principy demokr. jako formy vlády a způsobu rozhodování) VMEGS ( Evropa a svět nás zajímá)
<ul style="list-style-type: none"> <li>- rozpozná základní znaky jednotlivých kulturních stylů a uvede jejich představitele a příklady významných kulturních památek</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- kultura baroka</li> <li>- osvícenství</li> <li>- osvícenský absolutismus</li> </ul>	
<ul style="list-style-type: none"> <li>- vysvětlí podstatné ekonomické, sociální, politické a kulturní změny ve vybraných zemích a u nás, které charakterizují modernizaci společnosti</li> <li>- vysvětlí příčiny rozdílné ekonomické a společenské úrovně evropských států, na tomto základě se pokusí i o srovnání kulturní vyspělosti</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- habsburská monarchie a české země za Marie Terezie a Josefa II.</li> <li>- vznik USA, válka s Anglií, americká ústava</li> </ul>	<b>VDO</b> (Principy demokracie)
<ul style="list-style-type: none"> <li>- objasní souvislost mezi událostmi francouzské revoluce a</li> </ul>	<p><b>Modernizace společnosti</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- francouzská revoluce</li> </ul>	VDO (Principy



<p>napoleonských válek na jedné straně a rozbitím starých společenských struktur v Evropě na straně druhé</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- objasní rozdíly mezi jednotlivými formami státního zřízení během francouzské revoluce (absolutní monarchie, konstituční monarchie, republika, diktatura)</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- napoleonské období</li> </ul>	<p>demokracie) VMEGS (Evropa a svět nás zajímá)</p>
<ul style="list-style-type: none"> <li>- porovná jednotlivé fáze utváření novodobého českého národa v souvislosti s národními hnutími vybraných evropských národů</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- rozšíření průmyslové revoluce</li> <li>- rozvoj vědeckého poznání</li> <li>- národně osvobozené hnutí v Evropě</li> <li>- národní obrození</li> </ul>	
<ul style="list-style-type: none"> <li>- charakterizuje emancipační úsilí významných sociálních skupin</li> <li>- uvede požadavky formulované ve vybraných evropských revolucích</li> <li>- porovná feudální a buržoazní společnost a vysvětlí vznik nového společenského rozvrstvení</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- revoluce 1848-49</li> <li>- české národní hnutí</li> <li>- Evropa v druhé polovině 19. stol.</li> </ul>	
<ul style="list-style-type: none"> <li>- vysvětlí rozdílné cíle evropských revolucí 19. stol. a uvede příklady konkrétních zemí</li> </ul>		
<ul style="list-style-type: none"> <li>- na vybraných příkladech demonstuje základní politické proudy</li> <li>- vysvětlí základní pojmy nacionalismus, liberalismus, konzervatismus, demokratismus, socialismus, levice, pravice, absolutismus</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- sjednocení Itálie, Německa</li> <li>- habsburská monarchie ve druhé pol. 19. stol.</li> </ul>	<p>VDO (Občan, občanská společnost a stát)</p>
<ul style="list-style-type: none"> <li>- vysvětlí rozdílné tempo modernizace a prohloubení nerovnoměrnosti vývoje jednotlivých částí Evropy a světa včetně důsledků, ke kterým tato nerovnoměrnost vedla</li> <li>- charakterizuje soupeření mezi velmocemi a vymeze význam kolonií</li> <li>- dokáže rozdělení Evropy na vyspělou a zaostávající a zdůvodní své závěry na základě předchozího vývoje</li> <li>- popíše fungování koloniálního obchodu (s atlasem)</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- rozmach průmyslové revoluce</li> <li>- změny v charakteru výroby</li> <li>- politika českého měšťanstva</li> <li>- mezinárodní situace</li> </ul>	

## Dějepis – 9. ročník

Ročníkové výstupy Žák:	Učivo	Průřezová témata
<ul style="list-style-type: none"> <li>- na příkladech demonstuje zneužití techniky ve světových válkách a jeho důsledky</li> </ul>	<p><b>Moderní doba</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- dějiny konce 19. století</li> <li>- 1. světová válka</li> </ul>	

<ul style="list-style-type: none"> <li>- porovná klady a zápory technického rozvoje v předcházejícím období (co přinesl technický rozvoj společnosti, jednotlivým oblastem světa, vědeckému pokroku,...)</li> <li>- uvede příklady zneužitelných objevů a vynálezů (bojový plyn, letecká technika, ponorky,...)</li> <li>- vyvodí příčiny (ekonomické, politické, nacionální, mocenské) prvního světového konfliktu</li> <li>- charakterizuje velmi stručně průběh války na jednotlivých frontách a československou účast v bojích</li> </ul>		
<ul style="list-style-type: none"> <li>- rozpozná klady a nedostatky demokratických systémů</li> <li>- uvede znaky typické pro demokratickou společnost</li> <li>- porovná demokratickou a totalitní společnost</li> <li>- popíše vznik Československa a vysvětlí jeho politický systém</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- svět po první světové válce. - versailleský systém</li> <li>- poválečné uspořádání světa</li> </ul>	VDO (Principy demokracie jako formy vlády a způsobu rozhodování)
<ul style="list-style-type: none"> <li>- charakterizuje jednotlivé totalitní systémy, příčiny jejich nastolení v širších ekonomických a politických souvislostech a důsledky jejich existence pro svět</li> <li>- rozpozná destruktivní sílu totalitarismu a vypjatého nacionalismu</li> <li>- uvede příčiny a důsledky hospodářské krize</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- nástup fašismu v Itálii</li> <li>- sovětské Rusko-stalinismus</li> <li>- světová hospodářská krize</li> </ul>	VDO (Principy demokracie jako formy vlády a způsobu rozhodování)
<ul style="list-style-type: none"> <li>- zhodnotí postavení ČSR v evropských souvislostech a jeho vnitřní sociální, politické, hospodářské a kulturní prostředí</li> <li>- dokáže vysvětlit fungování pluralitní demokracie na příkladu politického systému 1. republiky</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- vznik ČSR a jeho vývoj ve 20. letech</li> <li>- mezinárodní postavení ČSR</li> <li>- československá demokracie-politický systém</li> <li>- národnostní problémy</li> </ul>	VDO (Formy participace občanů v polit. životě)
<ul style="list-style-type: none"> <li>- na příkladech vyloží antisemitismus, rasismus a jejich nepřijatelnost z hlediska lidských práv</li> <li>- vysvětlí příčiny 2. světové války</li> <li>- popíše průběh války na evropských i světových bojištích</li> <li>- objasní vznik protifašistické koalice a její cíle</li> <li>- posoudí výsledky 2. světové války a poválečné uspořádání</li> <li>- objasní persekuci českého národa a konečné cíle nacistů vzhledem k Čechům</li> <li>- uvede příklady zapojení Čechů do</li> </ul>	<p><b>2. světová válka</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- Mnichovská konference a její důsledky</li> <li>- vypuknutí 2. sv. války</li> <li>- válečné události do napadení SSSR</li> <li>- obrat ve vývoji 2. sv. války</li> <li>- protektorát Čechy a Morava</li> <li>- holocaust</li> <li>- domácí a zahraniční odboj</li> <li>- Evropa v letech 1945-47</li> </ul>	VDO ( Občan, občanská spol. a stát)  OSV ( Morální rozvoj)

<p>boje proti nacismu</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- vysvětlí příčiny a důsledky vzniku bipolárního světa; uvede příklady střetávání obou bloků</li> <li>- objasní příčiny rozkolu mezi bývalými spojenci</li> <li>- vyvodí, které země se staly sovětskými satelity</li> <li>- charakterizuje pojem studená válka</li> </ul>	<p><b>Rozdělený a integrující se svět</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- studená válka</li> <li>- Československo 1945-47</li> <li>- sovětizace ČSR</li> </ul>	
<ul style="list-style-type: none"> <li>- vysvětlí a na příkladech doloží mocenské a politické důvody euroatlantické hospodářské a vojenské spolupráce</li> <li>- objasní vývoj v Československu od roku 1948, pražské jaro 1968, normalizace a vytváření neostalinského režimu, vývoj v osmdesátých letech a sametovou revoluci</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- západní Evropa a USA v 50. a 60. letech</li> <li>- rozdělení světa do mocenských bloků – NATO, Varšavská smlouva, OSN</li> <li>- komunistické Československo, protikomunistický odboj</li> <li>- nastolení komunistické totality – únor 1945</li> <li>- pokus o reformu systému – 1968</li> <li>- období normalizace</li> <li>- sametová revoluce 1989</li> <li>- věda a kultura po 2. sv. válce – umění a jeho úloha v životě člověka</li> </ul>	<p>VDO</p> <p>OSV (Sociální rozvoj- mezilidské vztahy; Morální rozvoj)</p> <p>VMEGS</p>
<ul style="list-style-type: none"> <li>- posoudí postavení rozvojových zemí</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- situace v tzv. třetím světě, příklady dekolonizace</li> </ul>	<p>MuV (Princip sociálního smíru a solidarity)</p>
<ul style="list-style-type: none"> <li>- prokáže základní orientaci v problémech současného světa</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- globální problémy, civilizační choroby, přístup k životnímu prostředí</li> </ul>	<p>EV (lidské aktivity a problémy živ. prostředí – vliv průmyslu na prostředí)</p>

## 5.7.2 Občanská výchova

Časová dotace v 6. – 9. ročníku 1 vyučovací hodina týdně

### Charakteristika vyučovacího předmětu Občanská výchova

- postupné formování a rozvíjení občanského profilu žáků
- orientace ve významných okolnostech společenského života
- utváření vztahů žáků ke skutečnosti
- formování vnitřních postojů žáků k důležitým oblastem lidského života
- formování vědomí odpovědnosti za vlastní život
- vedení k sebepoznávání
- zaměřuje se na utváření pozitivních občanských postojů, rozvíjí vědomí přináležitosti k evropskému civilizačnímu a kulturnímu okruhu a podporuje přijetí hodnot, na nichž je současná demokratická Evropa budována, včetně kolektivní obrany
- tato vzdělávací oblast přispívá také k rozvoji finanční gramotnosti a k osvojení pravidel chování při běžných rizikových situacích i při mimořádných událostech.
- seznamuje žáky se vztahy v rodině a širších společenstvích, s hospodářským životem a rozvíjí jejich orientaci ve světě financí. Přibližuje žákům úkoly důležitých politických institucí a orgánů, včetně činností armády, a ukazuje možné způsoby zapojení jednotlivců do občanského života. Učí žáky respektovat a uplatňovat mravní principy a pravidla společenského soužití a přebírat odpovědnost za vlastní názory, chování a jednání i jejich důsledky. Rozvíjí občanské a právní vědomí žáků, posiluje smysl jednotlivců pro osobní i občanskou odpovědnost a motivuje žáky k aktivní účasti na životě demokratické společnosti.

### Průřezová témata

Sebepoznání a sebepojetí, seberegulace a sebeorganizace, psychohygiena, poznávání lidí, mezilidské vztahy, komunikace, kooperace a kompetice, občanská společnost a škola, občan, občanská společnost a stát, formy participace občanů v politické životě, principy demokracie jako formy vlády a způsobu rozhodování, Evropa a svět nás zajímá, objevujeme Evropu a svět, jsme Evropané, kulturní diference, lidské vztahy, etnický původ, multikulturalita, princip sociálního smíru a solidarity, lidské aktivity a problémy životního prostředí, vztah člověka k prostředí, interpretace vztahu mediálních sdělení a reality, vnímání autora mediálních sdělení, fungování a vliv médií ve společnosti.

### Výchovné a vzdělávací strategie pro rozvoj klíčových kompetencí žáků

Vyučující využije všech forem a metod práce k tomu, aby žák dosáhl požadovaných kompetencí.

#### Kompetence k učení

- práce s textem
- vyhledávání informací (příručky, internet, učebnice)
- vést žáky k sebehodnocení
- individuálním přístupem dát žákům šanci prožít úspěch (pochvala)
- podněcovat tvořivost žáků, brát v úvahu jejich nápady
- pozitivní motivace žáků vhodnými příklady a ukázkami, které odrážejí jejich zkušenost
- motivace hrou

#### Kompetence k řešení problémů

- zadávat dle možností problémové úlohy, které mohou mít různá, pro žáka i pro učitele nová řešení

- nacházet poučení v dostupných materiálech, ve zkušenostech žáka a z jeho úvah
- umět využít poznatků z různých předmětů (mezipředmětové vztahy)
- řešení problémů ve skupinách

### **Kompetence komunikativní**

- vést žáky ke vhodné komunikaci se spolužáky, s učiteli a ostatními dospělými ve škole i mimo školu (netolerovat agresivní, nezdvořilé a vulgární chování)
- vhodnou formou obhájit svůj názor a zároveň umět naslouchat názoru jiných, vést žáky k přesné formulaci otázek a argumentů
- podporovat komunikaci a spolupráci s jinými školami, s obcí, veřejností a s ekologickými organizacemi
- práce s médii (jejich reflexe, vést k porozumění různým typům sdělení)

### **Kompetence sociální a personální**

- příležitostně používat skupinovou práci žáků (vést k týmové práci, ke zlepšování organizace práce, zastávání různých rolí, k respektu ostatních a ohleduplnosti)
- vést k respektování společně dohodnutých pravidel chování (podíl žáků na stanovení těchto pravidel)
- rozvíjet u žáků schopnost reflexe a sebereflexe
- posilovat u žáků chování, které se řídí etickým zlatým pravidlem

### **Kompetence občanské**

- důraz na slušné chování mezi spolužáky
- respektovat individuální rozdíly žáků (národnostní, kulturní a sociální)
- důraz nejen na uplatňování svých práv, ale také na plnění povinností, na odpovědnost za své chování a celkově posilovat demokratické smýšlení a projevy pozitivních postojů ke kulturnímu dědictví a tradicím
- vést žáky k ekologickému smýšlení
- seznamovat žáky pomocí ukázek např. s ostatními kulturami, vést je k jejich toleranci a respektu vůči nim
- netolerovat projevy rasismu, xenofobie a nacionalismu
- vést žáky k vlastenectví a k chápání významu svého národa v kontextu evropském a světovém
- uplatňování aktivního přístupu k ochraně zdraví, života, majetku při běžných, rizikových i mimořádných událostech i poznávání otázek obrany státu
- orientaci v problematice peněz a cen a k odpovědnému spravování osobního (rodinného) rozpočtu s ohledem na měnící se životní situaci

### **Kompetence pracovní**

- vést žáky k poznávání svých schopností (studijních, pracovních), na základě toho zvážit výběr svého budoucího povolání
- doplňovat výuku praktickými exkurzemi
- vést žáky k samostatnosti, soustředění, trpělivému a pečlivému přístupu při práci

## Občanská výchova – 6. ročník

Ročníkové výstupy Žák:	Učivo	Průřezová témata
<ul style="list-style-type: none"> <li>- objasní zákonitosti střídání ročních období</li> <li>- popíše svůj denní režim</li> <li>- podá příklady aktivního využití volného času</li> <li>- orientace v čase</li> </ul>	<p>Úvod k výuce občanské výchovy Člověk v rytmu času</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- čas v praktickém životě člověka, relativnost času</li> <li>- měření času – hodiny, letní čas, orloj</li> <li>- cyklus přírody – rovnodennost a slunovrat, kalendář</li> </ul>	<p><b>Osobnostní a sociální výchova</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- Osobnostní rozvoj -</li> <li>- Sebepoznání a sebepojetí,</li> <li>- Seberegulace a sebeorganizace</li> </ul>
<ul style="list-style-type: none"> <li>- vysvětlí vnímání pojmu domov</li> <li>- objasní funkce rodiny, roli matky a otce</li> <li>- popíše způsoby náhradní rodinné péče</li> <li>- popíše dělbu práce v rodině</li> <li>- vysvětlí hlavní zdroje příjmů rodiny</li> <li>- popíše hlavní zdroje rodinných výdajů</li> <li>- objasní hlavní zásady hospodaření s penězi</li> <li>- vysvětlí výhody spolupráce</li> <li>- objasní význam přátelství</li> <li>- využívá vhodných prostředků komunikace k vyjadřování svých myšlenek, pocitů a postojů</li> <li>- respektuje odlišné názory, zájmy a myšlení lidí</li> </ul>	<p>Rodinný život</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- rodina – postavení rodiny v dnešní společnosti</li> <li>- rodinné a příbuzenské vztahy – rodokmen</li> <li>- manželství, formy</li> <li>- rodina – místo návratů, citová funkce rodiny</li> <li>- děti – pokračování našeho života, vytvoření rodiny, vývoj člověka</li> <li>- rodina – ostrov bezpečí, ochranná funkce rodiny</li> <li>- rodina jako vzor a příklad, vliv rodiny na výchovu dítěte</li> <li>- když vlastní rodina chybí, náhradní výchova</li> </ul> <p>Život ve škole</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- škola - základ života, školní docházka, systém vzdělávání</li> <li>- pravidla školního života, školní řád, parlament</li> <li>- umění učit se – plánování, organizace, metody učení, odpočinek</li> </ul> <p>Miniúvod do lidských práv Podobnost a rozdílnost lidí</p>	<p><b>Osobnostní a sociální výchova</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- Sociální rozvoj -</li> <li>- Poznávání lidí,</li> <li>- Mezilidské vztahy,</li> <li>- Komunikace,</li> <li>- Kooperace a kompetice</li> <li>- Morální rozvoj</li> <li>- Řešení problémů a rozhodovací dovednosti, hodnoty, postoje, praktická etika</li> </ul>
<ul style="list-style-type: none"> <li>- odlišnost života v regionech</li> <li>- jmenuje hlavní evropské jazykové skupiny a správně mezi ně zařadí češtinu</li> <li>- rozlišuje spisovný a nespisovný jazyk (slang, nářečí, obecná čeština)</li> <li>- používání státních symbolů</li> <li>- typy státní moci</li> <li>- pozná významné budovy v Praze</li> <li>- pozná některé významné pražské památky</li> </ul>	<p>Má vlast</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- odlišnost života v regionech</li> <li>- kolik řečí znáš – český jazyk, cizí jazyky, spisovná a nespisovná čeština</li> <li>- státní symboly, jejich používání</li> <li>- ČR – demokratický právní stát, typy státní moci</li> </ul> <p>Z historie</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- v hlubinách dávných časů – od pravěku až k prvním Přemyslovcům</li> <li>- významné osobnosti – umělci, vynálezci, sportovci</li> <li>- naši prezidenti</li> <li>- stověžatá Praha – 13 zastavení v Praze</li> </ul>	<p><b>Výchova demokratického občana</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- Občan, občanská společnost a stát.</li> <li>- Formy participace občanů v politickém životě, principy demokracie jako formy vlády a způsobu rozhodování</li> </ul>

<ul style="list-style-type: none"> <li>- shromáždí důležité informace o své obci</li> <li>- popíše hlavní úkoly obecního zastupitelstva</li> <li>- vyjmenuje památná a významná místa v obci</li> <li>- vyjmenuje některé významné rodáky</li> </ul>	<p>Domov je tam</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- místo kde žijeme – domov, vztah k obci</li> <li>- obec – podíl občana na životě své obce</li> </ul> <p>Obecní zřízení</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- moje obec</li> <li>- radnice a obecní zastupitelstvo</li> <li>- památná místa a významné osobnosti v místě bydliště</li> </ul>	<p><b>Výchova demokratického občana</b></p>
--	--	---

## Občanská výchova – 7. ročník

<b>Ročníkové výstupy Žák:</b>	<b>Učivo</b>	<b>Průřezová témata</b>
<ul style="list-style-type: none"> <li>- objasní význam rodiny pro život lidí a pro společnost</li> <li>- charakterizuje historický vývoj lidské společnosti</li> <li>- objasní nutnost vzniku státu</li> <li>- objasní význam státních symbolů a způsob jejich užívání</li> </ul>	<p>Život mezi lidmi</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- patříme k lidem</li> <li>- vliv rodiny</li> <li>- ve škole</li> <li>- mezi vrstevníky</li> <li>- komunikace</li> <li>- média</li> </ul>	<p><b>Výchova demokratického občana</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- Občan občanská společnost a stát</li> </ul>
<ul style="list-style-type: none"> <li>- objasní, co je majetek</li> <li>- objasní formy vlastnictví, včetně duševního vlastnictví a způsoby jejich ochrany, uvede příklady</li> </ul>	<p>Majetek v našem životě</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- naše potřeby</li> <li>- majetek a vlastnictví</li> <li>- mít nebo být?</li> </ul>	
<ul style="list-style-type: none"> <li>- charakterizuje různé krajinné typy</li> <li>- uvede příklady vlivu člověka na změny v krajině</li> <li>- objasní význam chráněných území</li> <li>- uvede příklady ekologických problémů ve světě a navrhne jejich řešení</li> </ul>	<p>Přírodní a kulturní bohatství</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- krásy naší země</li> <li>- ochrana přírodního a kulturního bohatství</li> </ul>	<p><b>Environmentální výchova</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- Ekosystémy</li> <li>- Lidské aktivity a problémy životního prostředí</li> <li>- Vztah člověka k prostředí</li> </ul>
<ul style="list-style-type: none"> <li>- vysvětlí různé významy pojmu kultura</li> <li>- objasní pojem umění, hovoří o vkusu</li> <li>- charakterizuje různé umělecké slohy</li> <li>- uvede přehled kulturních institucí v regionu a objasní jejich význam pro člověka</li> </ul>	<p>Člověk a kultura</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- kultura</li> <li>- umění</li> <li>- krása kolem nás</li> <li>- víra a náboženství</li> <li>- nejstarší formy náboženství</li> <li>- slušnost pro každý den</li> <li>- kam za kulturou</li> </ul>	
<ul style="list-style-type: none"> <li>- uvede hlavní znaky státu</li> <li>- vyjmenuje historické typy států</li> <li>- objasní hlavní úkoly složek státní moci, jejich orgány a instituce včetně obrany státu</li> <li>- vysvětlí smysl voleb</li> <li>- vysvětlí výhody demokratického státu pro život občanů</li> <li>- dodržuje právní řád</li> </ul>	<p>Řízení společnosti, lidská práva</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- stát</li> <li>- cesta k demokracii</li> <li>- volby</li> <li>- začlenění do veřejného života</li> <li>- lidská práva v dokumentech</li> <li>- rovnost a nerovnost</li> <li>- svoboda</li> <li>- morálka a mravnost</li> <li>- všeobecná deklarace lidských práv</li> </ul>	<p><b>Výchova demokratického občana</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- Občan, občanská společnost a stát</li> <li>- Formy participace občanů v politickém životě</li> <li>- principy demokracie jako formy vlády a způsobu rozhodování</li> </ul>

## Občanská výchova – 8. ročník

Ročníkové výstupy Žák:	Učivo	Průřezová témata
<ul style="list-style-type: none"> <li>- je schopen sebepoznání a poznání jiných lidí</li> <li>- objasní, jak může sebepoznání a sebehodnocení ovlivnit jeho rozhodování, vztahy s druhými lidmi a kvalitu života</li> <li>- posoudí vliv osobních vlastností na dosahování cílů a překonávání překážek</li> <li>- uvědomí si význam vůle</li> <li>- popíše, jak lze usměrňovat a kultivovat charakterové a volní vlastnosti, rozvíjet osobní přednosti a překonávat osobní nedostatky, pěstovat zdravou sebedůvěru</li> <li>- rozpoznává projevy záporných charakterových vlastností u sebe i druhých lidí, kriticky hodnotí a vhodně koriguje své chování a jednání</li> </ul>	<p>Osobnost</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- rozdíly mezi lidmi (myšlení, prožívání, jednání), změny biologické, psychické a sociální</li> <li>- osobnost, puberta, asolescence, poznání sebe sama</li> <li>- představy o budoucnosti, dospělost a stáří</li> <li>- sebepojetí, sebepoznání, sebehodnocení, sebevědomí, vůle, sebezměna</li> <li>- temperament, temperamentové typy, charakter</li> <li>- motivy, zájmy, potřeby, hodnoty</li> <li>- vlohy, schopnosti, dovednosti, inteligence, nadání, talent, genialita, kreativita</li> </ul>	<p>OSV</p> <p>Sebepoznání a sebepojetí</p>
<ul style="list-style-type: none"> <li>- zhodnotí dosavadní styl svého učení a hledá cesty k jeho zlepšení</li> <li>- dokáže posilovat svoje volní jednání</li> <li>- získá základní představu o znacích emocí a dostává tak návod k vlastnímu sebepoznání</li> </ul>	<p>Psychické procesy a stavy</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- smyslové poznávání skutečnosti - vnímání, vjem, smyslové klamy, sociální vnímání a poznávání, všímavost a představivost</li> <li>- rozumové vnímání skutečnosti – myšlení, řeč, myšlenkové operace, řešení problémů</li> <li>- paměť, zapomínání, pozornost</li> <li>- hra, učení, práce, vůle, funkce pravé a levé hemisféry, význam motivace, aktivity, kázně při seberozvoji</li> <li>- city, jejich druhy a vlastnosti</li> </ul>	<p>OSV</p> <p>Sebepoznání a sebepojetí</p> <p>Psychohygiena</p>
<ul style="list-style-type: none"> <li>- porozumí procesu socializace a různým stránkám lidského života</li> <li>- uvědomí si existenci sociálních pozic a rolí, učí se, co role vyžadují a jak se s nimi člověk musí vyrovnávat</li> <li>- učí se zodpovědně volit cíle a nacházet cesty k jejich realizaci</li> <li>- uvede příklady příčin neshod mezi lidmi a situací, za nichž mohou konflikty vznikat</li> <li>- uplatňuje vhodné nenásilné způsoby řešení neshod</li> <li>- rozpoznává projevy masové nesnášenlivosti a vysvětlí, k jakým důsledkům mohou vést</li> <li>- rozpoznává netolerantní, rasistické, xenofobní a</li> </ul>	<p>Člověk v sociálních vztazích</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- proces socializace</li> <li>- sociální role a pozice</li> <li>- asertivita, agresivita, pasivita, asertivní práva a povinnosti</li> <li>- stres a jeho příčiny</li> <li>- konflikt, způsoby řešení životních situací, náročné životní situace</li> <li>- osobní a neosobní vztahy, konflikt v mezilidských vztazích, problém lidské nesnášenlivosti</li> <li>- svoboda a vzájemná závislost, pravidla chování</li> <li>- tělesné a duševní zdraví, relaxace</li> </ul>	<p>OSV</p> <p>Sociální rozvoj, mezilidské vztahy</p> <p>Poznávání lidí, komunikace</p> <p>Psychohygiena</p>



<p>extremistické projevy, zaujímá aktivní postoj proti projevům lidské nesnášenlivosti</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- objasní potřebu tolerance ve společnosti</li> </ul>		
<ul style="list-style-type: none"> <li>- vysvětlí příčiny změny dělby práce v průběhu věků</li> <li>- vysvětlí pojmy statky, služby, výroba, poptávka, nabídka</li> <li>- vysvětlí tržní principy</li> <li>- na příkladu kupující a prodávající vyloží podstatu fungování trhu</li> <li>- sestaví jednoduchý rozpočet domácnosti, uvede hlavní příjmy a výdaje, rozliší pravidelné a jednorázové příjmy a výdaje, zváží nezbytnost jednotlivých výdajů v hospodaření domácnosti, objasní princip vyrovnaného, schodkového a přebytkového rozpočtu domácnosti, dodržuje zásady hospodárnosti a vyhýbá se rizikům při hospodaření s penězi</li> <li>- na příkladu chování kupujících a prodávajících vyloží podstatu fungování trhu, objasní vliv nabídky a poptávky na tvorbu ceny a její změny, na příkladu ukáže tvorbu ceny jako součet nákladů, zisku a DPH, popíše vliv inflace na hodnotu peněz</li> </ul>	<p>Hospodaření</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- dělba práce, specializace, technický rozvoj</li> <li>- výrobní a nevýrobní odvětví, výrobní faktory, sjednávání nákupu statků a služeb</li> <li>- principy tržního hospodářství – trh, nabídka, poptávka, tvorba ceny, inflace, podstata fungování trhu, cena zboží, ekonomika</li> <li>- rozpočet domácnosti, úspory, investice, úvěry, splátkový prodej, leasing</li> </ul>	
<ul style="list-style-type: none"> <li>- porovná morálku a právo</li> <li>- uvede příklady práv a povinností, které vyplývají z důležitých právních vztahů</li> <li>- rozliší protiprávní jednání a na příkladech posoudí podmínky trestní postižitelnosti občanů</li> <li>- uvede příklady postihů, které může použít náš stát v případech protiprávního jednání (pokuta, odnětí svobody)</li> <li>- ví, kam se obrátit v případě porušování práv</li> <li>- charakterizuje a porovná složky státní moci a vysvětlí, jaké úkoly plní jejich orgány</li> <li>- objasní výhody demokratického způsobu řízení státu pro každodenní život občanů</li> </ul>	<p>Právní minimum</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- morální a právní normy, následky porušování norem</li> <li>- právní vztah- jeho účastníci, obsah, předmět, právní způsobilost, právní řád, právní systém, právní oblast, právní odvětví, právní předpisy, právní normy, základní práva spotřebitele</li> </ul> <p>Ústava ČR, její struktura</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- zákonodárná moc v ČR, volby do Parlamentu ČR, poměrný a většinový systém, mandát, poslanecká imunita, legislativní proces</li> <li>- výkonná moc v ČR, vláda a prezident, činnost ministerstev</li> <li>- soustava soudů v ČR, spor občanskoprávní a záležitost trestní</li> <li>- politické spektrum v ČR, politické strany, pravice, levice, pluralita, volební kampaň</li> </ul>	<p>OSV Morální rozvoj Řešení problémů, rozhodovací dovednosti</p> <p>VDO Občan, občanská společnost a stát</p>

<ul style="list-style-type: none"> <li>- objasní význam dokumentů upravujících lidská práva</li> <li>- přiměřeně uplatňuje svá práva a respektuje druhé lidi</li> <li>- orientuje se v úloze mezinárodních společenství a porozumí jejich vývoji</li> <li>- popíše vliv začlenění ČR do EU na každodenní život občanů</li> <li>- uvede příklady práv občanů ČR v rámci EU i možných způsobů jejich uplatňování</li> </ul>	<p>Listina základních práv a svobod, ombudsman, prosazování svých práv a respektování práv druhých</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- důležitá mezinárodní společenství (EU, OSN)</li> <li>- evropská integrace (podstata, význam, výhody)</li> <li>- orgány EU a jejich funkce</li> </ul>	
---	--	--

## Občanská výchova – 9. ročník

Ročníkové výstupy Žák:	Učivo	Průřezová témata
<ul style="list-style-type: none"> <li>- uplatňuje vhodné způsoby chování a komunikace v různých životních situacích, případné konflikty s druhými lidmi řeší nenásilným způsobem</li> <li>- objasní, jak může poznání vlastní osobnosti a potenciálu pozitivně ovlivnit jeho rozhodování</li> <li>- posoudí vliv osobních vlastností na dosahování individuálních i společných cílů</li> <li>- rozpoznává projevy záporných charakterových vlastností u sebe i u druhých lidí, kriticky své chování zhodnotí</li> <li>- popíše, jak lze usměrňovat a kultivovat charakterové vlastnosti, rozvíjet osobní přednosti, překonávat osobní nedostatky</li> <li>- podle svých schopností vybere pro sebe vhodná povolání</li> <li>- zná základní práva a povinnosti vyplývající z uzavření pracovního poměru</li> </ul>	<p>Člověk v pracovním poměru</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- techniky sebepoznání</li> <li>- hierarchie hodnot</li> <li>- rozhodování</li> <li>- informační základna pro volbu povolání</li> <li>- volba povolání</li> <li>- zákoník práce</li> </ul>	<p>OSV – sebepoznání a sebepojetí</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- seberegulace a sebeorganizace</li> <li>- psychohygiena</li> <li>- poznávání lidí</li> <li>- mezilidské vztahy</li> <li>- komunikace</li> <li>- kooperace a kompetice</li> </ul>
<ul style="list-style-type: none"> <li>- chápe význam občanství, povinnosti a práva občana</li> <li>- zná podmínky nutné k dosažení občanství</li> <li>- je schopen se vhodnou cestou domoci svých práv (reklamace zboží)</li> <li>- přiměřeně uplatňuje svá práva včetně práv spotřebitele a respektuje práva a oprávněné zájmy druhých lidí, posoudí význam ochrany lidských práv a</li> </ul>	<p>Člověk jako občan</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- občan obce a státu</li> <li>- státní občanství ČR</li> <li>- imigrace, emigrace</li> <li>- občanská participace</li> <li>- protiprávní jednání – druhy a postihy protiprávního jednání včetně korupce, trestní postizitelnost</li> <li>- porušování předpisů v silničním provozu</li> <li>- porušování práv k duševnímu</li> </ul>	<p>VDO</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- občanská společnost a stát</li> <li>- principy demokracie jako formy vlády a způsobu rozhodování</li> </ul>

<p>svobod, rozumí povinností občana při zajišťování obrany státu</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- diskutuje o příčinách a důsledcích korupčního jednání</li> <li>- vysvětlí pojmy imigrace a emigrace a jejich hlavní příčiny</li> </ul>	<p>vlastnictví</p>	
<ul style="list-style-type: none"> <li>- rozlišuje a porovnává různé formy vlastnictví včetně duševního vlastnictví, a způsoby jejich ochrany</li> <li>- orientuje se v příjmech a výdajích státního rozpočtu</li> <li>- zná sociální záchytnou síť</li> <li>- chápe roli peněžních ústavů v životě člověka, vysvětlí význam úroku placeného a přijatého, uvede nejčastější druhy pojištění a navrhne, kdy je využít a zná různé způsoby podnikání</li> <li>- na příkladech ukáže vhodné využití různých nástrojů hotovostního a bezhotovostního placení, uvede příklady použití debetní a kreditní platební karty, vysvětlí jejich omezení</li> <li>- uvede a porovná nejobvyklejší způsoby nakládání s volnými prostředky a způsoby krytí deficitu</li> <li>- na příkladu chování kupujících a prodávajících vyloží podstatu fungování trhu, objasní vliv nabídky a poptávky na tvorbu ceny a její změny, na příkladu ukáže tvorbu ceny jako součet nákladů, zisku a DPH, popíše vliv inflace na hodnotu peněz</li> <li>- rozlišuje, ze kterých zdrojů pocházejí příjmy státu a do kterých oblastí stát směřuje své výdaje, uvede příklady dávek a příspěvků, které ze státního rozpočtu získávají občané</li> </ul>	<p>Hospodaření státu</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- státní rozpočet</li> <li>- sociální politika státu</li> <li>- peněžní ústavy, podnikání</li> <li>- rozpočet státu, typy rozpočtu a jejich odlišnosti</li> <li>- význam daní</li> <li>- banky a jejich služby – aktivní a pasivní operace, úročení, pojištění, produkty finančního trhu pro investování a pro získávání prostředků</li> <li>- principy tržního hospodářství – nabídka, poptávka, trh</li> <li>- tvorba ceny, inflace</li> <li>- podstata fungování trhu</li> </ul>	<p>MuV</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- kulturní diference</li> <li>- lidské vztahy</li> <li>- multikulturalita</li> <li>- princip sociálního smíru a solidarity</li> </ul>
<ul style="list-style-type: none"> <li>- rozumí základním pojmům (globalizace, přelidnění, chudoba)</li> <li>- uvádí globální problémy, jejich příčiny a dopady</li> <li>- uvede příklady mezinárodního terorismu a zaujme vlastní postoj ke způsobům jeho potírání, objasní roli ozbrojených sil ČR při zajišťování obrany státu a při</li> </ul>	<p>Globální svět</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- problémy současného světa včetně válek a terorismu, možnosti jejich řešení</li> <li>- ohrožení životního prostředí</li> <li>- evropská integrace – EU a ČR</li> <li>- mezinárodní spolupráce – ekonomická, politická a</li> </ul>	<p>VMEGS</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- jsme Evropané</li> <li>- Evropa a svět nás zajímá</li> </ul>

<p>řešení krizí nevojenského charakteru</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- je si vědom lokální odpovědnosti globálních problémů</li> <li>- popíše vliv začlenění ČR do EU na každodenní život občanů, uvede příklady práv občanů ČR v rámci EU i možných způsobů jejich uplatňování</li> <li>- uvede některé významné mezinárodní organizace a společenství, k nimž má vztah ČR, posoudí jejich význam ve světovém dění a popíše výhody spolupráce mezi státy, včetně zajišťování obrany státu a účasti v zahraničních misích</li> </ul>	<p>bezpečnostní spolupráce mezi státy, její výhody</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- významné mezinárodní organizace (Rada Evropy, NATO, OSN)</li> </ul>	
--	---	--

## 5.8 Člověk a příroda

### Cíle vzdělávací oblasti

- navázat a dále rozvíjet zájem žáků o zkoumání přírodních jevů a zákonitostí
- naučit žáky využívat pro zkoumání různé metody: metody racionálního uvažování a empirické metody (měření, pokusy, pozorování)
- v průběhu celého období se zamýšlet nad průběhem a příčinami různých přírodních procesů, které mají vliv i na ochranu zdraví, životního prostředí a majetku, učit žáky formulovat otázky jak tyto procesy probíhají a v mezích možností formulovat odpovědi
- orientace v základních přírodovědných pojmech
- formou praktických činností a projektů se zapojovat do konkrétních aktivit, které vedou k šetrnému chování k přírodním systémům
- rozebrat problematiku využívání obnovitelných a neobnovitelných zdrojů energie, zaměřit se na tuto problematiku z pohledu blízkého regionu, celé republiky, ale i globální
- odhalování souvislostí mezi přírodními podmínkami a životem lidí v blízkém okolí, regionu, na celém území republiky, v Evropě a ve světě
- učit se šetrnému chování ke svému zdraví, a zdraví ostatních lidí, včetně možných ohrožení plynoucích z přírodních procesů, z lidské činnosti a zásahů člověka do přírody
- učit se získat správné návyky chování

### Charakteristika výuky

Vzdělávací oblast Člověk a příroda zahrnuje okruhy problémů spojených se zkoumáním přírody, přírodních zákonitostí a získaných faktů. Výuka ve 3. období probíhá v těchto vzdělávacích oborech: Fyzika, Chemie, Přírodopis, Zeměpis.

Celá vzdělávací oblast přímo vybízí k příležitosti poznávat přírodu jako systém, jehož součásti jsou vzájemně propojeny, působí na sebe a ovlivňují se.

Cíle výuky by měly být naplňovány zejména

- rozvíjením a prohlubováním dříve získaných základních znalostí o fungování přírodních procesů a zákonitostí
- využitím jednoduchých pozorování, měření, jejich zpracováním a vlastní interpretací získaných dat, která se žáci snaží z různých pohledů zhodnotit a hledat mezi nimi souvislosti
- vyhledáváním potřebných údajů v různých zdrojích informací
- rozpoznáváním důležitosti přírodních zákonitostí a procesů pro svůj život
- rozvíjením schopnosti naučit se předvídat vlivy různých činností člověka na důležité přírodní systémy a později toho využívat v každodenním životě

### 5.8.1 Fyzika

#### Charakteristika vyučovacího předmětu Fyzika

Vzdělávací obor **Fyzika** patří do vzdělávací oblasti **Člověk a příroda**.

Oblast směřuje žáky k orientaci v životě, poskytuje žákům prostředky a metody pro hlubší porozumění přírodním faktům a jejich zákonitostem. Dává jim i základ pro pochopení a využití současných technologií.

Žák si při studiu osvojuje schopnost soustavně, objektivně a spolehlivě pozorovat, experimentovat a měřit, vytvářet a ověřovat hypotézy o podstatě pozorovaných jevů, analyzovat výsledky a vyvozovat z nich závěry. Žák se též učí zkoumat příčiny přírodních procesů, souvislosti a vztahy mezi nimi.

Týdenní časová dotace pro ročník:

6.ročník 1 hodina, 7.-9.ročník 2 hodiny

Vzdělávací obor Fyzika má úzkou vazbu s obory **Matematika, Chemie, Zeměpis a Přírodopis.**

### **Průřezová témata vzdělávacího oboru**

Celým vzdělávacím oborem prolíná **osobnostní a sociální výchova**, neboť se u žáka rozvíjí pozornost, soustředění, tvůrčí schopnosti, cvičí se paměť, sebeovládání, sebekontrola, řeší se praktické problémy, komunikace, odpovědnost, spolehlivost, vzájemné respektování a sebehodnocení.

V některých tématech, která se zabývají energií, přírodními zdroji, dopravou a ochranou životního prostředí se uplatňuje **environmentální výchova.**

### **Výchovné a vzdělávací strategie pro rozvoj klíčových kompetencí žáků**

Vzdělání v daném vzdělávacím oboru směřuje k utváření a rozvíjení **klíčových kompetencí** tím, že vede žáka k:

#### **Kompetence k učení**

- osvojení si obecně užívaných termínů, symbolů a znaků
- zkoumání přírodních faktů a jejich souvislostí s využitím různých empirických metod i různých metod racionálního uvažování
- správnému formulování otázek o průběhu a příčinách různých procesů a hledání vhodných odpovědí

#### **Kompetence k řešení problémů**

- chápání významu kontroly dosažených výsledků
- získávání informací potřebných k dosažení cíle, hledání vlastních postupů
- vyjadřování závěrů na základě ověřených výsledků a umění je obhájit

#### **Kompetence komunikativní**

- porozumění grafům a umění je sestavit
- kvalitní spolupráci při dosahování společného cíle

#### **Kompetence sociální a personální**

- samostatnému řešení přiměřeně náročných úkolů, dosažení pocitu sebeuspokojení a sebeúcty
- stanovení pravidel pro práci skupiny i samostatnou práci a jejich dodržování

#### **Kompetence občanské**

- zapojování do aktivit směřujících k šetrnému chování k přírodě, k vlastnímu zdraví i zdraví ostatních lidí
- uvažování a jednání, která dávají přednost efektivnímu využívání zdrojů energie v praxi, včetně co nejširšího využívání obnovitelných zdrojů, zejména pak slunečního záření, větru, vody a biomasy

#### **Kompetence pracovní**

- kritickému hodnocení výsledků vlastní práce a stanovení kritérií při hodnocení vlastní práce
- dodržování pravidel hygieny a bezpečnosti práce

## Fyzika – 6. ročník

<b>Ročníkové výstupy Žák:</b>	<b>Učivo</b>	<b>Průřezová témata</b>
<ul style="list-style-type: none"> <li>- změní vhodně zvolenými měřidly některé důležité fyzikální veličiny charakterizující látky a tělesa</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- zkoumání a pozorování společných a různých vlastností látek</li> <li>- látka a těleso</li> <li>- fyzikální veličina a její základní charakteristika (značka, jednotka)</li> <li>- měření fyzikálních veličin</li> <li>- délka, objem, hmotnost, čas, teplota</li> <li>- převod jednotek</li> </ul>	
<ul style="list-style-type: none"> <li>- uvede konkrétní příklady jevů dokazujících, že se částice látek neustále pohybují a na sebe působí</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- Brownův pohyb, difúze</li> <li>- skupenství látek (souvinnost skupenství látek s jejich částicovou strukturou)</li> <li>- částicové složení látek</li> <li>- stavba atomu</li> <li>- atom a molekula</li> <li>- atomy různých chemických prvků</li> </ul>	
<ul style="list-style-type: none"> <li>- rozlišuje síly působící prostřednictvím pole</li> <li>- objasní základní charakteristiku fyzikálního pole</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- fyzikální pole gravitační, elektrické a magnetické</li> <li>- základní charakteristika a vlastnosti</li> <li>- vzájemné působení dvou el. nábojů nebo magnetů</li> </ul>	
<ul style="list-style-type: none"> <li>- předpoví, jak se změní délka či objem při dané změně jeho teploty</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- délková a objemová roztažnost látek</li> <li>- důsledky v praxi</li> </ul>	
<ul style="list-style-type: none"> <li>- využívá s porozuměním vztah mezi hustotou, hmotností a objemem při řešení praktických problémů</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- hustota látky</li> <li>- výpočet hustoty</li> <li>- výpočet hmotnosti</li> </ul>	
<ul style="list-style-type: none"> <li>- sestaví správně podle schématu elektrický obvod</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- základní části el. Obvodu (zdroj, spotřebič, spínač)</li> <li>- vodič a izolant</li> </ul>	
<ul style="list-style-type: none"> <li>- chápe základní souvislosti elektromagnetismu</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- elektromagnet</li> <li>- princip a základní využití</li> </ul>	

## Fyzika – 7. ročník

<b>Ročníkové výstupy Žák:</b>	<b>Učivo</b>	<b>Průřezová témata</b>
<ul style="list-style-type: none"> <li>- rozhodne, jaký druh pohybu těleso koná vzhledem k jinému tělesu</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- klid a pohyb tělesa</li> <li>- druhy pohybů</li> </ul>	
<ul style="list-style-type: none"> <li>- využívá s porozuměním při řešení problémů a úloh vztah mezi rychlostí, dráhou a časem u rovnoměrného pohybu těles</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- rychlost, dráha, čas</li> <li>- základní souvislosti a výpočty</li> <li>- převod jednotek</li> <li>- graf závislosti dráhy na čase</li> </ul>	
<ul style="list-style-type: none"> <li>- změní velikost působící síly</li> <li>- určí v konkrétní jednoduché situaci druhy sil působících na těleso, jejich velikosti, směry a výslednici</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- síla – základní charakteristika</li> <li>- znázornění síly</li> <li>- skládání sil</li> <li>- těžiště tělesa</li> </ul>	
<ul style="list-style-type: none"> <li>- využívá Newtonovy zákony pro objasňování či předvídání změn</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- Newtonovy zákony</li> <li>- zákon síly</li> </ul>	

pohybu těles při působení stálé výsledné síly v jednoduchých situacích	- zákon setrvačnosti - působení těchto zákonů v praxi	
- aplikuje poznatky o otáčivých účincích síly při řešení praktických problémů	- otáčivý účinek síly - rovnováha na páce (moment síly) a pevné kladce - páka, kladka v praxi	
- rozliší různé typy sil působících na těleso a charakterizuje je	- gravitační síla - přímá úměra mezi gravitační silou a hmotností tělesa - tlaková síla a tlak - třecí síla - tření v praxi	
- využívá poznatky o zákonitostech tlaku v klidných tekutinách pro řešení konkrétních praktických problémů - předpoví z analýzy sil působících na těleso v klidné tekutině chování tělesa v ní	- Pascalův zákon - hydraulická zařízení - hydrostatický a atmosférický tlak - souvislost mezi hydr. tlakem, hloubkou a hustotou kapaliny - souvislost atm. tlaku s některými procesy v atmosféře - Archimédův zákon - vztlaková síla - potápění, vznášení se a plování těles v klidných tekutinách	
- využívá zákona o přímočarém šíření světla ve stejnorodém optickém prostředí a zákona odrazu světla při řešení problémů a úloh - rozhodne ze znalostí rychlostí světla ve dvou různých prostředích, zda se světlo bude lámat ke kolmici či od kolmice, a využívá této skutečnosti při analýze průchodu světla čočkami	- zdroje světla - optické prostředí - rychlost světla ve vakuu a v různých prostředích - stín - zatmění Slunce a Měsíce - odraz na rovinném, dutém a vypuklém zrcadle (kvalitativně) - lom tenkou spojkou a rozptylkou (kvalitativně) - rozklad bílého světla hranolem	

## Fyzika – 8. ročník

<b>Ročníkové výstupy Žák:</b>	<b>Učivo</b>	<b>Průřezová témata</b>
- určí v jednoduchých příkladech práci vykonanou silou a z ní určí změnu energie tělesa	- práce ve fyzikálním smyslu - základní charakteristika	
- využívá s porozuměním vztah mezi výkonem, vykonanou prací a časem	- výkon - výpočet práce pomocí výkonu	
- využívá poznatky o vzájemných přeměnách různých forem energie a jejich přenosu při řešení konkrétních problémů a úloh	- polohová a pohybová energie a jejich vzájemná přeměna - vnitřní energie tělesa	
- určí v jednoduchých případech teplo přijaté a odevzdané tělesem	- teplo – základní charakteristika - přeměny skupenství - tání a tuhnutí - skupenské teplo tání - vypařování, var, kapalnění	



	- hlavní faktory ovlivňující přeměny skupenství látek	
- sestaví správně el. Obvod podle schématu a analyzuje správně schéma reálného obvodu	- jednoduchý a rozvětvený el. obvod - elektrická síla, náboj - základní charakteristika el. obvodu	
- rozliší stejnosměrný proud od střídavého - změří el. proud a napětí	- základní charakteristika el. proudu a napětí - měření el. proudu a napětí	
- rozliší vodič a izolant na základě analýzy jejich vlastností	- vodič a izolant v el. poli	
- využívá Ohmův zákon pro část obvodu při řešení praktických problémů	- elektrický odpor - ohmův zákon - řešení sítí - rezistor - reostat - závislost el. odporu na vlastnostech vodiče	

## Fyzika – 9. ročník

<b>Ročníkové výstupy Žák:</b>	<b>Učivo</b>	<b>Průřezová témata</b>
- využívá poznatků o vzájemné přeměně různých forem energie	- elektrická energie a výkon - tepelné účinky el. proudu	
- využívá prakticky poznatky o působení magnetického pole na magnet a cívku s proudem a o vlivu magnetického pole v okolí cívky na vznik indukovaného napětí v ní	- souvislost el. a mag. jevů - stejnosměrný elektromotor - transformátor - charakteristika střídavého napětí a proudu - bezpečné chování při práci s el. přístroji a zařízeními - výroba a přenos el. energie	Environmentální výchova – ochrana životního prostředí, úspora energie
- zhodnotí výhody a nevýhody využívání různých energetických zdrojů z hlediska vlivu na životní prostředí	- obnovitelné a neobnovitelné zdroje energie	Environmentální výchova – přírodní zdroje energie
- chápe souvislosti i rozdíly vedení el. proudu v různých látkách	- vedení el. proudu v pevných látkách - vedení el. proudu v kapalinách - vedení el. proudu v plynech	
- zapojí správně polovodičovou diodu	- vedení el. proudu v polovodičích - polovodičová dioda	
- využívá poznatků při přeměně atomového jádra	- jaderná energie - štěpná reakce - jaderný reaktor a jaderná elektrárna - ochrana lidí před radioaktivním zářením	Environmentální výchova – ochrana živ. prostředí
- rozpozná ve svém okolí zdroje zvuku a kvalitativně analyzuje příhodnost daného prostředí pro šíření zvuku - posoudí možnosti zmenšování vlivu nadměrného hluku na životní prostředí	- vlastnosti zvuku - látkové prostředí jako podmínka šíření zvuku - rychlost šíření zvuku v různých prostředích - odraz zvuku, ozvěna - pohlcování zvuku - výška zvukového tónu	Environmentální výchova – ochrana živ. prostředí
- objasní (kvalitativně) pomoci	- sluneční soustava	

poznatků o gravitačních silách pohyb planet kolem Slunce a měsíců planet kolem planet - odliší hvězdu od planety na základě jejich vlastností	- hlavní složky - měsíční fáze - hvězdy a jejich složení	
---	--	--

## 5.8.2 Chemie

### Charakteristika vyučovacího předmětu Chemie

Vyučovací předmět **Chemie** vychází ze vzdělávací oblasti **Člověk a příroda**.

Chemie má umožnit žákům vytvoření základních představ o stavbě látek a jejich přeměnách, zároveň i aplikaci v běžném životě.

Chemie umožňuje žákům hlouběji porozumět zákonitostem přírodních procesů, a tím si uvědomovat i užitečnost přírodovědných poznatků pro praktický život.

Žáci postupně poznávají složitost a mnohotvárnost skutečnosti, podstatné souvislosti mezi stavem přírody a lidskou činností, a především pak závislost člověka na přírodních zdrojích a vlivy lidské činnosti na stav životního prostředí.

Týdenní časová dotace 8.-9.ročník je 2 hodiny.

### Výchovné a vzdělávací strategie pro rozvoj klíčových kompetencí žáků

#### Kompetence k učení

- osvojení si správné terminologie a symboliky
- k získávání informací využívat odbornou literaturu, internet atd.
- poznávat smysl osvojovaných postupů pro běžný život

#### Kompetence k řešení problémů

- klást důkaz na argumentaci podloženou důkazy
- podporovat řešení problémů s mezioborovým přesahem
- učit se hledat, navrhnout či používat různé informace a různé metody řešení
- posuzovat řešení problémů z hlediska jejich správnosti, jednoznačnosti a z těchto hledisek porovnávat i různá řešení

#### Kompetence komunikativní

- přesně a logicky uspořádaně se vyjadřovat nebo argumentovat
- učit se stručně a přehledně sdělovat (ústně i písemně) výsledky svých pozorování
- učit se obhajovat výsledky své práce i svůj názor na řešení problémů
- učit se přijmout kritiku a poučit se z ní
- učit se využívat všechna ve škole dostupná informační a komunikační média

#### Kompetence sociální a personální

- učit se kooperaci a týmové spolupráci při řešení problémů a při posuzování situací v běžném životě
- stanovit pravidla pro práci skupin a pro samostatnou práci a dodržovat je
- při skupinové práci vytvářet podmínky, které každému umožní zapojit se do činnosti
- při práci s nebezpečnými chemickými látkami chránit své zdraví

#### Kompetence občanské

- poznávat možnosti rozvoje a zneužití chemie a učit se odpovědnosti za zachování životního prostředí
- chápat základní ekologické souvislosti a environmentální problémy a pohlížet na ně komplexně
- opakovaně upozorňuje žáky na pravidla bezpečnosti při zacházení s chemickými látkami
- zaujmout odmítavý postoj k drogám a návykovým látkám

## Kompetence pracovní

- využívat získané znalosti a zkušenosti v zájmu přípravy na budoucí studium
- dodržovat pravidla hygieny a zásady bezpečnosti práce

## Chemie – 8. ročník

Ročníkové výstupy Žák:	Učivo	Průřezová témata
<ul style="list-style-type: none"><li>- určí společné a rozdílné vlastnosti látek</li></ul>	<ul style="list-style-type: none"><li>- úvod do chemie – těleso, látka, surovina, druhotná surovina</li><li>- pozorování, pokus, měření</li><li>- rozlišování látek – fyzikální a chemická změna (barva, skupenství, rozpustnost, chování při zahřívání)</li><li>- základní veličiny (teplota tání, teplota varu, hustota)</li></ul>	
<ul style="list-style-type: none"><li>- pracuje bezpečně s vybranými dostupnými a běžně používanými látkami a hodnotí jejich rizikovost; posoudí nebezpečnost vybraných dostupných látek, se kterými zatím pracovat nesmí</li></ul>	<ul style="list-style-type: none"><li>- zásady bezpečné práce, označení nebezpečných látek (piktogramy)</li><li>- R-věty a S-věty</li></ul>	
<ul style="list-style-type: none"><li>- rozlišuje směsi a chemické látky</li></ul>	<ul style="list-style-type: none"><li>- směsi – rozdělení směsí – stejnorodé (roztoky) a různorodé (suspenze, emulze, pěna, mlha, dým, aerosol)</li></ul>	
<ul style="list-style-type: none"><li>- vypočítá složení roztoků, připraví prakticky roztok daného složení</li></ul>	<ul style="list-style-type: none"><li>- trojčlenka, hmotnostní zlomek a hmotnostní procento</li></ul>	
<ul style="list-style-type: none"><li>- vysvětlí základní faktory ovlivňující rozpouštění pevných látek</li></ul>	<ul style="list-style-type: none"><li>- rozpustnost, teplota, míchání, velikost částic</li><li>- koncentrovaný a zředěný roztok</li></ul>	
<ul style="list-style-type: none"><li>- navrhne postupy a prakticky provede oddělování složek směsí o známém složení; uvede příklady oddělování složek v praxi</li></ul>	<ul style="list-style-type: none"><li>- metody k oddělování složek ze směsí</li><li>- usazování, odstředování, filtrace, destilace, krystalizace, sublimace</li></ul>	
<ul style="list-style-type: none"><li>- rozliší různé druhy vody a uvede příklady jejich výskytu a použití</li></ul>	<ul style="list-style-type: none"><li>- hydrosféra, koloběh vody v přírodě</li><li>- druhy vod – slaná, minerální, tvrdá, měkká, destilovaná, pitná, užitková, odpadní</li><li>- použití vody v průmyslu</li></ul>	Environmentální výchova – základní podmínky života
<ul style="list-style-type: none"><li>- uvede příklady znečišťování vody a vzduchu v pracovním prostředí a domácnosti, navrhne nejvhodnější preventivní opatření a způsoby likvidace znečištění</li></ul>	<ul style="list-style-type: none"><li>- čistička odpadních vod, samočištění vody</li><li>- atmosféra, vzduch (složení, použití), teplotní inverze (smog)</li><li>- kyslík, ozon</li></ul>	Environmentální výchova – základní podmínky života
<ul style="list-style-type: none"><li>- používá pojmy atom a molekula ve správných souvislostech</li></ul>	<ul style="list-style-type: none"><li>- uspořádání částic ve skupenstvích</li><li>- atom – historie, složení atomu – atomové jádro (protony, neutrony), obal atomu (elektrony, valenční elektrony), molekuly</li></ul>	
<ul style="list-style-type: none"><li>- rozlišuje chemické prvky a chemické sloučeniny a pojmy užívá ve správných souvislostech</li></ul>	<ul style="list-style-type: none"><li>- prvky – názvy, značky</li><li>- protonové a nukleonové číslo, izotopy, nuklid</li><li>- rozdělení prvků – kovy (slitiny), nekovy, polokovy</li></ul>	

	- chemické sloučeniny – chemická vazba (polární, nepolární, iontová), kationy a aniony	
- orientuje se v periodické soustavě chemických prvků, rozpozná vybrané kovy a nekovy a usuzuje na jejich možné vlastnosti	- vlastnosti a použití vybraných prvků – železo, měď, hliník, zinek, olovo, cín, stříbro, zlato, alkalické kovy (Li, K, Na), rtuť, hořčík, vodík, halogeny (F, Cl, Br, I), uhlík, síra, fosfor, křemík - periodická soustava prvků, periodický zákon - rozdělení prvků do skupin a period	
- rozliší výchozí látky a produkty chemických reakcí, provede jejich klasifikaci a zhodnotí jejich využívání	- chemické reakce (reaktanty, produkty), chemická rovnováha - chemické rovnice (slučování, rozklad)	
- přečte chemické rovnice a s užitím zákona zachování hmotnosti vypočítá hmotnost výchozí látky nebo produktu	- základní veličiny (látkové množství, molární hmotnost) - zákon zachování hmotnosti	
- aplikuje poznatky o faktorech ovlivňujících průběh chemických reakcí v praxi a při předcházení jejich nebezpečnému průběhu	- faktory ovlivňující rychlost chemických reakcí (teplota, koncentrace, plošný obsah povrchu výchozích látek) - průběh chemických reakcí	
- porovná vlastnosti a použití vybraných prakticky významných oxidů, sulfidů a halogenidů na životní prostředí	Dvouprvkové sloučeniny - oxidy – názvosloví a vlastnosti vybraných významných oxidů (oxid siřičitý, dusný, dusičitý, uhelnatý, uhličitý, vápenatý, křemičitý) - sklo, druhy skel - sulfidy – názvosloví, nejvýznamnější zástupci (galenit, sfalerit, pyrit, rumělka), sulfan - halogenidy – názvosloví, zástupci (chlorid sodný)	

## Chemie – 9. ročník

Ročníkové výstupy Žák:	Učivo	Průřezová témata
- porovná vlastnosti a použití vybraných prakticky významných kyselin, hydroxidů a solí a posoudí vliv významných zástupců těchto látek na životní prostředí	Kyseliny - názvosloví bezkyslíkatých a kyslíkatých kyselin - významné kyseliny (chlorovodíková, sírová, dusičná, fosforečná) Hydroxidy - názvosloví, významné hydroxidy (sodný, draselný, vápenatý), amoniak	
- vysvětlí vznik kyselých dešťů, uvede jejich vliv na životní prostředí a uvede opatření, kterými jim lze předcházet - orientuje se na stupnici pH, změří reakci roztoku univerzálním indikátorovým papírkem	- měření pH, stupnice pH, indikátory (lakmus, fenolftalein) - kyselinotvorné a zásadotvorné oxidy	

<ul style="list-style-type: none"> <li>- porovná vlastnosti a použití vybraných prakticky významných solí a posoudí vliv významných zástupců na životní prostředí</li> <li>- orientuje se v přípravě a využívání různých látek v praxi a jejich vlivech na životní prostředí a zdraví člověka</li> </ul>	<p>Soli</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- příprava solí - neutralizace</li> <li>- solí bezkyslíkatých a kyslíkatých kyselin (názvosloví)</li> <li>- hydrogensolí (názvosloví, vznik krápníků, tvrdost vody)</li> <li>- hydráty solí (názvosloví, zástupci)</li> <li>- použití některých solí (uhličitany, sírany, dusičnany)</li> <li>- využití solí (průmyslová hnojiva, stavební pojiva, keramika)</li> </ul>	
<ul style="list-style-type: none"> <li>- uvede příklady prakticky důležitých chemických reakcí a zhodnotí jejich využívání</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- redoxní reakce (oxidační a redukční činidlo)</li> <li>- elektrochemická řada kovů</li> <li>- získávání kovů z rud (výroba zinku a olova)</li> <li>- výroba železa a oceli</li> <li>- elektrolýza (průběh využití, výroba hliníku)</li> <li>- galvanický článek (suchý článek, akumulátor), koroze</li> </ul>	
<ul style="list-style-type: none"> <li>- rozliší nejjednodušší uhlovodíky, uvede jejich zdroje, vlastnosti a použití</li> </ul>	<p>Organická chemie</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- úvod, vlastnosti organických sloučenin, vaznost atomů, typy vzorců, modelů a řetězců</li> </ul> <p>Rozdělení uhlovodíků</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- alkany (vlastnosti, názvosloví, zástupci – metan, propan a butan)</li> <li>- alkeny (ethen, propen)</li> <li>- cykloalkany (cyklopropan, cyklohexan)</li> <li>- alkadieny (butadien, isopren)</li> <li>- alkyny (acetylen)</li> <li>- areny (struktura benzenového jádra, zástupci – benzen, toluen, styren, naftalen)</li> <li>- benzin (výroba, oktanové číslo)</li> </ul>	
<ul style="list-style-type: none"> <li>- zhodnotí užívání fosilních paliv a vyráběných paliv jako zdrojů energie a uvede příklady produktů průmyslového zpracování ropy</li> </ul>	<p>Přírodní zdroje uhlovodíků</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- černé uhlí (karbonizace, využití hlavních produktů)</li> <li>- ropa (frakční destilace, použití jednotlivých frakcí)</li> <li>- zemní plyn</li> </ul>	<p>Environmentální výchova – základní podmínky života</p>
<ul style="list-style-type: none"> <li>- rozliší vybrané deriváty uhlovodíků, uvede jejich zdroje, vlastnosti a použití</li> </ul>	<p>Deriváty uhlovodíků</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- halogenové deriváty (vlastnosti, zástupci – chloroform, vinylchlorid, tetrafluorethylen), freony</li> <li>- kyslíkaté deriváty – hydroxysloučeniny (alkoholy – methanol, ethanol, glycerol, fenoly), karbonylové sloučeniny (aldehydy, ketony), karboxylové kyseliny</li> <li>- dusíkaté deriváty (nitrosoučeniny, aminy)</li> </ul>	

<ul style="list-style-type: none"> <li>- orientuje se ve výchozích látkách a produktech fotosyntézy a koncových produktů biochemického zpracování, především bílkovin, tuků, sacharidů</li> <li>- uvede příklady zdrojů bílkovin, tuků, sacharidů a vitaminů</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- polymery – vznik, nejvýznamnější plasty (PE, PP, PVC, PS, PTFE, polyamidová a polyesterová vlákna, fenoplasty)</li> <li>- cukry (rozdělení, zástupci)</li> <li>- tuky (vlastnosti, příprava mýdla)</li> <li>- bílkoviny, enzymy (biotechnologie – výroba piva)</li> </ul>	
<ul style="list-style-type: none"> <li>- zhodnotí využívání prvotních a druhotných surovin z hlediska trvale udržitelného rozvoje na Zemi</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- chemický průmysl, výroby, rizika v souvislosti s životním prostředím, recyklace surovin, koroze</li> </ul>	<p>Environmentální výchova – ochrana životního prostředí</p>
<ul style="list-style-type: none"> <li>- objasní nejefektivnější jednání v modelových příkladech havárie s únikem nebezpečných látek</li> <li>- aplikuje znalosti o principech hašení požárů na řešení modelových situací z praxe</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- mimořádné události – havárie chemických provozů, úniky nebezpečných látek - hořlavost, toxicita, první pomoc</li> <li>- vodní, sněhové, pěnové a halové hasicí přístroje, první pomoc, řešení krizových situací</li> </ul>	
<ul style="list-style-type: none"> <li>- orientuje se v přípravě a využívání různých látek v praxi a jejich vlivech na životní prostředí a zdraví člověka</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- potravinářství, lékařství, hutnictví, elektrotechnika</li> </ul>	

### 5.8.3 Přírodopis

#### Charakteristika vyučovacího předmětu Přírodopis

Předmět Přírodopis je vyučován v v dvouhodinové týdenní časové dotaci.

K dispozici je učebna přírodopisu vybavená potřebnými pomůckami pro kvalitní vzdělávání. Obsah učiva je vybrán a strukturován tak, aby si v průběhu vzdělávání žáci vytvořili ucelenou představu o vzniku a vývoji Země a života, o vztazích mezi živou a neživou přírodou. Seznámili se s mnohotvarými formami života na Zemi, získali základní poznatky o stavbě těl a životě vybraných organismů včetně člověka, o nerostech, horninách, vesmíru a Zemi. Umožňuje hlouběji porozumět zákonitosti přírodních procesů, pochopit důležitost udržování přírodní rovnováhy pro existenci živých soustav včetně člověka.

Žáci se učí zkoumat změny probíhající v přírodě, odhalovat příčiny a následky ovlivňování důležitých místních i globálních ekosystémů a uvědoměle využívat své přírodní poznání ve prospěch ochrany životního prostředí a principů udržitelného rozvoje.

Formy a metody práce se používají podle charakteru učiva a cílů vzdělávání:

- frontální výuka s demonstračními pomůckami
- skupinová práce (s využitím přírodnin, pracovních listů, odborné literatury)
- přírodovědné procházky s pozorováním
- laboratorní práce
- krátkodobé projekty

#### Předmětem prolínají průřezová témata:

- 6.1 Osobnostní a sociální výchova
- 6.2 Výchova demokratického občana
- 6.3 Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech
- 6.4 Multikulturní výchova
- 6.5 Environmentální výchova
- 6.6 Mediální výchova

#### Výchovné a vzdělávací strategie pro rozvoj klíčových kompetencí žáků

Předmět **Přírodopis** úzce souvisí se všemi předměty vzdělávacího oboru **Člověk a příroda** a zejména s průřezovým tématem **Environmentální výchova**. Učitel volí takové výchovné a vzdělávací strategie, které umožňují rozvoj všech klíčových kompetencí.

#### Kompetence k učení

Žákům je umožněno samostatně či v týmech pozorovat, experimentovat, získané výsledky porovnávat a vyvozovat z nich závěry.

- žák poznává smysl a cíl učení, pozorování živé a neživé přírody a osvojuje si poznatky, jež by mohl využívat jak ve svém dalším vzdělávání, tak ve svém praktickém denním životě
- žák zúčastňuje se různých soutěží (poznávání rostlin a živočichů, Biologická olympiáda, přírodovědný Klokan)
- žák řeší zajímavé domácí úkoly podněcující jeho tvořivost
- žák kriticky hodnotí výsledky svého učení

#### Kompetence k řešení problémů

- žák si klade otázky o průběhu a příčinách různých přírodních procesů, správně tyto otázky formuluje a hledá na ně adekvátní odpovědi
- žák ověřuje prakticky (laboratorní práce, zakládání pokusů, pozorování) správnost řešení problémů



- žák je schopen obhájit svá rozhodnutí a výsledky řešení

### Kompetence komunikativní

- žák vhodně komunikuje se spolužáky i s učitelem
- žák formuluje a vyjadřuje výstižně svém myšlenky a názory, vhodně argumentuje, poslouchá a respektuje názory jiných
- žák umí vyhledávat a třídit informace z učebních textů a odborné literatury, využívá poznatků z encyklopedií, časopisů, internetu

### Kompetence sociální a personální

- žák se učí spolupráci při skupinové práci, je schopný ve skupině zastávat různé role, skupinovou práci chápe jako pomoc při učení
- žák získané poznatky a dovednosti využívá k rozvoji zdravého sebevědomí
- žák respektuje dohodnutá pravidla, na jejichž formulaci se podílel

### Kompetence občanské

- žák kriticky hodnotí jednání své i jiných lidí ve vztahu k životnímu prostředí jako celku i k druhým lidem
- žák zapojuje se do aktivit směřujících k šetrnému chování k přírodě, k vlastnímu zdraví i ke zdraví ostatních lidí

### Kompetence pracovní

- žák si vytváří dovednosti pozorovat lupou i mikroskopem, připravit mikroskopický preparát, nakreslit jednoduché schéma
- žák samostatně pracuje podle popisu práce
- žák aktivně pracuje s přírodninami, používá atlasu a jednoduchých klíčů k určování
- žák podílí se na třídění odpadů a prosazuje efektivní využívání zdrojů energie v praxi, včetně obnovitelných zdrojů

## Přírodopis – 6. ročník

Ročníkové výstupy Žák:	Učivo	Průřezová témata
<ul style="list-style-type: none"> <li>- porovná různé názory na vznik života</li> <li>- rozliší základní projevy a podmínky života</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- Země a život</li> <li>- vznik a vývoj života</li> </ul>	6.5 Základní podmínky života
<ul style="list-style-type: none"> <li>- popíše základní rozdíly mezi buňkou rostlinnou a živočišnou a objasní funkci základních organel</li> <li>- vysvětlí pojmy: pletivo, tkáň, orgán, orgánová soustava, organismus</li> <li>- pracuje s mikroskopem, připraví jednoduchý mikroskopický preparát</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- buňka</li> </ul>	
<ul style="list-style-type: none"> <li>- vymezí základní projevy života uvede jejich význam</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- projevy života: fotosyntéza, dýchání, výživa, růst, rozmnožování, dráždivost, vývin</li> </ul>	6.5 Základní podmínky života
<ul style="list-style-type: none"> <li>- třídí organismy a zařadí vybrané organismy do říší a nižších systematických jednotek</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- třídění organismů</li> </ul>	

- objasní rozdíl mezi nebuněčným, jednobuněčným a mnohobuněčným organismem, uvede příklady	- nebuněčnost, jednobuněčnost, mnohobuněčnost	
- rozliší rozdíl mezi virem a bakterií, uvede na příkladech z běžného života význam virů a bakterií v přírodě i pro člověka	- viry - bakterie a sinice	
- na příkladech řas, kvasinek a prvoků vysvětlí pojmy producent, konzument, reducent	- jednobuněčné organismy – rostliny - - houby, prvoci	
- zhodnotí význam řas v přírodě, pozná běžné druhy řas	- mnohobuněčné organismy - řasy	6.5 Ekosystémy
- porovná rozdíl ve stavbě buňky hub a rostlin - vysvětlí různé způsoby výživy hub a jejich význam v přírodě i pro člověka, rozlišuje mezi parazitismem a symbiózou - rozpozná (i s pomocí atlasu) naše nejznámější jedlé a jedovaté houby s plodnicemi - zná zásady sběru a konzumace hub	- houby	
- objasní funkci dvou organismů ve stélce lišejníku, význam a výskyt přírodě	- lišejníky	
- porovná základní vnější a vnitřní stavbu vybraných živočichů (za použití osvojené odborné terminologie) a vysvětlí funkci jednotlivých orgánů - odvodí na základě pozorování základní projevy chování živočichů v přírodě, objasní jejich způsob života a přizpůsobení danému prostředí - pozná vybrané zástupce - zhodnotí pozitivní i negativní význam hospodářských a epidemiologických druhů hmyzu	- mnohobuněční živočichové (bezobratlí) - žahavci - ploštěnci - hlísti - měkkýši - kroužkovci - členovci	
- pochopí význam ostnokožců z vývojového hlediska	- ostnokožci	

## Přírodopis – 7. ročník

Ročníkové výstupy Žák	Učivo	Průřezová témata
- vysvětlí význam a zásady třídění organismů - zná jednotlivé taxonomické jednotky	- třídění organismů	
- rozlišuje a porovnává jednotlivé skupiny živočichů - vysvětlí vývojové zdokonalování - porovná vnitřní a vnější stavbu	Strunatci: podkmen obratlovci Třídy: - kruhoústí - paryby	

<p>živočichů za použití osvojené odborné terminologie a vysvětlí funkci jednotlivých orgánů</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- objasní základní projevy chování živočichů v přírodě, jejich způsob života a přizpůsobení danému prostředí</li> <li>- určuje zástupce jednotlivých skupin živočichů, zařazuje je do hlavních taxonomických jednotek</li> <li>- zhodnotí význam živočichů v přírodě i pro člověka (hospodářsky významné druhy)</li> <li>- uplatňuje zásady správné péče o vybrané domácí živočichy</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- ryby</li> <li>- obojživelníci</li> <li>- plazi</li> <li>- ptáci</li> <li>- savci</li> </ul>	
<ul style="list-style-type: none"> <li>- vysvětlí vývoj rostlin</li> </ul>	<p>Botanika</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- vývoj rostlin a přechod rostlin na souš</li> </ul>	
<ul style="list-style-type: none"> <li>- rozliší nižší a vyšší rostlinu</li> <li>- porovná vnější stavbu a význam jednotlivých částí rostlinného těla</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- vyšší rostliny</li> </ul>	
<ul style="list-style-type: none"> <li>- objasní význam výtrusných rostlin v přírodě</li> <li>- rozliší vybrané zástupce výtrusných rostlin</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- rostliny výtrusné</li> </ul>	
<ul style="list-style-type: none"> <li>- vysvětlí rozdíl mezi výtrusnými a semennými rostlinami</li> <li>- odvodí uspořádání rostlinného těla od buňky přes pletiva až k jednotlivým orgánům</li> <li>- podle charakteristických znaků rozlišuje hlavní zástupce mnohosemenných rostlin</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- nahosemenné rostliny</li> </ul>	
<ul style="list-style-type: none"> <li>- objasní význam lesa a způsoby jeho ochrany</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- ekosystém les</li> </ul>	6.5 Ekosystémy
<ul style="list-style-type: none"> <li>- porovná vnější a vnitřní stavbu jednotlivých orgánů rostlinného těla, uvede příklady jejich funkcí a vztahů v rostlině jako celku</li> <li>- vysvětlí princip základních rostlinných fyziologických procesů</li> <li>- vysvětlí podstatu pohlavního a nepohlavního rozmnožování rostlin</li> <li>- odvodí význam charakteristických znaků pro určování rostlin</li> </ul>	<p>Stavba rostlinného těla:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- kořen</li> <li>- stonek</li> <li>- list</li> <li>- květ</li> <li>- plod</li> </ul>	
<ul style="list-style-type: none"> <li>- vysvětlí rozdíl mezi nahosemennou a krytosemennou rostlinou a uvede konkrétní příklady</li> <li>- rozliší podle morfologických znaků základní čeledi rostlin</li> <li>- pozná významné zástupce jednotlivých čeledí</li> <li>- zná příklady využití kulturních plodin</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- krytosemenné rostliny</li> </ul>	
<ul style="list-style-type: none"> <li>- zhodnotí význam rostlin a jejich</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- ochrana přírody</li> </ul>	6.5 Lidské aktivity

ochranu		a problémy životního prostředí
- aplikuje praktické metody poznávání přírody	- pozorování lupou a mikroskopem - práce s atlasy a zjednodušenými klíči - založení herbáře	6.1 Osobnostní rozvoj Rozvoj schopností poznávání

## Přírodopis – 8. ročník

Ročníkové výstupy Žák	Učivo	Průřezová témata
- vysvětlí základní projevy chování živočichů v přírodě - rozliší a na příkladech objasní vrozené a získané chování - vysvětlí smysl studia chování živočichů pro záchranu ohrožených druhů	- základy etologie	
- zařadí člověka do systému živočišné říše a charakterizuje biologické znaky lidského organismu - popíše vývojové stupně člověka	- původ a vývoj člověka	
- určí lidské rasy a jejich charakteristické znaky	- lidské rasy	
- orientuje se v pojmech buňka, tkáň, orgán, orgánová soustava, organismus - objasní stavbu a funkci jednotlivých tkání lidského těla	- buňky, tkáň, orgány	6.1 Osobnostní rozvoj Sebepoznání a sebepojetí
- určí polohu a objasní stavbu a funkci orgánů a orgánových soustav lidského těla, vysvětlí jejich vztahy	- soustava opěrná - soustava pohybová - tělní tekutiny - soustava oběhová - soustava dýchací - soustava trávicí - energie - soustava vylučovací - kůže - soustava nervová, vyšší nervová činnost, hygiena duševní činnosti - soustava žláz s vnitřním vyměšováním - smyslová ústrojí	6.1 Osobnostní rozvoj Sebepoznání a sebepojetí
- popíše stavbu a funkci mužské a ženské pohlavní soustavy - objasní vznik a vývin nového jedince od početí až po stáří	- pohlavní soustava - rozmnožování - vývoj jedince	6.1 Osobnostní rozvoj Sebepoznání a sebepojetí
- vysvětlí význam dědičnosti a proměnlivosti organismu	- genetika, genetické inženýrství	
- rozlišuje příčiny a příznaky běžných nemocí a uplatňuje zásady jejich prevence a léčby, objasní význam zdravého způsobu života	- nakažlivé nemoci, obrana organismu proti infekci - praktické postupy při léčení běžných nemocí závažná poranění a život ohrožující stavy, epidemie	

Poznámka: Učivo Životní styl – pozitivní a negativní dopad na zdraví člověka, Úrazy a prevence, život ohrožující stavy, aplikace předlékařské první pomoci je zahrnuto do předmětu Výchova ke zdraví.

## Přírodopis – 9. ročník

<b>Ročníkové výstupy Žák</b>	<b>Učivo</b>	<b>Průřezová témata</b>
<ul style="list-style-type: none"> <li>- vysvětlí teorii vzniku Země</li> <li>- objasní vliv jednotlivých sfér Země na vznik a trvání života</li> </ul>	- Země, vznik, stavba	
<ul style="list-style-type: none"> <li>- orientuje se ve fyzikálních vlastnostech nerostů</li> </ul>	- mineralogie – nerost, krystal	
<ul style="list-style-type: none"> <li>- podle charakteristických vlastností rozpozná vybrané nerosty</li> <li>- zná praktický význam a použití vybraných důležitých nerostů</li> </ul>	- třídění nerostů	
<ul style="list-style-type: none"> <li>- rozlišuje horniny vyvřelé, usazené a přeměněné a popíše způsob jejich vzniku</li> <li>- rozpozná podle charakteristických vlastností vybrané horniny, zná jejich praktický význam a použití</li> </ul>	- petrologie – horniny	
<ul style="list-style-type: none"> <li>- rozlišuje důsledky vnitřních a vnějších geologických dějů</li> <li>- objasní původ a následky sopečné činnosti a zemětřesení</li> <li>- popíše geologický oběh hornin</li> </ul>	- geologické děje vnitřní	
<ul style="list-style-type: none"> <li>- rozpozná vliv erozí</li> <li>- popíše druhy zvětrávání</li> </ul>	- geologické děje vnější	
<ul style="list-style-type: none"> <li>- porovná význam půdotvorných činitelů pro vznik půdy</li> <li>- rozlišuje hlavní půdní typy a půdní druhy</li> <li>- objasní význam půdy pro výživu rostlin, její hospodářský význam, příklady její devastace a možnosti rekultivace</li> </ul>	- pedologie	6.5 Základní podmínky života
<ul style="list-style-type: none"> <li>- objasní pohyb prvků v přírodě, včetně oběhu vody</li> </ul>	- koloběh hmoty a prvků - voda v životním prostředí	6.5 Ekosystémy 6.5 Základní podmínky života
<ul style="list-style-type: none"> <li>- popíše teorii o vzniku a vývoji života na Zemi</li> </ul>	- vznik a vývoj života na Zemi	
<ul style="list-style-type: none"> <li>- rozlišuje jednotlivé geologické éry podle charakteristických znaků a typických organismů</li> </ul>	- éry vývoje Země - geologický vývoj a stavba území ČR (Český masív, Karpaty)	
<ul style="list-style-type: none"> <li>- uvede význam vlivu podnebí a počasí na rozvoj různých ekosystémů a charakterizuje mimořádné události způsobené výkyvy počasí a dalšími přírodními jevy, jejich doprovodné jevy a možné</li> </ul>	- podnebí a počasí ve vztahu k životu – význam vody a teploty prostředí pro život, ochrana a využití přírodních zdrojů, význam jednotlivých vrstev ovzduší pro život, vlivy znečištěného ovzduší a klimatických změn na živé	

dopady i ochranu před nimi	organismy a na člověka - mimořádné události způsobené přírodními vlivy – příčiny vzniku mimořádných událostí, přírodní světové katastrofy, nejčastější mimořádné přírodní události v ČR (povodně, větrné bouře, sněhové kalamity, laviny, náledí) a ochrana před nimi	
<ul style="list-style-type: none"> <li>- orientuje se v základních ekologických pojmech (populace, společenstvo, ekosystém)</li> <li>- uvede příklady výskytu organismů v určitém prostředí a vztahy mezi nimi, rozlišuje živé a neživé složky ekosystému</li> <li>- vysvětlí podstatu jednoduchých potravních řetězců a důsledky oslabení jednoho článku řetězce</li> </ul>	- ekologie	6.5 Základní podmínky života
<ul style="list-style-type: none"> <li>- uvede příklady kladných i záporných vlivů člověka na životní prostředí a příklady narušení rovnováhy ekosystému</li> <li>- sleduje aktuální stav životního prostředí</li> <li>- rozlišuje obnovitelné a neobnovitelné zdroje energie</li> <li>- chápe principy trvale udržitelného rozvoje</li> <li>- orientuje se v globálních problémech biosféry</li> </ul>	- člověk a životní prostředí	6.5 Základní podmínky života 6.5 Lidské aktivity a problémy životního prostředí 6.5 Vztah člověka k prostředí 6.3 Evropa a svět nás zajímá

## 5.8.4 Zeměpis

Předmět zeměpis je vyučován jako samostatný předmět v 6., 7., 8. a 9.ročníku.

Ve všech ročnících má časovou dotaci 2 hodiny týdně.

Zeměpis se vyučuje v kmenových třídách, specializované a počítačové učebně. K výuce se využívají i vycházky do přírody a zeměpisné exkurze.

### Charakteristika vyučovacího předmětu Zeměpis

Zeměpisné vzdělání umožňuje žákům porozumět přírodním faktům a jejich zákonitostem. Pomáhá lépe se orientovat v běžném životě. Dobrá znalost přírodní a socioekonomické sféry je velmi důležitým předpokladem pro další rozvoj harmonicky rozvinutého moderního Evropana. Přírodu bereme jako celek, jehož části se navzájem ovlivňují. Při výuce poznávají žáci důležité vzájemné vztahy mezi přírodou a lidskou činností. Pochopí, jak byl rozvoj lidské společnosti ovlivněn rozličnými přírodními podmínkami a zároveň zjistí, jak dnes lidstvo významně svojí aktivitou přírodní sféru ovlivňuje a často i nevratně poškozuje. Poznají hlavní přírodní zdroje, které zajišťují dynamický rozvoj současné společnosti. Zároveň si uvědomí vysoký stupeň závislosti naší civilizace na těchto vyčerpatečných zdrojích. Budou objevovat netradiční a obnovitelné zdroje energií, které sami budou v budoucnu využívat pro uspokojování svých energetických potřeb.

Učivo zeměpisu postupně seznámí žáky s postavením planety Země ve vesmíru, s přírodními podmínkami, které byly a stále jsou určující pro rozmístění veškerých organismů na Zemi a tedy i člověka. Na své zeměpisné cestě navštívíme prakticky všechny státy světa a seznámíme se s životem v těchto zemích. Podrobně procestujeme naši republiku a poznáme její krásy. Jako skuteční odborníci s dostatkem znalostí budou žáci v kapitolách věnovaných socioekonomické sféře charakterizovat obyvatelstvo, průmysl, zemědělství a dopravu v rámci celé planety. Stranou nezůstanou ani globální problémy lidstva.

Společenskovední charakter umožňuje poznat a pochopit problémy růstu populace ve světě, problémy s výživou lidstva, šířením AIDS či globální oteplování planety. Geografie, kterou na základní škole zastupuje zeměpis je nesmírně širokou vědní disciplínou, která se dynamicky rozvíjí a pomáhá nám pochopit svět kolem nás se všemi problémy, které moderní doba přináší. Předností geografie – zeměpisu je hlavně to, že problémy pouze nepopisuje, ale snaží se je aktivně řešit.

Během výuky zeměpisu získají žáci celou řadu kompetencí. Tyto kompetence jim pomohou při budoucí volbě povolání, zlepši jejich přístup k trvale udržitelnému způsobu života, pomohou jim lépe se orientovat v otázkách světové ekonomiky. Získané znalosti a dovednosti – kompetence budou využívat i na otevřeném evropském pracovním trhu. V hodinách zeměpisu se žáci seznámí i s problematikou chování člověka za mimořádných situacích, jako jsou povodně či větrné bouře. Cílem je, aby mladý člověk v těchto mimořádných situacích ochránil zdraví své, ale i ostatních spoluobčanů.

Dnešní pojetí výuky zeměpisu je pro žáky velmi zajímavé, neboť počítá s jejich přirozenou zvědavostí a kreativitou.

### Cíle výuky zeměpisu

- získávání a rozvíjení orientace v geografickém prostředí, poznávání hlavních geografických objektů, jevů, procesů a souvislostí mezi nimi, osvojování a používání základních geografických pojmů a poznávacích metod
- rozvíjení kritického a logického myšlení
- získávání a rozvíjení dovedností pracovat s plány, s mapami, s atlasy a s dalšími geografickými podklady a zdroji informací
- tvorba a podpora aktivního přístup při rozvoji a ochraně životního prostředí
- podchytit a rozvíjet smysl pro respektování veškeré přírody na Zemi a vážit si všech lidských výtvorů

- podporovat a rozvíjet trvalý zájem o poznávání vlastní země a zemí našich sousedů, regionů světa jako nedílné součásti životního způsobu moderního člověka – občana planety Země
- posilovat environmentální cítění žáků a vést je k trvale udržitelnému způsobu života
- aplikace geografických poznatků v praktickém životě

## Formy a metody práce

Podle charakteru učiva a vytknutých cílů zařazují vyučující různé formy a metody práce, které se operativně střídají. Důležitý je individuální přístup k žákům s přihlédnutím k jejich osobním možnostem.

- frontální výuka s demonstračními pomůckami, obrazovým materiálem
- skupinová práce (s využitím map, pracovních listů, odborné literatury, časopisů, internetu)
- samostatná práce žáků – plní předem zadané úkoly
- použití moderních audiovizuálních programů v počítačové učebně (frontální výuka, která využívá dataprojektor, prostřednictvím něhož předkládáme žákům aktuální geografická data a jevy stažené z vhodných geografických serverů)
- práce v počítačové učebně s využitím výukových programů a internetu
- zeměpisné vycházky do okolí školy – práce s mapou místní krajiny
- zeměpisné exkurze
- projektové vyučování – žáci zpracovávají vlastní geografické prezentace v Powerpointu

## Mezipředmětové vztahy

Předmět zeměpis úzce souvisí s ostatními předměty vzdělávací oblasti Člověk a příroda:

- chemie: - znečištění atmosféry, hydrosféry, biosféry  
- těžba a zpracování surovin, recyklace a využití obnovitelných zdrojů
- fyzika: - sluneční soustava, vesmír  
- slapové jevy a gravitace  
- určování a měření času
- přírodopis: - rozšíření živočichů a rostlin – vegetační pásy  
- biotopy a ekosystémy  
- CHKO a národní parky

Mezipředmětové vztahy jsou aplikovány i na předměty z ostatních vzdělávacích oblastí:

- matematika: měřítko mapy, převody jednotek, práce s grafy, diagramy
- ICT: zdroj aktuálních informací a jejich zpracování
- dějepis: kultura národů, historie států, světová náboženství

## Průřezová témata

Předmětem prolínají průřezová témata:

### 1. Osobnostní a sociální výchova

- vede k porozumění sobě samému a druhým, napomáhá k zvládnutí vlastního chování
- přispívá k utváření dobrých lidských vztahů ve třídě i mimo ni
- rozvíjí základní – dovednosti dobré komunikace a k tomu příslušné vědomosti
- utváří a rozvíjí základní dovednosti pro spolupráci, formuje studijní dovednosti
- vede k uvědomování si hodnot různých lidí, jejich názorů a přístupů k řešení problémů
- prevence škodlivých způsobů chování



## **2. Výchova demokratického občana**

- vede k aktivnímu postoji v obhajování a dodržování lidských práv a svobod
- vede k pochopení významu řádu, pravidel a zákonů pro fungování společnosti
- nést vlastní odpovědnost za svá rozhodnutí
- rozvíjí a podporuje komunikativnost, formační, dialogické schopnosti a dovednosti
- vede k uvažování o problémech v širších souvislostech ke kritickému myšlení

## **3. Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech**

- rozšiřuje a prohlubuje dovednosti potřebné pro orientaci v evropském prostředí
- prohlubuje vědomosti potřebné k pochopení souvislostí evropských kořenů
- vede k pochopení významu společných politik a institucí Evropské unie, seznamuje
- s dopadem činnosti na osobní a občanský život každého z nás
- vede k poznání a pochopení života a díla významných Evropanů
- kultivuje postoje k Evropě jako širší vlasti, ke kulturní rozmanitosti
- naši sousedé – jejich život, jazyky, tradice a zvyky
- Den Evropy
- život Evropanů a styl života evropských rodinách a zemích
- evropská integrace, co Evropu spojuje a co ji rozděluje
- Evropská unie a další mezinárodní organizace

## **4. Multikulturní výchova**

- poznávání a respektování zvláštností různých etnik a cizinců, žijících v České republice
- uplatňování práva všech lidí žít společně, spolupracovat a udržovat tolerantní vztahy
- a vzájemně se obohacovat o různé kultury
- vést k principům slušného chování, dodržování morálních norem, vést k solidaritě
- rozvíjet smysl pro rovnocennost všech lidí v Evropě a různých způsobů života a myšlení
- zdůrazňovat význam učení cizím jazykům jako předmětu dorozumívání
- rozvíjet poznání projevů rasové nesnášenlivosti, netolerance a diskriminace

## **5. Environmentální výchova**

- vede každého jedince k pochopení vzájemných vztahů člověka a životního prostředí
- sleduje a rozvíjí ekologická, ekonomická a prostorová hlediska
- vést k aktivní ochraně našeho životního prostředí
- vést k odpovědnosti ve vztahu k biosféře, ochraně přírody i přírodních zdrojů
- přispívat k utváření zdravého životního stylu, estetickému vnímání krás našeho okolí
- seznámit se s ekosystémy např. les, vodní zdroje, moře, tropický deštný les, lidská sídla
- kulturní krajina a uvědomit si příznivé a nepříznivé vlivy a dopady lidské činnosti
- podněcovat k ochraně a šetření základních přírodních zdrojů jako je voda, ovzduší, půda
- seznámit s problémy, které vznikají působením člověka – např. vliv zemědělství
- dopravy, průmyslu a odpadů na měnící se životní prostředí člověka, vést ke snaze ho zlepšovat než zhoršovat

## **6. Mediální výchova**

- učí se využívat média jako zdroje informací ve vyučování, v zábavě i ve volném čase
- přispívá k využívání vlastních schopností v týmové práci, přizpůsobování se ostatním
- kritické hodnocení reklam, některých zpravodajství, orientace v textu
- rozvíjení psaného projevu, využívat práci s grafy, časopisy, televizi (videopořady)
- počítači k získávání informací, k zábavě i k účelnému využívání volného času

## Výchovné a vzdělávací strategie pro rozvoj klíčových kompetencí žáků

### Kompetence k učení

- žáci vybírají a využívají vhodné způsoby a metody pro efektivní učení, propojují získané poznatky do širších celků, nalézají souvislosti
- žáci získané poznatky kriticky posuzují, porovnávají a formulují závěry
- žáci poznávají smysl a cíl učení, mají pozitivní vztah k učení

Učitel vede žáky:

- k vyhledávání, shromažďování, třídění, porovnávání informací
- k používání odborné terminologie
- k nalézání souvislostí mezi získanými poznatky a využití v praxi
- k využívání vlastních zkušeností a poznatků z jiných předmětů

### Kompetence komunikativní

- žáci formulují a vyjadřují své myšlenky a názory v logickém sledu, vyjadřují se souvisle a kultivovaně v písemném i ústním projevu
- žáci se učí naslouchat promluvám druhých lidí, vhodně na ně reagují

Učitel vede žáky:

- ke komunikaci mezi sebou a učitelem a k dodržování předem stanovených pravidel vzájemné komunikace
- k naslouchání a respektování názorů druhých
- k interpretaci či prezentaci různých textů, obrazových materiálů, grafů a jiných forem záznamů v písemné i mluvené podobě

### Kompetence k řešení problémů

- žáci jsou schopni pochopit problém, vyhledat k němu vhodné informace, diskutovat o možnostech řešení
- žáci se učí myslet kriticky, jsou schopni hájit svá rozhodnutí

Učitel vede žáky:

- k vyhledávání a kombinování informací z různých informačních zdrojů
- k využívání metod, při kterých docházejí k objevům, řešením a závěrům sami žáci
- k argumentaci, k diskusi na dané téma, k obhajování svých výroků
- k odpovědím na otevřené otázky
- k práci s chybou

### Kompetence sociální a personální

- žáci spolupracují ve skupinách na základě vytvořených pravidel, upevňují dobré mezilidské vztahy, pomáhají si a jsou schopni o pomoc požádat, učí se vzájemnému naslouchání

Učitel vede žáky:

- k využívání skupinového vyučování
- k utváření pocitu zodpovědnosti za svá jednání
- k ochotě pomoci a o pomoc požádat
- k spoluúčasti na vytváření kritérií hodnocení a k následnému hodnocení svých výsledků
- k dodržování dohodnuté kvality, postupů, termínů
- k občanské odpovědnosti za vytváření podmínek pro udržitelný rozvoj v lokálním a globálním měřítku

### Kompetence občanské

- žáci respektují názory druhých, uvědomují si svá práva a povinnosti ve škole i mimo školu
- žáci se rozhodují zodpovědně podle dané situace
- žáci chápou základní environmentální problémy, respektují požadavky na kvalitní životní prostředí, jednájí v zájmu trvale udržitelného rozvoje

Učitel vede žáky:

- k dodržování pravidel slušného chování
- k pochopení práv a povinností v souvislosti s principem trvale udržitelného rozvoje
- k tomu, aby brali ohled na druhé
- k vytváření osobních představ o geografickém a životním prostředí

### Kompetence pracovní

- žáci jsou seznámeni s pravidly bezpečného chování v terénu
- žáci jsou vedeni k efektivní práci
- žáci pracují samostatně, ale i ve skupinách

Učitel vede žáky:

- k dodržování pravidel bezpečného chování v terénu
- k vyhledávání a využívání různých zdrojů informací

## Zeměpis – 6. ročník

Ročníkové výstupy Žák:	Učivo	Průřezová témata
<ul style="list-style-type: none"> <li>- používá v praktických příkladech znalosti o kulatosti planety Země</li> <li>- zhodnotí postavení Země ve vesmíru a srovnává podstatné vlastnosti Země s ostatními tělesy sluneční soustavy</li> <li>- prokáže na konkrétních příkladech důsledky pohybů Země na život lidí a organismů</li> <li>- vysvětlí délku trvání dnů a nocí na Zemi a pravidelné střídání ročních období</li> <li>- objasní postavení Slunce ve vesmíru a jeho význam pro vznik života na Zemi</li> <li>- popíše planetární systém a tělesa sluneční soustavy</li> <li>- charakterizuje polohu, povrch, pohyby Měsíce, jednotlivé fáze Měsíce a jeho vliv na Zemi</li> <li>- aplikuje poznatky o vesmíru a o sluneční soustavě v pohledu na zemské těleso</li> <li>- rozumí pojmům: planeta, hvězda, planetky, měsíce, meteorická tělesa, komety a galaxie</li> <li>- chápe a umí vysvětlit význam dobývání vesmíru</li> </ul>	<p><b>Země jako vesmírné těleso</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- tvar a rozměry Země</li> <li>- pohyby Země</li> <li>- Měsíc – přirozená družice Země</li> <li>- sluneční soustava</li> <li>- Slunce</li> <li>- Vesmír</li> </ul>	<p><b>Environmentální výchova</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- prostorová a časová hlediska</li> <li>- základní podmínky života</li> </ul> <p><b>Mediální výchova</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- využívat média jako zdroj informací</li> </ul>
<ul style="list-style-type: none"> <li>- orientuje se v přírodě podle Slunce – dokáže určit sever</li> <li>- používá glóbus jako zmenšený a zjednodušený model planety Země k demonstraci rozmístění oceánů, kontinentů a základních tvarů zemského povrchu</li> </ul>	<p><b>Globus a mapa</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- mapy</li> <li>- poledníky a rovnoběžky</li> <li>- zeměpisná poloha</li> <li>- čas na Zemi</li> <li>- výškopis a polohopis</li> <li>- práce s turistickou mapou</li> </ul>	<p><b>Environmentální výchova</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- prostorová a časová hlediska</li> </ul> <p><b>Mediální výchova</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- využívat média jako zdroj informací</li> </ul>

<ul style="list-style-type: none"> <li>- používá různé druhy plánů a map, umí je orientovat</li> <li>- s pomocí měřítka mapy dokáže zjistit skutečnou vzdálenost objektů</li> <li>- seznámí se znázorněním výškopisu a polohopisu na mapách</li> <li>- prokáže aktivní znalost smluvených značek, vrstevnic, výškových kót, nadmořské výšky</li> <li>- vyhledá potřebné informace v mapových atlasech, orientuje se v jejich obsahu a rejstřících</li> <li>- orientuje se v turistické mapě místního regionu</li> <li>- používá zeměpisnou síť a s pomocí zeměpisných souřadnic určuje na globusu i mapě geografickou polohu jednotlivých míst na Zemi</li> <li>- vysvětlí příčiny rozdílného času jednotlivých míst na Zemi, pochopí účel časových pásem a úlohu hlavního a 180. poledníku pro určování času na Zemi</li> <li>- rozumí pojmům: poledník, místní poledník, hlavní poledník, rovnoběžka, zemský rovník, zeměpisná síť, obratníky, polární kruh a datová mez</li> <li>- vysvětlí podstatu polárního dne a noci</li> <li>- dokáže v praxi využít znalosti o jarní a podzimní rovnodennosti, zimním a letním slunovratu</li> <li>- ovládá základy praktické topografie a orientace v terénu</li> <li>- aplikuje v terénu praktické postupy při pozorování, zobrazování a hodnocení krajiny</li> <li>- uplatňuje v praxi zásady bezpečného pohybu a pobytu ve volné přírodě</li> </ul>		<p>zdroj informací</p> <p><b>Osobnostní a sociální výchova</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- základní dovednosti pro spolupráci</li> <li>- prevence škodlivých způsobů chování</li> </ul>
<ul style="list-style-type: none"> <li>- vysvětlí pojem krajinná sféra</li> <li>- uvádí příklady vlivu člověka na krajinnou sféru</li> <li>- orientuje se v objektech, jevech a procesech v jednotlivých složkách přírodních sfér</li> <li>- rozpoznává souvislost a vzájemnou podmíněnost mezi jednotlivými přírodními složkami krajinné sféry</li> <li>- posuzuje zemský povrch – reliéf jako výsledek složitého působení endogenních a exogenních činitelů a lidských činností</li> </ul>	<p><b>Krajinná sféra Země a její složky</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- <b>litosféra</b> <ul style="list-style-type: none"> <li>- stavba Země</li> <li>- dno oceánů</li> <li>- zemětřesení a sopečná činnost</li> <li>- vznik pohoří</li> <li>- zvětrávání</li> </ul> </li> <li>- <b>atmosféra</b> <ul style="list-style-type: none"> <li>- složení a význam atmosféry</li> <li>- předpověď počasí</li> <li>- počasí a podnebí</li> <li>- délka dnů a nocí na Zemi</li> </ul> </li> </ul>	<p><b>Environmentální výchova</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- aktivní ochrana životního prostředí</li> <li>- kulturní krajina</li> <li>- ochrana a šetření základních přírodních zdrojů</li> <li>- problémy vznikající působením člověka</li> <li>- globální oteplování klimatu působením lidské činnosti</li> <li>- důsledky globálního</li> </ul>

<ul style="list-style-type: none"> <li>- objasní stavbu zemského tělesa a dna oceánů</li> <li>- zná příčiny sopečné činnosti a zemětřesení, umí lokalizovat místa se zvýšeným nebezpečím těchto jevů, dokáže si uvědomit jejich ničivou sílu</li> <li>- s porozuměním pracuje s pojmy počasí, podnebí, meteorologické prvky, celkový oběh vzduchu v atmosféře</li> <li>- umí se orientovat v televizní předpovědi počasí</li> <li>- dokáže charakterizovat význam atmosféry pro život na Zemi</li> <li>- vysvětlí význam ozonové vrstvy</li> <li>- charakterizuje jednotlivé podnebné pásy</li> <li>- vysvětlí příčiny různé délky dne a noci na Zemi v závislosti na ročním období a zeměpisné šířce</li> <li>- zná možná nebezpečí spojená s nepříznivými meteorologickými jevy – vichřice, ledovka a podobně</li> <li>- dokáže přijímat vlastní rozhodnutí a postupy k ochraně atmosféry</li> <li>- pozoruje, zaznamenává a vyhodnocuje počasí v místě svého bydliště</li> <li>- seznámí se s rozložením vody na Zemi</li> <li>- chápe a umí objasnit velký a malý koloběh vody v atmosféře</li> <li>- orientuje se v pojmech a umí je vyhledávat na mapách: oceán, moře, pohyby mořské vody, vodní toky, ledovce, podpovrchová voda, bezodtokové oblasti, jezera, bažiny, umělé vodní nádrže</li> <li>- dokáže přijímat vlastní rozhodnutí k ochraně vodních zdrojů</li> <li>- popíše vznik půdy, složení půdy, půdní typy a druhy a jejich hospodářské využití, rozumí pojmům mateční hornina, humus, eroze půdy</li> <li>- vysvětlí význam, využití a ochranu půdy, příčiny úbytku půdy a možné následky tohoto úbytku u nás i ve světě</li> <li>- objasní uspořádání bioty v závislosti na zeměpisné šířce a nadmořské výšce</li> <li>- vymezí geografická šířková pásma na Zemi</li> <li>- seznámí se s vlivy člověka na přírodní prostředí v jednotlivých</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- podnebné pásy</li> <li>- oběh vzduchu v atmosféře</li> <li>- ochrana atmosféry</li> <li><b>- hydrosféra</b> <ul style="list-style-type: none"> <li>- oceány a moře</li> <li>- pohyby mořské vody</li> <li>- vodstvo na pevnině</li> <li>- ledovce</li> <li>- podpovrchová voda</li> <li>- význam hydrosféry</li> </ul> </li> <li><b>- pedosféra</b> <ul style="list-style-type: none"> <li>- vznik a složení půdy</li> <li>- půdní typy a druhy</li> <li>- význam a ochrana půd</li> </ul> </li> <li><b>- biosféra</b> <ul style="list-style-type: none"> <li>- tropické deštné lesy</li> <li>- savany</li> <li>- pouště a polopouště</li> <li>- subtropické rostlinstvo</li> <li>- stepi</li> <li>- lesy mírného pásu</li> <li>- tundra</li> <li>- polární oblasti</li> <li>- život v oceánech</li> <li>- výškové stupně v krajině</li> <li>- význam a ochrana biosféry</li> </ul> </li> </ul>	<p>oteplování a jeho zpětný vliv na člověka (Live Earth)</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- kritické čtení a vnímání mediálních sdělení</li> </ul>
---	--	--

<ul style="list-style-type: none"> <li>- vegetačních pásmech</li> <li>- charakterizuje jednotlivé vegetační pásy včetně využití těchto pásů člověkem</li> <li>- určí geografickou polohu jednotlivých oceánů, světadílů podle zeměpisných souřadnic i z hlediska polohy na zemských polokoulích a v podnebných páslech</li> <li>- charakterizuje význam a hospodářské využití oceánů</li> <li>- seznamuje se s ekologickou problematikou moří a oceánů</li> <li>- stručně charakterizuje život v jednotlivých oceánech a jejich využití člověkem</li> <li>- je si vědom významu oceánu pro vznik života na Zemi i pro jeho další rozvoj</li> <li>- zná příčiny ohrožující oceány a moře</li> <li>- objasní výškovou stupňovitost v krajině – využije i místní region</li> </ul>		
<ul style="list-style-type: none"> <li>- porovná rozlohu jednotlivých oceánů a světadílů</li> <li>- na mapě světa lokalizuje konkrétní světadíly a oceány</li> <li>- podá základní charakteristiku a využití oceánů</li> <li>- zhodnotí a popíše geografickou polohu hlavních oblastí</li> <li>- dokáže na mapě lokalizovat významné geografické pojmy, s kterými se seznámil – hory, řeky jezera a podobně</li> <li>- stručně charakterizuje přírodní podmínky oblastí</li> <li>- popíše obyvatelstvo světadílů a provede jeho charakteristiku z hlediska rozdílných ras a náboženství</li> <li>- s pomocí mapy vyhledá důležité surovinové zdroje regionu</li> <li>- pracuje s dalšími tematickými mapami světadílů</li> <li>- provede stručnou regionalizaci Afriky</li> <li>- vyhledá na mapě nejvýznamnější státy a provede jejich stručnou charakteristiku</li> <li>- dokáže vymezit základní problémy daných regionů – nedostatek potravin, pitné vody, šíření AIDS, dětská práce a podobně</li> </ul>	<p><b>Zeměpis světadílů a oceánů</b></p> <p><b>Afrika</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- poloha, rozloha a členitost pobřeží</li> <li>- povrch Afriky</li> <li>- podnebí Afriky</li> <li>- vodstvo Afriky</li> <li>- vegetační pásy Afriky</li> <li>- přírodní zdroje</li> <li>- obyvatelstvo Afriky</li> <li>- oblastí Afriky</li> <li>- Severní arabská Afrika</li> <li>- Tropická Afrika</li> <li>- Jižní Afrika</li> <li>- problémy dnešní Afriky</li> </ul> <p><b>Indický Oceán a Austrálie</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- poloha , rozloha, členitost pobřeží</li> <li>- povrch Austrálie</li> <li>- podnebí, vodstvo a vegetační pásy</li> <li>- přírodní zdroje</li> <li>- obyvatelstvo</li> <li>- Australský svaz</li> </ul> <p><b>Tichý oceán a Oceánie</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- přírodní podmínky</li> <li>- obyvatelstvo a hospodářství Oceánie</li> <li>- vybrané země Oceánie</li> </ul>	<p><b>Multikulturní výchova</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- uplatňování práva všech lidí žít společně</li> <li>- vzájemně se obohacovat o různé kultury</li> <li>- problémy chudoby Afriky (Live 8)</li> </ul> <p><b>Environmentální výchova</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- exploatace přírodních zdrojů Afriky</li> </ul> <p><b>Výchova demokratického občana</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- aktivní postoj k dodržování lidských práv</li> <li>- občan, občanská společnost a stát</li> <li>- formy participace občanů v politickém životě</li> </ul> <p><b>Multikulturní výchova</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- způsob života Aboriginálů a Maorů</li> <li>- poznání projevů rasové nesnášenlivosti, netolerance,</li> </ul>

<ul style="list-style-type: none"> <li>- lokalizuje významné hospodářské a turistické oblasti</li> </ul>	<p><b>Antarktida</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- přírodní podmínky a objevování Antarktidy</li> <li>- vědecký výzkum Antarktidy</li> </ul>	<p>diskriminace</p> <p><b>Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- význam společenských etnik</li> <li>- kultivace postojů ke světu, ke kulturní rozmanitosti</li> </ul>
--	---	--

## Zeměpis – 7. ročník

<b>Ročníkové výstupy</b> <b>Žák:</b>	<b>Učivo</b>	<b>Průřezová témata</b>
<ul style="list-style-type: none"> <li>- porovná rozlohu jednotlivých oceánů a světadílů</li> <li>- na mapě světa lokalizuje konkrétní světadíly a oceány</li> <li>- podá základní charakteristiku a využití oceánů</li> <li>- zhodnotí a popíše geografickou polohu hlavních oblastí</li> <li>- dokáže na mapě lokalizovat významné geografické pojmy, s kterými se seznámil – hory, řeky jezera a podobně</li> <li>- stručně charakterizuje přírodní podmínky světadílů a modelových oblastí</li> <li>- je schopen objasnit vliv přírodních podmínek na lokalizaci hospodářských aktivit</li> <li>- dokáže charakterizovat obyvatelstvo významných regionů</li> <li>- zná hlavní světová náboženství a lokalizuje jejich výskyt na mapě světa</li> <li>- charakterizuje surovinové zdroje regionu</li> <li>- provede regionalizaci v jednotlivých světadílech, vytyčí společné znaky daného regionu a provede jejich vzájemné porovnání</li> <li>- vyhledá nejvýznamnější státy světa a provede jejich stručnou charakteristiku včetně významných měst</li> </ul>	<p><b>Zeměpis světadílů a oceánů</b></p> <p><b>Polární oblasti</b></p> <p><b>Arktida – Severní ledový oceán</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- přírodní podmínky</li> <li>- život v Arktidě</li> </ul> <p><b>Amerika</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- poloha, rozloha a členitost pobřeží</li> <li>- povrch Ameriky</li> <li>- podnebí Ameriky</li> <li>- vodstvo Ameriky</li> <li>- vegetační pásy Ameriky</li> <li>- přírodní zdroje Ameriky</li> <li>- osídlování Ameriky</li> <li>- obyvatelstvo Ameriky</li> <li>- oblasti Ameriky</li> <li>- Kanada</li> <li>- USA</li> <li>- Mexiko</li> <li>- Střední Amerika</li> <li>- Brazílie</li> <li>- Argentina</li> <li>- ostatní země Jižní Ameriky</li> </ul>	<p><b>Environmentální výchova</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- vzájemné vztahy člověka a životního prostředí (tání ledovců)</li> <li>- ekologická, ekonomická a prostorová hlediska</li> <li>- podněcovat k ochraně a šetření základních přírodních zdrojů</li> <li>- seznámit se s ekosystémy</li> </ul> <p><b>Výchova demokratického občana</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- vlastní odpovědnost za svá rozhodnutí (osídlování Ameriky)</li> <li>- občan, občanská společnost a stát</li> <li>- formy participace občanů v politickém životě</li> <li>- principy demokracie, jako formy vlády a způsobu rozhodování</li> </ul> <p><b>Multikulturní výchova</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- právo všech lidí žít společně a vzájemně se obohacovat (různá etnika žijící na území Ameriky)</li> <li>- kulturní rozdíly</li> <li>- etnický původ</li> <li>- multikulturalita</li> </ul>

<ul style="list-style-type: none"> <li>- vyhledá na mapách hlavní soustředění osídlení a hospodářských činností v jednotlivých světadílech, v regionech a modelových státech</li> <li>- umí ukázat oblasti s nedostatkem potravin a pitné vody</li> <li>- dokáže lokalizovat ohniska válečných konfliktů</li> <li>- na mapě světa ukáže hlavní turistické destinace</li> <li>- samostatně pracuje s atlasem světa</li> <li>- aktivně využívá školní zeměpisné počítačové programy</li> <li>- s pomocí internetu vyhledává a vyhodnocuje základní geografické informace</li> </ul>	<p><b>Atlantský oceán</b></p> <p><b>Asie</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- poloha, rozloha a členitost pobřeží</li> <li>- povrch Asie</li> <li>- podnebí Asie</li> <li>- vodstvo Asie</li> <li>- vegetační pásy Asie</li> <li>- přírodní zdroje Asie</li> <li>- osídlování Asie</li> <li>- obyvatelstvo Asie</li> </ul> <p><b>Oblasti Asie</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- Jihozápadní Asie</li> <li>- Jižní Asie</li> <li>- Jihovýchodní Asie</li> <li>- Východní Asie</li> <li>- Centrální Asie</li> </ul>	<p>dtto</p> <p><b>Osobnostní a sociální výchova</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- komunikace (ročníkový projekt a jeho prezentace)</li> </ul> <p><b>Výchova demokratického občana</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- obhajoba a dodržování lidských práv v Asii (Čína, Tibet, Severní Korea...)</li> </ul> <p>dtto</p>
---	--	---

## Zeměpis – 8. ročník

<b>Ročníkové výstupy</b> <b>Žák:</b>	<b>Učivo</b>	<b>Průřezová témata</b>
<ul style="list-style-type: none"> <li>- na mapě lokalizovat významné geografické pojmy, s kterými se seznámil – hory, řeky jezera a podobně</li> <li>- stručně charakterizuje přírodní podmínky Evropy a vyhodnocuje jejich vliv na rozmístění socioekonomické sféry</li> <li>- vyhodnocuje stav a kvalitu životního prostředí v jednotlivých částech Evropy</li> <li>- analyzuje surovinové zdroje Evropy a objasňuje příčiny evropských ekonomik na dovozu nerostných zdrojů, zná hlavní dodavatele surovin pro evropské ekonomiky</li> <li>- na mapě lokalizuje hlavní evropské průmyslové zóny</li> <li>- chápe vzrůstající význam moderní dopravy pro celkový rozvoj jednotlivých regionů i celé EU</li> <li>- charakterizuje rozmístění evropského zemědělství v závislosti na rozličných přírodních podmínkách</li> <li>- popíše rozmístění evropského obyvatelstva, analyzuje hustotu osídlení, zaměstnanost v jednotlivých sektorech i životní</li> </ul>	<p><b>Zeměpis světadílů a oceánů</b></p> <p><b>Evropa</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- přírodní podmínky Evropy</li> <li>- poloha a členitost pobřeží</li> <li>- povrch Evropy</li> <li>- podnebí Evropy</li> <li>- rostlinstvo a živočišstvo</li> <li>- evropské vodstvo</li> <li>- hospodářství Evropy</li> <li>- přírodní zdroje a průmysl</li> <li>- zemědělství</li> <li>- doprava</li> <li>- obyvatelstvo Evropy</li> <li>- Evropská unie</li> </ul> <p><b>Přehled evropských zemí a regionů</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- střední Evropa</li> <li>- západní Evropa</li> <li>- alpské země</li> <li>- jižní Evropa</li> <li>- jihovýchodní Evropa</li> <li>- severní Evropa</li> <li>- východní Evropa + Rusko</li> </ul> <p><b>Socioekonomický zeměpis</b></p> <p><b>Obyvatelstvo</b></p>	<p><b>Environmentální výchova</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- aktivní ochrana životního prostředí</li> <li>- podněcovat k ochraně a šetření základních přírodních zdrojů (voda ovzduší, půda)</li> <li>- problémy vznikající působením člověka (vliv zemědělství, dopravy, průmyslu a odpadů na měnící se životní prostředí člověka)</li> </ul> <p><b>Osobnostní a sociální výchova</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- komunikace (ročníkový projekt a jeho prezentace)</li> </ul> <p><b>Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- Evropa a svět nás zajímá</li> <li>- objevujeme Evropu a svět</li> <li>- jsme Evropané</li> </ul>



<p>úroveň</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- vysvětlí příčiny rostoucího počtu cizinců v Evropské unii</li> <li>- samostatně charakterizuje jednotlivé oblasti Evropy se zaměřením na modelové státy</li> <li>- orientuje se v přehledu evropských zemí, jejich hlavních měst a umí na mapě ukázat i další významné evropské metropole</li> <li>- pracuje aktivně s tematickými mapami obsahujícími informace o obyvatelstvu, sídlech a hospodářských činnostech v celosvětovém měřítku</li> <li>- pomocí internetu vyhledává odpovědi a potřebná data k zadaným problémům</li> <li>- orientuje se v počtu a rozmístění lidí na Zemi</li> <li>- na mapě světa lokalizuje rozmístění lidských ras, náboženství, jazyků a hlavní soustředění světové populace</li> <li>- vysvětlí pojmy urbanizace, aglomerace, konurbace a megalopolis</li> <li>- na mapě vyhledá významné světové aglomerace</li> <li>- chápe nesmyslnost rasové nesnášenlivosti a uvádí příklady rasových menšin žijících i v naší republice</li> <li>- rozlišuje a porovnává státy světa podle zeměpisné polohy, počtu obyvatelstva, hlediska svrchovanosti, státního zřízení a formy vlády</li> <li>- lokalizuje aktuální příklady politických, národnostních a náboženských konfliktů ve světě</li> <li>- uvede příklady nejvýznamnějších politických, vojenských a hospodářských seskupení</li> <li>- vymezí základní pojmy migračního pohybu, uvede důvody migrací v minulosti, hlavní směry migrací v současnosti a jaké problémy spojené s migrací to zemím přináší</li> <li>- definuje moderní novodobý národ a jeho znaky</li> <li>- orientuje se ve světových náboženstvích a jejich rozmístění na Zemi</li> <li>- objasní obecnou charakteristiku zemědělství, úlohu přírodních a sociálně-ekonomických faktorů na</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- rozmístění a růst populace</li> <li>- lidské rasy</li> <li>- zaměstnanost a migrace</li> <li>- sídla</li> <li>- národy a státy světa</li> </ul> <p><b>Zemědělství</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- význam a rozmístění zemědělství</li> <li>- rostlinná výroba</li> <li>- živočišná výroba</li> </ul> <p><b>Lesní a vodní hospodářství</b></p> <p><b>Průmysl</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- význam a rozmístění průmyslu</li> <li>- těžba surovin</li> <li>- energetika</li> <li>- těžký průmysl</li> <li>- spotřební a potravinářský průmysl</li> </ul> <p><b>Doprava</b></p> <p><b>Přenos zpráv a informací</b></p> <p><b>Služby</b></p> <p><b>Vzdělávání</b></p> <p><b>Cestovní ruch</b></p> <p><b>Mezinárodní spolupráce</b></p> <p><b>Globální problémy lidstva</b></p>	<p><b>Multikulturní výchova</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- kulturní rozdíly</li> <li>- etnický původ</li> <li>- multikulturalita</li> <li>- princip sociálního smíru a solidarity</li> </ul> <p><b>Mediální výchova</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- kritické hodnocení reklam, některých zpravodajství, orientace v textu (čtenářská gramotnost)</li> <li>- práce s grafy, odbornou literaturou, cestovními příručkami, získávání znalostí prostřednictvím internetu</li> </ul> <p><b>Osobnostní a sociální výchova</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- dovednosti dobré komunikace</li> <li>- studijní dovednosti</li> </ul> <p><b>Výchova demokratického občana</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- pochopení významu řádu, pravidel a zákonů pro fungování</li> </ul>
---	---	---

<p>jeho rozmístění</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- na mapě lokalizuje místa s nedostatkem potravy a pitné vody</li> <li>- stručně zhodnotí rostlinnou i živočišnou výrobu v jednotlivých regionech světa v závislosti na rozdílných přírodních podmínkách</li> <li>- chápe význam ochrany lesů a jejich význam pro stabilitu klimatu na planetě</li> <li>- charakterizuje surovinové zdroje a jejich vliv na světovou ekonomiku</li> <li>- zná hlavní obnovitelné zdroje</li> <li>- charakterizuje průmysl a jeho rozdělení, lokalizuje na mapě hlavní průmyslové makroregiony</li> <li>- umí volit různé druhy dopravy pro přepravu rozličných komodit a chápe význam moderní přepravy pro rozvoj světové ekonomiky</li> <li>- vymezí sektor služeb a objasní vzrůstající podíl tohoto sektoru na zaměstnanosti ve vyspělých zemích</li> <li>- uvědomuje si vzrůstající význam vzdělání pro růst světových ekonomik i životní úroveň</li> <li>- lokalizuje na mapě hlavní oblasti cestovního ruchu</li> <li>- uvádí příklady, kde se angažují organizace OSN, NATO, EU a OPEC</li> <li>- chápe principy trvale udržitelného rozvoje planety</li> <li>- analyzuje hlavních globálních problémů lidstva, které ohrožují planetu</li> </ul>		<p>společnosti</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- uvažování o problémech v širších souvislostech (kritické myšlení)</li> </ul> <p><b>Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- naši sousedé, jejich život, jazyky, tradice a zvyky</li> <li>- orientace v evropském prostředí a jeho kořenu</li> </ul> <p><b>Multikulturní výchova</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- význam učení se cizím jazykům jako předmětu dorozumívání</li> <li>- rozvoj poznání projevů rasové nesnášenlivosti, netolerance, diskriminace, xenofobie</li> </ul> <p><b>Mediální výchova</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- kritické čtení a vnímání mediálních sdělení</li> </ul> <p><b>Osobnostní a sociální výchova</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- komunikace (ročníkový projekt a jeho prezentace)</li> </ul>
--	--	---

## Zeměpis – 9. ročník

Ročníkové výstupy <b>Žák:</b>	Učivo	Průřezová témata
<ul style="list-style-type: none"> <li>- určí absolutní geografickou polohu České republiky</li> <li>- vyhodnotí relativní geografickou polohu České republiky podle různých kritérií</li> <li>- porovná rozlohu České republiky s rozlohou vybraných států světa a s rozlohou sousedních států</li> </ul>	<p><b>Zeměpis České republiky</b></p> <p><b>ČR na mapě Evropy</b></p>	<p><b>Environmentální výchova</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- prostorová a časová hlediska</li> </ul> <p><b>Mediální výchova</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- využívat média jako zdroj informací</li> </ul>
<ul style="list-style-type: none"> <li>- popíše s pomocí obecně</li> </ul>	<p><b>Přírodní podmínky ČR</b></p>	

<p>zeměpisných a tematických map vznik a vývoj reliéfu, určí a vyhledá hlavní horopisné celky</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- vyhodnocuje podle tematických map podnebí v různých částech republiky, určí na mapě tři hlavní podnebné oblasti</li> <li>- rozumí televizní předpovědi počasí</li> <li>- orientuje se v říční síti České republiky, charakterizuje využívání vodních zdrojů a mapuje hlavní zdroje znečištění vodních zdrojů</li> <li>- objasňuje vznik a význam půd, umí přijímat opatření k jejich ochraně</li> <li>- zná příčiny výškové stupňovitosti, orientuje se v systému ochrany přírody včetně lokalizace národních parků</li> <li>- přijímá správná řešení a návrhy pro ochranu životního prostředí</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- geologický vývoj</li> <li>- horopis ČR</li> <li>- podnebí ČR</li> <li>- vodstvo</li> <li>- půdy</li> <li>- rostlinstvo a živočišstvo</li> <li>- životní prostředí a jeho ochrana</li> </ul>	<p><b>Environmentální výchova</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>-vzájemné vztahy člověka a životního prostředí</li> <li>- zdravý životní styl, estetické vnímání krás našeho okolí</li> <li>- příznivé a nepříznivé vlivy dopadu lidské činnosti</li> </ul>
<ul style="list-style-type: none"> <li>- vysvětlí pojmy přirozený pohyb obyvatelstva, stárnutí populace a jeho vliv na ekonomiku země</li> <li>- objasní příčiny migrace a uvede příklady velkých migrací na našem území</li> <li>- charakterizuje národnostní skladbu, vyhodnocuje náboženskou orientaci a vzdělanostní úroveň obyvatelstva</li> <li>- vysvětluje a chápe změny zaměstnanosti podle sektorů</li> <li>- na příkladech objasňuje pojmy urbanizace a vyhledává na mapě významná centra osídlení a největší sídla</li> <li>- srovnává ukazatele o lidnatosti, rozmístění, pohybu a struktuře obyvatelstva České republiky se sousedními státy</li> </ul>	<p><b>Obyvatelstvo a sídla</b></p>	<p><b>Osobnostní a sociální výchova</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- hodnoty různých lidí, jejich názorů a přístupu k řešení problémů</li> </ul> <p><b>Multikulturní výchova</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- poznávání a respektování zvláštností různých etnik a cizinců žijících v ČR</li> <li>- rozvíjení smyslu pro rovnocennost všech lidí v Evropě a různých způsobů života a myšlení</li> </ul>
<ul style="list-style-type: none"> <li>- stručně zhodnotí Českou ekonomiku před r. 1945, v letech 1945 - 1989 a charakterizuje proces ekonomické transformace v Česku po roce 1989</li> <li>- dokáže analyzovat výhody a nevýhody naší spolupráce v rámci Evropské unie</li> <li>- s využitím atlasu charakterizuje jednotlivá průmyslová odvětví, posuzuje jejich další rozvoj, závislost na dovozu surovin a hodnotí jejich vliv na životní</li> </ul>	<p><b>Hospodářství</b></p> <p><b>Průmysl</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- průmysl paliv a energetiky</li> <li>- hutnický průmysl</li> <li>- strojírenský průmysl</li> <li>- chemický průmysl</li> <li>- průmysl stavebních hmot</li> <li>- spotřební průmysl</li> <li>- potravinářský průmysl</li> </ul> <p><b>Zemědělství</b></p>	<p><b>Environmentální výchova</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>-vzájemné vztahy člověka a životního prostředí</li> <li>- zdravý životní styl, estetické vnímání krás našeho okolí</li> <li>- příznivé a nepříznivé vlivy dopadu lidské činnosti</li> </ul>

<p>prostředí</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- zná naše hlavní energetické zdroje a je si vědom závislosti ČR na dovozu surovin</li> <li>- jednotlivá průmyslová odvětví analyzuje i se zaměřením na místní region</li> <li>- na mapě vymezení hlavní zemědělské oblasti a vysvětlí vliv přírodních podmínek na vlastní rozmístění zemědělské produkce</li> <li>- s využitím tematických map vyhodnocuje rostlinnou i živočišnou výrobu, zhodnotí zemědělské aktivity v místním regionu</li> <li>- stručně charakterizuje jednotlivé druhy dopravy, pro přepravu různých komodit vybírá adekvátní druh dopravy a uvědomuje si negativní vlivy dopravy na životní prostředí</li> <li>- s využitím tematických map lokalizuje hlavní přepravní směry a dopravní koridory spojující naše území s celou Evropou</li> <li>- charakterizuje sektor služeb a vzrůstající význam vzdělání pro růst naší i evropské ekonomiky</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- rostlinná výroba</li> <li>- živočišná výroba</li> <li>- zemědělské oblasti</li> </ul> <p><b>Doprava a spoje</b></p> <p><b>Služby</b></p> <p><b>Vzdělání</b></p>	<p><b>Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech</b></p> <p>-Evropská unie a další mezinárodní organizace</p> <p>- evropská integrace – co Evropu spojuje a co ji rozděluje</p> <p><b>Osobnostní a sociální výchova</b></p> <p>- komunikace (ročníkový projekt a jeho prezentace)</p>
<ul style="list-style-type: none"> <li>- lokalizuje na mapách jednotlivé kraje a jejich významná města</li> <li>- charakterizuje přírodní podmínky, hospodářství, kulturní zajímavosti, rekreační možnosti jednotlivých regionů a porovnává vzájemně jejich hospodářskou funkci a vyspělost</li> </ul>	<p><b>Kraje České republiky</b></p>	<p><b>Mediální výchova</b></p> <p>- využití médií jako zdroje informací ve vyučování</p> <p>- orientace v textu</p>
<ul style="list-style-type: none"> <li>- pracuje aktivně s turistickou mapou Krkonoš a Českého ráje, navrhuje trasy výletů a lokalizuje významná místa</li> <li>- stručně popíše historii regionu a jeho ekonomický rozvoj</li> <li>- vysvětlí vznik a význam turistiky pro místní region, odhaduje možné trendy a směry dalšího rozvoje regionu</li> <li>- chápe význam a úlohu KRNAPu, CHKO Český ráj pro zachování zdravé přírody v regionu</li> <li>- ovládá základy topografie a orientace v terénu</li> <li>- aplikuje v terénu praktické postupy při pozorování, zobrazování a hodnocení krajiny</li> <li>- uplatňuje v praxi zásady bezpečného pohybu a pobytu</li> </ul>	<p><b>Místní region</b></p> <p><b>Terénní geografická výuka, praxe a aplikace</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- cvičení a pozorování v terénu místní krajiny, geografické exkurze</li> <li>- jednoduché panoramatické náčrty</li> </ul>	<p><b>Výchova demokratického občana</b></p> <p>- rozvoj a podpora komunikativnosti, formační dialogické schopnosti a dovednosti</p> <p>- uvažování o problémech v širších souvislostech, výchova ke kritickému myšlení</p> <p><b>Environmentální výchova</b></p> <p>- kulturní krajina</p>

<p>v krajině</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- uplatňuje v modelových situacích zásady bezpečného chování a jednání při mimořádných událostech</li> </ul>	<p>krajiny</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- hodnocení přírodních jevů a ukazatelů</li> <li>- ochrana člověka při ohrožení zdraví a života – živelní pohromy, opáření, chování a jednání při nebezpečí živelních pohrom v modelových situacích</li> </ul>	
--	--	--

## 5.8.5 Ekologická praktika (volitelný předmět)

### Charakteristika vyučovacího předmětu Ekologická

Předmět Ekologická praktika je určen pro žáky 8.-9. ročníku jako volitelný předmět a v učebním plánu je vymezen jednou hodinou týdně

#### Vyučovací předmět

- je zaměřen na komplexní rozšiřování a prohlubování vzdělávacího oboru Člověk a příroda
- klade důraz na prožitkové poznávání přírody (práce s přírodninami, přírodovědné vycházky, vlastní pozorování)
- je zaměřen na budování a rozvíjení pozitivního vztahu k přírodě a vytváření postojů, které jsou v souladu s principem trvale udržitelného rozvoje

#### Formy realizace předmětu

- badatelská činnost
- skupinová práce
- přírodovědné vycházky
- krátkodobé projekty
- prožitkové hry

K výuce předmětu by měl sloužit i nově vybudovaný areál školního pozemku.

### Výchovné a vzdělávací strategie pro rozvoj klíčových kompetencí žáků

Předmět Ekologická úzce souvisí se všemi předměty vzdělávacího oboru Člověk a příroda, zejména s průřezovým tématem Environmentální výchova. V rámci předmětu bude využito i spolupráce se střediskem ekologické výchovy SEVER v Horním Maršově.

Výchovné a vzdělávací postupy směřují k rozvoji všech klíčových kompetencí

#### Kompetence k učení

- žák se seznamuje s komplexními úkoly, které zahrnují informace a poznatky z celého vzdělávacího oboru Člověk a příroda
- žák využívá jako zdroj poznání encyklopedie, časopisy, internet, shromažďuje fakta třídí je

#### Kompetence k řešení problémů

- žák má možnost samostatně, či v týmech, pozorovat, experimentovat
- žák má možnost sledovat vztah příčina – následek
- žák se aktivně podílí na všech fázích činnosti: na plánování, realizaci i zhodnocení

#### Kompetence komunikativní

- žák při řešení problémů vhodně komunikuje se spolužáky i s učitelem
- žák se učí obhajovat vhodnou formou svůj názor a zároveň poslouchat názory jiných

#### Kompetence sociální a personální

- žák řeší úkoly ve vzájemné spolupráci s ostatními spolužáky
- žák je veden k respektování společně dohodnutých postupů a pravidel, k dodržování pravidel bezpečného a ohleduplného chování k přírodě

#### Kompetence občanské

- žák dostává příležitost si přírodu vlastnoručně „osahat“ (je kladen důraz na prožitek)
- žák je vzděláván jako ekologicky myslící jedinec

## Kompetence pracovní

- žák si vytváří dovednosti pozorovat lupou, mikroskopem, nakreslit jednoduché schéma
- žák aktivně pracuje s přírodninami, používá atlasů a jednoduchých klíčů k určování
- žák užívá vhodně přírodních materiálů a prosazuje využívání obnovitelných zdrojů energie

## Ekologická praktika – 8. – 9. ročník

Ročníkové výstupy Žák:	Učivo	Průřezová témata
<ul style="list-style-type: none"><li>- se orientuje v základních ekologických pojmech (ekologie, ekosystém, diverzita, biom, populace)</li></ul>	<ul style="list-style-type: none"><li>- základní ekologické pojmy</li></ul>	6.5. Základní podmínky života
<ul style="list-style-type: none"><li>- porovnává různé typy přizpůsobení různým životním podmínkám</li></ul>	<ul style="list-style-type: none"><li>- abiotické a biotické podmínky</li></ul>	
<ul style="list-style-type: none"><li>- rozlišuje přírodní a umělé ekosystémy</li><li>- na konkrétním příkladě ekosystému vysvětlí základní vztahy a zhodnotí důsledky narušení ekosystému</li></ul>	<ul style="list-style-type: none"><li>- ekosystém</li></ul>	
<ul style="list-style-type: none"><li>- na příkladech vysvětlí pojmy producent, konzument, reducent</li></ul>	<ul style="list-style-type: none"><li>- potravní řetězce, potravní vztahy</li></ul>	
<ul style="list-style-type: none"><li>- vysvětlí různé způsoby výživy hub, rozlišuje mezi parazitizmem a symbiózou</li></ul>	<ul style="list-style-type: none"><li>- houby</li></ul>	
<ul style="list-style-type: none"><li>- vysvětlí význam lišejníků v přírodě</li><li>- objasní výskyt lišejníků v přírodě a orientačně stanoví míru znečištění prostředí</li><li>- připraví výstavku nejběžnějších druhů lišejníků, pracuje s jednoduchými klíči</li></ul>	<ul style="list-style-type: none"><li>- lišejníky</li></ul>	
<ul style="list-style-type: none"><li>- po určitou dobu vydrží sledovat počasí, zaznamenává počasí podle meteorologických značek</li><li>- naměřené hodnoty zanáší do grafů</li></ul>	<ul style="list-style-type: none"><li>- sledování počasí, meteorologické značky</li></ul>	
<ul style="list-style-type: none"><li>- uvede příklady kladných a záporných vlivů člověka na životní prostředí</li><li>- rozlišuje obnovitelné a neobnovitelné zdroje energie</li><li>- chápe principy trvale udržitelného rozvoje</li></ul>	<ul style="list-style-type: none"><li>- zdroje energie</li></ul>	6.5. Základní podmínky života
<ul style="list-style-type: none"><li>- objasní zásady šetření energií, navrhne řešení</li></ul>	<ul style="list-style-type: none"><li>- šetření energie, úniky tepla</li></ul>	
<ul style="list-style-type: none"><li>- objasní problém hromadění odpadu, chápe zásady třídění a recyklace odpadu</li><li>- aktivně se zapojí do třídění odpadu ve škole a v místě bydliště</li><li>- určí a posoudí jak může znečištění odpady ohrozit život v přírodě</li></ul>	<ul style="list-style-type: none"><li>- odpady</li><li>- recyklace odpadů</li><li>- exkurze do třídního odpadu v Nové Pace</li></ul>	

<ul style="list-style-type: none"> <li>- vysvětlí podstatu péče o ptactvo a zvěř v zimě</li> <li>- zhotoví jednoduchá krmítka pro přikrmování ptáků v zimě</li> <li>- rozezná stopy běžných zvířat</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- ptáci a zvěř v zimě</li> <li>- výroba lojových směsí</li> </ul>	
<ul style="list-style-type: none"> <li>- porovná jednotlivé druhy cizokrajného ovoce</li> <li>- odvodí způsoby dopravy a vysvětlí vztah dopravy a ekologické zátěže</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- cizokrajné ovoce</li> </ul>	6.5. Lidské aktivity a problémy životního prostředí
<ul style="list-style-type: none"> <li>- pozná, která jídla jsou rostlinného a která živočišného původu</li> <li>- uvědomí si původ veškeré potravy</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- potrava na našem stole</li> </ul>	
<ul style="list-style-type: none"> <li>- rozliší mezi hrami a sporty, které poškozují okolní přírodu a těmi, které ji nepoškozují</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- opatrné hry</li> </ul>	
<ul style="list-style-type: none"> <li>- zhodnotí lidskou činnost a její dopady na přírodu a životní prostředí</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- přemýšlet eticky</li> </ul>	
<ul style="list-style-type: none"> <li>- určí zvířata, která jsou použita jako národní symbol</li> <li>- určí hypotetické důvody, proč jsou zvířata v národních symbolech používána</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- zvířata v národních symbolech</li> </ul>	
<ul style="list-style-type: none"> <li>- pozná některé domácí a přivezené živočichy našeho státu a Evropy</li> <li>- uvede příklady výsledku přesazení živočichů do prostředí, kde dříve nežila</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- přemísťování zvířat</li> </ul>	
<ul style="list-style-type: none"> <li>- popíše příčiny vyhynutí některých druhů zvířat</li> <li>- definuje pojmy „ohrožený“, „kriticky ohrožený“ a „vzácný“</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- ohrožená a vyhynulá zvířata</li> </ul>	
<ul style="list-style-type: none"> <li>- objasní význam půdy jako životního prostředí rostlin a živočichů</li> <li>- pomocí jednoduchých klíčů určí nejběžnější živočichy v půdě</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- život v půdě</li> </ul>	6.5. Základní podmínky života
<ul style="list-style-type: none"> <li>- objasní význam lesa jako důležitého společenstva, pozoruje a pozná nejčastější živočišné obyvatele lesa (především bezobratlé)</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- lesní živočichové</li> </ul>	
<ul style="list-style-type: none"> <li>- vytváří sbírky přírodnin, exponáty správně popíše a připraví z nich výstavku</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- výstava přírodnin</li> </ul>	
<ul style="list-style-type: none"> <li>- využívá přírodních materiálů jako suroviny pro výrobu dekorativních předmětů</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- práce s přírodními materiály (včelí vosk, ruční papír, vrbové proutí, vazby květin)</li> </ul>	6.1. Osobnostní rozvoj Kreativita
<ul style="list-style-type: none"> <li>- rozvíjí smyslové vnímání</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- poznáváme přírodu všemi smysly</li> </ul>	6.1. Osobnostní rozvoj Rozvoj schopností poznávání
	<ul style="list-style-type: none"> <li>Zapojení do celoškolských akcí: sběr papíru, Den Země</li> </ul>	



## 5.9 Umění a kultura

### 5.9.1 Hudební výchova

#### Charakteristika vyučovacího předmětu Hudební výchova

Vzdělávací obor hudební výchova je významný pro umělecké osvojování a estetické vnímání světa. U žáků rozvíjí specifické citění, tvořivost a vnímání hudebního díla.

K porozumění hudbě je žák veden především prostřednictvím vokálních, instrumentálních, hudebně pohybových a poslechových činností. Žák si tak rozvíjí svoji hudebnost – individuální schopnosti a dovednosti: sluchové, rytmické, pěvecké, intonační, instrumentální, hudebně pohybové, hudebně tvořivé a poslechové.

Vyučovací předmět hudební výchova se vyučuje jako samostatný předmět v rámci vzdělávací oblasti **Umění a kultura**. Týdenní dotace je 1 hodina.

Předmětem se prolínají **průřezová témata**:

OSV – rozvoj smyslového vnímání, kreativita, chápání umění jako komunikačního prostředku, vnímání hodnoty uměleckého díla

VEGS – rozvoj vztahu k evropské a světové kultuře, poznávání kulturního a historického dědictví, chápání kulturních souvislostí, respektování národních kultur a jejich přínos kultuře evropské a světové, vnímání a uznávání kulturní rozmanitosti

MuV – vnímání rozmanitosti kultur, jejich tradic, etnická hudba

MeV – rozvoj schopnosti vnímat, interpretovat a kriticky hodnotit mediální produkci ve vztahu k umění

#### Výchovné a vzdělávací strategie pro rozvoj klíčových kompetencí žáků

##### Kompetence k učení

Učitel:

- vede žáky k uvědomělému užívání hudební terminologie
- vede žáky k učení se prostřednictvím vlastní interpretace hudebních děl
- vede žáky k vyhledávání, třídění a porovnávání informací o hudebních dílech, autorech a interpretech v historickém kontextu
- vede žáky k rozvíjení hudebnosti prostřednictvím činností

##### Kompetence k řešení problémů

Učitel:

- vede žáky k vyhledávání souvislostí mezi jednotlivými hudebními žánry na základě podobných znaků
- ukazuje žákům možnosti volby různých hudebních výrazových prostředků
- podněcuje žáky ke kritickému myšlení při posuzování hudebního díla a při vlastní tvorbě

##### Kompetence komunikativní

Učitel:

- ukazuje žákům hudbu (umění) jako specifický prostředek komunikace
- vede žáky k dialogu o dojmech z hudebního díla

##### Kompetence sociální a personální

Učitel:

- podněcuje žáky ke spolupráci ve skupině, zadává úkoly, které žáci řeší společně
- poskytuje prostor pro osobité hudební projevy žáků

- vede žáky k tomu, aby oceňovali a respektovali hudební projevy ostatních

### Kompetence občanské

Učitel:

- vede žáky k respektování a oceňování hudebních tradic
- podněcuje žáky k pozitivnímu postoji k umělecké hudbě
- motivuje žáky k potřebě navštěvovat hudební akce (v místě bydliště i jinde) a aktivně se do nich zapojovat a podporovat je

### Kompetence pracovní

Učitel:

- vede žáky k praktickému využívání získaných znalostí a dovedností (pěvecké, instrumentální, pohybové, poslechové) v běžném životě

## Hudební výchova – 6. a 7. ročník

<b>Ročníkové výstupy Žák:</b>	<b>Učivo</b>	<b>Průřezová témata</b>
<ul style="list-style-type: none"> <li>- rozpozná píseň lidovou a umělou, českou a moravskou</li> <li>- poznává lidové hudební nástroje</li> <li>- kultivovaně zpívá lidové písně i v lidovém dvojhlase</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- lidová slovesnost, folklórní oblasti, lidové hudební nástroje</li> <li>- etnická hudba</li> </ul>	Multikulturní výchova
<ul style="list-style-type: none"> <li>- vnímá užité výrazové prostředky v proudu znějící hudby</li> <li>- využívá hudební výrazové prostředky při vokálních a instrumentálních aktivitách</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- hudebně výrazové prostředky</li> </ul>	
<ul style="list-style-type: none"> <li>- využívá teoreticky i prakticky pojmy z hudební teorie, orientuje se v notovém zápise</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- hudební teorie – tóny, posuvky, stupnice, akordy</li> </ul>	
<ul style="list-style-type: none"> <li>- zařadí na základě získaných vědomostí slyšené písně do historických souvislostí</li> <li>- interpretuje (vokálně i instrumentální) písně z různých slohových období</li> <li>- orientuje se ve stavbě písně</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- píseň – písňová forma, typologie písní, písně v proměnách staletí</li> </ul>	Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech
<ul style="list-style-type: none"> <li>- rozpozná podle charakteristických znaků jednotlivé jevištní hudební druhy</li> <li>- interpretuje muzikálové písně s možností instrumentálního a pohybového doprovodu</li> <li>- pokouší se vytvořit drobné hudebně dramatické dílo na základě individuálních dovedností</li> <li>- vyhledává souvislosti mezi hudbou a jinými uměleckými druhy</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- hudba na jevišti – opera, opereta, muzikál</li> </ul>	
<ul style="list-style-type: none"> <li>- rozpozná některé z tanců různých stylových období a typů</li> <li>- pohybově (pantomimicky či tanečními kroky) doprovodí</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- hudba a pohyb – balet, pantomima, typologie tanců</li> </ul>	

slyšenou hudbu na základě individuálních schopností		
<ul style="list-style-type: none"> <li>- rozpozná hudební nástroje (vizuálně i sluchově) a dokáže je zařadit do nástrojových skupin, teoreticky zná jejich využití v hudebních tělesech</li> <li>- snaží se dle individuálních schopností využívat ke hře alespoň jednoduché hudební nástroje</li> </ul>	- hudební tělesa, nástroje symfonického orchestru	
<ul style="list-style-type: none"> <li>- zná pravidla hlasové hygieny a využívá je při kultivovaném pěveckém projevu</li> </ul>	- hlasová hygiena a hlasová výchova	
<ul style="list-style-type: none"> <li>- orientuje se v jednotlivých hudebních formách a druzích a chápe hudební dílo jako logicky utvářený celek</li> <li>- dokáže jednotlivé hudební formy a druhy charakterizovat</li> <li>- reprodukuje na základě svých individuálních hudebních schopností a dovedností různé motivy, témata, provádí jednoduché hudební improvizace</li> </ul>	<p>Hudební druhy a formy</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- kánon</li> <li>- fuga</li> <li>- koncert</li> <li>- sonáta a sonátová forma</li> <li>- symfonie</li> <li>- duchovní hudba</li> </ul>	
<ul style="list-style-type: none"> <li>- orientuje se v notovém záznamu rytmu, prakticky využívá různé rytmy, dokáže taktovat</li> </ul>	- hudební rytmus, taktování	
<ul style="list-style-type: none"> <li>- umí využívat hudební přehrávače a nosiče k poslechovým činnostem, ale i k vytváření vlastních interpretací</li> </ul>	- hudební přehrávače a nosiče	
<ul style="list-style-type: none"> <li>- chápe funkci skladatele a interpreta v hudebním umění</li> </ul>	- skladatel a interpret v hudebním umění, kreativita, inspirace	Osobnostní a sociální výchova

## Hudební výchova – 8. a 9. ročník

<b>Ročníkové výstupy Žák:</b>	<b>Učivo</b>	<b>Průřezová témata</b>
<ul style="list-style-type: none"> <li>- zařadí na základě individuálních schopností a získaných vědomostí slyšenou hudbu do stylového období a porovnává ji z hlediska její slohové a stylové příslušnosti s dalšími skladbami.</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- dějiny hudby ve světě</li> <li>- hudební dílo a jeho autor</li> </ul>	Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech
<ul style="list-style-type: none"> <li>- vyhledává souvislosti mezi hudbou a jinými druhy umění</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- umělecká a nonumělecká hudba</li> <li>- hudební styly a žánry</li> </ul>	Mediální výchova
<ul style="list-style-type: none"> <li>- orientuje se v zápise písni a skladeb různých stylů a žánrů, tyto písně či skladby na základě individuálních schopností a získaných dovedností svým způsobem realizuje.</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- stupnice a tónina, orientace v notovém záznamu melodie</li> </ul>	

<ul style="list-style-type: none"> <li>- reprodukuje na základě svých individuálních hudebních schopností a dovedností různé motivy, témata i části skladeb, vytváří a volí jednoduché doprovody, provádí jednoduché hudební improvizace</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- moderní hudební nástroje</li> <li>- vyjadřování hudebních i nehudebních představ a myšlenek pomocí hudebního nástroje</li> </ul>	
<ul style="list-style-type: none"> <li>- zařadí na základě individuálních schopností a získaných vědomostí slyšenou hudbu do stylového období a porovnává ji z hlediska její slohové a stylové příslušnosti s dalšími skladbami.</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- dějiny hudby u nás</li> <li>- hudební dílo a jeho autor</li> </ul>	<p>Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech</p>
<ul style="list-style-type: none"> <li>- rozpozná některé z tanců různých stylových období, zvolí vhodný typ hudebně pohybových prvků k poslouchané hudbě a na základě individuálních hudebních schopností a pohybové vyspělosti předvede jednoduchou pohybovou vazbu.</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- rytmus, metrum, tempo, hudebně pohybové činnosti</li> </ul>	
<ul style="list-style-type: none"> <li>- orientuje se v proudu znějící hudby, vnímá užité hudebně výrazové prostředky a charakteristické sémantické prvky, chápe jejich význam v hudbě a na základě toho přistupuje k hudebnímu dílu jako k logicky utvářenému celku.</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- harmonizace, interpretace znějící hudby</li> </ul>	
<ul style="list-style-type: none"> <li>- využívá své individuální hudební schopnosti a dovednosti při hudebních aktivitách</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- zpěv, intonace, reflexe vokálního projevu</li> <li>- rozvoj hudebního sluchu a hudební představitosti</li> </ul>	<p>Osobnostní a sociální výchova</p>

## 5.9.2 Výtvarná výchova

### Charakteristika vyučovacího předmětu Výtvarná výchova

Předmět výtvarná výchova probíhá v 6. a 8. ročníku v dvouhodinové týdenní časové dotaci, v 7. a 9. ročníku v hodinové týdenní časové dotaci. K dispozici je výtvarná učebna, která poskytuje široké využití.

Naše škola žákům nabízí seznámení se s tradičními postupy a materiály (především mladším žákům) i s méně známými výtvarnými technikami (vyšším ročníkům). Velký důraz je kladen na souvislosti s jinými obory a podněty z okolního světa.

### Výchovné a vzdělávací strategie pro rozvoj klíčových kompetencí žáků

#### Kompetence k učení

- žák uvádí věci do souvislostí, propojuje do širších celků poznatky z různých vzdělávacích oblastí
- žák se orientuje v uměleckých slozích a dílech v jejich historickém kontextu
- žák samostatně pozoruje a experimentuje, získané výsledky porovnává, kriticky posuzuje a vyvozuje z nich závěry pro využití v budoucnosti

#### Kompetence k řešení problémů

- žák se lépe vyrovnává s problematikou širokého výběru technik a materiálů, hledá vhodné vyjadřovací prostředky
- žák kriticky myslí, je schopen obhájit svá rozhodnutí, uvědomuje si zodpovědnost za ně a výsledky svých činů zhodnotí

#### Kompetence komunikativní

- žák vnímá výtvarné umění jako prostředek k vyjádření se a k dorozumívání se mezi vrstevníky i generacemi
- žák rozvíjí dovednost diskuse, obhajuje svůj názor a vhodně argumentuje
- žák rozumí obrazovým materiálům, přemýšlí o nich, reaguje na ně a tvořivě je využívá ke svému rozvoji

#### Kompetence sociální a personální

- žák se učí spolupráci a toleranci při jednání se spolužáky a pedagogem, výuku chápe jako příležitost k týmové práci a k upevňování dobrých mezilidských vztahů
- žák si uvědomuje své já a svou tvorbu využívá jako prostředek k sebepoznání

#### Kompetence občanské

- žák chápe základní environmentální problémy a prezentuje je pomocí vizuální tvorby
- žák respektuje, chrání a oceňuje naše tradice a kulturní dědictví, projevuje pozitivní postoj k uměleckým dílům, smysl pro kulturu a tvořivost a aktivně se zapojuje do kulturního dění

#### Kompetence pracovní

- žák si osvojuje výtvarné techniky

## Výtvarná výchova – 6. a 7. ročník

Ročníkové výstupy Žák:	Učivo	Průřezová témata
<ul style="list-style-type: none"> <li>- užívá vizuálně obrazná vyjádření k zaznamenání vizuálních zkušeností, zkušeností získaných ostatními smysly a k zaznamenání podnětů z představ a fantazie</li> <li>- rozlišuje užitkovou, materiální, technickou a estetickou stránku předmětů a chápe vzájemný vztah mezi nimi</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- haptický a vizuální přístup ke zkoumání materiálů, výtvarné hry a komponování s nimi prostřednictvím libovolných technik</li> <li>- reflexe a vztahy zrakového vnímání k vnímání ostatními smysly – vědomé vnímání a uplatnění mimovizuálních podnětů při vlastní tvorbě, reflexe ostatních uměleckých druhů</li> </ul>	Osobnostní rozvoj- rozvoj schopností poznávání
<ul style="list-style-type: none"> <li>- užívá prostředky pro zachycení proporcí , kompozice, architektury</li> <li>- se snaží hledat harmonii a vyrovnanost v obrazně vizuálním vyjádření</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- harmonie, měřítko a proporce s použitím některé z graf. technick-tisk z šablon, koláže, linoryt, dále např. malba</li> <li>- uspořádání objektů do celků v ploše, objemu, prostoru (lineární, světlostní, barevné, plastické a prostorové)</li> </ul>	
<ul style="list-style-type: none"> <li>- ověřuje komunikační účinky vybraných, upravených, či samostatně vytvořených vizuálně obrazných vyjádření</li> <li>- orientuje se v řazení prvků v tvarové a barevné kompozici, řeší úlohy dekorativního charakteru v ploše (symetrická a asymetrická řešení)</li> <li>- nalézá vhodnou formu pro jejich prezentaci</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- nejmenší výtvarné práce, skvrny a skvrnky, dekorativní práce pomocí netradičních technik</li> <li>- komunikační obsah vizuálně vyjádřených obrazných vyjádření-utváření a uplatnění komunikačního obsahu</li> <li>- vysvětlování a obhajoba výsledků tvorby s respektováním záměru autora, prezentace ve veřejném prostoru</li> </ul>	
<ul style="list-style-type: none"> <li>- porovnává na konkrétních příkladech různé interpretace vizuálně obrazného vyjádření, poznává různé způsoby uměleckého vyjádření skutečnosti a výtvarné zobrazování prostorových jevů</li> <li>- vysvětluje své postoje k nim s vědomím osobní, společenské a kulturní podmíněnosti svých hodnotových soudů</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- vyjádření plochy a prostoru malbou, kresbou, hra s prostorem např. landartem a jinými alternativními směry</li> <li>- osobní postoj v komunikaci- jeho utváření a zdůvodňování, důvody vzniku odlišných interpretací vizuálně obrazných vyjádření (samostatně vytvořených a přejetých), kritéria jejich porovnávání, jejich zdůvodňování</li> </ul>	Sociální rozvoj- komunikace
<ul style="list-style-type: none"> <li>- projevuje smysl a cit pro prostorové formy a pro jejich výtvarné kvality, různé způsoby zobrazování plastických jevů a vztahů (hmoty, tvaru, struktury, světla, barvy, modelace)</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- vlastnosti tvarů, tvarování materiálů lineárního a sopečného pojetí, prostorové hry se stavebnicovými prvky (sádra, papír aj.)</li> </ul>	
<ul style="list-style-type: none"> <li>- orientuje se ve výtvarných principech vyjadřující světlo a stín</li> <li>- vychází z umělecky vizuálně obrazných vyjádření současnosti i minulosti a ze svých osobních zkušeností a prožitků</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- světlo a stín, výrazové prostředky světla, práce s temperou, akvarelem, kresba uhlím, fotografie</li> <li>- smyslové účinky vizuálně obrazných vyjádření- uměl. výtvarná tvorba</li> </ul>	
<ul style="list-style-type: none"> <li>- rozliší působení vizuálně</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- barva a barevné systémy, barevné</li> </ul>	

<p>obrazného vyjádření v rovině smyslového účinku, v rovině subjektivního účinku a v rovině sociálně utvářeného i symbolického obsahu</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- projevuje smysl a cit pro barvu a její výtvarnou kvalitu</li> </ul>	<p>kontrasty, tvorba temperou, akvarelem, pastelem</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- prostředky pro vyjádření emocí, pocitů, nálad, fantazie, představ a osobních zkušeností - manipulace s objekty, pohyb těla a jeho umístění v prostoru, akční tvar malby a kresby, uspořádání prostoru, celku vizuálně obrazných vyjádření a vyjádření proměn, výběr, uplatnění a interpretace</li> </ul>	
--	--	--

## Výtvarná výchova – 8. a 9. ročník

<b>Ročníkové výstupy Žák:</b>	<b>Učivo</b>	<b>Průřezová témata</b>
<ul style="list-style-type: none"> <li>- ověřuje komunikační účinky vybraných, upravených či samostatně vytvořených vizuálně obrazných vyjádření v sociálních vztazích, nalézá vhodnou formu pro jejich prezentaci</li> <li>- prakticky využívá ve vlastní tvořivé výtvarné činnosti základních poznatků o výtvarných výrazových prostředcích</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- role materiálů a nástrojů, zvláště technických a přírodních prvků, odpadních materiálů s použitím nových technik a nástrojů</li> <li>- přístupy k vizuálně obrazným vyjádřením - hledisko jejich vnímání (vizuální, haptické, statické, dynamické), hledisko jejich motivace (fantazijní, symbolická, založená na smyslovém vnímání, racionálně konstruktivní, expresivní), reflexe a vědomé uplatnění při vlastních tvůrčích činnostech</li> </ul>	
<ul style="list-style-type: none"> <li>- vybírá, kombinuje a vytváří prostředky pro vlastní osobité vyjádření, porovnává a hodnotí jeho účinky s účinky již existujících i běžně užívaných vizuálně obrazných vyjádření</li> <li>- uplatňuje představivost, fantazii a výtvarné myšlení ve vlastním výtvarném projevu</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- výtvarné komponování, kontrast, rytmus, kresba štětcem, komponování všedních předmětů, např. xeroxován grafika, různé typy koláže, roláže, atd. s použitím již existujících výtvarných děl</li> <li>- proměny komunikačního obsahu - záměry tvorby a proměny obsahu vizuálně obrazných vyjádření vlastních děl i děl výtvarného umění, historické, sociální a kulturní souvislosti</li> </ul>	Osobnostní rozvoj- kreativita
<ul style="list-style-type: none"> <li>- zaznamenává podněty z představ a fantazie vyplývající z vizuální zkušenosti</li> <li>- citlivě vnímá okolní skutečnost</li> <li>- projevuje aktivní estetický vztah k životnímu prostředí, k jeho tvorbě a ochraně</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- setkání s prostředím, návraty k přírodě</li> <li>- použití papíru, dřeva, hlíny, kůže, kaménků aj., výtvarné konstruování, modelování, kaširování</li> </ul>	Environmentální výchova- vztah člověka k prostředí
<ul style="list-style-type: none"> <li>- rozlišuje působení vizuálně obrazného vyjádření v rovině smyslového účinku, vnímá jeho symbolický obsah, přičemž se orientuje v oblasti současné výtvarné kultury</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- kombinované techniky</li> <li>- typy vizuálně obrazných vyjádření- objekty, ilustrace textů, plastika, comics, fotografie, reklama, komunikační grafika; rozlišení, výběr a uplatnění pro vlastní tvůrčí záměry</li> </ul>	Mediální výchova- tvorba mediálního sdělení

## 5.10 Člověk a zdraví

### 5.10.1 Rodinná výchova

#### Charakteristika vyučovacího předmětu Výchova ke zdraví

Předmět Rodinná výchova je vyučován jako samostatný předmět v 6. a 7. ročníku jednu hodinu týdně.

Vzdělávání v předmětu Výchova ke zdraví sleduje především aspekt chování podporující zdraví s návody pro každodenní život. Klade důraz na praktické dovednosti a jejich uplatnění v běžném životě. Přináší základní podněty pro pozitivní ovlivňování zdraví a způsoby jeho ochrany, neboť zdraví je důležitým předpokladem pro aktivní, spokojený a optimálně prožitý život.

Směřuje k tomu aby – žáci poznávali zdraví jako důležitou hodnotu v kontextu dalších životních hodnot, aby si uvědomovali základní problémy a potřeby v oblasti zdraví, zdravého životního stylu, rodinného života, partnerských vztahů, rodičovství, osobního bezpečí, uměli zaujímat vlastní postoje k uplatňování zdravého způsobu života, bezpečně se orientovali v konfliktních a krizových situacích souvisejících se zdravými mezilidskými vztahy a osobním bezpečím, uměli na ně adekvátně reagovat a přijímat odpovědnost za bezpečí své i druhých. Vede žáky k aktivnímu rozvoji a ochraně zdraví.

V rámci projektových dnů vede žáky k ochraně zdraví a životů při každodenních rizikových situacích a mimořádných událostech a k využívání osvojených postupů spojených s řešením jednotlivých mimořádných událostí.

Při poznávání zásadních životních hodnot je vhodné usilovat o to, aby předpokládané názory nebyly v příkrém rozporu s názory zákonných zástupců žáků.

#### Výchovné a vzdělávací strategie

Výchovné a vzdělávací postupy v tomto předmětu směřují k utváření klíčových kompetencí.

##### Kompetence k učení

Nabízet žákům řadu aktivačních metod, které jim přiblíží problematiku ochrany zdraví, zdravého životního stylu, mezilidských vztahů a povedou k ochotě se o ni dále zajímat

Žák - pravidelně využívá informační zdroje s danou tematikou, samostatně vyhledává, třídí a propojuje informace

##### Kompetence k řešení problémů

Učitel motivuje žáky v co největší míře problémovými úlohami z praktického života.

Žák - získává základní orientaci v názorech na to, co je zdravé a co může zdraví prospět, i na to, co zdraví ohrožuje a poškozuje, promyslí a naplánuje způsob řešení problému – je schopen obhájit svá rozhodnutí.

##### Kompetence komunikativní

Učitel vede žáky ke vhodné komunikaci ve skupině, ke kultivovanému písemnému i ústnímu projevu.

Žák - se podílí na řešení problémů prostřednictvím diskuse, didaktických situačních her, dramatizace, metod kooperativního učení

- různé texty a obrazové materiály tvořivě využívá ke zpracování projektů zaměřených na prevenci proti negativním vlivům na lidské zdraví a propagaci zdravého životního stylu.



### Kompetence sociální a personální

Učitel vede žáky k pochopení zdraví jako vyváženého stavu tělesné, duševní i sociální pohody, k poznání člověka jako biologického jedince závislého v jednotlivých etapách života na způsobu vlastního jednání a rozhodování.

Žák - využívá získané vědomosti a dovednosti k upevnování dobrých mezilidských vztahů, k utváření příjemné atmosféry ve třídě

### Kompetence občanské

Žák - využívá osvojených preventivních postupů k upevnování způsobů rozhodování a jednání v souladu s aktivní podporou zdraví v každé životní situaci

- uvědomuje si povinnost postavit se proti fyzickému i psychickému násilí
- zodpovědně se chová v krizových situacích i v situacích ohrožujících život a zdraví člověka, poskytne podle svých možností účinnou pomoc.

### Kompetence pracovní

Učitel vede žáky k chápání dobrého fyzického vzhledu a duševní pohody jako významného předpokladu pro výběr partnera i profesní dráhy, pro uplatnění ve společnosti. Výuku doplňuje o besedy s odborníky (gynekolog, kosmetička, protidrogový preventista, lékařská záchranná služba), exkurze, využívání videoprogramů.

### Předmětem prolínají průřezová témata:

- 6.1 Osobnostní a sociální výchova
- 6.2 Výchova demokratického občana
- 6.3 Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech
- 6.4 Multikulturní výchova
- 6.5 Environmentální výchova
- 6.6 Mediální výchova

## Výchova ke zdraví – 6. ročník

Ročníkové výstupy Žák	Učivo	Průřezová témata
<ul style="list-style-type: none"><li>- vysvětlí role členů rodiny a uvede příklady pozitivního a negativního vlivu na kvalitu rodinného prostředí a osobní rozvoj dítěte</li><li>- respektuje přijatá pravidla soužití v rodině, mezi vrstevníky, ve škole, ve společnosti</li><li>- pozitivní komunikace přispívá k utváření dobrých mezilidských vztahů</li><li>- uvědomí si význam kamarádství, přátelství a lásky, pro spokojený život</li></ul>	<b>1. Život v rodině a mimo ní</b> <ul style="list-style-type: none"><li>- rodina-postavení a role ženy a muže</li><li>- vliv rodiny na rozvoj osobnosti dítěte</li><li>- komunikace v rodině</li><li>- modelové situace a hry</li><li>- kamarádství, přátelství a láska</li></ul>	<b>6.1</b> Sociální rozvoj Poznávání lidí Mezilidské vztahy Komunikace  <b>6.5</b> Vztah člověka k prostředí Řešení problémů a rozhodování
<ul style="list-style-type: none"><li>- vysvětlí a zapamatuj si pojmy:</li><li>- zdraví, zdravý životní styl, prevence a výchova ke zdraví</li></ul>	<b>2. Rozvoj osobnosti</b> <ul style="list-style-type: none"><li>- duševní a tělesné zdraví</li><li>- vyrovnání se s problémy</li></ul>	<b>6.1</b> Seberegulace a sebeorganizace

<ul style="list-style-type: none"> <li>- vyjádří vlastní názor k problematice zdraví a diskutuj o něm v kruhu vrstevníků, rodiny</li> </ul>		
<ul style="list-style-type: none"> <li>- dovede posoudit různé způsoby chování lidí z hlediska odpovědnosti za své vlastní zdraví i zdraví druhých</li> <li>- usiluje v rámci svých možností a zkušeností o aktivní podporu zdraví</li> <li>- zapamatuje si pojmy konflikt, únik, nedorozumění, problém</li> <li>- dokáže řešit konfliktní situace s co nejmenším dopadem na osobnost</li> <li>- využít důvěry a spolupráce v řešení konfliktní situace</li> <li>- umí zhodnotit pozitiva a negativa strategií při řešení konfliktů</li> </ul>		
<ul style="list-style-type: none"> <li>- dokáže vyhledat kontaktní adresy a telefony na zařízení pro pomoc v krizi ve svém okolí</li> <li>- učit se rozvíjet sociální dovednosti jako je podpora, pomoc druhým, empatie spolupráce a tolerance</li> <li>- projevuje odpovědné chování v rizikových situacích osobního bezpečí</li> </ul>	<p><b>3. Osobní bezpečí</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- způsoby chování v krizových situacích (šikana, komunikace s neznámými lidmi, nebezpečný internet, bezpečný pohyb v rizikovém prostředí, nebezpečí komunikace prostřednictvím elektronických médií, projevy týrání dětí, formy sexuálního zneužívání dětí)</li> <li>- dětská krizová centra, linky důvěry</li> <li>- můžeme se z krizových situací poučit?</li> </ul>	
<ul style="list-style-type: none"> <li>- obhájí význam pohybových aktivit pro zdraví člověka</li> <li>- dokáže naplánovat správný režim dne respektující zdravý životní styl</li> <li>- uvede klady a zápory při využívání multimediálních zařízení v životě člověka</li> <li>- dovede poskytovat první pomoc při zástavě dechu, srdce, krvácení</li> <li>- dobrovolně se podílí na programech podpory zdraví v rámci školy a obce</li> </ul>	<p><b>4. Péče o zdraví, režim dne, první pomoc</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- denní režim, vyváženost pracovních a odpočinkových aktivit, pohybový režim</li> <li>- vedení záznamu o volném čase stráveném u televize, počítače, videa a jeho srovnání se záznamem o čase věnovaném pohybovým činnostem</li> <li>- vlivy vnějšího a vnitřního prostředí na zdraví- kvalita ovzduší, vody, hluk, osvětlení, teplota.</li> <li>- zásady osobní hygieny, ochrana před úrazy v domácnosti, sportu, dopravě</li> <li>- podpora zdravého životního stylu</li> <li>- první pomoc: zástava dýchání, masáž srdce, krvácení</li> <li>- účast na sportovních akcích pořádaných školou a obcí</li> </ul>	<p><b>6.5</b> Lidské aktivity a problémy životního prostředí</p>
<ul style="list-style-type: none"> <li>- dokáže vybrat správné poživatiny prospěšné lidskému organismu, navrhnout a sestavit vhodný jídelníček</li> <li>- zdůvodní na konkrétním případě</li> </ul>	<p><b>5. Zdravá výživa</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- vliv výživy na zdravotní stav lidí</li> <li>- výživová hodnota potravy</li> <li>- způsoby technologie zpracování potravin</li> </ul>	

škodlivost vlivu poživatin na zdravotní stav lidí (vznik některých chorob)	- sestavování jídelníčku - pitný režim	
- zdůvodní důležitost základních živin (tuky, cukry, bílkoviny, vitamíny, vlákniny, minerály, voda pro zdraví člověka) - v rámci svých možností uplatňuje zdravé stravovací návyky		
- zapamatuje si a vysvětlí pojmy: hodnota, hodnotový systém, životní cíle - dovede na konkrétním případě u sebe sama sestavit žebříček hodnot - umí vyjádřit své názory, pocity a postoje k systému hodnot - zapamatuje a vysvětlí pojmy droga, závislost, nikotin, abstinenční příznaky - zdůvodní na konkrétním případě škodlivost vlivu kouření a alkoholu na lidský organismus, společnost a rodinný život	<b>6. Zneužívání návykových látek</b> - pozitivní životní cíle a hodnoty - kouření - alkoholismus	
- projevuje odpovědný vztah k sobě samému, k vlastnímu dospívání - respektuje změny v období dospívání, vhodně na ně reaguje a kultivovaně se chová k opačnému pohlaví	<b>7. Sexuální výchova</b> - změny v životě člověka a jejich reflexe - dětství, puberta, dospívání chlapců a dívek - intimní hygiena chlapců a dívek - zdraví reprodukční soustavy, sexualita jako součást formování osobnosti - situační hry zaměřené k osvojování pozitivních vztahů k druhému pohlaví	

## Výchova ke zdraví – 7. ročník

Ročníkové výstupy Žák:	Učivo	Průřezová témata
<ul style="list-style-type: none"> <li>- porozumí právům a povinnostem členů rodiny</li> <li>- uvědomí si důležitost vzájemného respektování potřeb členů rodiny a rozdělení povinností k vytvoření pohody v rodině</li> <li>- uvede přednosti a nedostatky soužití v rodině, uvědomuje si příčiny nesouladu v rodině</li> <li>- zamýšlí se nad estetikou bydlení a stolování</li> <li>- uvědomuje si ekonomické stránky</li> </ul>	<b>Vztahy mezi lidmi a formy soužití</b> <b>Rodina</b> <ul style="list-style-type: none"> <li>- práva a povinnosti členů rodiny, rodičovská zodpovědnost</li> <li>- domov, domácí pohoda, domácí násilí, rozvod</li> <li>- komunikace v rodině</li> <li>- estetika bydlení</li> <li>- stolování, servírování, etika</li> <li>- ekonomika domácnosti, rodinný rozpočet</li> </ul>	OSV – mezilidské vztahy, komunikace, řešení problémů a rozhodovací dovednosti, hodnoty, postoje, praktická etika  Etická výchova: Prosociální chování v osobních vztazích. Přijetí vlastního a

<p>života rodiny</p>		<p>společného rozhodnutí.</p>
<ul style="list-style-type: none"> <li>- porozumí hodnotě zdraví jako předpokladu smysluplného šťastného života</li> <li>- vnímá rizika přetíženosti organismu a respektuje možnosti relaxace podle individuálních potřeb</li> <li>- vyjmenuje nejčastější cesty šíření nákazy a nemoci a možnosti prevence</li> <li>- pochopí souvislost mezi zdrojem, původcem a příznaky infekčního onemocnění</li> <li>- uvědomí si rozdíl mezi nemocí a postižením</li> <li>- zamýšlí se nad právy postižených lidí a respektováním jejich potřeb okolím</li> <li>- rozvíjí etické vztahy k nemocným a zdravotně postiženým dodržuje zásady péče o zdraví</li> </ul>	<p><b>Zdraví způsob života a péče o zdraví</b>  <b>Klíče ke zdraví</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- zdraví, nemoc, dědičnost, způsob života, životní a sociální prostředí</li> <li>- infekční choroby, hygiena, význam očkování a prevence</li> <li>- život s handicapem</li> <li>- hlavní zásady péče o zdraví</li> <li>- základy první pomoci (probíhá v rámci projektových dnů)</li> </ul>	<p>OSV – sebepoznání a sebepojetí, psychohygiena, mezilidské vztahy  Etická výchova:  Interpersonální a sociální empatie</p>
<ul style="list-style-type: none"> <li>- porozumí vztahu mezi výživou a zdravím jedince</li> <li>- srovnává stravovací zvyklosti českého národa se stravováním jiných národů</li> <li>- toleruje odlišnosti ve stravování jiných kultur</li> <li>- aplikuje osvojené poznatky o zdravé výživě při sestavování konkrétního jídelníčku</li> <li>- na příkladech zdůvodní klady a zápory alternativních způsobů výživy</li> <li>- zná rizika spojená s poruchami příjmu potravy</li> </ul>	<p><b>Zdravá výživa</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- zdravá výživa a její vliv na tělesný růst a duševní vývoj dítěte</li> <li>- rozdílnost stravování v historickém vývoji a ve vztahu ke kultuře a tradicím národa</li> <li>- výživová hodnota potravy</li> <li>- alternativní výživa a poruchy příjmu potravy</li> <li>- abeceda zdravé výživy</li> </ul>	<p>MKV – kulturní diferenciacie (respektování zvláštností etnik)</p>
<ul style="list-style-type: none"> <li>- uvědomuje si historické souvislosti týkající se problematiky zneužívání léčiv, drog</li> <li>- pochopí pojem droga a proces vzniku závislosti na drogách</li> <li>- vnímá škodlivost a vedlejší účinky dopingových látek na zdraví jedince</li> <li>- dává do souvislosti distribuci drog a porušování zákonů</li> <li>- uvědomuje si záludnost drog a jejich roli v životě člověka</li> <li>- projevuje odpovědný přístup k trávení volného času s kamarády bez sociálně patologických jevů</li> <li>- uplatňuje osvojené sociální dovednosti a modely chování při</li> </ul>	<p><b>Rizika ohrožující zdraví jejich prevence</b>  <b>Osobnostní a sociální rozvoj</b>  Zneužívání návykových látek</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- autodestruktivní závislosti, rizikové chování (alkohol, aktivní a pasivní kouření, zbraně, nebezpečné látky a předměty)</li> <li>- léčiva, drogy</li> <li>- historické souvislosti v otázkách zneužívání léčiv, drog</li> <li>- nejčastěji užívané drogy (káva, alkohol, cigarety)</li> <li>- drogy a jejich účinky, dělení drog</li> <li>- doping, účinky dopingových látek na lidský organismus</li> <li>- drogy a legislativa, systém prevence drogové závislosti</li> </ul>	<p>OSV – seberegulace a sebeorganizace, psychohygiena, hodnoty, postoje, praktická etika  MV – fungování a vliv médií ve společnosti</p>

<p>kontakty se sociálně patologickými jevy</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- analyzuje odlišnosti v taktikách reklamních agentur propagujících tabákové výrobky a alkoholické nápoje</li> <li>- uvede přednosti a nedostatky prevence zneužívání dopingu a ochrany zdraví</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- vznik závislosti, volnočasové aktivity</li> <li>- nácvik odmítání</li> <li>- sebeochrana a vzájemná pomoc v rizikových situacích a v situacích ohrožení (probíhá v rámci projektových dnů)</li> </ul>	
<ul style="list-style-type: none"> <li>- uvědomuje si životní situace nebezpečné pro fyzické a psychické zdraví</li> <li>- porozumí vztahům mezi násilím, nebezpečím a ohrožením zdravím a života</li> <li>- aplikuje osvojené poznatky o osobní bezpečí na situace ve svém běžném životě</li> <li>- dává do souvislosti nevhodné chování, špatné svědomí a strach z trestu</li> <li>- rozlišuje různé způsoby násilí neslučitelné s právy dítěte včetně odmítání rasismu</li> <li>- hledá možnosti prevence násilí ve skupině vrstevníků</li> <li>- pokouší se analyzovat způsoby chování a jednání i vlastnosti osobnosti, které vedou k (ne)úspěchu</li> <li>- uvědomuje si svoje kladné vlastnosti</li> <li>- zamýšlí se nad riskantním chováním</li> <li>- zaujímá stanovisko k nedodržování pravidel a kázně ve sportu, silničním provozu</li> <li>- řídí se dopravními předpisy pro chodce a cyklisty</li> <li>- umí vyjádřit své názory na sexuální zneužívání</li> <li>- umí správně postupovat při poskytování první pomoci</li> <li>- chápe význam první pomoci pro záchranu života</li> </ul>	<p><b>Osobní bezpečí</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- nebezpečné situace, adrenalinové sporty, agrese</li> <li>- nedodržování pravidel ve sportu a v silničním provozu</li> <li>- skupina vrstevníků a násilí, šikana, agresori a oběti, legislativa</li> <li>- vytváření zdravého sebevědomí</li> <li>- bezpečnost silničního provozu</li> <li>- příčiny a formy sexuálního zneužití, prevence</li> <li>- zásady první pomoci, důležitá telefonní čísla, vybavení domácí lékárničky</li> </ul>	<p>OSV – sebepoznání a sebepojetí, seberegulace a sebeorganizace, psychohygienu, kreativita, hodnoty, postoje, praktická etika, mezilidské vztahy</p>
<ul style="list-style-type: none"> <li>- uvědomí si podobnosti a rozdílnosti mezi lidmi</li> <li>- respektuje změny v období dospívání a vhodně na ně reaguje</li> <li>- analyzuje odlišnosti a hledá podobnosti mezi dospívajícími chlapci a děvčaty</li> <li>- umí vyjádřit vlastní pocity spojené s dospíváním</li> <li>- vyjadřuje se ke vztahům mezi</li> </ul>	<p><b>Změny v životě člověka a jejich reflexe</b></p> <p>Sexuální výchova</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- životní cyklus, dospívání</li> <li>- pohlavní orgány muže a ženy</li> <li>- tělesná, duševní a sociální zralost</li> <li>- rozmnožování, vývoj plodu</li> </ul>	<p>OSV – sebepoznání a sebepojetí, poznávání lidí, komunikace</p> <p>MV – lidské vztahy (tolerance a respektování odlišností mezi rasami)</p> <p>Etická výchova:</p>

dospívajícími a dospělými - hledá kompromis ve vztazích s dospělými - chápe význam zdrženlivosti v dospívání a odpovědného sexuálního chování		Komunikace citů
---	--	-----------------



## 5.10.2

## Tělesná výchova

### Charakteristika vyučovacího předmětu Tělesná výchova

Předmět Tělesná výchova se na druhém stupni v 6. – 9. ročníku vyučuje jako samostatný předmět s dotací dvou hodin týdně.

Pro výuku využíváme tělocvičnu, sportovní areál, sportovní hřiště za školou, vytrvalostní disciplíny trénujeme v přílehlém prostoru lesa. V rámci Tv realizujeme i výuku plavání a bruslení.

### Vzdělávání je zaměřeno na

- vytvoření kladného vztahu ke sportování
- uvědomění si nutnosti pohybu jako základu zdravého životního stylu
- rozvoj pohybových dovedností
- regeneraci a kompenzaci jednostranné zátěže způsobené pobytem ve škole
- zvyšování tělesné zdatnosti a kultivaci pohybu
- osvojení si základních sportovních pravidel a zásad fair play

Při výuce je přihlíženo ke genetickým předpokladům a aktuálnímu zdravotnímu stavu žáků.

### Výchovné a vzdělávací strategie pro rozvoj klíčových kompetencí žáků

#### Kompetence k učení

- žák se seznamuje s tělocvičným názvoslovím a používá je
- samostatně pozoruje, experimentuje, výsledky porovnává, posuzuje je a vyvozuje závěry
- připravuje se k účasti na sportovních soutěžích
- systematicky sleduje vývoj vlastní fyzické zdatnosti

#### Kompetence k řešení problémů

- žák rozlišuje sportovní a nesportovní chování
- rozpozná a pochopí problém, snaží se ho řešit
- sleduje vlastní pokrok při zdolávání problémů
- snaží se překonat neúspěch
- hledá vhodnou taktiku v individuálních i kolektivních sportech

#### Kompetence komunikativní

- žák používá správné názvosloví
- žák komunikuje při společných sportovních aktivitách
- žák se učí samostatně organizovat hry a soutěže
- vyslechne a přijme pokyny vedoucího družstva

#### Kompetence sociální a personální

- žák dodržuje daná sportovní pravidla
- učí se respektovat druhé
- učí se poskytovat pomoc

#### Kompetence občanské

- žák si uvědomuje potřebu pohybu pro zdraví člověka
- snaží se zdokonalovat své pohybové dovednosti
- zapojuje se aktivně do sportovních aktivit
- pomůže poskytnout pomoc při úrazech lehčího charakteru



## Kompetence pracovní

- žák dodržuje zásady bezpečnosti a hygieny při sportovních činnostech
- dodržuje vymezená pravidla
- plní povinnosti a závazky
- adaptuje se na nové pracovní podmínky

## Tělesná výchova – 6. a 7. ročník

Ročníkové výstupy Žák:	Učivo	Průřezová témata
<ul style="list-style-type: none"><li>- aktivně vstupuje do organizace svého pohybového režimu</li><li>- některé pohybové činnosti zařazuje pravidelně a s konkrétním účelem</li></ul>	<ul style="list-style-type: none"><li>- správné držení těla</li><li>- zvyšování kloubních pohybů</li></ul>	Osobnostní a sociální výchova- osobnostní rozvoj a sebepoznání
<ul style="list-style-type: none"><li>- samostatně využívá osvojené kompenzační a relaxační techniky a sociální dovednosti k regeneraci organismu, překonání únavy a předcházení stresovým situacím</li></ul>	<ul style="list-style-type: none"><li>- preventivní pohybová činnost</li><li>- správné zapojení dechu</li></ul>	
<ul style="list-style-type: none"><li>- usiluje o zlepšení své tělesné zdatnosti</li></ul>	<ul style="list-style-type: none"><li>- celkové posilování svalového aparátu</li><li>- rozvoj vytrvalosti, zdravotně orientovaná zdatnost</li></ul>	
<ul style="list-style-type: none"><li>- samostatně se připraví před pohybovou činností</li></ul>	<ul style="list-style-type: none"><li>- žák je schopen individuálního rozcvičení</li><li>- strečink celého těla před a po ukončení hodiny, na závěr hodiny uvolnění nejzatíženějších partií těla</li></ul>	
<ul style="list-style-type: none"><li>- odmítá drogy a jiné škodliviny jako neslučitelné se sportovní etikou a zdravím</li><li>- dává do souvislosti zdravotní a psychosociální rizika spojená se zneužíváním návykových látek a životní perspektivu mladého člověka</li><li>- uplatňuje osvojené sociální dovednosti a modely chování při kontaktu se sociálně patologickými jevy ve škole i mimo ni</li><li>- v případě potřeby vyhledá odbornou pomoc sobě nebo druhým</li></ul>	<ul style="list-style-type: none"><li>- drogy a jiné škodliviny (anabolika, látky zvyšující fyzickou kondici a podporující růst svalové hmoty)</li></ul>	Osobnostní a sociální výchova- osobnostní rozvoj- psychohygienu
<ul style="list-style-type: none"><li>- uplatňuje vhodné a bezpečné chování i v méně známém prostředí sportovišť, přírody, silničního provozu</li><li>- předvídá možná nebezpečí úrazu a přizpůsobí jim svou činnost</li></ul>	<ul style="list-style-type: none"><li>- seznámení žáků s vhodným a bezpečným chováním na sportovních akcích konaných ve škole i mimo školu</li><li>- zásady bezpečného používání konkrétních sportovních potřeb a náradí</li></ul>	
<ul style="list-style-type: none"><li>- zvládá v souladu s individuálními předpoklady osvojené pohybové</li></ul>	<ul style="list-style-type: none"><li>- pohybové hry – závody družstev i jednotlivců s různým zaměřením</li></ul>	

dovednosti a tvořivě je aplikuje ve hře, soutěži, při rekreačních činnostech		
- zvyšuje fyzickou zdatnost, posiluje dýchací a oběhový aparát	- běh v terénu – kruhový trénink, překonávání terénních překážek, vytrvalostní běh v terénu - vytyčení trasy terénního běhu, ochrana přírody, při přesunech uplatňování pravidel silničního provozu	Osobnostní a sociální výchova – sociální rozvoj – kooperace a kompetice
- zvládá v souladu s individuálními předpoklady osvojované pohybové dovednosti a tvořivě je aplikuje ve hře, soutěži, při rekreačních činnostech	<b>Sportovní hry - 6. ročník</b> - vybíjená- taktika, rozhodnost, pohotovost - košíková – správný postoj při přihrávce, driblink pravou, levou rukou bez očního kontaktu s balonem, driblinková abeceda (kroužení míčem okolo těla, osmička mezi nohama, prohazování) - přehazovaná - doplňkové sportovní hry – minikopaná, florbal, ringo - průpravná cvičení s náčiním a bez náčiní - kondiční cvičení s náčiním a bez náčiní - pořadová cvičení	Osobnostní a sociální výchova – sociální rozvoj – kooperace a kompetice
	<b>Sportovní hry - 7.ročník</b> - přehazovaná – přehození míče přes síť, rychlá a přesná přihrávka, prudké odehrání míče do soupeřova pole ve výskoku (smeč) jednoruč i obouruč - košíková – dvojtakt, střelba na koš, driblink se slalomem, nácvik herní činnosti, obranný pohyb - odbíjená – nácvik přihrávek vrchem, odbíjení spodem, průprava na spodní podání - doplňkové sportovní hry – minikopaná, florbal, kopaná, ringo - průpravná cvičení s náčiním i bez náčiní - kondiční cvičení bez náčiní i s náčiním - lyžování – v případě zájmu zákonných zástupců bude škola zařazovat týdenní kurz	Osobnostní a sociální výchova – sociální rozvoj – kooperace a kompetice
	- bruslení – základní výcvik 6.-7.roč.	
- zvládá v souladu s individuálními předpoklady osvojované pohybové dovednosti a tvořivě je aplikuje ve hře, soutěži, při rekreačních činnostech	<b>Atletika</b> - atletická abeceda (liftink, skipping, zakopávání, předkopávání, odpichy, oštěpařský krok, cval stranou) - rychlé běhy na krátkou trať, postupné zrychlování - hody granátem a kriketovým míčkem	

	<ul style="list-style-type: none"> <li>- skok do dálky</li> <li>- skok do výšky(nácvik flopu)</li> <li>- rychlé starty (ze stoje, ze sedu, z lehu)</li> </ul> <p><b>Gymnastika</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- kotoul vpřed a vzad</li> <li>- stoj na rukou se záchranou</li> <li>- přemet stranou se záchranou</li> <li>- přeskok kozy v základní výšce (roznožka, skrčka), výskok na švédskou bednu z trampolínky a seskok do duchen</li> <li>- kruhy – kotoul vpřed a vzad, rotace kolem své osy, houpání s odrazem střídnož, seskok u záhupu</li> <li>- hrazda – vzpor na rukách, kotoul vpřed, kotoul vpřed a následně vzad</li> <li>- šplh na laně a tyči</li> <li>- úpoly – význam úpolových sportů pro sebeobranu a brannost, přetahy, přetlaky, úpolové odpory, střehové postoje</li> <li>- estetické a kondiční formy cvičení s hudbou a rytmickým doprovodem</li> <li>- soulad pohybu s hudbou (cvičení bez náčiní)</li> </ul>	
<ul style="list-style-type: none"> <li>- posoudí provedení osvojované pohybové činnosti, označí zjevné nedostatky a jejich možné příčiny</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- sebehodnocení v dané pohybové činnosti</li> <li>- zná a dodržuje pravidla dané pohybové činnosti</li> <li>- dokáže označit zjevné nedostatky a jejich příčiny</li> </ul>	Osobnostní a sociální výchova – osobnostní rozvoj – komunikace
<ul style="list-style-type: none"> <li>- užívá osvojované názvosloví na úrovni cvičence, rozhodčího, diváka, čtenáře novin a časopisů, uživatele internetu</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- komunikace v TV (tělocvičné názvosloví osvojovaných činností)</li> </ul>	
<ul style="list-style-type: none"> <li>- naplňuje ve školních podmínkách základní olympijské myšlenky – čestné soupeření, pomoc handicapovaným, respekt k opačnému pohlaví, ochranu přírody při sportu</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- historie olympijských her – MOV, ČOV, ODM (olympiáda dětí a mládeže)</li> </ul>	Osobnostní a sociální výchova – morální rozvoj – řešení problémů a rozhodovací dovednosti
<ul style="list-style-type: none"> <li>- dohodne se na spolupráci i jednoduché taktice vedoucí k úspěchu družstva a dodržuje ji</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- týmová hra dle platných či dohodnutých pravidel</li> </ul>	
<ul style="list-style-type: none"> <li>- rozlišuje a uplatňuje práva a povinnosti vyplývající z role hráče, rozhodčího, diváka, organizátora</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- pravidla osvojovaných pohybových činností a jejich aplikace při hře v poli</li> </ul>	
<ul style="list-style-type: none"> <li>- sleduje určené prvky pohybové činnosti a výkony, eviduje je a vyhodnotí</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- statistická zjištění – měření délky, rychlosti, výšky</li> <li>- práce se stopkami a pásmem</li> </ul>	
<ul style="list-style-type: none"> <li>- zorganizuje samostatně i týmu jednoduché turnaje, závody na úrovni školy</li> <li>- spolurozhoduje osvojované hry a soutěže</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- aktivní (samostatná) organizace prostoru a pohybových činností</li> </ul>	

<ul style="list-style-type: none"> <li>- zpracuje naměřená data a informace o pohybových aktivitách a podílí se na jejich prezentaci</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- práce s tabulkou (výsledkovou listinou)</li> <li>- doplňování příslušných dat</li> <li>- čtení potřebných dat</li> <li>- zjišťování potřebných dat</li> </ul>	
---	--	--

## Tělesná výchova – 8. a 9. ročník

<b>Ročníkové výstupy Žák:</b>	<b>Učivo</b>	<b>Průřezová témata</b>
<ul style="list-style-type: none"> <li>- aktivně vstupuje do organizace svého pohybového režimu</li> <li>- některé pohybové činnosti zařazuje pravidelně a s konkrétním účelem</li> <li>- samostatně využívá osvojené kompenzační a relaxační techniky a sociální dovednosti k regeneraci organismu, překonávání únavy a předcházení stresovým situacím</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- správné držení těla, zvyšování kloubních pohybů, preventivní pohybová činnost, správné zapojení dechu</li> <li>- průpravná cvičení bez náčiní i s náčiním</li> </ul>	Osobnostní a sociální výchova – osobnostní rozvoj – seberegulace a sebeorganizace
<ul style="list-style-type: none"> <li>- usiluje o zlepšení své tělesné zdatnosti, z nabídky zvolí vhodný rozvojový program</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- kondiční cvičení bez náčiní i s náčiním</li> <li>- celkové posilování svalového aparátu (prevence a korekce jednostranného zatížení a svalových dysbalancí)</li> <li>- rozvoj vytrvalosti, zdravotně orientovaná zdatnost</li> </ul>	
<ul style="list-style-type: none"> <li>- samostatně se připraví před pohybovou činností a ukončí ji ve shodě s hlavní činností – zatěžovanými svaly</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- žák je schopen individuálního rozcvičení</li> <li>- strečink celého těla před a po ukončení hodiny</li> <li>- na závěr hodiny uvolnění nejzatíženějších partií těla</li> </ul>	
<ul style="list-style-type: none"> <li>- odmítá drogy a jiné škodliviny jako neslučitelné se sportovní etikou a zdravím</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- drogy a jiné škodliviny (anabolika, látky zvyšující fyzickou kondici a podporující růst svalové hmoty)</li> </ul>	Osobnostní a sociální výchova – osobnostní rozvoj - psychohygiena
<ul style="list-style-type: none"> <li>- uplatňuje vhodné a bezpečné chování v prostředí sportovišť, přírody, silničního provozu</li> <li>- předvídá možná nebezpečí úrazu a přizpůsobí jim svou činnost</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- seznámení žáků s vhodným a bezpečným chováním na sportovních akcích konaných ve škole i mimo školu</li> <li>- zásady bezpečného používání konkrétních sportovních potřeb a nářadí</li> </ul>	
<ul style="list-style-type: none"> <li>- zvládá v souladu s individuálními předpoklady osvojované pohybové dovednosti a tvořivě je aplikuje ve hře, soutěži, při rekreačních činnostech</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- pohybové hry – závody družstev i jednotlivců s různým zaměřením, netradiční pohybové hry a aktivity</li> <li>- přežití v přírodě, orientace, ukrytí, nouzový přístřešek, zajištění vody, potravy, tepla</li> </ul>	
<ul style="list-style-type: none"> <li>- zvládá v souladu s individuálními předpoklady osvojované pohybové dovednosti a tvořivě je aplikuje ve hře, soutěži, při rekreačních činnostech</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- terénní běh, kruhový trénink</li> <li>- vytyčení trasy terénního běhu</li> <li>- vytrvalostní běh v terénu</li> <li>- překonávání přírodních překážek</li> <li>- ochrana přírody</li> </ul>	Osobnostní a sociální výchova – sociální rozvoj – kooperace a kompetice

<ul style="list-style-type: none"> <li>- zvyšuje fyzickou zdatnost, posiluje dýchací a oběhový aparát</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- při přesunech uplatňování pravidel silničního provozu</li> </ul>	
<ul style="list-style-type: none"> <li>- zvládá v souladu s individuálními předpoklady osvojované pohybové dovednosti a tvořivě je aplikuje ve hře, soutěži, při rekreačních činnostech</li> </ul>	<p><b>Sportovní hry - 8. ročník</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- košíková – útok, obrana – osobní, zónová, poziční střelba, střelba z dálky, clony, uvolňování hráče s míčem, bez míče</li> <li>- odbíjená – přihrávky vrchem a spodem přes síť, podání spodem i vrchem, nácvik útoku po přihrávce, blokování</li> <li>- doplňkové sportovní hry – minikopaná, kopaná, florbal, ringo</li> </ul>	<p>Osobnostní a sociální výchova – sociální rozvoj – kooperace a kompetice</p>
	<p><b>Sportovní hry - 9. ročník</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- odbíjená – příjem podání spodem, vrchem, rozehrání balonu přes nahrávače, nácvik smeče, bloky, hra v poli</li> <li>- košíková – postupný útok, rychlý protiútok, těsná osobní obrana po celém hřišti</li> </ul>	<p>Osobnostní a sociální výchova – sociální rozvoj – kooperace a kompetice</p>
<ul style="list-style-type: none"> <li>- zvládá v souladu s individuálními předpoklady osvojované pohybové dovednosti a tvořivě je aplikuje ve hře, soutěži, při rekreačních činnostech</li> </ul>	<p><b>Atletika</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- atletická abeceda (liftink, skipping, zakopávání, předkopávání, odpichy, oštěpařský krok, cval stranou)</li> <li>- skok do dálky z místa</li> <li>- skok do dálky</li> <li>- skok do výšky flopem</li> <li>- rychlé starty (ze stoje, sedu, lehu)</li> <li>- rychlé běhy na krátkou trať, postupné zrychlování</li> <li>- hody granátem a kriketovým míčkem</li> <li>- vrh koulí (koulařská gymnastika, vrh z místa, sun, spojení sunu a vrhu), D do 3kg, CH do 5 kg</li> </ul>	<p>Osobnostní a sociální výchova – sociální rozvoj – kooper. A kompetice</p>
	<p><b>Gymnastika</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- kotoul vpřed a vzad vícekrát za sebou, stoj na ruce se záchranou, přemet stranou se záchranou, přeskok kozy ve zvýšené výšce – roznožka, skrčka</li> <li>- přeskok vyšší švédské bedny z trampolíny</li> <li>- kruhy – kotoul vpřed a vzad, rotace kolem své osy, houpání ve visu, seskok u záhupu (mrtvý bod)</li> <li>- hrazda – kotoul vpřed a následně vzad, vzpor na rukách a kotoul vpřed, výmyk</li> <li>- šplh na laně a tyči</li> <li>- estetické a kondiční formy cvičení s hudbou a rytmickým doprovodem – soulad pohybu s hudbou (cvičení s náčiním i bez náčiní)</li> <li>- společenské tance</li> <li>- úpoly – význam úpolových sportů</li> </ul>	

	<ul style="list-style-type: none"> <li>pro sebeobranu a brannost</li> <li>- přetahy, přetlaky, úpolové odpory, střehové postoje</li> </ul>	
<ul style="list-style-type: none"> <li>- posoudí provedení osvojované pohybové činnosti, označí zjevné nedostatky a jejich možné příčiny</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- sebehodnocení v dané pohybové činnosti, znají a dodržují pravidla dané pohybové činnosti</li> <li>- sami označí zjevné nedostatky a jejich příčiny, s pomocí spolužáků nebo učitele pracují na jejich odstranění</li> </ul>	Osobnostní a sociální výchova – osobnostní rozvoj - komunikace
<ul style="list-style-type: none"> <li>- užívá osvojované názvosloví na úrovni cvičence, rozhodčího, diváka, čtenáře novin a časopisů, uživatele internetu</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- komunikace v TV (tělocvičné názvosloví osvojovaných činností)</li> <li>- pořadová cvičení</li> </ul>	
<ul style="list-style-type: none"> <li>- naplňuje ve školních podmínkách základní olympijské myšlenky – čestné soupeření, pomoc handicapovaným, respekt k opačnému pohlaví, ochranu přírody při sportu</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- historie olympijských her</li> <li>- MOV, ČOV, ODM (olympiáda dětí a mládeže)</li> </ul>	Osobnostní a sociální výchova – morální rozvoj – řešení problémů a rozhodovací dovednosti
<ul style="list-style-type: none"> <li>- dohodne se na spolupráci i jednoduché taktice vedoucí k úspěchu družstva a dodržuje ji</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- týmová hra dle platných či dohodnutých pravidel</li> </ul>	
<ul style="list-style-type: none"> <li>- rozlišuje a uplatňuje práva a povinnosti vyplývající z role hráče, rozhodčího, diváka, organizátora</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- pravidla osvojovaných pohybových činností a jejich aplikace při hře v poli, organizuje, řídí, přebírá roli rozhodčího</li> </ul>	
<ul style="list-style-type: none"> <li>- sleduje určené prvky pohybové činnosti a výkony, eviduje je a vyhodnotí</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- statistická zjištění, odhady, přesná měření (stopky, pásma) evidují a vyhodnocují zjištěná data</li> </ul>	
<ul style="list-style-type: none"> <li>- zorganizuje samostatně i v týmu jednoduché turnaje, závody na úrovni školy; spolurozhoduje osvojované hry a soutěže</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- organizace prostoru a pohybových činností</li> <li>- postupné přebírání některých organizačních a hodnotících úkolů od učitele</li> </ul>	
<ul style="list-style-type: none"> <li>- zpracuje naměřená data a informace o pohybových aktivitách a podílí se na jejich prezentaci</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- práce s výsledkovou listinou, zpracování naměřených dat a jejich prezentace</li> </ul>	

### 5.10.3 Sportovní hry – 8. a 9. ročník

Ročníkové výstupy Žák:	Učivo	Průřezová témata
<ul style="list-style-type: none"> <li>- aktivně vstupuje do organizace svého pohybového režimu</li> <li>- některé pohybové činnosti zařazuje pravidelně a s konkrétním účelem</li> <li>- samostatně využívá osvojené kompenzační a relaxační techniky a sociální dovednosti k regeneraci organismu, překonávání únavy a předcházení stresovým situacím</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- správné držení těla, zvyšování kloubních pohybů, preventivní pohybová činnost, správné zapojení dechu</li> <li>- průpravná cvičení bez náčiní i s náčiním</li> </ul>	Osobnostní a sociální výchova – osobnostní rozvoj – seberegulace a sebeorganizace
<ul style="list-style-type: none"> <li>- usiluje o zlepšení své tělesné zdatnosti, z nabídky zvolí vhodný rozvojový program</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- kondiční cvičení bez náčiní i s náčiním</li> <li>- celkové posilování svalového aparátu (prevence a korekce jednostranného zatížení a svalových dysbalancí)</li> <li>- rozvoj vytrvalosti, zdravotně orientovaná zdatnost</li> </ul>	
<ul style="list-style-type: none"> <li>- samostatně se připraví před pohybovou činností a ukončí ji ve shodě s hlavní činností – zatěžovanými svaly</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- žák je schopen individuálního rozcvičení</li> <li>- strečink celého těla před a po ukončení hodiny</li> <li>- na závěr hodiny uvolnění nejzatíženějších partií těla</li> </ul>	
<ul style="list-style-type: none"> <li>- odmítá drogy a jiné škodliviny jako neslučitelné se sportovní etikou a zdravím</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- drogy a jiné škodliviny (anabolika, látky zvyšující fyzickou kondici a podporující růst svalové hmoty)</li> </ul>	Osobnostní a sociální výchova – osobnostní rozvoj - psychohygiena
<ul style="list-style-type: none"> <li>- uplatňuje vhodné a bezpečné chování v prostředí sportovišť, přírody, silničního provozu</li> <li>- předvídá možná nebezpečí úrazu a přizpůsobí jim svou činnost</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- seznámení žáků s vhodným a bezpečným chováním na sportovních akcích konaných ve škole i mimo školu</li> <li>- zásady bezpečného používání konkrétních sportovních potřeb a nářadí</li> </ul>	
<ul style="list-style-type: none"> <li>- zvládá v souladu s individuálními předpoklady osvojované pohybové dovednosti a tvořivě je aplikuje ve hře, soutěži, při rekreačních činnostech</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- pohybové hry – závody družstev i jednotlivců s různým zaměřením, netradiční pohybové hry a aktivity</li> <li>- přežití v přírodě, orientace, ukrytí, nouzový přístřešek, zajištění vody, potravy, tepla</li> </ul>	
<ul style="list-style-type: none"> <li>- zvládá v souladu s individuálními předpoklady osvojované pohybové dovednosti a tvořivě je aplikuje ve hře, soutěži, při rekreačních činnostech</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- terénní běh, kruhový trénink</li> <li>- vytyčení trasy terénního běhu</li> <li>- vytrvalostní běh v terénu</li> <li>- překonávání přírodních překážek</li> <li>- ochrana přírody</li> </ul>	Osobnostní a sociální výchova – sociální rozvoj – kooperace a kompetice

<ul style="list-style-type: none"> <li>- zvyšuje fyzickou zdatnost, posiluje dýchací a oběhový aparát</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- při přesunech uplatňování pravidel silničního provozu</li> </ul>	
<ul style="list-style-type: none"> <li>- zvládá v souladu s individuálními předpoklady osvojované pohybové dovednosti a tvořivě je aplikuje ve hře, soutěži, při rekreačních činnostech</li> </ul>	<p><b>Sportovní hry - 8. ročník</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- košíková – útok, obrana – osobní, zónová, poziční střelba, střelba z dálky, clony, uvolňování hráče s míčem, bez míče</li> <li>- odbíjená – přihrávky vrchem a spodem přes síť, podání spodem i vrchem, nácvik útoku po přihrávce, blokování</li> <li>- doplňkové sportovní hry – minikopaná, kopaná, florbal, ringo</li> </ul>	<p>Osobnostní a sociální výchova – sociální rozvoj – kooperace a kompetice</p>
	<p><b>Sportovní hry - 9. ročník</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- odbíjená – příjem podání spodem, vrchem, rozehrání balonu přes nahrávače, nácvik smeče, bloky, hra v poli</li> <li>- košíková – postupný útok, rychlý protiútok, těsná osobní obrana po celém hřišti</li> </ul>	<p>Osobnostní a sociální výchova – sociální rozvoj – kooperace a kompetice</p>
<ul style="list-style-type: none"> <li>- zvládá v souladu s individuálními předpoklady osvojované pohybové dovednosti a tvořivě je aplikuje ve hře, soutěži, při rekreačních činnostech</li> </ul>	<p><b>Atletika</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- atletická abeceda (liftink, skipping, zakopávání, předkopávání, odpichy, oštěpařský krok, cval stranou)</li> <li>- skok do dálky z místa</li> <li>- skok do dálky</li> <li>- skok do výšky flopem</li> <li>- rychlé starty (ze stoje, sedu, lehu)</li> <li>- rychlé běhy na krátkou trať, postupné zrychlování</li> <li>- hody granátem a kriketovým míčkem</li> <li>- vrh koulí (koulařská gymnastika, vrh z místa, sun, spojení sunu a vrhu), D do 3kg, CH do 5 kg</li> </ul>	<p>Osobnostní a sociální výchova – sociální rozvoj – kooper. A kompetice</p>
	<p><b>Gymnastika</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- kotoul vpřed a vzad vícekrát za sebou, stoj na ruce se záchranou, přemet stranou se záchranou, přeskok kozy ve zvýšené výšce – roznožka, skrčka</li> <li>- přeskok vyšší švédské bedny z trampolíny</li> <li>- kruhy – kotoul vpřed a vzad, rotace kolem své osy, houpání ve visu, seskok u záhupu (mrtvý bod)</li> <li>- hrazda – kotoul vpřed a následně vzad, vzpor na rukách a kotoul vpřed, výmyk</li> <li>- šplh na laně a tyči</li> <li>- estetické a kondiční formy cvičení s hudbou a rytmickým doprovodem – soulad pohybu s hudbou (cvičení s náčiním i bez náčiní)</li> <li>- společenské tance</li> <li>- úpoly – význam úpolových sportů</li> </ul>	



	<p>pro sebeobranu a brannost</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- přetahy, přetlaky, úpolové odpory, střehové postoje</li> </ul>	
<ul style="list-style-type: none"> <li>- posoudí provedení osvojované pohybové činnosti, označí zjevné nedostatky a jejich možné příčiny</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- sebehodnocení v dané pohybové činnosti, znají a dodržují pravidla dané pohybové činnosti</li> <li>- sami označí zjevné nedostatky a jejich příčiny, s pomocí spolužáků nebo učitele pracují na jejich odstranění</li> </ul>	Osobnostní a sociální výchova – osobnostní rozvoj - komunikace
<ul style="list-style-type: none"> <li>- užívá osvojované názvosloví na úrovni cvičence, rozhodčího, diváka, čtenáře novin a časopisů, uživatele internetu</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- komunikace v TV (tělocvičné názvosloví osvojovaných činností)</li> <li>- pořadová cvičení</li> </ul>	
<ul style="list-style-type: none"> <li>- naplňuje ve školních podmínkách základní olympijské myšlenky – čestné soupeření, pomoc handicapovaným, respekt k opačnému pohlaví, ochranu přírody při sportu</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- historie olympijských her</li> <li>- MOV, ČOV, ODM (olympiáda dětí a mládeže)</li> </ul>	Osobnostní a sociální výchova – morální rozvoj – řešení problémů a rozhodovací dovednosti
<ul style="list-style-type: none"> <li>- dohodne se na spolupráci i jednoduché taktice vedoucí k úspěchu družstva a dodržuje ji</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- týmová hra dle platných či dohodnutých pravidel</li> </ul>	
<ul style="list-style-type: none"> <li>- rozlišuje a uplatňuje práva a povinnosti vyplývající z role hráče, rozhodčího, diváka, organizátora</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- pravidla osvojovaných pohybových činností a jejich aplikace při hře v poli, organizuje, řídí, přebírá roli rozhodčího</li> </ul>	
<ul style="list-style-type: none"> <li>- sleduje určené prvky pohybové činnosti a výkony, eviduje je a vyhodnotí</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- statistická zjištění, odhady, přesná měření (stopky, pásmo) evidují a vyhodnocují zjištěná data</li> </ul>	
<ul style="list-style-type: none"> <li>- zorganizuje samostatně i v týmu jednoduché turnaje, závody na úrovni školy; spolurozhoduje osvojované hry a soutěže</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- organizace prostoru a pohybových činností</li> <li>- postupné přebírání některých organizačních a hodnotících úkolů od učitele</li> </ul>	
<ul style="list-style-type: none"> <li>- zpracuje naměřená data a informace o pohybových aktivitách a podílí se na jejich prezentaci</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- práce s výsledkovou listinou, zpracování naměřených dat a jejich prezentace</li> </ul>	



## 5.11 Člověk a svět práce (pracovní činnosti)

### Pracovní činnosti

#### Charakteristika vyučovacího předmětu Pracovní výchova

Vzdělávací oblast Člověk a svět práce postihuje široké spektrum pracovních činností a technologií, vede žáky k získání základních uživatelských dovedností v různých oborech lidské činnosti a přispívá k vytváření životní a profesní orientace žáků.

Koncepce vzdělávací oblasti Člověk a svět práce vychází z konkrétních životních situací, v nichž žáci přicházejí do přímého kontaktu s lidskou činností a technikou v jejich rozmanitých podobách a širších souvislostech.

Oblast se cíleně zaměřuje na praktické pracovní dovednosti a návyky a doplňuje celé základní vzdělání o důležitou složku nezbytnou pro uplatnění člověka v dalším životě a ve společnosti. Je založena na tvůrčí myšlenkové spoluúčasti žáků.

Vzdělávací obsah je rozdělen na tematické okruhy: *Práce s technickými materiály, Design a konstruování, Provoz a údržba domácnosti, Příprava pokrmů, Svět práce.*

Žáci se učí pracovat s různými materiály a osvojují si základní pracovní dovednosti a návyky. Učí se plánovat, organizovat a hodnotit pracovní činnost samostatně i v týmu. Ve všech tematických okruzích jsou žáci soustavně vedeni k dodržování zásad bezpečnosti a hygieny při práci.

V závislosti na věku žáků se postupně buduje systém, který žákům poskytuje důležité informace ze sféry výkonu práce a pomáhá jim při odpovědném rozhodování o dalším profesním zaměření.

#### Výchovné a vzdělávací strategie pro rozvoj klíčových kompetencí žáků

Vzdělávání v této vzdělávací oblasti směřuje k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí žáků tím, že vede žáky k:

- pozitivnímu vztahu k práci a k odpovědnosti za kvalitu svých i společných výsledků práce
- osvojení základních pracovních dovedností a návyků z různých pracovních oblastí, k organizaci a plánování práce a k používání vhodných nástrojů, náradí a pomůcek při práci i v běžném životě
- vytrvalosti a soustavnosti při plnění zadaných úkolů, k uplatňování tvořivosti a vlastních nápadů při pracovní činnosti a k vynakládání úsilí na dosažení kvalitního výsledku
- poznání, že technika jako významná součást lidské kultury je vždy úzce spojena s pracovní činností člověka
- autentickému a objektivnímu poznávání okolního světa, k potřebné sebedůvěře, k novému postoji a hodnotám ve vztahu k práci člověka, technice a životnímu prostředí
- chápání práce a pracovní činnosti jako příležitosti k seberealizaci, sebeaktualizaci a k rozvíjení podnikatelského myšlení
- orientaci v různých oborech lidské činnosti, formách fyzické a duševní práce a osvojení potřebných poznatků a dovedností významných pro možnost uplatnění, pro volbu vlastního profesního zaměření a pro další životní a profesní orientaci

#### Pracovní činnosti - 6. ročník

Ročníkové výstupy Žák:	Učivo	Průřezová témata

<ul style="list-style-type: none"> <li>- užívá technickou dokumentaci</li> <li>- doplní neúplný technický výkres</li> <li>- sestaví pracovní postup</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- základy technického zobrazování (měřítko, druhy čar, kótování)</li> <li>- technické náčrtý, výkresy</li> <li>- zobrazování jedním průmětem</li> </ul>	
<ul style="list-style-type: none"> <li>- zná rozdělení dřevin</li> <li>- popíše základní druhy dřev, jejich vlastnosti</li> <li>- měkké a tvrdé dřevo, jeho užití</li> <li>- užívá pojmy surovina, materiál, výrobek</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- dřevo – těžba, zpracování (řezivo, dýhy, překližky)</li> <li>- hlavní řezy kmenem stromu</li> <li>- vlastnosti materiálů, užití v praxi</li> <li>- sesychání a bobtnání dřeva</li> </ul>	<p>Osobnostní a sociální výchova</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- osobnostní rozvoj</li> <li>- rozvoj schopnosti poznávání</li> </ul>
<ul style="list-style-type: none"> <li>- popíše vlastnosti plastů</li> <li>- jejich užití v praxi</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- plasty – rozdělení plastů (vzorkovnice plastů)</li> <li>- plasty kolem nás, jejich užití</li> </ul>	
<ul style="list-style-type: none"> <li>- pozná základní nářadí pro ruční opracování dřeva (plastů)</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- zpracování dřeva (plastů)</li> <li>- pracovní pomůcky, nářadí a nástroje pro ruční opracování</li> </ul>	
<ul style="list-style-type: none"> <li>- řeší jednoduché technické úkoly s vhodným výběrem materiálu, pracovních nástrojů a nářadí</li> <li>- provádí jednoduché práce s technickými materiály, používá základní nástroje, nářadí a pomůcky při jejich opracování (orýsování, pilování, vrtání, broušení)</li> <li>- vyrobí jednoduchý výrobek</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- nácvik správného používání nářadí při jednotlivých pracovních operacích</li> </ul>	<p>Osobnostní a sociální výchova</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- osobnostní rozvoj</li> <li>- kreativita</li> </ul>
<ul style="list-style-type: none"> <li>- organizuje a plánuje svoji pracovní činnost</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- organizace práce</li> <li>- jednoduché pracovní operace a postupy</li> </ul>	<p>Osobnostní a sociální výchova</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- osobnostní rozvoj</li> <li>- seberegulace a seberealizace</li> </ul>
<ul style="list-style-type: none"> <li>- dodržuje technologickou kázeň</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- dodržování pořádku na pracovišti při práci (organizace pracovního místa)</li> </ul>	
<ul style="list-style-type: none"> <li>- dodržuje obecné zásady bezpečnosti a hygieny při práci, zásady bezpečnosti a ochrany při práci s nástroji a nářadím</li> <li>- dodržuje hygienická pravidla při práci s laky, barvami</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- bezpečnost práce ve školní dílně</li> <li>- hygiena při a po práci</li> </ul>	<p>Osobnostní a sociální výchova</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- osobnostní rozvoj</li> <li>- psychohygiena</li> </ul>

- poskytnete první pomoc při úrazu	- úrazy ve školní dílně - první pomoc při úrazech (ošetření řezné rány aj.)	
------------------------------------	--	--

## Pracovní činnosti - 7. ročník

<b>Ročníkové výstupy Žák:</b>	<b>Učivo</b>	<b>Průřezová témata</b>
<b>PŘÍPRAVA POKRMŮ</b> - dodržuje bezpečnost provozu ve cvičné kuchyni - používá základní kuchyňský inventář - bezpečně obsluhuje základní spotřebiče - udržuje pořádek a čistotu	<i>Kuchyně:</i> - bezpečnost a hygiena provozu - udržování pořádku a čistoty, mycí a čisticí prostředky - základní vybavení kuchyně, nádobí, náčiní, elektrické a plynové spotřebiče	
- připraví jednoduché pokrmy v souladu se zásadami zdravé výživy	<i>Potraviny:</i> - výběr, nákup a skladování potravin, cena, jakost, hmotnost, množství, hygiena - rozlišování potravin: druhy masa, ovoce a zeleniny - nové výrobky: polotovary, zmrazené a konzervované potraviny, výrobky racionální výživy ap. - sestavování jídelníčku	
- orientuje se ve studené kuchyni, připraví vybrané pokrmy z této oblasti - zná základní způsoby tepelné úpravy pokrmů - připraví: snídani, přesnídávku nebo předkrm, polévku, maso (libovolná úprava), příkrm nebo přílohu, moučník, krém, nádivku, salát nebo kompot, nápoj	- studená kuchyně, příprava pokrmů za studena - Základní způsoby tepelné úpravy pokrmů - Předkrmy, polévky, úprava masa, příkrmy a přílohy, nápoje	Osobnostní a sociální výchova - osobnostní rozvoj - kreativita

<p>-dodržuje základní principy stolování, společenského chování a obsluhy</p>	<p>Úprava stolu a stolování, jednoduché prostírání, slavnostní stolování</p>	
---	--	--

## Pracovní činnosti - 9. ročník

Ročníkové výstupy Žák:	Učivo	Průřezová témata
<ul style="list-style-type: none"> <li>- vyzná se v technické dokumentaci</li> <li>- umí doplnit neúplný technický výkres</li> <li>- narýsuje jednoduchý technický výkres plochého tělesa</li> <li>- připraví si vlastní jednoduchý náčrt výrobku</li> <li>- sestaví pracovní postup</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- základy technického kreslení (upevnění znalostí ze 6. ročníku)</li> <li>- postup rýsování technických výkresů</li> <li>- rýsování a kótování plochých těles, technické písmo</li> <li>- zobrazování jedním průmětem</li> </ul>	<p>Osobnostní a sociální výchova</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- osobnostní rozvoj</li> <li>- rozvoj schopnosti poznávání</li> <li>- kreativita</li> </ul>
<ul style="list-style-type: none"> <li>- popíše základní vlastnosti materiálu, jeho užití v praxi</li> <li>- má přehled o zpracování dřeva a dřevařských výrobcích</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- dřevo – opakování a prohloubení znalostí ze 6. r.</li> <li>- zpracování dřeva (řezivo, dýhy, překližky)</li> <li>- dřevařské deskové výrobky</li> </ul>	<p>Osobnostní a sociální výchova</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- osobnostní rozvoj</li> <li>- rozvoj schopnosti poznávání</li> </ul>
<ul style="list-style-type: none"> <li>- řeší jednoduché technické úkoly s vhodným výběrem materiálu, pracovních nástrojů a náradí</li> <li>- provádí jednoduché práce s technickými materiály, používá základní nástroje, náradí a pomůcky při jejich opracování (orýsování, pilování, vrtání, broušení)</li> <li>- vyrobí jednoduchý výrobek (vhodné je využití vlastního návrhu)</li> <li>- vyzkouší si povrchovou úpravu výrobku mořením a lakováním</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- zpracování dřeva</li> <li>- osvojování praktických dovedností</li> <li>- funkce a užití základních nástrojů, náradí a pomůcek při ručním opracování dřeva</li> </ul>	<p>Osobnostní a sociální výchova</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- osobnostní rozvoj</li> <li>- kreativita</li> </ul>
<ul style="list-style-type: none"> <li>- je schopen plánovat a organizovat svoji pracovní činnost</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- organizace práce</li> <li>- jednoduché pracovní operace a postupy</li> </ul>	<p>Osobnostní a sociální výchova</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- osobnostní rozvoj</li> <li>- seberegulace</li> <li>- seberealizace</li> </ul>
<ul style="list-style-type: none"> <li>- dodržuje technologickou kázeň</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- dodržování pořádku na pracovišti při práci (organizace pracovního místa)</li> </ul>	
<ul style="list-style-type: none"> <li>- dodržuje obecné zásady bezpečnosti a hygieny při práci, zásady bezpečnosti a ochrany při práci s nástroji a náradím</li> <li>- dodržuje hygienická pravidla při práci s laky, barvami, mořidly</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- bezpečnost práce ve školní dílně</li> <li>- hygiena při a po práci</li> </ul>	<p>Osobnostní a sociální výchova</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- osobnostní rozvoj</li> <li>- psychohygiena</li> </ul>
<ul style="list-style-type: none"> <li>- zná zásady první pomoci při úrazu</li> <li>- umí ošetřit drobná poranění</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- úrazy ve školní dílně</li> <li>- první pomoc při úrazech</li> </ul>	

<ul style="list-style-type: none"> <li>- orientuje se v pracovních činnostech vybraných profesí</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- trh práce</li> <li>- charakter a druhy pracovních činností</li> <li>- požadavky kvalifikační, zdravotní a osobní</li> </ul>	
<ul style="list-style-type: none"> <li>- posoudí své možnosti při rozhodování o volbě vhodného povolání a profesní přípravy</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- volba profesní orientace</li> <li>- sebepoznávání a sebehodnocení</li> </ul>	<p>Osobnostní a sociální výchova</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- osobnostní rozvoj</li> <li>- seberegulace</li> <li>- seberealizace</li> </ul>
<ul style="list-style-type: none"> <li>- využije profesní informace a poradenské služby pro výběr vhodného dalšího vzdělávání</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- vlivy na volbu profesní orientace</li> <li>- využívání poradenské služby</li> <li>- zaměstnání</li> <li>- pracovní příležitosti v místě bydliště, v regionu</li> <li>- způsoby hledání budoucího zaměstnání</li> </ul>	





## 6 Hodnocení žáků a autoevaluace školy

Cílem hodnocení je poskytnout žákům zpětnou vazbu, prostřednictvím níž získá informace o tom, jak danou problematiku zvládá, jak dovede zacházet s tím, co se naučil, v čem se zlepšil a v čem ještě chybuje. Za hlavní funkce hodnocení se považuje vedle funkce informační i funkci diagnostickou a intervenční. učitel pozoruje a posuzuje žáka průběžně a komplexně. Shromažďuje různorodé informace, dokumentuje pokroky a úspěchy v učení i problémy a potíže žáků v kontextu širších souvislostí. Intervenční funkce hodnocení znamená, že učitel neposuzuje jen současný stav (aktuální úroveň znalostí, myšlení, učebních strategií, motivace, pracovního úsilí, samostatnosti, odpovědnosti, tvořivosti, dovedností spolupráce), ale hledá příčiny. Uvažuje o prognóze a vhodných zásazích ve prospěch úspěšnosti žáka. Nehodnotíme žáka na základě jeho srovnávání s ostatními, ale ve vztahu k vlastním předcházejícím výkonům, a zejména vzhledem k jeho individuálním předpokladům a možnostem. Tímto způsobem lze pozitivně hodnotit každé dílčí zlepšení zejména u slabších žáků, kteří by při klasickém srovnávání s nejlepšími měli jen malou šanci na úspěch. Žák potřebuje úspěch ke svému rozvoji. Převaha pozitivního hodnocení je imperativem zejména na 1. stupni, protože hodnocení dospělými je základem sebeuvědomování, sebehodnocení a utváření vlastní identity. Aktivní podíl žáků na hodnocení s přesahem na sebehodnocení je rozhodující. Hodnocení pouze z vnějšku (učitelem) způsobuje, že se žák odtrhuje od své vlastní činnosti. Sebehodnocení podporuje sebeřízení, rozvíjí potřebu přemýšlet o vlastní práci, o používaných strategiích myšlení a učení, podporuje kladení osobních cílů, plánování, odpovědnost za sebe. Proto slovní hodnocení, které realizujeme v 1. ročníku ve všech předmětech, je ve vyučování orientováno na dítě, kde klademe důraz na žákovo portfolio, které je souborem prací za delší časové období a poskytuje různorodé informace o vývoji a pokroku žáka.

Hodnocení chování je podrobně popsáno ve školním řádu.

Hodnocení výsledků vzdělávání žáků vychází z vyhlášky o základním vzdělávání.

### 6.1 Základní východiska pro hodnocení a klasifikaci

- Základem efektivního hodnocení je především zpětná vazba, která poskytne žákovi informace o správnosti postupu, průběhu či výsledku.
- Při poskytování zpětné vazby klademe důraz na vhodnou formulaci (zaměřujeme se na problém, činnost, nikoliv na hodnocení osoby). Přednost je dávana pozitivnímu vyjádření a teprve následně se vyjadřovat ke konkrétním nedostatkům ve zvládnutí učiva.
- Používané způsoby a metody posuzování výsledků práce žáka musí být v souladu se základní filozofií školního vzdělávacího programu, zejména s partnerským vztahem k žákům a soustavným vytvářením bezpečného prostředí.
- Každému hodnocení musí závazně předcházet jasné a srozumitelné seznámení žáka s cíli vzdělávání a odpovídajícími kritérii hodnocení. Žák má právo vědět, v čem a proč bude vzděláván a podle jakých pravidel bude hodnocen.
- Důležitým prvkem procesu učení je práce s chybou. Žák má právo udělat chybu s vědomím toho, že chybovat je nedílnou součástí procesu učení. Chyba a následné učení s ní je příležitostí ke zlepšení.
- Součástí hodnocení musí být sebehodnocení žáka, jeho schopnost posoudit jak výsledky své práce, tak i vynaloženou námahu, osobní možnosti i rezervy.
- Při hodnocení se vždy posuzuje individuální pokrok žáka, při respektování jeho individuálních předpokladů bez srovnávání s ostatními spolužáky.
- Nedílnou součástí hodnocení je vzájemné hodnocení mezi žáky. Je proto velmi důležité učit žáky kriticky a objektivně hodnotit nejen svůj výkon, ale i výkon druhých.
- Skupinová práce se zásadně nehodnotí známkou, ale jednotliví členové skupiny hodnotí sami sebe, svůj přínos pro práci skupiny. Současně by mělo probíhat vzájemné hodnocení a sebehodnocení jednotlivých členů skupiny. Známkou získávají žáci pouze za individuální výkon.

### **6.1.1 Hodnocení a klasifikace na prvním stupni**

- V prvním až pátém ročníku jsou žáci hodnoceni známkami.
- Na celém prvním stupni se používá metoda portfolia, tj. průběžné shromažďování ukázek toho, co dítě má zvládnuto. Do portfolia se ukládají také krátké popisy významnějších příhod, které dokumentují úroveň sociálních dovedností dítěte. Žáci jsou bráni jako spoluvůrci svého portfolia, spolurozhodují o tom, jaké ukázky tam budou zařazeny.

### **6.1.2 Hodnocení a klasifikace na druhém stupni**

- Na druhém stupni se pro hodnocení žáků používají známky.
- Zámka z vyučovacího předmětu nezahrnuje hodnocení žákova chování.
- Klasifikujeme jen probrané a procvičené učivo. Žáci mají možnost a dostatek času k naučení, procvičení a zažití učební látky.
- Učitel vyváženě hodnotí a promítá do klasifikace a hodnocení vědomosti, dovednosti, postup, práci s informacemi, úroveň komunikace a tvořivost žáka.
- Při klasifikaci používá učitel pět klasifikačních stupňů.
- Písemné práce musí být rovnoměrně rozloženy v jednotlivých klasifikačních obdobích, jsou včas oznámeny, aby měli žáci dostatek času se na ně připravit.
- Za koordinaci písemných prací jsou ve svých třídách zodpovědní třídní učitelé.
- Učitelé zapíší známky do ŽK nejpozději druhý den od provedené klasifikace.

## **6.2 Pravidla a kritéria hodnocení a klasifikace**

### **6.2.1 V předmětech s převahou naukového zaměření**

#### **Stupeň 1 (výborný)**

Žák samostatně a tvořivě uplatňuje osvojené poznatky a dovednosti. Myslí logicky správně. Ovládá požadované poznatky, fakta, pojmy, definice a zákonitosti uceleně a přesně, chápe vztahy mezi nimi a smysluplně propojuje do širších celků poznatky z různých vzdělávacích oblastí. Jeho ústní a písemný projev je správný, výstižný, účinně se zapojuje do diskuse. Je schopen samostatně studovat vhodné texty, řešit problémy a obhajovat svá rozhodnutí. Plně respektuje demokratické principy, uvědoměle a aktivně pracuje v týmu, jeho působení je velmi přínosné. Je téměř vždy schopen sebehodnocení a hodnocení ostatních žáků.

#### **Stupeň 2 (chvalitebný)**

Žák s menšími podněty učitele uplatňuje osvojené poznatky a dovednosti. Myslí správně, v jeho myšlení se projevuje logika a tvořivost. Ovládá požadované poznatky, fakta, pojmy, definice a zákonitosti v podstatě uceleně, přesně a úplně, chápe vztahy mezi nimi a s menšími chybami propojuje do širších celků poznatky z různých vzdělávacích oblastí. Ústní i písemný projev

mívá menší nedostatky ve správnosti, přesnosti a výstižnosti. Kvalita výsledků je zpravidla bez podstatných nedostatků. Zapojuje se do diskuse. Je schopen s menší pomocí studovat vhodné texty, řešit problémy a obhajovat svá rozhodnutí.

Respektuje demokratické principy, v podstatě uvědoměle a aktivně pracuje pro tým, jeho působení je přínosné. Je většinou schopen sebehodnocení a hodnocení ostatních žáků.

### **Stupeň 3 (dobrý)**

Žák se v uplatňování osvojovaných poznatků a dovedností dopouští chyb. Uplatňuje poznatky a provádí hodnocení jevů podle podnětů učitele. Má nepodstatné mezery v ucelenosti, přesnosti a úplnosti osvojení požadovaných poznatků, faktů, pojmů, definic a zákonitostí, s většími chybami propojuje do širších celků poznatky z různých vzdělávacích oblastí. Podstatnější nepřesnosti a chyby dovede za pomoci učitele korigovat. Jeho myšlení je vcelku správné, ale málo tvořivé, v jeho logice se vyskytují chyby. Částečně se zapojuje do diskuse. Je schopen studovat podle návodu učitele. Občas nerespektuje demokratické principy, v týmu pracuje ne příliš aktivně, jeho působení je přínosné v menší míře. Je schopen sebehodnocení a hodnocení ostatních žáků.

### **Stupeň 4 (dostatečný)**

U žáka se v uplatňování osvojených poznatků a dovedností vyskytují závažné chyby. Při využívání poznatků pro výklad a hodnocení jevů je nesamostatný. Žák má v ucelenosti, přesnosti a úplnosti osvojení požadovaných poznatků závažné mezery, chybně propojuje do širších celků poznatky z různých vzdělávacích oblastí. V logice myšlení se vyskytují závažné chyby, myšlení není tvořivé. Jeho ústní a písemný projev má vážné nedostatky ve správnosti, přesnosti a výstižnosti, málo se zapojuje do diskuse. Závažné chyby dovede žák s pomocí učitele opravit. Při samostatném studiu má velké těžkosti. Demokratické principy respektuje jen občas, práce v týmu se pouze účastní. Jeho působení není příliš přínosné. Sebehodnocení a hodnocení ostatních žáků je schopen málokdy.

### **Stupeň 5 (nedostatečný)**

U žáka se v uplatňování osvojených vědomostí a dovedností vyskytují velmi závažné chyby. Při výkladu a hodnocení jevů a zákonitostí nedovede své vědomosti uplatnit ani s pomocí učitele. Žák si požadované poznatky neosvojil, nesmyslně propojuje do širších celků poznatky z různých vzdělávacích oblastí. Neprojevuje samostatnost v myšlení.

## **6.2.2 Ve vyučovacích předmětech s převahou výchovného zaměření**

### **Stupeň 1 (výborný)**

Žák je v činnostech velmi aktivní. Pracuje tvořivě, samostatně, plně využívá své osobní předpoklady a velmi úspěšně je rozvíjí. Vždy používá bezpečně a účinně materiály, nástroje a vybavení. Jeho projev je esteticky působivý, originální, procítěný a přesný. Osvojené vědomosti, dovednosti a návyky aplikuje tvořivě. Aktivně se zajímá o umění a estetiku. Jeho tělesná zdatnost má vysokou úroveň.

### **Stupeň 2 (chvalitebný)**

Žák je v činnostech aktivní, převážně samostatný, využívá své osobní předpoklady, které úspěšně rozvíjí. Používá bezpečně a účinně materiály, nástroje a vybavení. Jeho projev je esteticky působivý, originální a má jen menší nedostatky. Osvojené vědomosti, dovednosti a návyky aplikuje méně tvořivě. Má zájem o umění a estetiku. Je tělesně zdatný.

### **Stupeň 3 (dobrý)**

Žák je v činnostech méně aktivní, samostatný a pohotový. Nevyužívá dostatečně své schopnosti v individuálním a kolektivním projevu. Materiály, nástroje a vybavení používá bezpečně a účinně pouze někdy. Jeho projev je málo působivý, dopouští se v něm chyb. Jeho vědomosti a dovednosti mají četnější mezery a při jejich aplikaci potřebuje pomoc učitele. Nemá aktivní zájem o umění, estetiku a tělesnou kulturu.

### **Stupeň 4 (dostatečný)**

Žák je v činnostech málo aktivní i tvořivý. Rozvoj jeho schopností a jeho projev jsou málo uspokojivé. Materiály, nástroje a vybavení většinou nepoužívá bezpečně a účinně. Úkoly řeší s častými chybami. Vědomosti a dovednosti aplikuje jen se značnou pomocí učitele. Projevuje velmi malý zájem a snahu.

### **Stupeň 5 (nedostatečný)**

Žák je v činnostech převážně pasivní. Rozvoj jeho schopností je neuspokojivý. Materiály, nástroje a vybavení nepoužívá téměř nikdy bezpečně a účinně. Jeho projev je většinou chybný a nemá estetickou hodnotu. Minimální osvojené vědomosti a dovednosti nedovede aplikovat. Neprojevuje zájem o práci.

## **6.2.3 Slovní hodnocení**

Výsledky vzdělávání žáka v jednotlivých povinných a nepovinných předmětech stanovených školním vzdělávacím programem a chování žáka ve škole a na akcích pořádaných školou jsou v případě použití slovního hodnocení popsány tak, aby byla zřejmá úroveň vzdělávání žáka, které dosáhl zejména ve vztahu k očekávaným výstupům formulovaným v učebních osnovách jednotlivých předmětů školního vzdělávacího programu, k jeho vzdělávacím a osobním předpokladům a k věku žáka.

Slovní hodnocení zahrnuje posouzení výsledků vzdělávání žáka v jejich vývoji, ohodnocení práce žáka a jeho přístup ke vzdělávání i v souvislostech, které ovlivňují jeho výkon, a naznačení dalšího rozvoje žáka. Obsahuje tak zdůvodnění hodnocení a doporučení, jak předcházet případným neúspěchům žáka a jak je překonávat.

## **6.2.4 Hodnocení žáků se speciálními vzdělávacími potřebami**

Žáci se speciálními vzdělávacími potřebami jsou vzděláváni podle individuálních vzdělávacích plánů a po dohodě s rodiči hodnoceni v určených vzdělávacích předmětech slovně. Takto mohou být hodnoceni žáci na prvním i druhém stupni.

## 6.3 Autoevaluace školy

Autoevaluace školy slouží k poskytování nezbytné zpětné vazby o tom, jak se škole daří naplňovat stanovené výchovné a vzdělávací záměry. Výstupy jsou současně i hodnocením kvality školy a hodnocením kvality ŠVP.

Evaluační činnosti jsou zaměřeny na to, aby bylo možno poukázat na vývoj (změnu kvality) sledovaných jevů a na základě této zpětné vazby hledat mechanismy korekce vlastní práce. Takto pojaté evaluační činnosti poskytnou informace o tom, jak efektivní je vzdělávání, kde dochází v práci školy ke zlepšení, kde ke stagnaci či zhoršení stavu, kde se vytváří příležitost k pozitivním změnám. Poskytne i argumenty pro případné změny ve vzdělávání, vztazích, organizaci, podpoří společné úsilí pedagogických pracovníků přispět k atmosféře důvěry ve škole. Autoevaluace je krokem ke zkvalitnění vzdělávání a k posílení spokojenosti veřejnosti se školou. Autoevaluace je zaměřena na cíle, které si škola stanovila v koncepci rozvoje a ve školním vzdělávacím programu, a na oblasti, které bude muset hodnotit vždy.

Výsledky autoevaluačních činností budou vyhodnocovány jednak individuálně s jednotlivými vyučujícími či v metodickém sdružení prvního a druhého stupně, souhrnně na provozních poradách a pedagogických radách. Souhrnně budou výsledky autoevaluačních činností zachyceny jedenkrát ročně ve výroční zprávě školy a podrobně uvedeny jedenkrát za dva roky ve vlastním hodnocení školy.

Oblast	Cíle a kritéria	Nástroje	Časový harmonogram
<b>Podmínky vzdělávání</b>			
- personální	<ul style="list-style-type: none"> <li>- vedení školy zajišťuje pedagogickou způsobilost</li> <li>- učitelé se zúčastňují dalšího vzdělávání</li> <li>- vedení školy umožňuje v rámci možností ped. pracovníkům profesní růst</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>Doklady o vzdělání</li> <li>Osvědčení o školení, evidence</li> <li>Plán DVPP, hodnocení</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>Při nástupu do pracovního poměru</li> <li>Na konci pololetí</li> </ul>
- materiální	<ul style="list-style-type: none"> <li>- prostředí učeben je esteticky podnětné</li> <li>- dále zlepšovat vybavení tříd (Fy–Ch)</li> <li>- obohacovat školní žákovskou knihovnu novými tituly</li> <li>- podle potřeby a finančních možností doplňovat audiovizuální techniku</li> <li>- zabezpečit v dostatečné kvalitě a množství tělocvičné náčiní a náradí</li> <li>- kabinety u odborných</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>Nákup vybavení dle finančních možností</li> <li>Využívání při vyučování</li> <li>Inventarizace</li> <li>Pravidelná kontrola</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>Průběžně</li> <li>1x ročně</li> <li>1x ročně</li> </ul>

	učeben		
- hygienické a bezpečnostní	- zdravé prostředí, - možnost využití zimního stadionu, sjezdovky, bazénu, stadionu v Nové Pace	Kontrola bezpečnosti, splnění hygienických norem Dodržování zásad bezpečnosti Proškolení pracovníků	1x za 2 roky
<b>Klima školy</b>			
	- učitelé se snaží vybudovat se žáky partnerský vztah - učitelé respektují žákovu osobnost - žáci respektují učitele - vzájemná tolerance mezi žáky - učitelé si vzájemně pomáhají - žáci mají možnost plánovat školní akce-žakovský aktiv - žáci se podílejí na vytváření pravidel třídy a školy	Dotazník pro žáky Schránka důvěry Pozorování, rozhovor Spolupracují na projektech Společně připravují individuální plány Sebehodnocení Diskuse, spolupráce Vlastní seznamy pravidel ve třídách	Červen Průběžně Říjen Průběžně Listopad
<b>Průběh vzdělávání</b>			
	- výuka v jednotlivých vzdělávacích oblastech je v souladu s RVP - při výuce pedagogičtí pracovníci pravidelně zařazují aktivizující metody učení - žáci znají dobře kritéria hodnocení v jednotlivých předmětech - pravidelné využívání sebehodnocení a vzájemné hodnocení žáků - při hodnocení posuzujeme individuální pokrok žáka, bez srovnávání s ostatními žáky - učitelé plánují výuku ve vzájemné spolupráci - v rámci výuky návštěva kulturních	Hospitační činnost Hospitační činnost Pohovor se žáky Vlastní záznamy žáků do deníčků Hospitační činnost Přípravy na vyučování Seznamy žáků	Září Únor Průběžně 3x ročně

	zařízení – kino Nová Paka, MKS, divadlo v Praze nebo v krajském městě		
<b>Výsledky vzdělávání</b>			
	<ul style="list-style-type: none"> <li>- úroveň vzdělávání pravidelně hodnocena na pedagogických radách</li> <li>- zadání a vyhodnocení různých testů (Klokan, Cermat, Kalibro)</li> <li>- žáci se zúčastňují okrskových i okresních kol soutěží</li> <li>- žáci jsou dobře připraveni pro studium na středních školách</li> <li>- výsledky práce žáků jsou založeny v jejich portfoliích</li> </ul>	<p>Zápisy z pedagogických porad</p> <p>Testy</p> <p>Pohovor se žáky, kteří navštěvují střední školy</p> <p>Portfolia</p>	<p>Čtvrtletně</p> <p>2. a 3. čtvrtletí</p> <p>Prosinec</p> <p>1x měsíčně</p>
<b>Podpora školy žákům</b>			
<ul style="list-style-type: none"> <li>- reedukace specifických poruch učení</li> <li>- mimoškolní činnost</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- Na základě doporučení PPP jsou všichni žáci na prvním stupni zařazeni do reedukační péče, na druhém stupni jsou vyučováni podle IVP</li> <li>- Žáci využívají nabídky kroužků a nepovinných předmětů na škole</li> <li>- prezentace školy na veřejnosti (předvánoční vystoupení, letní koncert)</li> <li>- Spolupráce s místní knihovnou</li> <li>- školní knihovna, počítače</li> <li>- Škola zajišťuje pro žáky kurzy plavání,</li> </ul>	<p>Přípravy na výuku těchto žáků</p> <p>Plány IVP</p> <p>Záznamy z docházky</p> <p>Pozvánky na akce</p> <p>Seznam účastníků</p> <p>Diskuse s místní knihovnicí</p> <p>Seznamy žáků</p> <p>Záznamy o činnosti</p>	<p>Průběžně</p> <p>2x ročně</p> <p>Prosinec</p> <p>červen</p> <p>3x ročně</p> <p>1x ročně</p> <p>Průběžně</p> <p>Každý kurz 1x ročně</p>



	<ul style="list-style-type: none"> <li>bruslení a lyžování</li> <li>- Škola nabízí možnost konzultací s výchovným poradcem</li> </ul>		
<b>Řešení negativních patologických jevů</b>			
	<ul style="list-style-type: none"> <li>- třídní učitelé sledují omlouvání absence rodiči</li> <li>- všichni pracovníci školy monitorují projevy záškoláctví, šikany a zneužívání návykových látek</li> <li>- žáci se seznámí s negativním vlivem návykových látek</li> </ul>	<p>Žákovské knížky</p> <p>Dozory na chodbách</p> <p>Žákovské dotazníky</p> <p>Besedy se žáky</p> <p>Besedy při výuce i s odborníkem</p>	<p>Pravidelně</p> <p>Průběžně</p> <p>Květen</p>
<b>Spolupráce s rodiči a širší veřejností</b>			
	<ul style="list-style-type: none"> <li>- učitelé pravidelně informují rodiče o prospěchu a chování žáků</li> <li>- rodiče jsou pravidelně informováni o životě školy</li> <li>- rodiče se mohou zúčastnit vyučování</li> <li>- (den otevřených dveří)</li> <li>- rodiče se mohou zúčastnit některých mimoškolních akcí (odpolední vycházka)</li> <li>- pravidelná činnost školské rady</li> <li>- pravidelná činnost Rady rodičů</li> </ul>	<p>Prezenční listina z třídních a informačních schůzek</p> <p>Žákovské knížky</p> <p>Internetové stránky</p> <p>Dotazníky pro rodiče</p> <p>Zápisy ze schůzek</p> <p>Zápisy</p>	<p>5x ročně</p> <p>Dle potřeby</p> <p>1x ročně</p> <p>Duben</p> <p>2x ročně</p> <p>4x ročně</p>
<b>Řízení školy</b>			
	<ul style="list-style-type: none"> <li>- vedení školy usměrňuje výchovně vzdělávací proces tak, aby byl v souladu s ŠVP</li> <li>- vedení školy trvá na plnění povinné legislativy všemi zaměstnanci</li> <li>- vedení školy pomáhá učitelům při řešení výchovně vzdělávacích</li> </ul>	<p>Záznamy z hospitační činnosti</p> <p>Zápisy v TK, Pracovní řád</p> <p>Evidence závažných problémů</p> <p>Hospitace</p>	<p>Průběžně</p> <p>Dle potřeby</p>

	problémů - efektivně kontroluje činnost školy		
--	---	--	--

## 7 Příloha

### 7.1 Etická výchova

#### 7.1.1 Charakteristika vyučovacího předmětu etická výchova

Doplňující vzdělávací obor Etická výchova je založen na systematickém osvojování sociálních dovedností u žáků především na základě zážitkové metody. Není tedy filozofickou disciplínou, ale praktickým pedagogicko-psychologickým nástrojem, jak u žáků rozvíjet základní sociální dovednosti. Základním cílem etické výchovy je vést žáky k prosociálnímu způsobu chování, tj. schopnost učinit něco dobrého pro druhého bez očekávání vnější odměny nebo protislužby. Výsledkem dobře zvládnutých témat je osvojení si žádoucích sociálních dovedností žáky.

#### 7.1.2 Obsah doplňujícího vzdělávacího oboru etická výchova tvoří témata:

1. Mezilidské vztahy a komunikace.
2. Důstojnost lidské osoby. Pozitivní hodnocení sebe.
3. Pozitivní hodnocení druhých.
4. Kreativita a iniciativa. Řešení problémů a úkolů. Přijetí vlastního a společného rozhodnutí.
5. Komunikace citů.
6. Interpersonální a sociální empatie.
7. Asertivita. Zvládnutí agresivity a soutěživosti. Sebeovládání. Řešení konfliktů.
8. Reálné a zobrazené vzory.
9. Prosociální chování v osobních vztazích. Pomoc, darování, dělení se, spolupráce, přátelství.
10. Prosociální chování ve veřejném životě. Solidarita a sociální problémy.

Úspěšnost etické výchovy je založena na propracované a logické struktuře výchovného programu. Žák se naučí zvládat nejprve základní sociální dovednosti, které jsou předpokladem pro osvojení těch složitějších. Například žák dokáže přijmout sám sebe (vytvoří si pozitivní sebehodnocení) a teprve pak může pozitivně hodnotit druhé. Co sám nemá, nemůže autenticky promítat do sociálních vztahů.

Dnešní svět přináší řadu problémů do všech oblastí života společnosti. Obsah doplňujícího vzdělávacího oboru proto tvoří i šest aplikačních témat. Díky nim mohou žáci vhodněji a efektivněji realizovat osvojené sociální dovednosti v každodenním životě.

Mezi aplikační témata patří:

- Etické hodnoty
- Sexuální zdraví
- Rodinný život
- Duchovní rozměr člověka
- Ekonomické hodnoty
- Ochrana přírody a životního prostředí

Počet a oblasti aplikačních témat nejsou uzavřeny, takže tento doplňující vzdělávací obor je otevřen inovacím, které by reflektovaly a snažily se řešit nové problémy moderního člověka.

Osvojení cílových hodnot etické výchovy kromě výchovného programu podporuje nebo tlumí výchovný styl, který je založen na osobním příkladu pedagoga.

Mezi dovednosti pedagoga, které zásadně výchovný styl ovlivňují, patří:

- vytvořit výchovné společenství,
- přiměřeně vybízet žáky k prosociálnímu chování,
- vyjadřovat pozitivní očekávání od žáků (atribuce),
- klidně poukázat na důsledky chování žáků (induktivní disciplína),
- uvážlivě používat odměny a tresty,
- vytvořit jasná a srozumitelná pravidla a důsledně vyžadovat jejich dodržování,
- vytvořit radostnou atmosféru,
- bezpodmínečně přijmout každého žáka,
- do výchovného procesu ve škole zapojit rodiče.

### 7.1.3 Formy a metody práce

Doplňující vzdělávací obor Etická výchova používá především metody běžné v zážitkové pedagogice. Jedná se o rozhovor, diskuzi, inscenační techniky, didaktické hry, řešení problémové situace, besedy, projekty atd. Inovativní je metodický přístup vedoucí k osvojení sociální dovednosti. Ten se skládá ze čtyř fází:

- Senzibilizace - žák je vhodnou metodou motivován („zcitlivěn“) pro dané téma.
- Hodnotová reflexe - na základě otázek pedagoga se žák dostane k podstatě tématu. Výsledek reflexe pedagog shrne.
- Návlek sociální dovednosti ve třídě (následuje reflexe)
- Přenos do reálného života - na základě praktických úkolů (následuje reflexe).

Bez reflexe po každé aktivitě by se DVO Etická výchova stala pouhým „hraním si“. Díky přemýšlení o předchozí zkušenosti a následném zevšeobecnění pedagogem nebo žákem samotným, může DVO Etická výchova jako celek měnit názory, postoje a chování žáků.

*Na I. stupni se jednotlivá témata včetně aplikací integrují do jednotlivých předmětů (prvouka, vlastivěda)*

*Na II. stupni se jednotlivá témata včetně aplikací integrují do jednotlivých předmětů (zejména občanská výchova, rodinná výchova, český jazyk a literární výchova, dějepis, zeměpis, cizí jazyky, informatika) jako další průřezové téma.*

### 7.1.4 Cíle výuky etické výchovy

Doplňující vzdělávací obor Etická výchova směřuje k vytváření klíčových kompetencí tím, že sleduje následující dílčí cíle:

- Rozvinout u žáků schopnosti aktivně a tvořivě ovlivňovat měnící se životní a pracovní podmínky.
- Umožnit žákům navázat a rozvíjet uspokojivé vztahy.
- Vést žáky k rozpoznání povahy problému a k jeho aktivnímu řešení na základě získaných dovedností a vědomostí.
- Rozvinout u žáků správné způsoby komunikace a demonstrovat nové formy efektivního a tvořivého využívání dostupných prostředků komunikace.
- Vést žáky na základě osobní zkušenosti k pochopení výhod spolupráce.
- Vést žáky k toleranci, vstřícnosti a pochopení potřeb a postojů druhých.

- Vytvořit vnější podmínky, aby žáci mohli vnímat, přijímat, vytvářet a rozvíjet etické, kulturní a duchovní hodnoty, které nespočívají pouze v materiálním uspokojení lidských potřeb.
- Rozvinout u žáků schopnost samostatně pozorovat, experimentovat a získané výsledky kriticky posuzovat a vyvodit z nich závěry pro využití v budoucnosti.
- Vést žáky k rozpoznání smyslu a cíle učení.
- Umožnit žákům kriticky hodnotit výsledky svého učení a diskutovat o nich.

### 7.1.5 Mezipředmětové vztahy

Etická výchova vytváří celou řadu mezipředmětových vztahů. Ve vzdělávací oblasti Jazyk a jazyková komunikace ve vzdělávacím oboru Český jazyk a literární výchova navazuje etická výchova na učivo naslouchání, mluvený projev, písemný projev a tvořivé činnosti s literárním textem a ve vzdělávacím oboru Cizí jazyk na učivo pravidla komunikace v běžných každodenních situacích. Ve vzdělávací oblasti Člověk a jeho svět navazuje na učivo domov, škola, rodina, soužití lidí, chování lidí, základní globální problémy, ohleduplné chování k přírodě, ochrana přírody, partnerství, rodičovství a základy sexuální výchovy. Ve vzdělávací oblasti Člověk a společnost ve vzdělávacím oboru Občanská výchova navazuje na učivo naše škola, obec, region, kraj, lidská setkání, vztahy mezi lidmi, zásady lidského soužití, podobnost a odlišnost lidí, osobní rozvoj, vnitřní svět člověka a lidská práva. Ve vzdělávací oblasti Člověk a příroda ve vzdělávacím oboru Přírodopis navazuje na učivo životní styl a ochrana přírody a životního prostředí. Ve vzdělávací oblasti Člověk a kultura ve vzdělávacím oboru Výtvarná výchova navazuje na učivo prostředky pro vyjádření emocí, pocitů, nálad, fantazie, představ a osobních zkušeností a ověřování komunikačních účinků. Ve vzdělávací oblasti Člověk a zdraví ve vzdělávacím oboru Výchova ke zdraví navazuje na učivo vztahy mezi lidmi a formy soužití, změny v životě člověka a jejich reflexe, zdravý způsob života a péče o zdraví, rizika ohrožující zdraví a jejich prevence a osobnostní a sociální rozvoj. V doplňujícím vzdělávacím oboru Dramatická výchova navazuje na učivo základní předpoklady dramatického jednání a proces dramatické a inscenační tvorby. Z průřezových témat navazuje především na vzdělávací obsah osobnostní a sociální výchovy, multikulturní výchovy, environmentální výchovy a mediální výchovy.

Etická výchova žáka především vede:

- k navázání a udržování uspokojivých vztahů,
- k vytvoření si pravdivé představy o sobě samém,
- k tvořivému řešení každodenních problémů,
- k formulaci svých názorů a postojů na základě vlastního úsudku s využitím poznatků z diskuze s druhými,
- ke kritickému vnímání vlivu vzorů při vytváření vlastního světonázoru,
- k pochopení základních environmentálních a ekologických problémů a souvislostí moderního světa.

Doplňující vzdělávací obor etická výchova u žáka rozvíjí:

- sociální dovednosti, které jsou zaměřeny nejen na vlastní prospěch, ale také na prospěch jiných lidí a celé společnosti,
- na samostatné pozorování s následným kritickým posouzením a vyvozením závěrů pro praktický život,
- samostatnost při hledání vhodných způsobů řešení problémů,
- správné způsoby komunikace, respekt k hodnotám, názorům a přesvědčení jiných lidí,

- schopnost vcítit se do situací ostatních lidí, pozitivní představu o sobě samém a schopnost účinné spolupráce.

Hlavním důvodem pro zařazení etické výchovy do RVP ZV je skutečnost, že v naší školské soustavě chybí předmět, který by systematicky rozvíjel mravní stránku osobnosti žáků. Důležitost a aktuálnost tohoto kroku podporují i zkušenosti z většiny zemí OECD, ve kterých je předmět s podobným obsahem do vzdělávacího systému zařazen.

Vzdělávání je založeno na zásadách svobodného šíření poznatků, které vyplývají z výsledků soudobého stavu poznání světa a jsou v souladu s obecnými cíli vzdělávání (§ 2, odst. 1, písm. e) školského zákona).

### 7.1.6 Etická výchova – vzdělávací obsah

Očekávané výstupy – 1. období I. stupně Žák:	Učivo
-si -osvojí oslovování křestními jmény, používání vhodných forem pozdravu, naslouchání, dodržování jednoduchých komunikačních pravidel ve třídě, poděkování, omluvu, přiměřenou gestikulaci	<p><b>ZÁKLADNÍ KOMUNIKAČNÍ DOVEDNOSTI</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• <b>komunikace při vytváření výchovného kolektivu</b> – představení se, vytvoření základní komunikačních pravidel kolektivu, zdvořilost, otevřená komunikace</li> <li>• <b>základní prvky verbální komunikace v mezilidských vztazích</b> - pozdrav, otázka, prosba, poděkování, omluva</li> <li>• <b>základy neverbální komunikace</b>- seznámení se s možnostmi neverbální komunikace, postoje těla, mimika, zrakový kontakt, gesta, podání ruky</li> <li>• <b>komunikace citů</b> – identifikace, vyjádření a usměrňování základních citů, pocity spokojenosti, radosti, sympatie, smutku, obav a hněvu</li> </ul> <p><b>POZITIVNÍ HODNOCENÍ SEBE A DRUHÝCH</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• <b>sebepojetí</b> - sebepoznání, sebehodnocení, sebpřijetí, sebe prezentace, sebeovládání, podpora sebeoceňování</li> <li>• <b>pozitivní hodnocení druhých</b> – v běžných podmínkách projevoování pozornosti a laskavosti, vyjádření uznání, účinnost pochvaly, připisování pozitivních vlastností druhým, správná reakce na pochvalu</li> <li>• <b>akceptace druhého</b> - zážitek přijetí pro každé dítě, nácvik přátelského přijetí, umění odpustit, pomocí empatie předpokládat reakci druhých</li> </ul>
-se podílí na vytváření společenství třídy prostřednictvím dodržování jasných a splnitelných pravidel	
- si osvojí základní (předpoklady)vědomosti a dovednosti pro vytvoření sebeúcty a úcty k druhým	
- si osvojí základy pozitivního hodnocení a přijetí druhých	
- zvládá prosociální chování: pomoc v běžných školních situacích, dělení se, vyjádření soucitu, zájem o spolužáky	
- vyjadřuje city v jednoduchých situacích	
- využívá prvky tvořivosti při společném plnění úkolů	

- reflektuje situaci druhých a adekvátně poskytuje pomoc

## **TVOŘIVOST A ZÁKLADY SPOLUPRÁCE**

- **tvořivost v mezilidských vztazích** – vytváření prožitků radosti pro druhé, společné plnění úkolů, zbavování se strachu z neznámého řešení úkolu a z tvořivého experimentování
- **schopnost spolupráce** – radost ze společné činnosti a výsledku, vyjádření zájmu, základní pravidla spolupráce
- **elementární prosociálnost** – darování, ochota dělit se,



<p><b>Očekávané výstupy – 2. období</b> <b>I. stupně</b> <b>Žák:</b></p>	<p>povzbuzení, služba, vyjádření soucitu, přátelství</p>
<p>- reflektuje důležitost prvků neverbální komunikace, eliminuje hrubé výrazy z verbální komunikace, zvládá položit vhodnou otázku</p>	<p><b>ZÁKLADY ASERTIVNÍHO CHOVÁNÍ</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• <b>iniciativa</b> – ve vztahu k jiným, hledání možnosti jak vycházet s jinými lidmi v rodině, ve třídě, mezi vrstevníky, iniciativa nepřijatá jinými, zpracování neúspěchu</li> <li>• <b>asertivní chování</b> – rozlišování mezi nabídkami druhých, schopnost odmítnutí nabídky k podvodu, krádeži, pomlouvání, zneužívání návykových látek a sexuálnímu zneužívání</li> </ul>
<p>- si uvědomuje své schopnosti a silné stránky, utváří své pozitivní sebehodnocení</p>	
<p>- se dokáže těšit z radosti a úspěchu jiných, vyjadřuje účast na radosti i bolesti druhých, pozitivně hodnotí druhé v běžných podmínkách</p>	
<p>- identifikuje základní city, vede rozhovor s druhými o jejich prožitcích, na základě empatického vnímání přemýšlí nad konkrétní pomocí</p>	
<p>- jednoduchými skutky realizuje tvořivost v mezilidských vztazích, především v rodině a v kolektivu třídy</p>	
<p>- iniciativně vstupuje do vztahů s vrstevníky, dokáže rozlišit jejich nabídky k aktivitě a na nevhodné reaguje asertivně</p>	
<p><b>Očekávané výstupy – II. stupeň</b> <b>Žák:</b></p>	<p><b>Učivo</b></p>
<p>- komunikuje otevřeně, pravdivě, s porozuměním pro potřeby druhých a přiměřeně situaci</p>	<p><b>KOMUNIKACE</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• <b>otevřená komunikace</b> – úrovně komunikace, zásady verbální komunikace, komunikační chyby, dialog, komunikace ve ztížených podmínkách</li> <li>• <b>aktivní naslouchání</b> – cíle, výhody, zásady, způsob a nácvik aktivního naslouchání</li> </ul> <p><b>DŮSTOJNOST A IDENTITA LIDSKÉ OSOBY</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• <b>úcta k lidské osobě</b> – lidská práva, zdroje lidských práv, svoboda, rovnost, potenciality člověka, pozitivní hodnocení druhých v obtížných situacích, občanská zralost</li> <li>• <b>jedinečnost a identita člověka</b> – rozvoj sebevědomí, hodnotová orientace, rozvoj sebeovládání a morálního úsudku, selfmanagement, úvahy nad mravními zásadami, radost a optimismus v životě</li> </ul> <p><b>ASERTIVNÍ CHOVÁNÍ</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• <b>asertivní chování</b> – přijatelný kompromis, konstruktivní kritika, přijetí pochvaly, požádání o laskavost, stížnost,</li> </ul>
<p>- respektuje velikost a důstojnost lidské osoby, objevuje vlastní jedinečnost a identitu a vytváří si zdravé sebevědomí</p>	
<p>- analyzuje a aplikuje empatii v kolektivu</p>	
<p>- nahrazuje agresivní a pasivní chování chováním asertivním, neagresivním způsobem obhajuje svá práva</p>	
<p>- rozlišuje manipulační působení médií a identifikuje se s pozitivními prosociálními vzory</p>	
<p>- spolupracuje i v obtížných sociálních situacích</p>	

<p>- je vnímavý k sociálním problémům, v kontextu své situace a svých možností přispívá k jejich řešení</p>	<p>otázka po důvodu, realizace svých práv, řešení konfliktu</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• <b>obrana před manipulací - asertivní techniky</b> – manipulace, vysvětlení a nácvik jednotlivých asertivních technik</li> <li>• <b>fair play</b> – zdravá soutěživost, dodržování pravidel hry, asertivita a prosociálnost v soutěživých situacích, prosociálnost a sport</li> </ul>
<p>- analyzuje etické aspekty různých životních situací</p>	<p><b>REÁLNÉ A ZOBRAZENÉ VZORY</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• <b>pozitivní vzory versus pochybné idoly</b> – senzibilizace pro rozlišování vzorů, vliv reálných vzorů, prosociální vzory ve veřejném životě, vzory ve vlastní rodině, vliv zobrazených vzorů a vhodné literární prameny, smysl autority, vztah k autoritě</li> <li>• <b>podpora pozitivního působení televize a médií</b> – nabídka pozitivních vzorů v médiích, kritický přístup k působení médií, eliminace vlivu agrese, zvládnutí agrese, rozlišování mezi realitou a pseudorealitou, účinná obrana proti manipulaci médií, media a volný čas</li> <li>• <b>já – potenciální vzor pro druhé</b> – smysl a cíl mého života, postoje, zodpovědný život, mé schopnosti a společnost, zdravý způsob života, autonomie a konformita</li> </ul>
<p>- se rozhoduje uvážlivě a vhodně v každodenních situacích a nevyhýbá se řešení osobních problémů</p>	<p><b>INICIATIVA A KOMPLEXNÍ PROSOCIÁLNOST</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• <b>iniciativa a tvořivost</b> – renatalizace, nácvik tvořivosti, prosociální aspekt iniciativy a tvořivosti ve školním prostředí a v rodině, psychická a fyzická pomoc, ochota ke spolupráci, přátelství</li> <li>• <b>iniciativa ve ztížených podmínkách</b> – pozitivní formulace problému, pomoc anonymnímu člověku, veřejná osobní angažovanost</li> <li>• <b>uplatnění komplexní prosociálnosti</b> – bída světa, informovanost o situaci zemí třetího světa, vztah k menšinám, využití prosociálnosti v multikulturní společnosti, pozitivní vztah k diverzitám</li> </ul>
<p>- aplikuje postoje a způsobilosti, které rozvíjejí mezilidské vztahy</p>	<p><b>APLIKOVANÁ ETICKÁ VÝCHOVA</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• <b>etické hodnoty</b> – zdroje etiky, osobní odpovědnost, smysl života, aplikace mravních zásad a hodnot, ctnosti, svědomí a jeho rozvoj</li> <li>• <b>sexuální zdraví</b> – zodpovědný vztah k sexualitě, mládí – příprava na lásku, sexuální identita, nezralé rodičovství</li> <li>• <b>rodina</b> – poznání vlastní rodiny a jejích pravidel, práva a povinnosti v rodině, role v rodině, formulace nevyslovených pravidel a očekávání, hodnota rodiny, zlepšení atmosféry v rodině, komunikace v rodině, úcta k členům rodiny, úcta ke stáří</li> <li>• <b>duchovní rozměr člověka</b> – obrana proti sektám, tolerance k lidem s jiným světovým názorem, informace o různých světových názorech</li> <li>• <b>ekonomické hodnoty</b> – rozumné nakládání s penězi, zájem o otázky národního hospodářství, vztah mezi ekonomikou a etikou, rozvíjení ekonomických ctností – šetrnost, podnikavost</li> </ul>

	<ul style="list-style-type: none"><li>• <b>ochrana přírody a životního prostředí</b> – úcta k životu ve všech jeho formách, citový vztah člověka k přírodě, vnímání krásy a mnohotvárnosti přírody, zodpovědnost za životní prostředí</li></ul>
--	---

Poznámka k učebnímu plánu:

Tento vzdělávací učební obor se řadí mezi doplňující obory a není povinnou součástí základního vzdělávání.